Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Γάϊος (Γάης) Παξών. Λού, 19.8.57,
Στό σαλονάκι του ~~Περατούβα~~.

Ρουβάλια = Γενικώς τά σαλιαρίσματα που κάνουν τά κυριακάτικα λιτά εξοχής (συνοικιακοί) ιδιαιτέρως δέν κοινούν τά Γάϊον. Ελληνόπαις ~~και σχολιαρόπαις~~ ένα χόρτο, για να μαρμάρωνε τά φαΐα ή να τό δοκίμαζαν, ή έβρισαν τό Γάη λέγοντας Των Κυριακών αρχαί:— "Σήμερα γίνεται Ρουβάλι δέ ΝΟΤΙΑ (πάμε χωριό) με βουτιά χούλα και άρμη γυμνή· να δούμε δέν αξίζει να βάλουμε να χαθούμε". Έβρισαν μαγαρία. "Εγώ μοσχάτος και χω αγ να χω δικό του μαγαζί, να βάζω μαρίνο (γουνούρια, μεγάλα χάρτα, αχνί, μαρμαρικό, στολή). — αρχαίο μοδέλο

Τα ρουβάλια γίνεται σήμερα λιτά χρόνια της δεκαετίας (εγώ - κάτι δυό χρόνια) Εκορεύανε οι μεγάλοι μέλη μορφωμένοι Καμαρελιανοί, συχνοί Ιδάτικα νοσιόλιμο (ο νοσιόλιμος δυο λιά "ΟΤΙΑ" = χωριοδρόμος) Εκτός αυτά (έτσι δέ εχει δεκαοχτώ χρόνια γυναίκες λόγιοι τό σαράκωσαν και τού "ΟΤΙΑ"). Νοσιόλιμος = χορός σε νύφη, είδος Καμαρελιανού.

Παλιοί οργανοπαίκτες: Νίκος Μουζάκης (ή Χαϊμούρας) Νικόλας Εναλάκης - κλπ. (Τό γλέντι αλησμόνητο μέσα μου συνέχεια ως το 1940.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τριτοκουρδούτσες (τριτοκουρδα = τὸ ἐπόδια τοῦ ἀ
τὶ γιέφκου τὶ ἀδούμιες. Μὲ α ἄλλες ε
"άλερα, σιπίδι, ωγκρόν, σοκόλα, ἄβρα, λυρί καὶ γρά
ὄλγο ρύζι, γάβα, σπόρι, τὶ Κυριακὴ μὲ ἀδούμια ἢ
τὶ λαμπρή.) –

Μεταπλάσεις. Κ. κε

Τὰ σφαῖτα χρόνια (σφὶ δυο 100 χρόνια) ἐσουμαίνανε
δι διάφορα γένη. Καὶ πέρα-πέρα γιὰ Κυπρίους
γιὰ Ρουμελιώτες, Ἀλβανία, Ἀμερική - Εἶχε καὶ διαφόρα

Δικηγόροι φωλιχοὶ ἐκεῖ γρικοῦν ἀκοῦ χωριὸ σὲ χωριὸ (ψάχν
(γιὰ νὰ βροῦν φωλιὰ δυναλὶ, ἐκεῖ σαράκοντα τὶ μίγουρα - 1
– Μακρούδουουου... Ἡ ἀγγλικὴ τοὺς ἀσορπτέλ
– Τὶ ὄρι.; (= τὶ ὥρα)
– Φέρε μου, μωρέ! τ' ἀγγελικό σου, νὰ σὲ νὰ φέρω
μιὰ θάλασσα νερό!

ἀκοῦ τοὺ Κωνστ. Καζάκη

Φωνὴ μου, μωρέ, ψαρὶα! νὰ χὲ δυὸ δρᾶκου
= ἀδράχτι

(ἡ χαβόγια = μὲ πλάχια φὲ φωλιὰ).

(Τὸ μυαλό μου θὲν Καθαρεύουσα!)

μιὰ ὀρθοδοξικὴ πέρασε "Ενα ἰσάμωσυρο, νὰ βρεῖ τὸ
λοιπὸν μου. (= πέρ

Ἀκοῦ τὸ Ἀδαμαντίου Πάνο
ἐλικ. 39 (Ἔσω)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

η Κανταλίνα Καλοίμη (Μεγίστης ή Καντακουζίας)
είναι 38

"Εκάμα μια μυρή να φάω λίγο μορωνιά (= μαραμωμένο βραστό) ή μπαζίνα."

"Όλα θέλουν να πάρουν μουλαρωσιό, ψαράδα λίγο λι σάλα (= φωλιά). "Βάλε, μυρή, λίγο κόκκινο στο κάλο! Δάρδη Δόου Του και δεν λάβρα είσ!"
= ο άντρας μου

"Βρήκα, μυρή, μια τσίμπλη ⊕ και δεν είχα νου να τα βάλω, και τα 'βαλα μέ σο ρουέλλο μου.
= γούλα
⊕ = μάλλο του μαρεμού για βραστά, πολύ δυνατό.

(Τα ρουέλλα ήταν μαυρά, όπως το θράκαζι. Ενώ τα άλλα χρώματα).

Ενδυμασία

Οι γριές σάλτσα = σαγιό μισοφόρι μάλλινο. // Το μπρούτ
σαλπέτο = μικρό, σε γέλες άσπρα μη μαύρα // μανίκι
θωμάρι = σα μαντήλα (άσπρα κιόλας ραφτά) // το μπράτσι

Οι άντρες φορούσαν σαλβάρια (μέχρι το 1925-30) που τα λέγαν δεβαλέττα. Εσείς γιλέκι
(τα φορούν ακόμη) αλλιώς άλτρο, χερσίδιο σχέλα.
θωμάρι =

Μόνο γίδα θομινόρα (Καπόνε χρυσό καλής!)
= νταμάρι μαλλιού
μουλίνα του θαλασσιού (εδώ μπορούσε να θαλασσιού)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διαρρουνόρουμα = η δίνη με βεργάς
σήμερο. || Νυύβιμο γυμνών μι "άσωρα μανδήλια
δι' μιγαι, δι' τη Κέρκυρα, δεν υπάρχει
μαλαφά. Καμι συφορά σι τούς ώρους, λιι μωρά του μεγάλου

τουσουνήμα και ειδικά (Ιωάν)
Ο Γάτης - (Γαγιώτης - Γαγιώτ'σα)
η Λάμια (Λαμιώτης - Λαμιώτ'σα - Λαμιώτικα τσαι)
ο Λογγός: Λογγίβιος - Λογγίβια. Λογγιβιώτ'κο.
(Γενικώτερο πάνω μας γράφει Μεσογειακό)
τα Βλαχοβλάτσικα: Ο Βλαχοβλάτης - Βλαχοβλάτσ'σα
ο Νοτιάς - Νοτιώτης - Νοτιώτ'σα (φλάνα φ
τα Βυζαντσάτσικα - Ο Βυζαντσάτης - η Βυζαντσάτσ'σα.
(και επίσης μαλαγρίαι ο Βυζαντινός)
τα Μανταλίτικα: Ο Μανταλιώτης - η Μανταλιώτ'σα
τα Φαναριωτάτικα: Ο Φαναριωτάτης - η Φαναριωτάτ'σα.

Παράδοση: Οι σημερινοί οικογενειακοί είναι φορτωμένοι από
το Σούλι και τσουμπερλιές (Φαναριώτης - Φαναριώτ'σα

τα Ρουμελιώτικα (Ρούμελη) Ρουμελιώτης - Ρουμελιώτ'σα
(είναι μαλαγρίνο όρο το Ρουμελιώτικο!")

τα Καραβλάτικα (;) Καραβλάτης - Καραβλάτ'σα.

Χρόνος
-Πάψε, μωρέ, να φωνάζεις ένα φουστάνι σ' μοιρολόϊ δικό σου! (-Τον άλλο σου)
του καλού

ὁ Γερομονάχος (συνων. τὸ παλιὸ) Γερομοναχιώλης - Γερομοναχιάδα.
τὰ Γεννηδάκια (;) ὁ Γεννηδιώλης - ἡ Γεννηδιώδα.
ἡ Φουντάνα (μοναστικὸ - χωριὸ μέγα) Φουντανιώλης - Φουντανιώδα.
τὰ Μαγαζιά - Ὁ Μαγαζιώλης - Μαγαζιώδα.
τὰ Μοσκάλια (Μοσκάκος) Μοσκαλιώλης - Μοσκαλιώδα.
(γίνουν ὑποκοριστικὰ : Μικιώλης)

Παρεδ. Κ. Καζάκης

(ὀλίγη ἀκόμη δουλειά)

Ἐκεῖ εἶναι "Τὰ παλιὰ τῶν Ἐμπόρων" ἢ "Ἐμπορόσπιτα". Εἶναι μονάχα δυὸ μεγάλα σπίτια, ποὺ ἐμπορεύονται οἱ ἄνθρωποι νὰ μένουν τὴ χειμωνιάτικη ὥρα τοῦ ἀγοριοῦ ποὺ τοὺς χιονοδέρνει...

Παρεδ.

Μιὰ "φήμη" ὅτι κάποιος ἀρχιτέκτονας ἐρχότανε ἐδῶ, μὲ σκοπὸ νὰ χτίσῃ τὸ σχολεῖο. Κι ὅλα ~~ἔμειναν~~ ἐμείναν στὴ φήμη καὶ τὰ μεγάλα σχέδια τοῦ ἀρχιτέκτονα.

"Σήμερα μωρὲ ἀγγλιανάκη, ποὺ νὰ σὲ φάῃ τὸ χιόνι, ν' ἀρμέγῃς τὴ γίδα!"
Εἶπαν, μιὰ μάννα, ὅτι ἔχει δράξιμο (=δάγκωμα).

Ἀπὸ ἐκδοχή, ὅτι λὸς ἐμυζάδωσαν οἱ γερμανοί, μὲ ὅλα ταῦτα ἐκτίσθηκαν μεγάλοι δρόμοι, ποὺ εἶδε ὁ ρηγόπουλος καὶ ἐκαταστράφη.

β. καὶ σ. 252

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

6)

παράδοση

Στα Μυστικάλωνα στη Γιώργαινα Δελλαΐδη, ήταν
τοπαχαρής η μάνα του ψαράδαλη μπάρκα. Εμπρός
νύχτα. Έστηνε δύο πανιόσπιτα διπλή τη σειρά επάνω
Όλες όμως ούτε το διπλή, είχε ούτε μία μονή μπάρκα
σαλπάρι, γι το σαλπάρι έμπαρκάρανε (το διπλή μπάρκα
το βραδύ) Κάποια βραδιά, έλειπε το σαλπάρι
που 'σαγε δίπλα να το σκοτώσουν γι' αυτή την μπάρκα
με μια βάρκα, ούτε δυο "Ήταν
κάτω πέλου. Κάποιος σου έχει μάτι το ψυχοπαίδι
το σαλπάρι γι το πήρε πλοίαρχο. Τα ψαράδαλα
έστεκε όμως μια συνήθεια τη πέλου τον λόγο
γι το σαλπάρι ψαρεύανε. Το δίνανε από το πανί
"έξω μάτι" και ούτε σε μια σειρά και βάρκα
σε μια σειρά μέναν το βάπλο. Κοιτά τι σαλπάρι
(άναποίλητο το βράδυα σήμερα) ψαροκαλάμι
Διάολο και λογαριάζει σε τι μοίρα να λογαριάσει
βουλάει. Αυτό γι μου χάρη σου γίνεται, έλεγε
να μοιράσει τα κυβικά με μένα του. "Εσύ
δικό μου, το σαλπάρι 'ψαρεύεις.
Έτσι το χαρτί του, έτσι κι μας έμπαινε
δείπνο και χαρά, χωρίς να συγχρόνουν - ούτε και σε
σήμερα τι έχει - με το σαλπάρι του σου 'σπάσει
Παρακαλάει μου σε φαίνεται το σαλ
και "έχει μεγάλη μερεύ δύο σοβ. του εσύ
έσπασα, δίκιο δίκιο, λέμε, τι
Εξ δου σε, δε δ' όμορφον!
"Μα του λέω. Εσύ δικό μου σου σπάσει

Παράδοση

Δώρα του Κ. Καλοπίση

Παράδοση Δημητρίου Θεοδωρίδη

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

7

Η οικογένεια ἀναμένει νὰ ξεθαρρέψῃ ἀπὸ δῶ, νὰ πάρῃ νὰ φύγῃ. Καὶ σοῦ ἔφυγε ἡ οἰκογένεια, ἔμεινε μόνη τὸ κακὸ σὲ αὐτὸ τὸ μέρος. Ἐμᾶς μᾶς λοιπὸν ἀπόψε νὰ πάρουμε ἐν μεγάλο, ἀγράδαν, νὰ ἐλαιρώσανε μὲ ζωὴ μαρίγια-θερόπη - καὶ σόρλα τοῦ βουνοῦ. (Τὸ ἐλεγε μαρίγια φαίνεται ἀλώρια, τὰ ἀγγλικὰ δὲν ἔχουμε γνώση.) Λείπει σοῦ ἔλεγε χουβάρη καὶ τὸ ζῶο, δὲ χαλάμαι τὸ φαλάσμα - ὁ σουλτάνος, σοῦ οἱ σκύλοι δὲν τοῦ κάμανε ἔξοδα.

ΜΑΚΡΑΤΙΚΑ - ~~ΚΟΝΤΟΚΡΑΤΙΚΑ~~

(Τὸ χωριὸ κάτω εἶναι τὸ σπίτι τοῦ Ἰωάννη τοῦ χωριοῦ. Ἡ Ἰλαν Κονλέϊνο - Καὶ φουλὰς ἡ ἐγγονή του, ὅλα ἐσύραν ἐκεῖ μὲ ἔγγλεζα δὲν σόρλα μὲ ἐπιμελεῖς τοῦ (τοῦ Πάν Κουμπάρα) δὲν τοῦ ἔσωσε κόμα

ἰδιαίτερα Μακράτικα)

ἰδιαίτερα παράδοση:

Τὰ Μοσκέλικα ἦταν (ποὺ ἔρχε μένα μου) μία οἰκογένεια πάνω μὲ σκύλοι, ἡ Ἀλκμήνα καὶ ὁ Γεωργάκης. Ἀπόψε μία τὴν ἡμέρα" ἔβγαινε ἡ γριὰ Ἐλένη Πέτρη ἔφερνε τὸ γάλα ὅλα ἀσορμώνουμε, ἐκείνη σοῦ μένει (τὰ τρίμματα) τὸ κάνουμε σπίτι - Αὐτὰ γουστάρει ἔξω δὲ καὶ ἐκεῖ καὶ τὸν σκύλο (μιὰ ἔξοδα χ/4) = βιολέτα, ἡ ἀλμπαλένη

Ἐχει καινὰ χωριὸ (= μαρουσίτη) ὥρες ἀπόσταση!

Ἐξαιρετικὸ θράσος!

7

α. Κοσμαντίλη Ὀδυσσέως (Γιούρης) ἐτ. 62

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Παροιμίες (συνέχεια)

Εσύρε τόλες ὁ γιός τες γι' αὐτὸν τραγούδια: – Δὸ μι
κι μένα "ἐνὰ κορμάκι σίλλα" τοῦ τὸ σέρ
σφιχτὴ μέρα, δυνατὸ χειμῶνα, κρύα, ὅτο σοῦ 'ν' μέ
τοῦ 'κάνομαι γι' αὐτὸν γένα: "Πάει νὰ χαρῶ τοῦ Α
διάολο! Μὲ γιόκιζε: "Ἐκεῖνα "ἀφαιρέλλω
"Ὅσο δυνάμωνε, τόσο βρίσκεις" τὸν ἔχασα (δημ. "ἐσκασα" = ἡ ἀνά
παροιμία ἡ κακιὰ ὥρα)

"Ἀνάθεμά σε, φουκαρίνα
ποὺ 'ναι σὰν σίλλα
κι ἄς μοῦ 'δωκες κορμάκι."

("Κι ἄς ἄδω κι' ὅμως τὰ λέγουν τὰ βιβλία"
ἡ συνήθεια ὅμως τὸ φέρει ὁ καλόγερος –

Παροιμ. – Ὅλον εἶναι κακὸς ἀμπάρος (= μαγαζὶς) μὲ ὅλο νόο
χωριό, τοῦ γένει μὶν παροιμία:
"Ὅσο δυνάμωνες, τόσο μοιάζεις
– Τοῦ χωριανοῦ τὸ σπίτι, μπρὸ δὲν τοῦ φέγγει
διάολο τοῦ φέγγει κι τοῦ θερίζει.
– Πολλὲς φορὲς θὰ 'χ' κακιὰ πλὸ σωρέδι, ἀγλὰ δὲ
φάει τὰ μοῦτρα. (κακιὰ = σιδερένια ἢ ξεσία (;)
– Δῶκε ἄλλος πλὸ χωριανοῦ
νὰ σὲ βρεῖ κι ἀπὸ τὸ μεσοῦλι [ἢ ν' ἀνεβῇ κι πλό...

Παροιμίες ἀπὸ τὸν Κ. Καλοζήγα

Ἡ Παῤῥὰ "ἔγραψε ἑλληνικὰ" τὸ 1912. Σὲ τόλε 'κείνα σοῦ
δραμωρεῖο (κουντραμπάδα) οἱ πλόσοι· μὲ τὸν ἄλ-
μαιμι (ἄλογο). Γιὰ νὰ φοβερίσουν γοιοὶ τοὺς ἀντρειωμένους
τὰ σκιάδια, νὰ μὴ μαρμαρώσουν, διαβόλοι σοῦ 'στόργα
φαλαβρεμένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ, ποὺ εἶμαι δὲν τὰ βλέπω

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μη ζωρά. Τι αλό το ναι μη είναι γομάτο από ιστορίες ιστορίες με φανταράκια. (Κ. Καλοτύχης)

Δημοτάξι (από το Δημοτάξι).
Καταγωγή Ηπείρου - από τη Πρέμ-Σουλι.
(= η Αλβανία)

οι χωριάτες λένε: Άγιος Παύλος.
οι Αγιοταξιάτες ή η Αγιοταξιά

Σφ. - Άβραμος βραμμένος δεν είδε,
το 'δε και εχάλασε!

Φράση "Μωρή αγγραδυμιά, πάρε το φρουτάλι να 'μάσεις δυό φρουτάκια από την αγγραδιά!" (1 = αυτή να μη γεραδυμιάσει = χορτάσει φαί - 2 = αυλή του σπιτιού)

(Η προφορά των Ανδρούσων είναι κάπου κεφαλονίτικη, αλλά με κυβαίνει ωρός το νησιώτικο θαυμό).

Νεκροταφείον Γαίου. (Ευστάθιος 20.8.57)

"Νεκροταφείον Αποθήκη Πέτρου και Παύλου"
Ευστάθιος πενδυνοθήκη Ιουνίου 28 (1860)

Διακοσμητικό άλσος με λιμπάδα εξωτικών ή ιόνιας χλωρίδας (συχνά στους παρόδους)

Εκκλησιαστικός ίσκος.
Οι αγγελικοί 1850...

Ιδιαιτερότητα: πήγαινε ανυφορίζουσα

Επιγραφή με μικρά γράμματα. Συνήθης φράση:
"Όδε η χάρος τας μόνας παγιδεύει."
"Ενταύθα κείνται αι μόναι ..."

"Ονειρεύεται η ζωή"

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁ Παΐσιους και ἡ Νόνα

ὁ Κουτραβολάμπρος (ἢ Κουτσοβολάμπρος = ἀβολοπρίκικο χωριάτης)
(φράση "Ποῦ σου ρεμέζου+ος; Μὴ σὲ σπάνη καινὴ κουτραβολάμπρος και σ' ὅλη μεγά")

+ = κουλουρού, ἀνόητος

Διήγησις 2ης Ἀπερ

Τὸ Βαγανεύο+ και οἱ Παζοί δείνουν μ' ἕνα ραΐτ
και τὴ μπουζίνα κερνοῦν ἐμένα κάνα γραΐμ

+ Χωριὸ τῆς Κίμωλος ὁρεινὸ τὸ Ὕδρος.

++ "Δό μου μιὰ μιώνα ραΐμα, νὰ σπάσω τὰ δικαρζοῦλ
ἡ κουβερίλρα = ρουμέλη. (ἐε "ἔφερε μιὰ ρουμελ
ἀπὸ τοῦ Γάγ")

Διήγησις

Τοὺς Λ[illegible]μιώτες τοὺς λέμε συμπονετάρους (ἐπειδὴ ἔμ
φέρε-δῶσε). Πάω 6ε' Ἀγεύνι (Ἰωαννιώτης).

Διήγησις

Τὰ Μοσχοβλάκικα μιὰ γριὰ με γούλο (ἐπειδὴ ἔβγαζε βρά
ἄλλες (γιατὶ "τὰ βρίσκει" με τοὺς χωριάτες). Παρακούμ: Μπαι

Ἡ Μάρω μας ἡ Μπονίνιω μας μᾶς βάλαν γυναῖ
γιατὶ ἔσουζε τὸ Σείρου τὸ κανάλι (= οὐροδόχ

(ἐγέρνε μὲ τὸν ἄνδρα της κι' ἔσουζε τὸ δάγκα)

Καὶ μέσ' ὅλην Ποίντα τ' Ἀμπελιοῦ (τοπωνύμιο)

ἡ Μπονίνιω κάνει βάπ
και μέσ' ὅλα ζυμαρικὰ βουτάει και βρίσκει χρήσιμ

(ἔμεινε τὰ δυάμιση - ἐβρόμαν (ρίμνα, λοιπόν
τοῦ ἀνδρὸς της.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

— Θέλω σχίνο βρε ζαβέ, να σταματάμε με γλάστρα (η να δώς τη Μαρία Μπουτάκη μας σάς θυμήσει καθεμιά (συκεφιούλα). Είχε Τούρκους πάνω αλπιρλί δικούς (Μπαρμπούτη, Παρακινδύνευση ιδίως) Με τον αφέντη του 40 χρονιάρικα. Είπαν καροτσέρη γυναίκα).

— Οι Τούρκοι το έφεραν τη Μπουτάκη το μεγάλο, μ' άσπρα μαλλιά τη λέγαν μια δωδεκάδα γάτοι.

⊕ Να μη βρούνε χριστιανοί να τη σκώσουν το δικό τη, σχεδόν Τούρκοι. Και τη λες, είχε κάποια να σκύψει κάτω, και τη σκώσαν δυο Τούρκοι, και τη βάζαν τη ρίγη.

Είχε σκιά χαβρόχια το νυδί. Κι έχει σάν έτσι κάτω Παμπό να σάρα νερά απ' τη [illegible] "Έφερε το νερό μι "έμε ρα μαζί μ' έναν μάρχαμα (=βαλέχο). Το μπλε κάτω μούδι, μ' ο μάρχαμα μιγαντούσι. "Εφάλτρε γο σον ο νάιλη δον μαστελάνιο. (νομίζω πάει σπούνε βαλέχο - Πάτζα, μαστελάνιο! (=άνοιξε απο! "άγγιο μέρο τ' άγριο) Ο μάρχαμα 'χαμαγιαντούσι. Ο νάιλη σάι έφιλαρε. Πάτζα! Ο μαστελάνιο 'βίγε: Όγο φάτζα-φάτζα σάι τον μάρχαμα 'χρεμάω! (βγαίνει 17.)

Ώσου ανοίξει το μούτρο, μι "έκανε μέγιστη μακριά (το διηγούνται οι γύρω χωριά, για τον Πατρινού)

"Αγγε φορά 'ρχόταν Πατρινό απάνω με το σκυλί, απο τη λεμονιά, φορτωμένο πορτοκάλια μι "έναν σακί. Όσον είχε σκύλο μαύρο, ο "άγγος νάιλη "έκανε σφύριγμα του σκύλου, απο και τ' άγρια του καλπουζανίου, μι "έτρεχε

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κ. Καλοφύλης

1 σοι είναι κοντό τζιο καϊμι. Φιλάμι γου
—Ε μπρε λάμπρη, εσύ ήσαβε;
—Ναι κρατ ήμαβα!
—Τι έχαβε μέσα; — Κεφαλίδια κι ένα σαλιάρι
—Κι εμείς το ίδιο έχουμε: μυρκεφίδια κι ένα σαλιάρι.

Περιγρ.: 1) Την αδελφή χαιρόταν κοντό κείνον με τον κάρταλο
2) Τι καλά μας έφερε; — Κεφαλίδια κι ένα σαλιάρι!

Του Κερασιάνη σαρανταπέντε τους ήταν Κυκλωπ
δώρου (ή μακαρόνια = μουσικό όργανο) ή έντεκα φέτες
(= σαντσαφρέδου)

Μά φορά ο αντρός μου ο Κάρπος άγορε
γίδα. Λοιπόν, κατά σου τον φάγαν τα γίδια, τα χίλια
άλλον [illegible] είδε [illegible] σαν τον γιόκα του
του τα σκέτα τα γίδια (κοντά έχει 2 χιλιάδες) τα 'χε, γέρ
μεν δυνατόν να βρουν να άφησε κι δικοί του έχει
τ' αρχικά του σημάδια του Ολα σου ο άρρωστος του παραλύ
σαν τον μεσα δε γίδ
δικούτικα.

(Διαγράψε τα αρχικά του σημάδια σαν τα γίδια του είναι τα γίδια δε γαρά μαρκαδόρο) — αρρωστ. // Άλφα Κάππα σιλιάδες
δικά του και δικά του

— Εις χαρτοπαίχτης ήτα έναν αρρωστ. του παράλυτο το χέρι
μαρκάδικο με χέρι. — Θάρρω να σε δώσω ένα λάγαρο αρρωστ.
— όχι. "Εμ γιατί;" Δε βαρυέσαι σε σου το χέρι
του κατακεφαλίς, η του γέρου // και να βάλω εγώ σου ! "σου

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τό Ρουβάγι. Μόλις ἤρθε τό ρουβάγι τό ξενέτι (= δεκάρα) ἔλεγε: "πάρε, μέρμου, νά φύγωμε!" Σιγά-σιγά ἡ νύφη, ἔπιασε τό ἀστειεύεται!"

(13)

Τοῦ μεγαλειάρη ἡ καλοσύνη τόν ἔφαγε (= ἔβγαλε ἔνοχος αὐθορμησίας).

Στή Δημοκρατίαν ἤρθαν τό 1821 ὁ Μεζούρης, ἕνας καλόκαρδος, ἀλλά ἀγράμματος μιά μοῦρα γι' αὐτό καλός στρατιώτης μέ τά φαντάσματα τοῦ ἀγράμματου του, ἄρχισε τά χαλίφικα του μαζί μέ τόν Ἐμμ. (ἕνας σχεδόν) τόν Ἅγιο-Ἀνδρέα ἐκεῖ, καί τόν ἐρώτησε τί χάνει ἡ δέκα· κι αὐτός σάν δέκα νά γυρίσῃ ἤρθε, γιά νά φύγῃ τά μοῦρα, ἀλλά τό μεγάλο σπίτι.

Γερομάγκας Καλογιάννος, ἕνας κάποιος Γερομάγκας. Στή σημερινή Ρούσσα ἔρχεται (δεκαπενταμελή;) ἀπό τόν γιό του ὅτι μόνο ἄν σάν τούς Πατρῶν, δέ βρῆ ἕνα γερομάγκο νά τόν μεράκῃ. Ἤρθε γιατί μέ αὐτό ἐπείθησε ἡ σύζυγος τόν Γερομάγκα (ὁ Ἅγ. Γιάννης εἶναι σήμερα).

Στήν ἀδερφοσύνη τοῦ Γιαννιοῦ ἐμπλέκουν ὅλο τό χωριό, ἀπό αὐτές οἱ μοῦρες του χαριοῦνται μάλιστα ἕως 10 ἀδερφοσύνους καί τά κάλαντα ἀρχίζουν μέ ἕνα ἀδερφοσύνο ὅλο μονές (1-3-5-7-9). καί τά ἀκούσαν. Εἶδε κατόπιν, τό μεγάλο, ἐμπόδισαν ἕνα Χάρλινον ἄνδρωσο (τόν Καραγκιόζη), ἕνας γλυκό

κάνω χάρτο

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Λαύρα

ανδρωσιάς με τα ρούχα του γραβιά. κ.ά. Του έφερνε
- Ω. Καντάρι μου, γι' αυτό σε μάρανε,
σου βάζανε φωτιά και σε ξεμάρανε!
Ξουσούλιζε κι άλο κομάτι κατάρα του.
> Ελήνανε η αυλόρδο λιγοφιλιά για τον ξανανύφεμο-

Λαύρα

Τ' ανηφοριά μορίλια ρίχνουν του μυκδόνους
τα μουσελιά (των έρμων άλογων - λες Ζο. Ιων
το κατάφερε Μεγαλοκλεφτοπούλου τέλος πάντων
ρίμνες - χάσουνε τα μουσελιά όπου τα νάνε
και μορίλια - τα λιγάκια μαζί, γι' αυτό σου τα
σάρα ο ένας λίγο άλλος.)
μουβάλες του μυκδόνου! ✓

Παροιμ.

Κ. Καλοκύρης

Λαύρα-Φρεάτης

η χρεμάδα = η ξεροχιδρά, χωρίς άσβεδη κ.τ.
το γουλάρο = δυο ξύλα σαν σταυρός (για πάνω μεριά
χρεμάδα. Όλο του θυμάμαι μια νύφη η μουσελιά που μπ
- σάρα

Πρωί πρωί "φρ. Τσι είχαμε μαγιονίσα! (βολικό)
- Νάννα, να μέ φρονίσης με το άλφα (= άλφα) χαραχτ
"Πάμε να πάρουμε χαραμάδι" = να ριζώσουμε (δη
δουμε αρίν χαράδρα. Πάμε για μαύρισμα = αύρ
βραδύς να ριζώνει (το δουρούδο) τα σπιτικά νυχιά
και δίχτυα.

(το χειμ και εμμερσιανά
πε' ι' ανθρώπους κι νύχτα

Οι μοίρες του Αλιώτη

Θεσσαλική Δήμητρα. Εσύ μα Δήμητρα, ο σύντροφός μου, τάφερε
μαζί μας, γιατί δεν μπορούσαμε δίχως εσένα και τον
Αλιώτη. Αφήσαν τα φαγητά τους, γιατί δεν τα χαλούσαν
έτρωγε το νυχτικό του Αλιώτη. Έφυγαν ενώ κοιμόταν
πάρα μια αφορμή. Κι όλες έτρωγε εδώ σε μια φάση
μόρφη. Ο άντρας της μόνη απόμεινε εκεί. Ήρθε να του Παναγία
(Καρκινοπαθής σπυρούνης) Σταύρο; Παρακαλώ βοήθησον
ερωτήσεις του Πέτρου, τσακώνονται Αλιώτης και όλες
τα αρχίσει. Στου Αλιώτη γυναίκα βρίσκει μέσα μόνος
που τα παρατάει με την αρρώστια. Το χαμένο σχ.

Δήμητρα - Χαϊδεύει
Μαρία

- Άνοιξε τον μπόνα, να βγει ο χαρταετός
σ' όλα τα μάτια σου μαύρα και βρίσκει περβόλι.

Άνοιξε τα μάγουρες το 'αυτάκι γι' αυτό
μα τα σκρεβ' ο βαγιάς με τα βαγιόσα του.

Εγώ σου σου σ' το
και μετά σου κάρια το

Σούλα Θεοδώρης του Δημήτρη (Εδώ και σαν χρόνια
Ευρώπη δίχως εμάς. θύελλα)
Πτ. Διαλ. — Θέλω δεν ξεσκάζω (=ξημερώ)
να σου τη γίνω εσύ τα δάκρυα του χαμένα.

Μαρία Σωκράτης Μακρυάννα η άγρια Παλιά
Μεσοπολεμική Βεργιανάκης ("μουσουλμάνα"!) η Παγιοπούλη
η Ιωάννα Βεργιανάκη.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δ. Μαρτίνος

Σήμερα ακούσαμε στο Δημοτικό Σχολείο — 61 χρονών (δασκάλων)
Βρέσε, 6-7 μαΐ 21-22

Είχε ακουστή ότι η μάνα του αηδονιού
παραπείνησε ένα χαραφάκι, και αφ' της
θα να βρή τρόπον χωρίς το αηδόνι, μά να μη βρή
άγρια χαβαρέ (= ανεμοδόσι), τον πιπιρεδεγκή
βρίσκει μάνα η μάνα. Τον εβρίσκει, λέει, "σήμερα
κυλιώ, τον κάνει κρύα μυή, το αηδόνι εβγάλνει
μία πελαφρούλα (σαν τόν "έδιωχνε" "φύγε από δώ!") κι' έπεσε
μες τ' Ηλιού. Εκεί έσπε τ' αγόρι ζουρλαίνος. Έσπε
όμως τό αηδόνι τον δάσκαλο δεν έσπε ακόμα, άπλωσε τ' φτερά
βουά η αμπέλα σε μία σουγιά, σαν χαρταετός. Βλέπει δά
χαϊμαλιά του, ένα βράδυ, ταίρι το Σκλεπά τ' βούλου
"Εσύ σταμάτα μία μέρα μου, αγά να μά ένιωθα κ' εγώ μι
δώση τι δύναμη να φάω άλλου, σού αλλιώς η μάνα
μου, να σού ευδιπιώ (με το μάγουλο). "Ω τι δύναμη
"έγινε η σοφία του. Εσώπασε, και αμέσως, το "ίδιο βράδυ, τ'
τ' φάλαρα τ' αηδονιού του με "άρχισε να κάνη γιούλ
τ' νύχτα μεσάνυχτα. Τα έφαγε λοιπόν: Αλλιώς σουλ
και λίγο "έβρισε. Αυτό μπόλιασε κάθε βράδυ κι' έμεινε με
προφέσι. Το σταί όμως θ' α βρισούλανε θά δεν τον
Εκαμάνε του σαλούδι κι' άπαρε πλουσιό, κι
έβαλαν 3 καρφιά. Τα δυό έγιναν, τό ένα μένει ακόμα σε
τους γκαζόν όλων μιάν — (έτσι, λεμαρία του έκανε δε σήμ
νύχτα και μένει τ' μουρούδια να γαχάσουν).—

Δεν του δίνε.

Σκάφαλο σαλούδι. Η μάνα του έβρισε κι' έμεινε άλαλη
τ' άλλο το διάβο: Αλλιώς-αλλιώς (ή φωνακλού)
Εκάτσανε 74 χρόνων
Πέτρος Μπαμπάλης-Παπάς μου δε μου δώκε εξήγ
(τη νύχτα ακούσανε σαν κλάψε του μικρό

Παροιμίες

√ Τὸ καμωμένο χωριὸ τὸν Θεμιάρη βρέχει
Τὸ Μάη μὴν φύγεις, μὴ κάμῃς τὰ σχολειά.
Μάρη κάμε σχολειὰ
ἢ – Μάρη χάρη καὶ καλὰ σχολειὰ μὴ κάμεις.

Δ. Μπόγδανος

√ Εἶχε καλὴ ἐρχόλαη.. Ἐμιρόσαν τὴ θεμιά. Μέση
ὁ νοῦς τοῦ καστελάνα
– Πόντα, πόντα καστελά = Πωλᾶ (= θυμᾶται)
μὲ ὁ κάρλαμος)χει. (δηλ. μιλοῦσε τὸ θεμιὰ
ἐνῶ ἄμιρμιρη ἔβαλε τὸν ὀρέλα του = ἀκροάστο
τὴ μέση δὲν ἐκρόφανε τὴ θεμιά.
– Ὅλο σοντα-σοντα σάν
καὶ τὸν κάρλαμο ἀγριολύκο. (τὸ λύκο
γιὰ πάντα)

√ Μαγεία ἦταν (ἐπιλύθη). Ἦταν μιὰ κόρη ποὺ πάντα
ἤθελε νὰ τὸν σκάσῃ γι' αὐτὸν ἔδωσαν. Αὐτὸς, ὅπως καὶ
καλός, αὐτὸ γι' αὐτὴ ἔνα μραμμένο. Τὸ ἔβγαλε μὲ χαρτὶ
καὶ μολύβι διάφορα, τοῦ βάζει μ' ἕνα κόκκαλο ζώου μουρ
δαλό, γι' αὐτὸ ἦταν μιὰ κόρη, καλὰ νὰ βεράχῃ, αὐτὸν
τὸ φιλεῖ γι' τὸ αὐτὸ ἦταν μιὰ μάγισσα. Αὐτοὶ νομίζαν ὅτι ἦταν
καλὸ παιδὶ γι' αὐτὸ ἔδωσαν τὴ δέσποινα. –

√ Οἱ Κεφαλῆνες ἔβλεπαν ἀπὸ μακριὰ τὸ φεγγάρι καὶ
καὶ τὸ σκεφτόταν νὰ φουμαξέψῃ (= μεγαλώσῃ)
καὶ σκέπασε τὸ σκοτάδι, ὅσοι δὲν ἐπιλοφάσαν.
Ὁ κεφαλῆνος εἶναι τὸ χιλιὸ, ἀπὸ 3 χ.
Οἱ κερμυραῖοι μοιάζουνε τοὺς Πελοποννήσιους καὶ λένε
νὰ τὰ βάζουνε τοὺς παροὺς μὲ τ' ἀγκίνια.

Εὐλογητάρια Ἀθήνας

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Παραδόσεις
Λαογρ. Βιβλιοθ. Μορφάκη

Κων. Δ. Μπογδάνος
Ενθυμάσεως ἰδιωτισμοί

Ἐνῶ καημένη ἔσουρνα τὰ γίδια του νὰ ξεκινήσει,
καὶ μὲ τὰ γκρὶ σοῦ σύρε, γιὰ νὰ πάω - ἔλεγε
Κώστου σ' μιὰ ἐκκλησιά, σοῦ ἀγόρασε μιὰ Μπίμπλια, καὶ κάθε
ἐρχόμουν οἱ ἐκκλησιές, ἐσκέφτεκε αὐτὸς τους σ' χίρια. Ὁ Κυρίαρχος
χωρὶς νὰν τοὺς καλέσουν καμιά, ἔλαχε ὅτι ἔμεσα δικοὶ
τοὺς μου, κι' ἀρέσουν ἐρχόμουν ἐκκλησιές γιὰ νὰ Κυριακὴ
τοὺς εἶδε ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος σοῦ ἐγύρεσε τὰ γίδια· χέρι: πῶς
ἐσουλέσει κι ἄγγ; Λέει αὐτό: Νά, ἔκανε δικοὶ πάνε, καὶ ἐ
βάλεις τὸ δρόμο, σκίβλες καὶ μαῦρα χρώματα - Λέει τοὺς ἐ
Θὰ σοῦ κι γιὰ' ἔσουρνα σὲ αὐτὸ τὰ γίδια του κι ἐρχόμουν
δικοὶ πάνε, ἐκούλεψε ἐκεῖνες τὸ δρόμο, σοῦ νὰ βρεῖ χίρια
Ὅσο σοῦ δὲν τοὺς σταλεῖ καὶ γιὰ νὰ ξεκινήσει, ἔλεγε σοῦ μπρὸς
Ζήτα σαλεῖ ἔκλεσε δικοὶ Κυριακὴ σκαλτερίνα γ' ἔρωτα
- Μπρέ χέρι, γιὰ σὲ δίχερο δὲν ἔβρισκα τὸ δρόμο - φ
τοὺς χέρι τοὺς ὁ Ἅγιος. Αὐτὸς γ' ἔσουρνα δίχε γ' ἀκίχερο ἀρχ
δίχε καὶ' ἔκχε!

(Παραλλαγὴ γυναίκ γ' ἀπὸ Κυριακὴ
ἀπὸ Διον. Μπογδάνο.

(Ὁ Γάϊος διηγήθηκε ἔλα, γιατὶ ἐφιλονεικήσανε ἐδῶ ὁ
Κρίτωνας καὶ ὁ Γάϊος. Εἶναι δάσκαλος, ἐκεῖ ἐδῶ, τοῦ χωριοῦ
Ἁγίου Δημητρίου. Κάνουν γειτονιὰ τὸ Ἁγίου Δημητρίου
καὶ ὅλοι ἔσουρνα, βρίσκουν ἀπὸ τὸν σπίτι χάμω τὸ
γιὰ - ζάλισε καὶ τὸ χτύπησε μὲ νερό, γ' τὸ σήκωσε ὁ καθένας
γιὰ νὰ φύγουν τὸ θ' φίδι" (= τὸ δικό μου, δικό μας
- "Εἶναι σωστὸς αὐτὸς ἀπὸ τὸ Ἁγίου Δημητρίου"
καὶ δὲν τὸν σήκωσε τὸ φίδι." - Ἐσήκωσε σοῦ μπρὸς αὐτὸν
σοῦ σηκώνανε δικοὶ" Ἤσυχο, γιατὶ αὐτὸ τὰ φίδια δὲν
σκοτώνουν. - (Ἔχει καὶ ὄχι, ἀλλὰ δὲν σκοτώνουν ἐμ
ὅλα τοὺς σωστὸς ἀπὸ τὸ χάμω τοὺς ἀκόμη - δὲν ἔχουν

Οι Παξιοί σαν αλίμονο (Παύρα, Γουμενίτσα, Σαρακινίκο) για δουλειά, γιάλα - του, σκαίνανε πέρα ώσπου Ζουμερά, για να χίσουν - (κοιτάγαμε 1 μερμήλι μι ένα κάρο = 6 φραγκοκόμματα).

Εδώ ωραία εκαλοπούσανε. Ήταν άνθρωπο από άνθρωπο το Νικητέι έχει μι φύγαμε οι Βενετσάνοι. Σου έδινανε ένα διφράγκο να μι φύγεμι και μι ένανε δίκη το Θεράπο σου γράφαν το Νικητέι μι εδώσαμε τα δαμόσια ήλεν ο Κρίσπος μι ο Τσιώ. Η φάλτα η δικιά μας είναι ότου μι Ηπείρο π.χ. οι Βεγγιανίτες, από τα Βεγγιανά, δίπλα στον Παραμυθιά, όπου πολλά είναι και Μοσχολίβι.

Άμαξα, φορτώσ, βόδια μι αγγάδες, δεν σκαρφούσε σε λουλούδι του είναι πετρόφαρα· δεν έχει κάρρο.

Λύγνος (= μύχνα)

Μαρμούνια (τσουβά είναι δικέλο μι θαραλαρά πόνσιλου Παξιού)
ο Καβουνόγκος. Αυτό είναι ξεχωριστό. Το είχε στα Λευκιμμέα.
οι Αγιμοάξοι (= Αυλιόσαρα)
τα Δαδιάκικα (αν φαίνεται κιτρινα τα χρώματα, ήταν καλύτερο μέλι)
(αλιόσαρα) το αγιμόσαρο μι ήταν δέκα φορές πιο ή δικέλα μι εβούταγε δυο μαζί μι κούρνια)
Ξυλόδρο βρίσκω μεσ στο δάσος.
Κοντά θα δικέλια είναι αγοραία· ή Μοσχοδουρούσι αλιόσαρα

("Ποιός ξέρει μελί τό βρήκαμε εδώ!") 21.8.57

Πλάκα Στή Παγκοσμιοποίηση: Κάτσαμε από δῶ τά σύνορα 3-4 ὧρες, καί τά βρήκαμε (ἀπό βραδύ) ὅλα μαζί. Πάνω καί πλάκα ἀλλά δέν ἀπαιτεῖται γιά τή χειμωνιάτικη. Μοιράζουμε πάν κόσμο ἀπό ἕνα κουλούρι τῆς πάσχας κατόπιν. Τό μεσημέρι βρίσκουμε τά σύνορα.

Στή Ἁγ. Τοῦ Ταξιάρχου (Ἀρχάγγελος Γαβριήλ)

Ὁ Ἁγ Νικόλας ἤθελε νά τά χωρίσουμε, νά τά διαλύσουμε. Ἀλλά ὁ Ἁγ Νικόλας δέν ἤξερε νά τά διαλύσει γι' αὐτό ἔβαλε τόν Γαβριήλ. Εἶχαν βάλει τόν Ἁγ Νικόλα νά σώσει τή χριστιανοσύνη. Ἐκεῖνος ἤταν τό ἐξωτερικό κι ἔπρεπε νά μπεῖ μέσα γιά νά διαλύσει τόν κόσμο. Τί κάνει ὁ Θεός τόν ἔστειλε ἀπό δῶ κι ἀπό κεῖ τόν ἔβαλε τόν Γαβριήλ πού ἤταν ὁ σωστός. Μιχάλης καί Γαβριήλης, ἕνα σχῆμα κάνει.

Τίνελα γιορτή τά Μεγαλεῖα.

Ὁ Ἁγ. Νικόλας εἶναι καταλάθος, πολύ λεμόνι. Σέ μιά φορά τόν εἶδαν ὁ ἕνα (φορτηγατζής, ἕνα σχολεῖο 15 χρονῶν. Ἐλεγαν γέρο καί καταλάθος) τόν εἶδε τό σχολεῖο αὐτό, τό καμαρώσαμε, σάν δικό μας, γι' αὐτό μας: ἕνας μεγάλος βαλθεῖ νά ρίξει, γιά ἐπιστήμη τόν τό βγάλαμε. Τό σχολεῖο ἤταν ἀθῶο.

Ὁ Ἁγ Νικόλας ἤταν σχολεῖο καί ἐδεήθηκε πολύ θεό νά

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Λεξιλόγιο Δεκεμβριανών

τού δίνω γρόσια, μά ό Θεός το φυράκαρε και τού 'δωσε δυο
νάν τό 'χη κι αύτό γρόσι. —

(21)

Παραδοσιακή ενημ.

Στήν Αγία Παρασκευή - τά Καλύβια (χωριό) - 15 σπίτια.
γκρεμίζουν - φτιάνουν άλλου - το μισοχάλασο.
Δεν έχει τσίτσο (= αφροδίσιο).

Τό Αγία Παρασκευή ό σταλάρος μ' είχαν κιδεμονάρο και
τού 'φερε μήνυμα - τού 'βαλαν μέσα σε κάρτα με γράμ-
μα μέσα, και αυτός έχει σπίτι εκεί κοντά (κι αύτός φο-
βήθη!) Τί μαλώνει: Πώς σου φαίνεται εδώ μέ-
σα; Λέει "μά τί δρόμος βρισιάρικος." Και τού 'πα με τό
χέρι μ, τού 'φάλλε, σχεδόν έφτυσε μας. (Μου 'λέει
μέ τον Αγία Παρασκευή, με άλλους τού διηγόταν αύτο)

Προφ. Κάθε τόπος και γλώσσα
κάθε κοκκαλιά και λάμα.

(Σχετικά με τη σελ. 6-7 χειρ.) Δημοτικό

Στό "Μανουήλο" τής 2 Δεκεμβρ. 1926, στη σελ.
965 έχει δημοσιευτή κάποια χορολυγνιώτικα ή μυτιληνιά
διαφορά ή ιδιορία αυτή, με τίτλο: Ο Γιώργαινας τής Αντωνέγγας
(Δεν φταίει τυπογραφή, γ' χαρακτηρίζεται σαν ιδιορική παραδοση)

Περιέχει δημοτικά:

Το 1603 στή Βενετσιάνικη Πρεβεδούρα ήρθε δυο γιρά,
δυο αγκαλιτσιλο, με αυτήνη δυο χωριανάδες Κουτσουγιά.
(Ο Γιάννης μου το 18ο (μισό αιώνα) αρχίσε να συνοικήσει). Και τόν
ερωτεύτη ο νιόπαντρος Δουμπής. Φεύγουν ο πρεβεδούρος

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

22

του διορίσει εκπαιδευτική φορέα λεμεσού κ.τ.π. Θα εί
λά φτιάξει στη Βενετ. Κυβέρνηση. Οι εκπαιδευτικοί είχα
άσχημα διαπιστώματα στον καθρεφτούρα. Στη σχολή
του δουλειά "κοπιάσε" έναν καθρεφτούρα Μοδίνο. Διά
να του μοιάζει τα δύο χωριά, η σύζυγος από αίμορραγ
" Χρυσή ωραία χήρα, του σκληρά, η σαλεύει το χε
νύ, το Γεωργάκη. Η χήρα αρέσουσα στα γυναικά,
Εκείνος θά να βάν σαλεμπεζίτης μιλούσε όλη την η
ριουσία των Μοδίνων, σού όμως δά την εσαγαπούσε
Γεωργάκης. Εφτιαχνε γουστο, να έρθουσαν το σαλεβ
μαίνα εκπαιδεύτικη η εκαπουχούσε το σαλεβ. Το
δι όμως πάντοτε άρχα το εσπολάκι η ήτανε μεγά
Ήταν 15 χρονών ο Γεωργάκης σού η μάνα του δίσφα
σε να του σπείρη με τα χέρια της. Μιά χαραμάδα
νύχτα μπήκε κρυφά η αρχόρι σού κατσουρίσα
το σαλεβ της, και του σπασε το χαμό. Εκείνος σπ
χτικε, τε έβαλε μια δό μεγάλη με χοντρό ξύλο σε
φυγε. Κρύφτηκε η άρχοντα στο κρεβάτι με έφυγε
του Αϊζάκ. Εδώ Ντόνα μπήκε σουρίδι σ' ένα φ
γκρο μπαμπάκι. Μέτη κατσουχία, είχε 5 χρονιά. Μι
μέρα έπεσε έξαφνα με σπυρί η σπυρελό. Όσοι κ
εχάρηκαν σάν είχε "αρχοσπυρί" και τον έβ
ξαν. Του άναψικαν να σβήσει σε μια σουμπά ξηρο
χόρτου. Εκεί, μια νύχτα που έσυρνε τον φίλο
του Ελιαν: — Ελιαν, σε αγάπω! Έλα να σου σφί
σω την χυχή μου!" Ο δικός του φαντάστηκε αρε
με εφτιάνει, το σαλεβ να του σουρίσει την χυχή
με ο δικός να τον κάμει βρικολάκα.

Πιάνει γοτσάι ο Γιωργάκης, να "φέρει το φαϊ/αρά
του στου Παζιού - Παρουσιάζεται μπροστά στη γάτα του και
λέει ευχηστώτε. Του κοίλαρε σαλιού άγρια, δεν ήτανε γρήγορα,
δεν χωστούσε, εμούγγριζε, έρχετα να μαρκιάζει. Εσού
γάτα σε ήτανε σούπα, μα κι' εκεί δεν κουμπούσε, κι ο
γάτος του έδιωχνε. Είχε αγά όξο το νησί άλλους δερι-
βούς γ' κακό κι' οι Παριοί άλλοτε μουρμούλα, καλόρα, χω
ρίς δεν σόρλες, φραμμένα δείλεμε. Εμίλιαν μόνο να
κάμουν άλλαρό. Μαρτύρησαν δύο οι σαλιάδες τό νησί
διάλαβαν γενικά νικιά 3 μέρων, έκαμαν μεσουρία κι
αλλαρό. Ύστερα με γλαγγιά εμπήκαν όξο τό νησί, ραλίβον
τα τα πανοδρόμια και βάνοντα κατά χιδαρένιους λαιμούς
(σου σώρλες). Κι' έτσι ξεγαβούνα, νόαξαν τις
Κυβερνήσεις του Παριού εκαρφώσε το βρισίαμα το εδά
νο μέρος της σόρλας του με 3 μεγάλα καρφιά γ' διαβυτί
σε τον παλαιόν, όπου μου ύστερ' από 100 χρόνια δα μπο
ρούσε να ξανάρθη ο βρισίαμα το νησί.
Είδε γιάμε το νησί. Τα καρφιά εσύρουλο ώς τα 1805
και σαν σε σκρίμνιαν με άρμια όπου μη το σκέπτο του δα φο
βερίζε το φαλάρι. Τα καρφιά γύρεαν, αγγά βρισίαμα
δεν εφαντάζοντα. — Η ανδρειά, χέε, σαράντα
με μια χωρίς τον κράλη της και το λίγο βρεγάδικα. Είχε
χε δε βουά γ' τα σκαμπάγια, μόνον κάθε δυό δέκα πυρ
(Το γύψο του Μακρυγιάννη" μου το
έδωσε ο κ. Νικόλαος Μαρίνος)

Μεγάλη ανδρειά = φυσαρία.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Η Δαμιανού (το γένος Βεργανίτη) ετών 50 -

Το θαμπρέλι τη Παναγιά έβω το Νυφ-
ορκλησιά μιας μαγάλη θόρτου θ(εο)τόκ(ου), έβαι
άλοι κάθε τη Παναγιά (15 Αυγούστου) κι ο
γουν 3 βάδια, να λι βράσουν ολονύχτιο
σι καζάνα. (βλ. και σημ. 76)
Η εκκλησιά δίνι λε χαρά, φεύγουν
παραμέσα οι γουρούνοι κι φέρουν 3 βάδ
γιλαρά (ή θραμένα) λε κρέατα γι' λε σαϊ
άλο βράδυ το Νυφ. Εχουν μεγαρειό, μαγά
σιον, βουλί με μαχαί, μυρί, λε κρέατα
πρωί, το άλογο λε νόβουν μπρίδι γ' αρμέν
γι λε βράσουν όλη νύχτα. (Και 3 μαζάνια μι
γάλα, θάλον σι 3 δίκες) Αρχίναν το εβδόμην
γι τη νύχτα (λε μεσάνυχτα ο θαπάς) αρχίναν με
άλη χαρά, και το θρωί θάγι γάνται γ'
λουρά του θαμπρελιού. Αρχίνάν ο πο Νυφ σε
το θόρο πάδιαι και βρέχι άλο το μεθάρ
χια τη τη 12 το μεσημέρι σήμερα. Άλο αι
σερα, λοιπ. Μερικές φορές δε βρίσκουν όλε λε βά
κάθουν το μαγαζί κι έρουνται με λε δικυλί
τα (μαχαίρια) και σου βάζουν μοιρολόι σου ο
σερβιτόρος το δικό του. Έχουν κι έβα
βουλί με μαχαί δλη άμοιρη, όσον σε γ' σου δίν
Καμία θάλη κι έρχονται σ' μερα (Λεμεσό, Πα
Κερύνεια, Πάφο) -

Η Παναγιά είναι πολλά δεί πάνω - Σ' έναν βρά

μέρα, ήταν χάλιο γ' έβγαινε χιόνι κάτω, κι ε'(25
βρεχόνταν τό μούλι τοῦ χιονιοῦ κατ' νερό σου δίναν
και αὐτοί· ὁ βασιλιάς κοίταζε να δῆ γιατί βρεχόνταν,
η χιόνα, και τὸν φαρμακοῦδησε σε μιά βγούρνα σὸ
σπίτι του κι το κι αὔριανι των ἐπιόνα τοῦ Παπαδη-
μέων σήμαν δω ἀρ' ἀλμυρά και λάκκα, μα γι' αὐτο
ἔφυγα γ' αὐτε σήμε δε μᾶς ἔδωκε τίποτε σου βρίσκομεν
ἐδῶ. (χωρὶς νερό κατ' ἐπιστροφὴ ἀπὸ τὴν Καρδίτσα γιὰ Φαναρίτικα, Λάκκα
(βιβλιοκλοπὴ κι ἐνα σημείωμα κατὰ τὴν ὑλικὰ ἀλευροβρεχτὴ)
(βλ. καὶ σχέδιο 294) βάρα τὰ ἐς το μαγαζί

Κυριακὴ των Βαΐων. Τὰ φιλάνθρωπα μέρα δὲν ἐκ-
κλησιάζομαι ὁ σκοπὸς μὲ τοὺς γυναίκες γι' αὐτὸ μὲ καλημερίζει.
Τὰ φιλάνθρωπα με δάφνη ἄνθη; μέ σφενδάμι γ' με βιόλες
γαρύφαλλα, ἀρμπαρόφυλλα, ἐλιά γ' φοίνικα-δάφνο
δάφνο τὸ φοίνικα και μια πόντα σου βρίσκω γύρω.
Μέρα σε σπίτι, ε' ὅμως τὶ γιλουρτζία ἔχουνε θ' ἀγοράσῃ
και τὰ βιολέτα και τὰ μπαλόνια θα μιὰ τοῦ γιλουρτζή
Μέρα σε δίσκο, ὁ παπᾶς σαλώνει ὅλο δεκ (2-3)
και εἶχνε γιαλά γιὰ τὸν σχολειό. ~~Και σου παρέκαμνε~~
~~Και~~ Το πρωΐ με θα πόνημα, θα μοιάζω σε σχολειό,
να ἀλλάξῃ, ἀγιάσμα, σοῦ δὲν το θελάμε.

Τάμοι δε γιουλιά: Τὰ Μ. Ἑκκλησιά, τὸ Θερμή (γιατὶ
δὲ τοῦ θερίζει), το Μάη--

η. Παναγιώτης Μωυσιάδης, Γαλλικάρης (= ήτανε ο Μωυσιάδης από τη Γαλλικάρη. ή γιατί ο πατέρας του ήταν Γαλλικός)
ετών 48, Μαχαιροποιός,
~~Η Μωυσιάδου Βλαχοπούλου~~
Η τσάτσα-Μάρω Βλαχοπούλου, Μωυσιάδου (σαρανταοκτώ) ετών
ήταν λίγο ψηλό χωριό από Μωυσιάδινα - Ο σύζυγός
του ο Παναγιώτης, είχε πεθάνει πριν Κάρμπερα, ύστερα
από δύο χρόνια μ' έφυγε κι το 1932 σου όπλαν.
Η Μωυσιάδου ήταν ιδιόρρυθμος τύπος, επέρνιε, είχε 5-6
γιους, γυναίκα κι νύφες, φιλοσοφούσε. Ο άντρας, τσαγκάρης
τσούρμο κι πολύ σοφός.

- Η Μάρω μη η Μωυσιάδου μη έσωσε πο' πρεβάζι
και χώρα χώρα γάγκιε μιά δυσκολιά χίλια.
~~Η Μάρ~~ - Η Μάρω μη η Μωυσιάδου μη, καλή βαβά γυναίκα;
καλή έσωσε μ' έμεγε του Τσίρου το κακάκι;
- Και μέ' Λιν Πουλία ι Αγιασιού η Μάρω κάνει βάρδια
και μέ' δα χημερώματα βουλάει και βρίνει χάρια.
(χτεσέρνια η βάρδια κι έσωσε μου
- Μωυσιάδου μου, Μωυσιάδου μου, τι έχω σημάνει,
δα σου χρεώσω δυο κιλάκια, δυμάρχανα να χουν.
- Η Μάρω μη η Μωυσιάδου μέ' α κλαίουσα
να μπρούσουν τ' αρνάκια μη κι τα χημάτα μου.
Ο Σεβής είχε το σπίτι του δίπλα από τη Μωυσιάδου. Έσωσε
(ο σπιτικός του) η του Κίτσο-Τσάμπρο.
- Δύσκολα σαν, βρε Σεβή, να στη χαρά μη χάρη,
να δώσ του Κίτσο-Τσάμπρο το χάιδρο κλεβάρι.

η Βάρβω, η Τσίτσιγω, η Μωυσιάδου

Βλ. σχ. 30

Ζαχαροπλαστείο (α. Μυρσινιά).

παγιά ζύμα.
το γιουσούρι (=γιουσούμι) χωρίς τα πάρα. Σε πολλά ζύμα.
το ραβανί (κρεμμυρένιο) : άβρα - άχαρη - αμύρι - βούτυρο - κοκκινο σόδα.
χαϊτοιμούρα (χαϊτόγυρο (αλεύρι - μαγιά) ζύμη - μπορεί (αυτό τα δύο) ζύμο ρύμ - κοκκιν. για αλεύρι και δημάρο.
ή ορτζάδα (;) = κουραμάδα (νεραϊδάδα;)
ή κουραμάδα (με αμύγδαλο) μου άρεσε.
Μουρμουνιάρα - κουφέτα (με ροζάριο, διάφορα χρωματιστά καντήλι (μικρά) μάντολες.
σοκολάτα - βάπτο (ζύμο) φουλάν (μικρά σαν μαγιά χρωματιστά)

"παραγωγή" Μεθόδιος (παρελθόν, χωριό ζύμη διάφορα - μεθόδους) —

"Εχω ακούσει από τον πατέρα - Μαυρή (όταν - Πάννυχ. επιδ. 1955 80 χρ) (α. Αθήνας) μια ιστορία με άνθρωπο. Αρχόντος είναι διακεκριμένη συμμορφή εδώ στο Παρίσι. Ο γεωργάς μισθώνει εδώ 50 - τον ημερομίσθιο. Τον έβαλαν σε χοιρινά και κοιμούνται σε χωριό της Ηπείρου, διαμένει σε σόδα. Αυτό το έβαλαν κοντά, η εν καιρώ δημόσια κοινωνική αρμόδια (τηλεδιοίκηση) Παρακολούθησε το χωριό, να τον διώξουν. Ο γέρος τον "κάνωσε με τούτε σε μια δουλειά. Εκεί τον έβαλε να φυλάει τον χέρι του και να σκάβει. Και δεμένη η σόδα στο χέρι: "Διάβε, διάβε, δεν θα πάρεις τα μου σχεδιάσει μηχανή γ' να μου δώσω το αμύγδαλο σου να σκάω να βγάλω τα μάτια μου!" Αλλά έφυγε εδώ.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Η μάνα γαμπρού του μου γιατί μη με τό δικα
τσάμπρο. Πιάνει ο [illegible] γ' με καμό ύφος
πλερού βρισιάς αρχίσε να σκάνη, σαν κου
βάλε γ' η φωτ/φα: Αλλαγή - σουλκέρα
του φεγγ μου σίλα σ'γ
και τ' μου δεν γ'ρίζ
γ'αιούλα

Δικιά θριχιονία (δεν ο Χωριανός) σου είχανε δύο
ώδου έκοβαν εφ'λιές αυτές. Ο Νάσ εναγκάλιαν
σάμε τους σαλάδες, αι έκλιαν του Μάρκαν έφορία
σάν έδω, μόν Ήσαμε σου έχει μιά μεγάλη Δημοσιά
δαν Μάρκο-Άμμο ή Καλοσύνια (σαμε πρόβ
του σάνε: "Όλαν μεγάλαγ τον άμμο μαζί με μαζί
αι όλαν γυρίσουν τα 3 μαρφιά" τόλε να χωρίσ. (Τα
μαρφιά τά βγάλαν μόν σόρλα-σάς; (το σόνε μελοδραμ

Έσοι έκλιαν μιά φραγκλά ύφ' άσο τ' αγγρέφι, λε σ
του Μιχαλίου (του Γιάνη) αι εφύλαγε η
Δώμαι σου γαμ (δεν δίνει μιλιά αυτός) γ' έκλιαν τα μέσ
ντ'α λο σόνε, τον χίνουν σαν μη σόρλα κ' άπολ
Όμος ο σαμπρός μι μέσον, αμαλαμπόλαγε έβάλε
δυσκολία σόν άσο τό σόρλα. Τα δεν αμπορού
γε κ μπούκε έκόλαγε άσό το σαράκλο, μι ώρα
ο σαμπρός έβαγε το χέρι του λο μακρύαρο, γ' τον
κόβαγε με το γαμπύλι, λο χέρι. Άμεσα εφεύρα
γ' τον σήκαν λε καμαρέλι

Εμ έκλιαν είχε άλλο σόνε δαμπουρδάκι αι έκ
λόν άσο του (σεβαλιέ) σόν ο γόνος σου σε τό μέ
ντ'α κάνει (κ τον βγάχ τα δαμπουρδάκια

Διηγήσεις Μακρυ
γιάννη 47
του Παύλ-σταύλ

ὁ Γιώργος ὁ Κουβᾶς ἀφορμάρισε ἀπὸ Πάρο. Γιώργος
καὶ φρεγάτα του γιὰ νὰ μᾶς πιάσουν ἀπὸ Πάρο
(χωρὶς νὰ ξέρουν ποῦ ἤμαστε οἱ Πάροι) καὶ μπήκαμε
στὸ Φλαμπούρι. Βρήκαμε ἐδῶ ἀκόμη. Περι-
μέναμε νὰ χαμηλώσῃ ἀκόμη ὁ γιαλός. Τοῦ γιώργη
ὅ,τι ἦταν ρίξαμε. — Ἐδῶ εἶν' οἱ Πάροι, ἀνάρχα μέσα
ἀφορμάρισε Γιώργης Κουβᾶς; Λέει - Μιχάλη! Μπορεῖτε νὰ
φύγετε; ἀμέσως τοῦ λέμε ἐμεῖς ὅτι θὰ μπορέσουμε
μόλις ἔλθῃ ἡ ἀγκυροβιζιέρα (ἀπὸ τὸ ὀνομάτι του,
Λάμπρος Βαλτινός ἀγκυροβιζιέρα) νὰ μᾶς τὴν φέρῃ
γιὰ μιὰ νύχτα. Διαφορετικὰ θὰ διπλοῦμε τὸν
μόλις ἀπὸ τὸ κανάλι τοῦ δρόμου. (= ὅτι ὅρμος Πάρου τοῦ λοιπόν.)
Ἔβρισε τὸν ἀφορμάρχο τοῦ κάτι ἄλλα ἴλαρὰ "Τὸ ἔργον
νὰ μὴ βαρῇ, ἀλλὰ νὰ τὸ κυκλοφορήσῃ". Μέσα βουρλᾶ
τὰ σπίτια κορὶ ἡ γυρὶ-κυλίδρο - πλάκα - καὶ Κυριακὴ
τὰ χαλουρίσουν τὸν "Ἀρχιγυριδιᾶ. Καὶ ὅλη, δίχα ὅλη
ἐκκλησιά, μόνη μοσίσμα μέσα ἀριλιγρα (Β' ἀρμενάρι)
ἔμπαιναν μιὰ μυγδαλιά. Καὶ μὲ ὡρα ὁ ἐκκλησιὰ, ποῦ γὰ
ἐβγάζαν τὰ δαιμόνια" τὸ σκυλὶ ἐμάλαγε μὲ ἔβγαινε
μὲ δυὸ μόρακες μεγάλα μὲ τσεράσανε ἀπὸ τὸ σπίτι
τοῦ, ἀλλὰ κλείσαν καὶ μυγδαλιά, μὲ ἐρεθίσανε καὶ
κάτσαν ἀπὸ τὸ νησὶ Ἅγιος Νικόλας ὅλη Κυριακὴ καὶ
τὸ σκυλὶ "ἔβγαινε ἔβγαινε καμιά". Ὁ σκύλος τσάβλαινε πάλι
ἀφορμάρχο τὸν δόλο ἡμέρα, ὅσο βλέπω, ἀλλὰ κανεὶς δὲν
"πάμε ἐδῶ μὲ χρειάζομαι χαμαλὶ" τοῦ κάτι γουστο
σὰν θὰ τοῦ λέμε ἀπὸ τὴ βάρκα διάφορα πειράγματα. Καὶ
ὅλη μέρα κάνει γύρο διάκοσα, τοῦ ἔλεγε ἕνα λάθος
ἀστεῖο, μὲ μουρμούρα, — τοῦ ἔλεγε τὸ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(Νοέμβρη έδεσμα)

Διονόρνι (αν μπορείτε για μι χρυσή, το βουτάμε στο νερό όπου βράζει το κρέας, με άλλη βάζουμε σαγι-) και μία σπόνζα, όπου μαζεύουμε το δάκρυ της μαμής. Έχοντας ο δάσκαλος τη Παρασκευή, τον εξαφάνισε και τρόπος τους κάθε, όλο χρώμα, χάνουν τα σκοτάδια.

(Δημήτρη η Μαμή, και η Μαυρογένους, που τον τη Μαμή, που ήταν μια λαμπρή)

Ο Δημοσθένης είναι δασκάλα μια λαμπρή (η άγια-Π.) έχανε σκοτάδι για ανακούφιση, αλλά τη μέρα της τον μυαλοπίνουν μια σπιτική για σου μαλακτική - (βλ. σελίδα 359)

Λαμπρή (Μαμά σκληρή: 15 αυγ. 2 Ιουν 2 Φεβρ. 10 Φεβρ.

Ο Αρης Χαρακάμος έχει διάβασμα μια σελίνα από το Νικ. Ερώτηση: "Μι διάβασμα, Πάτσου" του δεν μι έμεινε άρεση. Ηρθε η χρονιά με τη μαμή. Τη έχουν δασκάλα του τόσο, μια Κεντ Λαμπάδα, και δασκάλα φαίνεται ζωάκια (χαραγμένα σε βραχο. Τη μαμή ήταν γέρος. Σώθηκε από μια έσωρα μαμή). Εδώ μι μια χώρα τα χρόνια σαββατ.

Εκδρομή παραδείσι (του Μαγγανάρι* χουλιαν = Ιταλία (σχ

Χαιρετών αρχιχουλιαν αρχιμ* ο δασκαλος, ο λουφ ο χούφτας, θύμα του δεσποτου ο αρχηγός, αυτοί είναι οι γυναίκες, οι σφαίρες μαμαρέζες, όπου Μουσολίνι σαλμ εμπνεύσεις.

(και π. Μουσολίνι).

Λατιν. Ιστορία

Κι
μι
εκκ
Κυ
εκκ
Ελε
Ελε
και
τρε
σφ
χαρ

Μαμ

Μ
Μα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

– Κίζδο-Γιαμπρο με λένε, (ανοίκεια) - (εννοεί το Λίβοβο)
κι' εν θελάγω γένεσε με καλοσύνες.
Κυρία μ', ήλεν κανούς [illegible], έβρεσα κι' είχεν δεμένα
εννιαμε δο κεφένιο κι' καλός. Ο Μουσταφάς του λέει "Σύρε
κι δγκι. Να σ' τα δω τσοι Τούρκα κου τσοι Παρμί, να μου τσοι λες."
Είχεν να χι το κάκι 5 κουλοί. Του Τσιάνικα και σύρλα
του κεφενιού κι' έγεμε. Μουρμούρα Μαρίκα, σύνο, γλούσε
γρέ, η κάρε, τσίνουσε - (Ο τσίνουσες ήλεν ο Γιαβερής
σαν σαράζης, αλλοίνεν γουσ' αυτάνο γ' ίσου δεμένα
χαρί μου)

---

2 "Άγιος Στέφανος Μουσταφάκα (ή Παναγία Καμπουτίδισσα)
Ζωγραφιή όλη αυτούσια δική.
Εκλησού 1691 (χάλια)
Σαρακοστή Ιερομ. Γουρ. Κουβά - Αλλαξανίσου σαρά Τερλικό
μη Κουβά. 1927.
Μεσ' Ιουλιάρα Ιερομ. (σου σκίζει)
Είπανε κι Παναγιά ιδιαίτερα (σχεδά σαν αυτά οι αρχοντικά σπιτάδες)

Μαρμάρινα Λαϊκ. Ιδρύματος

"Σκαλίο γ' άκρι" = σαν, μπροστά
"Ελατοσκεπαστό χωνί, και κι γυρά κι χάλασε
γ' άκρι, βάλανε γυαλιά γ' άνοιχτό μέρος, και ο κόσμος
μένει μέσα.

MAKRATIKA χωριούδακι κοντά στο Κονάκι Γαίου.
στο χάρο, δυτικά, σαρά το άνοιχτο τοπίο. (Κοντά του κι χωριούδακια:
Μαυρίκαινα, Βεργιανέζικα, Μουσταφάκα).

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καβάσιλας Δ. Μακρής
Ζήλος Δ' διαμ. (10 στιχ.)

(Με τον σταυρόν και τον ἐγκλειστρον)

Χριστὸς γεννᾶται σήμερα τὴν Παναγίαν σήμερα
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται καὶ χαίρει ἡ φύσις ὅλη
ἐν τῷ σπηλαίῳ λίχνεται ἡ ἄχραντος ἀγκάλη
καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν καὶ ποιητὴς τῶν ὅλων.
Ἐδῶ σοῦ λοιπὸν σοῦ ἄρχισα νὰ μὴ φεύγῃ
καὶ ὁ νοῦς μου τὸν σοῦ χάνει χρόνο νὰ χάσῃ
ἀφήσε μου, μὲ κλαυμὸ μου, χρυσό, μὲ πικρίδα
σοῦ ἔ' ὅρια τὸν ἀκούσιον ἀνάγκη ἡ δυσή,
ἔχει καὶ τὰ σαλάμια καὶ ὁ Θεὸς νὰ δῶ χαρὰ
καὶ ἡ Παναγιὰ μὲ δέκατα νὰ δῶ ἀγγειρά.
Καὶ τοῦ Χρόνου.
ἐμὲ μου σύλεγε δὰ
Ἀρχιμηνιὰ μὲ ἀρχιχρονιὰ μὲ ἀρχὴ μιὰς μᾶς χρόνος
Προπαντὸς ἔρχεται αὐτὸ τὸν Κασσιανό
βαλέτε σάλπιγγες χαρὰ χαρὰ ἡ μεγαλειότης
– δεκαεννιὰ γενάρη –
Τὸ μεγαλεῖο ἔρραγε ἡ τὸ χαρὰ μεγάλος
– Μακάρι, μάνα δεσποινὶς, ἐμένα τὸν ἀφεντικό
– νὰ ἔχα νύφη μὲ τὸν σόι –
Τοῦ χρόνου σὰν πλάσουμε μ' ὑγεία νὰ τὸ βροῦμε
τὰ σόγια σὰ χαρούμενα, νὰ ζοῦν νὰ χαιρόμαστε.

Ἤρθαν τὰ ζῶα καὶ ὁ βοσκὸς
καὶ ἡ χαρὰ μεγάλη καὶ ὁ ἀγγελικὸς
Ἤρθε καὶ ἡ μικρὰ μας σκυλί-σκυλί,
σὰν ἔρχεται βασιλεύς, μεγάλη παρέα.

δώρα γιὰ τὴν, μὴ μοῦ
καὶ τὸν Γιάννη βαπτιστή –
Ἐγὼ Γιάννη ἡ βασιλιά,
Ἐγὼ νὰ βαπτίσω δικό σου παιδί·
Ἐγὼ νὰ βαπτίσω δικό σου παιδί,
καὶ νὰ γίνω ἡ νονὰ του παιδιοῦ.
Ὁ μπὲ Γιάννης ἐβάπτισε
τὸ Χριστὸ μας καὶ ἁγιάστηκε.
Καὶ ἡ Θεία ἀκούστηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ
Τοῦτος εἶναι γιός μου ἀγαπητός
Τοῦτος εἶναι γιός μου σοὶ εὐδόκησα
Καὶ τὸν Γιορδάνη βαπτίστηκε –
Καὶ τοῦ Χριστοῦ.

δύο-δύο. Μπαίνει σε αφηγητικό τραγούδι.

μπαίνει ο Βασιλάκης Μαυρέας.

Να μιλήσω κι Γιορλί (σοβαρά ή αστεία) βρίσκουν
μὰ σπίτια. Βαλαίνε ἕνα δίσκο μὲ να τον χωνάει
καὶ ἕνα δίσκο. ἢ μιὰ γάλα (=γιαούρτι) (τὸ
ἄσπρο κοπανισμένο μὲ καλαμπόκι) ἢ μωσσάκα ἄσπρο σαρόπλα
(μύρα) – Τὰ γεμιά, ἢ βάλουν λίγο τυρί, κι ὁ κουλὲ (τοῦ
σαμὲ) – τοὺς δίνουν γεμιά.
Αν μετριὰ ἄκαρι χοιρινὴ ἢ δὲν ἔχει ὄφαγο, λέει διώχνει.
Κανένα ἄλλο (δὲν ἔχουν μοσχοναράκια ὥρα, ἀγγλικὸ τὸ λαχάνι).

Λάμπρος
Ἀγγλ
– Ἡρθ' ὁ Λάμπρος, ἤρθαν τὰ Βάγια
ἤρθ' ἡ χαρὰ μεγάλη κι ἄγια.
Κάτω ἀπὸ λίμνη δυὸ κι ἀηδόνι
κι ἀκουρίδιαζε τὸ χελιδόνι
– Πές μου, Λάμπρε, πές μου τὴ ἀλήθεια
κι τὸν Ἅδη σοὶ κουβέντα

– Σημειώνω δημώδους, Λάμπρε
δημώδους με τὰ βιβλία
σοὶ σὲ προλήγω φῶς σου
ὁ χοϊκὸς Παναγιᾶς
⊕ Ο Λάμπρος δημοσιεύει
δίσκους με ἀγάπη
καὶ το Χριστὸ σταμάτησε
πάντα τον ἐχθρό.
⊕ Ενῶ δημώδης ὁ Λάμπρος

Εἶδα φόβον κἀδὲ φόβον
εἶδα βάρκα γ' ὠόνον
Δῶδε μου γιρο νερόν
να γιομίσω το φαρμάκι
[και κερδίς] τὸ Φαρμάκι ! ἐκρυφόν
και μή μ' ἀφιλέτε σιγόν.
Νοικοκυρά, νοικοκυρά
φέρε ! ἀδρά 'σὸ τὶ φαγιά
βάλ' σ' κόλας σου γιομάτα
κι' οι φαγιές δὲν τὰ χωρούν -
Αγόρι μή δίνου λέξεα
κι' αγάπη μή δίνου φτήνα
οι λόγοι ! ἀγαπολόγοι
μή δίνου δημοσιά.

→ Σημειώσου, διαιώνου
αγάπη ρυθμός
χρονικός
(βιωτόν)

Δι

Σάρκα δὲ δώσουν ὅμορφα καλύτερα, λοὶ χέρι.

- Ηρθ' ο Πέτρος, ήρθα κι' εγώ
σου νὰ σὶ φάω το χαμιό
α δὶ μοῦ δώσ'ς το ἀφρό - μὲ δλην καλή να σι δω.

Βρίσκουμε το φυτὸ λὶ σαρακόνι - Κρατεῖται
(κρίνει ἡ δεσποινίς λοὶ "εβγε
να φύγει λὶν "ίδια μέρα, για να
μή γιώσουν ἀπὸ το σημείο
λὶν σαρακόνι) -

φτιάχνεται
ἡ σωματίδιο λὶ σαρακόνι -
ἡ τουρνὶ κιτρὸ (=μωρό)

(Σὶ χάλκο του σαλὶ)

τὸ "Πέτρο" -

Τὸ λυγίζουμε μὲ σανὶ ἀπάνω, να
κάνει φόλο. μ' ἀσκὸν περιζώνουμε
ἀπάνω φλογερούς ἡ κάρφωτὸ μὲ κοφτικα δέματα -

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Γύρω δὸ λουμὶ βάιουν ζογονόια - Ψηλὰ ἄνθρωπος μουσκὴ ἡ δυὸ-τρεῖς φορὲς. Τὸ ἔνα ποδὶ κρατάει τὸ λάχανο καὶ τ' ἄλλο τὸ κυλάει μπρὸς τὴ δεξιὰ (ἢ ζερβιὰ, ἀν δὲν εἶναι). Βγαίνουν ἀπὸ τὸ δυόμισι, χάφτει τὸ (5 ἢ περισσότερες) φορὲς καὶ λέει. Μὴ τ' ἀποζητᾶτε - Τὸ "λάχανο" τὸν φυλάει (δικιὰ του βρομοσυκιὰ) ἢ τὸν χαλάει.

Ἐπιστροφὴ

Ἐπιστροφὴ

Ἤρθ' ὁ λάχανος ἤρθε τὸ βάγι
ἤρθ' ἡ μάνα μου ἡ κουκουβέργα
ἤρθ' ὁ πατέρας μου ὁ γιδοβοσκὸς
ποὺ 'χανε τρία ἰουβάρια καὶ μιὰ
κατσούλα ἀπὸ τὸ σαρανταριό -

- - - - - - - -

Σὲ λούλο τὸ σαρανταριὸ
μὲς δίνουν δυνατοκρὶ -

- - - - - - - -

Ἤρθ' ὁ λάχανος, ἤρθε κι ἐρώ
νὰ μοῦ δώσῃ ἕνα ἄβγο
ποὺ νὰ τὸ φάω τὸ χλωμὸ
καὶ λίγο ἀκόμα νὰ τὸ δῶ,
ἀλλὰ δὲ μοῦ δώσῃ ἕνα ἄβγο
γιὰ ἴδια μ' ἄβγο τὸ 'χει.
ποὺ κι ἂν τὸ φάω τὸ χλωμό.

Γεωργία Βασιλειάδη - Μακρυνίτσα Ἐλασσόνας 24

(γιὰ αὐγὸ) Χαμερᾶ

Ὁ σκύλος μ' ἡ σκυλίδα
κλαδεύουν μιὰ μουριά
καὶ σκίζει ἡ μιὰ μουριὰ
μὲς στὴ σκυλίδα τὸ μωρὸ
φέρτε ἄδι, φέρτε βιόλι
φέρτε τὸν σκύλο ἀρκουδάρι.
γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ μωρὸ
μὲς ἀπὸ τὴ σκύλα τὸ μωρὸ
φέρτε τὸν σκύλο σιδερόπο
μὲ τὸ χρυσὸ δόντι γύρω
γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ μωρὸ
μὲς ἀπὸ τὴ σκυλίδα τὸ μωρὸ.

Παίζει ἡ Μ. Παρασκευᾶ δὲ γένε

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Χριστούγεννα. Τὰ φιλέματα κατὰ Δυτικὸ μοιράρουν
(ἀπὸ ἐδῶ κι' ἀπὸ ἐκεῖ) τσαρούχια (ἀνοιχτὰ ~~κόκκινα~~
τὰ μεγάλα τὸ ὀρνιθάκι φλιάρα. Προσοχὴ πολὺ μὴν ἀπὸ
σε καλοκαίρι. Ὅλοι τὴ βγάζουν μέχρι ἡ γυναίκα βάζει
ἡ ἐκκλησιὰ κάτουβάρι. ~~Κάποιοι γιορτές~~
Ἡ Μητέρα ἑρμηνεύει Χριστόψωμα. Ἀπάνω πὸ ζυμωτὸ
ἕνα σχέδιο θαμπὸ (μπάρι) με καρύδια (5) καὶ ἀμύγδαλα (4
Πρὶν τὸ βάλει στὸ φοῦρνο μὲ τὸ ψιλὸ ἁλεύρι (σήτα)
θρεμμὸ) — μετὰ ἀπὸ τὸ βάλει, τὸ ἔβαφε μὲ ἀβγό.

(Κυρία Μαίρη Κωνσταντίνου)

Τὸ ἴδιο καὶ ἡ Μαρωνία: Κουλούρα ὅμως
μὲ θαμπὸ μπάρι, ποὺ ἀφήνει κενά
καὶ με 5 ἄκρα (4+1 ἡ 4 κάτω + κορυφὴ 1
ἢ 4 ἄκρα + κορυφὴ 1
κι ἀπάνω πὸ ἄκρο ἄσπρο μπαμπακερό.)

~~Τὸ ἴδιο γιορτινό~~

Χριστόψωμα: Ἐλάχιστα μὲ σταφίδες: Σμυρνιὲς ἢ Βοστ
(=φλέρες) καὶ δ.ἀ. καὶ ζαχαρούδια:

Πρωτοχρονιὰ: Ἐβαζαν ἀγριόφυλλα. Ὅ,τι φαγητὸ ἀνοιγε
ἀνοίγουμε καὶ λίγο γλυκό καὶ τὰ σπάζανε σὲ κομμάτια
ἀνοίγανε τὶ ἔβαζαν κατοίκια ξύλα: δυὸ ἀγκίδια
δυὸ γιὰ χριστόψωμα (ἢ δυνάμει ἡ νοικοκυρὰ) θαμπὰ
καὶ τ' ἀφήνανε ὅλη νύχτα. Τοὺ βάζανε ἀπάνω μοῦ
σπίτι. Τὸ σφαὶ φυλάνανε ἐκεῖ φαΐα γιὰ τὸ
χωριὸ τὰ πουλᾶ. Γιὰ τὸ μεγάλο σπιτικὸ αὐτὸ
βάνανε λιγάκι σὲ πιάτο. Ἐπιτρέπανε νὰ δοῦν

(Κυρία Μαίρη Κωνσταντίνου)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αυτούνε δε συμβαίνει το χρωί: (χήρα ή έτσι χήρα - όχι γυναίκα). Χρόνια πολλά ὁ νέος Χρόνος!
(μαγαζάτορας)

Μόρη χριστούγεννα, το μεγάλο είναι να πραγματεύεσαι γιατί (το χρήμα) το σου δε χαλιέται, δεν έχει δικαίωμα. Κάποιοι λέ σαν διάβολο (= μοναχικό). Δηλ. όσα δίνουνε θα δώσει, ὁ σαλός, ὁ νοῦνος ὁ σχολιάρης. Αλλά όλοι εμφανούλια μαζεμένα. Άρα δημοσιεύεται (για όσα δια χαρούμενα χριστούγεννα) κι ἁμαρτία δαφνίδι, δώρα, ἁμύγδαλα.

(η σειρήνα - οι σειρήνες)

Τα Δωδεκάμερα, μαλάκα όσο τα Χριστούγεννα ἀλλά. Δεν κάνουν μαγαζάτορες δε δουλεύουν το βράδυ, δεν πάνε ούτε ἀγκαθάκι σου βρίσκει ὁ σαλός και γυρίζει όλα τα σπίτια και κάνει ἁμαρτία. Γιατί βρίσκει ὁ Καημοσταφαγίου και χαλάει τα ρούχα

— Σκέψου να φύγουμε
γιατί βγαίνει ὁ χαρτόσαλος
με τη σπαθάρα του
με γυρεύει με ἄγαλε
και με ἁμαρτάλια!...

Μη τον αγαπάτε ραλάκια τα παιδιά, τις σειρήνες, τα χω ράμπα τα (μονάχα) με τόσα, γ' φύγαμε γιο θα μονάχα (καβάδες) Όσους αγαπάτε, τον (δίκιο η) ἀβάσιμα; ΞΟΡΚΙΑ

Όλα ἁμαρτωλίτη, τον (δίκιο η) ἀβάσιμα;

Εκείνος ή Πικραγία τ' ω
και φύε δον 'γορδαν νοτερό
Να βαπτιστή τον Χριστό.
Και ως τον είδε αφαλεινή ο Χριστός:
—Τι έγινες, Πικραγία,
και σαρίγγισες και βρέθηκες
και τον νοτερό δρόμον
και τα δείλια ξεριζώνεις;
Εσύρασε η αγγελιά και το νερό τό μέλι
και τον αίμα σου τα φλέβια σου το μαρμ
Να κύν' από βελόνια, αγριελιά, από μαύρο δόξι
και το νερό ασπάλαθα
κι εγώ, να σου η έγρια βουνά και η άγαμο λαμπ
ο κύκλος δε χαρά
μόλα δεν μαυρισιά
κι αυτό μονάχα μικρού σαρδιού δε γένεται
Τρεις το διάβηκαν το νερό
Τω Πατρί και τω Υιώ!

Και την αμαρτία (=αμαρτάνω) το μέλι.
—Κρίδα κρίδα και κριδάρι
και σκύρι μακρολίβα,
σήμερα ο Χριστός
να μύριο να μη σε δω—
(δόκιον δο βόρια, λόνε
ξαναγύνοντα δο βαλ 3 φορά)
Χαυρικά—

Κ. Θυρσενία Μαμαγ-
Με θ Πικραγία και ο Χριστός

Τραγ. αγρ.
Πικρόδ

Παραδίες
από Γεωργ. Βυζηνό

Του χορού ο χορός

Σαν μοιρολόγι ο χορός
σαν τραγούδι νεκρού
και δυρμός και λαβωμάρα
κόρμια εχύ και οδού κι Μάνου τ'
δια του σοκμιού
η άπονερός μάνος εχύ κύρη!
Δικαιούσε με, Καλέρη, και πάγε με:

Ο άρος ο Δεκαοχτούρης, νύν μικιάς
και τις δυο κόρες του κόπιαν αρμη. Η γουνίτσα νά
βρέχη, η σανίδα να χύνη, και το μοιρολόι του
γυιού να μη κόβεται.

+ Ο άρος Δεκαγιάννης (εκκλησιάζεται)
δυο αδιάφορος

Παράδοση: Ελα Καλυβρείτικα μάθαινε κόσμος ήχεν σκολειόν
και λίγα γενούλια (χωρίς δάσκαλο) κρίκινε, διάβαζε, τσοι (ή
βγαίνει ο Καλλιγερόπουλος)

Τσουνήμια

Σε Αίγιο, στ' Νεκαλού (σύρχα νερό - μετά
γουρνί από σχοινί σαρδέλα) το [illegible]ο (κάνα γρά-
μμα ή δύο κάθε - ή τον Δεκέμβριο (γενικά κάνα
μηνυμάτι) του Μουδρού η - (έτσι μια γυναίκα
δεκαπέντε, δεκαοκτώ χρόνια δεν έχει ή μού εδώ)

Ελα Νεκαλού έχει σκολειό εις Γόρτυς - Εχει
όλα τα μαθήματα τάξεις κι έτσι το βράδυ πάει
στο σπίτι του μπορεί ν' αποκοιμηθεί
κανείς - Ελάν Καλύβια Είναι τα χάνια γεωμόρφου
και γένε σαν άλλον δα άσχημα, δε σκολειό μία

[Γ. Βυζηνός] Τσουνήμια και Νίκος Καζαντζάκης

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Βιλαέτι 23-7

μοναχούλα μου (γι' αυτό δουλεύουμε τα δυο
μαζί δυο μήνες) στις Πράσες (ήταν μια
χούντα, βάρβαρο μέρος· ένας μανιχαϊ-ελλη-
νικός σύνδεσμος).

Το δικό μου Μεσαιωνικό όνομα δόθηκε, απ' όλους
στους Μύρους· (ήταν, 1 ανημέρωτος).

στα Κοτόπουλα (χριστούγεννα δυο μέρες)

Οι Κοντέικοι (φρικτοί ιδιοκτήτες του τόπου, μυρίζουν
τη νύφη) μαλώνουν τώρα τα Μαυρούδικα
δυνατά. Σύμφωνα με αυτούς από τα σπίτια μας
μένει απόψε απ' υποχρέωση μεγάλη φωτιά, αλλά είναι
δουλειάρικα. Τα δουλεμένα σπιτάκια είναι
ανδρικού (δικού μας) και τα (φυλάει. Όποιος μπορεί
και δεν το Μύρο δημ. το φύλαμε αυτοί, δεν το
αφήνουν. (Δεν τόξερε δεν που ήταν του το Μύρο
με αν του το αφήνουν, να το πρωτείνει μυθικό-γελοίο
αφήσει με άγριες, τότε θα βρει μάρτυρα-
πέτρες να σκάψει μαζί του, αλλά με ένα βρει, αφού
κι εμένα το αφήνουν)

Παρασκευή (λείπω στο Γιάφκο βυζαντινό) 24

Οι Κοντέικοι τότε μαλώνουν τον εργάτη τους, αυτό ήταν
δουλειά, αυτό φωνάζουν μέσα στην εκκλησιά μαζί
με τους και τον κλείδωσε με τη σιδερένια πόρτα
η εκκλησιά τους ήταν ο Παντοκράτορας. Είχε δύο
πόρτες, μια για τον Κοντέικο και μια για τους άλλους
Θούλες σφαγιάζει δικό τη δική τους, τον σκοτώνει.

Η Δυδιά (Νικ. Μυσίου και Γ. Βεγγιανίτης)

Όλη μιαν νύχτα δυο γάτες μ' έφεραν σε
δύο σημεία μ' κοίταζε το χεροῦλι, ήμουν εγώ.
Εν τω μεταξύ όμως ετοιμάζονταν ό,τι είχε γ' όλον εζύγε
λοιπόν πάλιν, όμως των συμφωνιών, για να 'ναι χάλια.

Τώρα όμως, είναι διαφορετικά - Αμέσως ήλθαν δυο ή τρεις
ούζα του γιαλού, με τσιμπίδια γ' άγρια. Τα κουκουνάρια
μ' ευκολία ήλθαν τα κολοκύθια -

Δυσκολίες.

Καλαμάρι - Κάλε
Καλαμαράκι
Αφροδίτη - Τίτη
Ρίνη - Ρινιό
Ρίχνω
Εγκαταλείπω
Μαρούλι - Μαρώ
Συγγενής - Συγγένεια
Γυρεύω
Δείχνω - Δεικτικός
Ρόδι
Ρόδα

Ένας είχε μια γριά λύκα
δυο λόγια χαμηλά
τα δόντια δε χωρίζει
μιλιούνται να χαθώ

(Δυδιά, μυσίου, τέλος 50)

(διαφορετικά Μαυράκιου)

β. σελίδα αριθ. 59

22.8.57
Γάϊος

Παγωτό

Άκου κάτω ὅλη λίμνα βρέχει.
καὶ τὸ λογγό βρέχει
τὸ δάσος ὁπού πήγαμε τοὺ σαλεύουν
(βαρούν) σάλεψαν τὰ βυζιά
– Κι ὁ Μάρκος τοὺ ζωολογίας
χορεύει ζεκωρωτά. ⊕

Ἡ: ⊕
τὰ σύρε: Παναγιώτα
ἐλούεται τὰ φορά
(ναγιτικὰ νύχτα)

Ζεκωρωτὸς χορός (Τὸ ζεκωρωτ
τὸν ἐχόρεψε μιὰ ὁ Διδυμάκης Δήμος
καὶ τὸν Νάγια. Ἐχόρεψε καὶ τὸ μουζίκο
τὸ Μακεδόνικο ποὺ χέρι. Ἦλαν χορευτ
μαζί. Τὸ χόρεψε μὲ διαφόρ(=μιὰ κοπέλ
Ἦλαν ἑβδομάς.

Παίρνουμε καὶ Μαζίλο. (Τὸ βάζω τὸ Μαζίλο ἐκεῖ γιὰ
"Πολίτικα".)

Παίρνω βεγγαλικὰ
ὀρχηστικὰ-ὠραῖα

Χορός

(Γάϊος) Μίλια καὶ Ἑλληνικά.

Κατὰ
Καλύμν

Γιὰ τὰ πλήθη.

Ἡ μισὴ ὀγγιά, μιὰ ὀγγιά, δυὸ ὀγγιές, τὸ μουάρι
ἡ μισόλιτρα ἡ μισὴ λίτρα, ἡ λίτρα, τὸ δυόλιτρο
τὸ τετράλι (= 4 λίτρες) τὸ ὀκτάλι (= ὀκτάλιτρο)
τὸ δεκάλι (= δέκα λίτρες)..

– "Δὲν θὰ κάνω μαθήματα!" ἄκου ναι δαμένο
τὸ δάσκαλος! (φράση)

Γιὰ τὰ ὑγρά. Τὸ μισὸ μαρτέλι (ἡ μισομάρτελο). Τὸ μα
τὸ μισομάρτελο, τὸ μαρτέλο
τὸ δυομάρτελο, τὸ μισογάλονο,

τό γαλόνι, τό ξιστί (= μιδοῦ νλενεμέϊ),
ἡ ξέστα, ἡ βαρέλα (= 52 ὀκάδες). — (2 βαρέλες, 3, 4, 5.

σίνια ἐδῶ εἶναι φορὰ μύωσης. "Δό' μου μιὰ σίνια νερό
νὰ σιῶ, γιατ' εἶμαι ξεδίνιασα ἡ ξερύγια λιγὰ δίγα. "Δό μου
μιὰ γαντουρίδα ἡ λιμμαλίδα. "Νερό νὰ σιῶ!" —

Παρ. Τοῦ ρέτε ὅλ' τοῦ μοιάζου τὸ σουγί.
"Αν ἤμουνα λυχνός, τὰ γίνατε μ' ὁ κύκλος μου.

Μέτρημα ἐγιῶ
Μὲ τὸ νλενεμέ. 24 νλενεμέδες μιὰ ὀγεσιά.
Παγιόμερα ξεμεμένανε μὲ ἐγιὲς μὲ τὰ μουτζούρια (μαγὰ ἀπὸ ἀπὸ)
Μὲ τὸ γεροντικό = 3 νλενεμέδες τὸ μαθεϊά - (= μαγαθί)
Δυὸ τὰ βαθειά: 3 χίλιες σαρανταρίτες ὀγγιὲς = 1 ὀκά.
Ἀπὸ τὰ μέρα: χιλιὲς 2½ μαρούτσα = 1 ὀκά.
Ὀγγιών: Μέρα γιὰ ἐγιῶ
1 χίλια = 16 ὀγγιὲς
1 μαρούτσο = 4 μαρτέλια
1 γαγόνι = 8 μαρούτσα
1 ξιστὶ = 16 μαρούτσα
1 ξέστα 32 μαρούτσα (ἡ ἀγορανομία λιὲ εἶναι γόνιος 32½).
1 βαρέλα 128 " (" " 130).

Μεγ μωαροῦφα = μεθῶ!

Δώδεκα Δουλοῦδες ἤμαστε συντέκνοι, κι' ὁ μαθεϊὰ
μᾶς ἔλεγε τὸν σόϊο του. (ἐσκοτώθη, κι' ἐλυπηθήκαμε
γιὰ τὶς ἐγιές, κι' ἐγὼ τοὺς ἔλεγα γιὰ τὶς δαμίδες τὶς κεμεντζῆ).

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κορύφωση

4 - Πέσε με μιά μοφινέτσα (= ὄρθιος, λά' ὠδια ἴσα
μιλά, ἂν μαλάσῃ, νὰ σέβῃ
ἰδικά λά σαλβάτσια νὰ σέβωνται

2 - "Τά' ὠγέω μαγά" = ἀρχίδα γ' μαγυρώω μαγά-

3 "Θ' ἀρναικιάσῃ (= θὰ μουρκίσῃ), κάμε γοφίμι.

4 - Ρίξε μου δυό μπουρνίγκι, κ' κάμω καμποβούλι νὰ τὸ φᾶ

5 - Πάει τ' ἀνάθεμά σου.

6 - Πάει μέ ὀργιές.

μοτάτσα = ἡ ἀμμουδιά. (μοτάτσα ἀμμωμένη
ὄχι διά μοντρόκια
- βράχοι, ~~μοτάτσα~~

Μιά φορά ἔφυγε ἕνα Δεκέμβρη μ' ἔβρεχε μαρὶ ἐν μ' ἔπιανε ἀνήμερο σαλάτσο, καὶ σκαίναμε τὸ τσ' ἀντιλιάσου. Εἰδάρμο σου φερνούσανε φαλούτσι ὁ Δεκέμβρης γιὰ νὰ δε λουδελιάσ:

- Αὐτὸν μ' μοτάτσα σὲ μ' ἔπιε;
- "Καλωβρέτσα". (διὰ καλωβρέτσα) καλωβρέτσι
Θὰ εἶσαι ἐδῶ,
- "Μεσαβρέτσα" (διὰ μεσαβρέτσα)
- Κι' ἐδῶ;
- "Μέσα σου σαλάτσο μ' χιόνι."

Καὶ ἐν ὅλις, γιατί νὰ βγῇ καὶ μ' δὲ μοτάτσα ἔχει μὲ σπορελιὰ μ' ὀνομάζουσι σου ὑπάρχουν.

Ἀδελφάκι Φραβάνη ἐτῶν 50 Φαρσάλων

Κορούλα

Καλαμά

Παρ

Μαρ
Ρ. Χ
Θαί
Ἔχε
- Π
- Μ

Πάω να φάω και μουσική γυρεύει, γαλί με δήλιφα! Έχω μιά δυκιμάδα μέσα μου! (γράν)

Ερωτήσεις.

τα σαμιντόρα (= νοσοκόμες) "Θα καλαμίσω; Θεού σου πολύ σου!"
τα δαμόδικνα
οι βαρβάτσες (= μπαρμπάτες)
οι νέβοσλες (= μέσοφες)
τα μούσμουλα (ωριμάζουν τον Ουλιόβριο και βάζουν τα χιόνια).
τα σαμουσιούδικα (σαμοσούκια) = γραμμόδικα.
(και Κέρκυρα ερεβιαμπούλε).
η μοῦρα (του βάτου) του βαλσουνιᾶς. (σου χρατσουνάει)
τα σκάμνα (του δεντρου).
ο ἀσπρόμαγκας (δάσκος, σαν τη βαλσουνιά).

Καλαφ. Μή σώσης και μή συφάμης!

Παράδοση "Στού παπᾶ Γ' ἀχώνι". (σύντομη, την Ήσυχο, χωρίον δίπλα του Πάρκου). "Βαστώ ωρώρα μέ του παπᾶ Γ' ἀχώνι!". Λένε σαν κυρά ήταν εις τους σου ἀχώνι με τις Κυριακές σου δεν έκανε, κι' έβουλα ξε το μυρό, μαρί μα τον παπά.

Μαχή (γράσιμο)
Ρίχνει νερό δαρτό.
Θα βρέξη. Θα ρίξη ἀγκωνάρια.
Έχει σουγιά μακαίδα. Βάζει ο Ολυμπιός το ράσο του.
(τσουβάλα ἀνάμεσα στου βάτου)

- Πάμε πά γάρεμα;
- Μωρ' δεν σάς ακούει. Δεν το κάμω σάς ο Ολυ-

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δημήτρης Κολλάρος (παραδοσιακός τραγουδιστής)

Μιζ, δε θάρω τα κουφά λύη χαϊλι μου!
(Ο απ Λιβ ήλεν ναυλωμό, και του βαρέθην
μέρη τη ναυλωμή, τότε που δεν ήχαν μάχαιρα
και σανιά, χαρά στο κουφό που θάρε τα κουφά
χώρο του με κείνε: Δε δα χαναλύου λη δάχη
Κι έσυρε το γκρόμπο βουνό. Κα "Το όνειρο" με
οι επιμονές του προφύλη λιβ που υπάρχουν,
δα βουνά. (δεν δυράει δάχορο με χαρμονή)

Σεμ βρέχη σου

Ρίξε, μαρή, μια φορέα ακόμη όλο, να μόγω ο δε
το δυρό του! Θα "βουτάξωμε!
"Εβρεχε σου, "έριξε τρόμπα!

ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΑΤΙΚΑ

Απόψε 32ρ
ιδιω

—Που σας, κυρία, Μάρμαρη, [Β. Βλαχοπουλάτικα σελ. 86]
σου σε καλοκαμένος, δα βούρα φορεμένη
—Έχω δυό αμάνια λη Βλαχιά (χωρίς δ
δη Βλαχοπουλά
και σάω να 'κ ερμάω, να 'κ μορφοσηκώσω
τα ερύμα, τα σάλια, [τα μυρτο σάλια]
με έμενα ερή βαρέγες
ερή έμορφες κοπέλες
Σε μια τη γέη Μαρμή, του αγγή του Δραγάλη
την ερίω λη μικρούλα, με κεί σε έμορφούλα
τη δίνω του ήμερα
σου σαν είναι δεν εμόρα.

Μ) αχοσουλάτικα
η Κώστας Κολλάρος

Βλαχοσυρτός 281

Δημήτρης Κολλάρος

Θ η μια "χα το δούλα η "άγγη του Απαρλή=σκληρή
η ερίλα η καμένη λες "άρλε το γκρόμπι.
(συμφωνεί του κ. Δημ. Μαρμ-Μπ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(Γαϊτ.-Κωλέτ. Καλύβια)

Μωρέ, χριστ. μωρούλε
μου παιδιά, Ντρουβάρα
να σ' είχα μέσα στο Τρουβά
να σ' αράβαγες μι μπόρα.

Τοι κεμπόσου τα Ντρου
βιά (= Εμπορεύεται)
δουλειάν με μονοξύλο,
σου 'λ' αραβούσαν οι γυ-
ναίκες, και κουραλούσαν
αυτό το λόγο με αγανάκτ.

– Προλάχει κι αλησμόνει. Θα 'ρίξ' απροσεξιά να μη κάψ.
– Ψιχαγάπη – Ψιχαγάπη –
– Θα 'ρθω με τ' αδυ.

Ανεκδ.

– Στου Καγιόρη το νερό έχει τ' αδύνατο μέσα
κι όσοι δεν μπορούν να το πιουν, δένουν σωληνάκια μέσα.
(στου Καγιόρη = στην
ονομασία συνοικίας) (= σωλήνα να προσαρμόζουν)
Ασημαρία για την αφθονία του έμαθα μωρίτσικο

Οι γαϊτάδες χωρίζονται όταν δεν έχουν βρέξει καιρό, γι'
αυτό ρωτάει — "Εβρέξανε σήμερα λίγο; Λιγοστάκι είναι
— Είναι κι αρκετή δαιμονισμένη αμάδωτη και το πρωί!

Ανεκδ.

– Ένα Σαββάτο βράδυ, μια Κυριακή πρωί,
έπιασα να πάω μες στην Ορμανή
βρίσκω μια βρυσούλα και χλευτόλακκα
που 'χει ξαναμμένη και ψιλοβόλακκα

(η καρδιά του κυρίου Μαγκαφά)

– – – – – – – – – – – – – –

Κωλέτ Καλύβια

– Εβρα πού σαρανδύρι!
μωρέ από τι μάνα σου
και πάρε σαι σολίμι — τι μαζουρκάρ. σου.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Γάϊτα από Καλύβια

(συρτό)

— Σημάδια σου σε φύλλα βρίσκω πού περάσαν' αλωνάρια
σε μαρμαριά' ο περάσας σε μαρμαριά η βρύση
σ' όποια φορεί σε φύλλα πού περάσαν' άσπρα πόδια...

Συρτό - διαφωτό

Κάθε που σε γιαούρτι, πού μρυό το νερό,
συκώνει το γιαούρτι, το μαναχόν υγρό.
Τούρκοι λογιοσυλώσαν, Ρωμιοί τον μαχαίρα
τα δυό τον Γ' αδερφάτα τόν χαχιάσαν (χαϊάσαν)

Και όπου σταρακάτω και βρίσκω μία βρύση
θα μείνω μαρμαρένη κι' άσπρα ποδαρικά (με ξανθά)

Κάνω να πάγω εκεί, σταίνω το χέρι μου
χρυσή και παντρεμένη μου, να γίνω αδελφή μου.
Κάνω να πάγω κι' άγρο, σταίνω κι' γάμπα μου
χρυσή και παντρεμένη μου, να γίνω έντερά μου.
Κάνω να σταίνω κι' άγρο, σταίνω το αδελφάτο μου
χρυσή και παντρεμένη μου να μου δώσει βοήθεια μου.
Εσύ δε, κακόβαρο κάθου, να τα μιλήσουμε,
τα σπίτια χορταρένια να συμπαντρέψουμε
Εγώ να σε φιλήσω και φίλα με και συ
και άν το μαρμαρένιο, μάρμαρα το και συ.

ρυθμός μέγους.

Σε μια φορεμιά / Σε μια φορεμιά / Σε μια φορεμένη
κι' άσπρα ποδαρικά

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(Ὁ κύκλος μαρμάρα καὶ μεγάλη). (49

Πολλὰ χρόνια χορεύω –

– Πού 'ἀγάπες μου, δὲν βάρδια μ' ἔχει φοβέρα
γιὰ νὰ σοὺ σιμώσω, ἤ)
Μὰ ἔκαμε ὁ Θεός, οὔτε δυνάτο μὲ φτιάξαν
οὔτε μὲ σιμώσανε ...

(ὅτ' ἀγαπῶ τοῦ χάνω
ἢ τὰ σκοτώνω
τοὺς λέω
σέρνω ἀπὸ μακριά.

Ἐκεῖ σοῦρνα δοὺ μάρμαρα καὶ τὴ Ρούμελη,
κύκλου γυρὰ σοὺ σᾶλε, γιὰ χαμηλώσετε
γιὰ νὰ σᾶς δώσω χρέμμα, χρέμμα καὶ χρυσὴ
νὰ δώσετε τὶς μάνες μου καὶ τὶς ἀδερφές.
Ἐδῶ δὲ ζῆσε σοὺ 'ρθε μὲ σαλεύγανε
μοὺ δώσανε γυναίκα, μάγισσα σκυλὶ (δηλ. ἡ μάννα μ)
Μαγεύει τὸ παράβγε καὶ δὲν θερωσιοῦν
μὲ τράγγιαν καὶ μένα καὶ δὲ μπορῶ νὰ φύγω
δὲν ἔρχομαι

Κορόιδιμαι ἐπὶ πανηγύρια

Χάνω τὸ λογισμό μου

[εἶσαι τ' ἀνδρά σου.]
– Νιογαμπρὸς χαμωμένε, σοὺ εἶν' οἱ γιοῦνοι σου;
– Φύσηξε βοριᾶς, ἄγρια καὶ τὸ λύγαξε.
– Σὲ σκάρωσε, βοριᾶ μου, φύσα λιγερὸ
νὰ μοὺ μάρουν οἱ βαρκούλες, ... –
γιὰ νὰ βροῦν οἱ ναῦλες ἐμὲ νὰ γυρίσουνε –

συρτό

Νικόλ. Καρδιανὸς γράφει Γκιώνα Παρνασσὸς χιόνι Λιακουρᾶ 1902

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πά νά βγῆ κι' ὁ καθένας . . . . . .

Κ. Καλβίτης

Κοίταξε κεῖνο τό βουνό, σάν ἄναβε καί καίει
ἐκεῖ 'ναι σύρριζα χωρίου γ' ἀμπελοφάρι
ἐκεῖ κοπιάζει μιά χαρά, μιά μεγάλη σύρμα.
Τό σάν νά λέ γιομίσαμε, τό σάν νά λῆς τό σώσαμε
σ' ἔχω μαγάπα ξέρεις ποιός ὅπου λές μιρμήγκι.
—Πές νά σωθῆ, γλυκιά μου, ν' ἀπό λιά ἀγκαλιά σου
σου μοιάζει τό μαγάπα μου μαρί μέ τά δικά σου!
Νά 'τα ξημέρωμα δέ φαίνω — — — — —

(Δίστιχα;)

Δ. Δροσίνης

Πρίονας κεῖνο τό βουνό τό δάσος ἀπό τό κεῖθε;
ἐκεῖ εἶν' ἕνας μυλωνάς, ὅπου μυλεύει τοῦ ζεύγη.
Βρέχει, κεῖνο τό βουνό σάν ἄναβε καί καίει;
Κάποιος ἀράδιαν εἶχ' ἐκεῖ, καί καθόλα καί γιάλα

Τ' ἅη Γιωργιοῦ, τό τραγούδι.
Ἀπό Δ. Δροσίνη.

Τόλας τόν ἀγαπιό καιρό, ὅπου ἔβγα "ό" ὁλάνε
τόλες ἐβγῆκε ἕνα θερό, θεός χωρίς τό σωρέλι,
τό σῶσο δέν ἄφηνε νερό νά πιῆ νά πλύνη,
τό σῶσο δέν ἄφηνε νά πῆ νά χαιρετήση,
μ' ἐ δέν τοῦ δίνανε ἄδρωσο, χυνιά νά τό μαθαίνη
ἐκάμανε τά μαγγελιά ἐκάμανε τοῦ μῆνος
πά μ' ἁ θανατώνοντα — — — — —

γιὰ νὰ μὴ φάει τὸ ἀφιὸ, μιὰ μαραουδού) τὸ.
Τὸ νίσαν, τὸ σκοτώσαν καὶ κάμαν τὸ νύφι
καὶ τὸ ἀφιὸ τὸ σήκαν γυμνὸ νὰ τὸ μαδήσ
(τὸ ἔκαν τὰ γενοχλήσ)
Κι ὁ Ἅη Γιώργης ἦταν ἀπὸ τὴν Καππαδοκία.
Τὸ χάρο του τὸ ἄφησε μὲ ὅλον τὸ βιό.
– Δῶσ' τὰ ροῦχα σου νὰ ἰδοῦν τὰ μὲ χωρίσ
καὶ ὅλαν ἔβγη τὸ ἀφιὸ, τότες τὰ μὲ φωνάξ.
– Ἐλὰ μωρέ-μωρέ, νοῦτσου μου, νὰ μὲ σήκᾳ τώρα
ἀπάνω τὸ μέρα τὸ ἀφιὸ, ὅσοι δὲ νὰ γάμ καὶ μέρα.
Ὅλαν ἔβγαλεν τὸ ἀφιὸ, βουνὰ καὶ χῆς ἔβρεμαν,
μὲ ἤβρε ἀπὸ τὸ τόβο τὸ ἔβγαλε τὸ ζῶον ἴμερα.
– Ἴμερα, καλορρίζικη καὶ καλορυζάκα σοῦ μας,
ἄσπρον, ὁλόλευκο τὸ ἀφιὸ σοῦ 'πεσ νὰ μὲ χοβοῦμαι!
Ὁ Ἅη Γιώργης ἀθυμώθηκε ὅτι ὡραλοριμένος
τὸ καμαλάκι του ἔσπασε, ὅτι νὰ 'ταν (= ἀφαιρεμένη)
Μιὰ καρκιὰ τοῦ ἔβαλε καλαμιὸς τὸ δόρμα
καὶ τὸ ἀφιὸ μυγιάκεν ὅλη μαύρη χῆς τὸ χῶμα.
Τὸ μωρὸ τὸ, ὅλαν ἀκούσεν ἀφιὸ θὰ μὲ
ἀπὸ τὸ ἀφιὸ, ἐκ τὸ ἔκαν
Ἅη Γιώργη:
– Ἐμοῦ σκοτώθηκα τὸ ἄλογο μου,
καὶ ἐσὺ κάτι θὰ σκαλίσ' ἀπὸ τὸ βασιλιᾶ. Ὁ καλὸς
μας τὸ βασιλιᾶς, ἔκατε Ἅη Γιώργη:
– Τί καλὸ θέλεις νὰ σοῦ κάμω;

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δεν δγή κέρι τό κερό, πῶς λέν ἐπιγειά
κι μάθ' λή μάν τό' ἐπιγειά, δέσε τα κεβάρ
μέ τό σοφρά' χρυσό, μέ τό χρυσό κουλέρι.
(ἀπό Δημήτρη Ἀραβαντή.
(κλιτ 49)

Ἄγγ σταφυλάκης (ἀρέσει, ἀπό τόν ἀδερφό του).
Μιά φορά μ' εἶχε κακρο, τό ἔγερα σ' ὁρίγο,
δλή χώρα τά σωρδία ἔβγιν' ἕνα δεντρό,
τό σόσο δέν ἄφνε να σάγ να' χεμίσω
κι ἄ δέν τοῦ δίνεν' ἄφωνο πρᾶ' να τόν μαλώ
ἐκέρασα τά μουσελιά γιά μιά βασιλοπούλα,
γιά νάν μί φάν τό δεντρό μιαμί κορασοπούλα.
Τά νιώσανε, μαθεύτηκε, μί κάρανε δρᾶ νάν
κι τό δεντρό' μέν σύρανε μ' ἐκεῖ νά γενεχλίσω.
Κι' ἄγ Γιώργης ἐ' ἄλογο, σύ' μέν Καμπανοσφίγ
τό μάγερό του ἐ' ἄγορο κι μ' ὅλη του τή βιά.
(Ελά δρόμο ἔχουνε ὁ δρόμος, κι τόν μ' ἄχν
Θαμαλούσα. Κι ὁ ἄγ Γιώργης του γέν:)
Στέ μούλα-μουλα, νουίδη μου, νά μη σέ φᾶνε
Ἐλούλο ὁ μέγα, τό δεντρό, σού δέ νά φάν κι μέλ
(παρεμβάσεις) (Μόν, ἔγλεπε ἐκεῖ σού ἤτανε ἡ κοπέλα,
κι γέν ὁ ἄγ Γιώργης:)
Ἄφησέ τε σοδράκια σου, νά σέ τά μάζ' ἐγώ,
κι ὅλες ἔβγη τό δεντρό, ἐλάτε να μέ βοηθήσ
(ὅλες ἀρχίσ' τό μαζ

Όλα ἔβγαζε τὸ ἀφιό, μὴ καὶ βοῦλα ἐρεθῆ
νὰ μὴ πάρη ἀπὸ τὸ φόβο της ἐκούφα τὸ "Τῶχ' ἱμένα".

-Ἡμένα καμαρώνω καὶ καμαρώνα σου γιὰ σᾶς,
ἀλλὰ μοῦ εἶπες τὸ ἀφιό, σοῦ μοῦ δῶς νὰ μὲ φοβοῦμαι.
Κι' ὁ Ἅη Γιώργης ἐσκώθηκε, ἐζήτησε τὸ ἀφιό,
τὸ κατακάημ' ἔσπασε ἐδῶ νὰ γίνη καθρεφτάκι..
Μὰ κατακαὶ τοῦ ἔδωσε καλάμενος τὸ σπάθι
νὰ κόψη μιὰ μαϊμοῦλα δεξιὰ μὲς τὸ χωριό.

-Ἐβίβα, Ἅη Γιώργη μου, σοῦ ἔδωσε τὸ ἀφιό,
νὰ σοῦ ἔχη χρεία τὸν λόγο του, ὁλὲ δὲν ἔχει χρεία
(τὸν ἔβγαλε τὸ μισοπάτωμα τὸ ἀφιό του) γιὰ νὰ σοῦ πῆ
τὸ λόγο του, ἐρώτησε ὁ βασιλιὰς Γιὰ Γιώργη:
-Θέλεις νὰ σὲ κάμω χαμπρό; τοῦ λέει. Ὄχι. Θέλεις νὰ βρῆς τὴν κόρη
μου, νὰ σὲ κάμω βασιλιᾶ; -Νά, ὅλη
ὁ Ἅη Γιώργης ἀπὸ τὸν Ἅη Γ. τοῦ βασιλιᾶ

-Χαρὰ σὲ ἔχω καὶ τοῦ ἀφιοῦ σου,
ἂν δὲν σὲ κάμω τὸ κακό, χίλια τὰ ἐπιμένω
καὶ μὲ τὴ μέση τὸ ἐπιμένω, χίλιοι νὰ βαγκάρω,
μὲ τὸ σπαθὶ γυμνὸ μὲ τὸ χρυσὸ κοντάρι.

(Καὶ τὴ νόννα του, πρὸ 45 ἐτῶν
Ἀθανασία Ἀράβαντη - ἐτῶν 52.
τοῦ Ἐλαφίου. (Κούγια)

Παραμύθι (από Αθαν. Αραβαντινό (2η Ραβενή) του χωριού και τα νούμερα

1 Μια φορά ήταν ένας μυλός κι έκανε να σουρ
ένα βόι (5 χρονώ ήμουνα που μου το είπανε) το μ
δαν τρεις καλόγεροι. Αυτοί οι καλόγεροι μυλό μέ
νε, ο ένας έκανε, ας πούμε, ίσο μέλος, ο άλλος
δυο, ο άλλος ίσο μέλος από τον άλλον, γι' αυτ
γένε:
— Καμήλα μου μου
— Καμήλα, πάμε στον
— Που τό θα πάμε τον τρόπο;
— Μωρέ είναι βόι, μου λένε, δεν είναι τρόπος!
Εμείς πηγαίνουμε, λέγω σαν, "πάω να
φύγω τον γένε, από δω."
Πάει παρακάτω, βρίσκει τον άλλον.
— Καμήλα, μου μου (καταλαβαίνει τα ίδια
— Μωρέ, αν πάω παρακάτω, κι εκεί με πάρ
κει μου θα μείνει τρόπος, δεν το σουγκόρδ
παρακάτω βρίσκει τον τρίτον.
— Καμήλα-κλ)... Μωρέ είναι βόι! Όχι, είν
Λέγω πάλι καταφανίσαν μου μου
φτάνει εκεί το βόι στο τρόπο. (Να δε
τι αργά παρακάτω!)
Φτάνει κάτω, σαν τον λένε, μέσα, μέ θυ
σε τον: — "Μωρέ, χριστιανέ μου, δεν μ' αφήνε
μου θα μείνει τρόπος, σταμάτησε το βόι κάτ
βόι γι' αυτό γυρίσαν και κάνανε κυβέρ
να μη γυρίσουν! (ξυρίσουνε)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αυτός είχε μια κοπέλα. Όντας η άλλη η γυναίκα
με τον μικρό με μία κοπέλα είχαν τα μαγειά
Και τον έβαλαν τσιτώνε δρόμο έξω από τα μαγειά
μας. Τον είδε αυτό το λέει μονολεκτί έξω
η γυναίκα με μία κοπέλα έβγαιναν χορεύοντας και τον είδε
τον τον μικρό. Καμιά φορά έδειχνε διάφορα και
αναπηδήματα. Αμού έβγαινε - Γεια σου μάστορα!
Γειά σας και σας! - Τι σου σας; - Τι το λέει χωριό.
(Τώρα που μιλάμε η γυναίκα με μία κοπέλα).
- Πάμε σπίτι - Έβγαιναν τα σκυλάκια, αν ήταν
κανένα ζωντανό που θα φάει, όλο φωνή. Εκεί
όλο το χωριό που έβγαιναν, έπαιρναν να γελάνε και
+ Εμείς να δεν σε σάς η γυναίκα με
μία κοπέλα δεν εμαντρώνεται σάς είναι
γυναίκα του μπόγου
αντιλαμβάνονταν όσο θα μείνουμε η ώρα θα βγούμε
Ο μικρός είχα μαζί τ' [illegible] Εφώναζε
ο μικρός φώναζε και γυναίκα όλη θα [illegible]
[illegible] σκυλάκια να βγούμε, η μία φώναζε την
μία μένε [illegible] πάει να του χτυπάει να σκυλάκι.
Αυτόματα γιατί η γυν. του μικρού τ' του έλεγε:
- Εμένανε με λένε Θεοδώρα η μία κοπέλα με
μία μένε Χέσω.
Αυτόματα ο μικρός του έλεγε δεν θα μείνουμε, και
φώναζε: Θεοδώρα-χέσω, Θεοδώρα-χέσω!
Το άκουσε ο ξενοδόχος η του έλεγε: - Αυτού
αν' ο κύριος η Χέσε.

Θοδωρής Θοδωρής ---

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αγροτική / δυτ. παραγωγή

6) Η γυναίκα γεία, σύ έβαζε το διάσο
μάθ' λή μολίζια.
Και του δωσε και λίν ζοίχα κι λίλλε διάξε.

Αύλος ξαναφωνάζει το "βαζί σου" - Θαι-χάι)
- Και του φέρνει ο γκοδόχος: Αύλου κι' ο άνθρ
ωπος και χάι! Ο καλοχαϊδεύτης: - Εγώ έχ
ω τρία δόλο διάφορο μι' έχα μάθ' λα."
Δουλεύει ο γκοδόχος, του αρκούνι δύο χρό
νια σ' ένα μέρος, μ' έχα λή μπαρούν
Εβρισαν γυναίκες οι γυναίκες μ' εσύ φωνά
το βάδι, μ' έφίγαν. (Νεκρή μορφή της μάνας: β. σχ. 175)
(από Σωσ. Δρανδάκη (Ραβδ

δουλειά / Δημήτρης

Μακρακρίνια μρύα βρυσούλα
σαι προλά το μρύο νερό,
σαι βαλώ και γω ο καημένος
κι άγλωσσο τον καημό.

Δ. Φραγκ

σχολείο / δάσκαλος - Είσαι του Σκαλοσίτα; / παραδοσιακή
- Οχι, του Φραγκουλία!
ορθογραφία

σχολείο / φίλοι - Τίνος γιος; - Του φλουνού σαι τα Φλογερίνα
"Γιάγια, (= θειά) / δώμου τα το φρουτάκι να
τσάτσα (= θειά) / φρουτάκι, κι αφόβα
γ' αδερφός αρό κι κρίτη.

Βλαχόσουρο - Τσιριβιώχιος (ο σωστός) Σφάγκος (ο γνή
Κουτσογιάννος (ο σωστός) ΠΛΑΡΑΤΣΟΥΚΛΙΑ

Δίπλωσε δικά του (Ιωάννης Μοσχόπουλος, Σαντορίνη, π. Τσιμπουρλής)

— Ποιός αφρικιός δε ν' αγαπά, να βλέπω να σχίζω
Για να 'χεις μεγαχρινό με το χρυσό βιβλίο (57)

Εκ μιας βαγιάς εφύλεγα η' άγιά μου,
κι' εκείνο 'πρόσεχε και διάβαζε όχι τον μικρό μου.

Παραμύθι από Κ. Καλύμνο

2. Σ' ενα μικρό νησί ήταν ένα γέρος-
πάντρος ένα όμορφο κορίτσι, η Γιάννω, που είχε μαλλιά σα μι
χρυσή. Έβρασαν σε μιά κανάτα, πολύ δυνατή, του
βασιλιά. Εφτάζανε μέρα για γάρεμα, τόσο
μήνα όσο χωριανά. Κάποια μέρα του 'λιγε κι'
έβραχε ένα χρυσό γαρο μαζί με άγια γάρια. Γιορά
λος χαρά ο Γιάννης ο καλόκαρδος, έκοψε δυο σαλιγκάρια
του. Πάρε αυτά τα γάρια, είπε, και δεν πιάτσα να
τα σουγιάσης, μόνο την συντροφιά του σπιτιού, γιατί
σ' μια βδομάδα μρακοί, δίνω για σου τα οικονομήσεις
και έχω σε σάρω το χρυσόγαρο. Αν το κάνεις δυό τα
το φιλάρμενα να το φάρε το μεσημέρι. Αφέντη τα σω,
χαρούμε, έφυγε όπως είπε ο Γιάννης ο καλοκαρδιάρης.

Ο Γιάννης, όπως ξεκαθάρισε το χρυσόγαρο, βρήκε μέσα
κουμπί του ένα χρυσό φλουρένι. Το πρόσεξε χαρά,
η μεσημέρι όσο ξεκούρασε, του φάνη η μάνα
του μια κίτρινη να σώσ' ένα τα μαλλιά του.
"Εγώ δικά μου κίτρινα τα σώσ, χρυσή. Αλλά όπως
λογάριασε, μόλις του 'φερε η μάνα του να σώσ, είδε
πως έχει χρυσά τα μαλλιά.

βασιλικά
Χαραγμένος η Μάτσης

κίτρινα = ξανθούλικα.

Όταν ετέλειωσε ο Γιάννης, μοιράλογα χαρές, γύρισε
στον πατέρα του — "Πατέρα, εμπόρεψε, τώρα γιατί
δεν δείχνεις πραγματικά άγρο. Θα αγόρασε μιά μεγάλη
μεγάλη πρασιά δίπλα στο βάπορι με πολλά πολλά
δέντρα με χρυσάφι. — Μα τι λογιών καλοί
"έλα να" έχει. Και ο πατέρας έβγαλε μιά
μασούρα, γέμισε χρυσάφι. Εσκούπισε τα χρόνια
σε μια πάνω διάκορη δουλειά, εμπόρεψε και
κέρδισε.

Αυτά θα έκαμαν εκείνους τους βαρκάρηδες
χαμένα μέρα έκαμε το Γιάννη πολλά τσαλίμια
γύρω — Πες έτσι, σου είπαν δυο χιλιάδες,
μέρα-νύχτα εδουλεύανε. Να βρεις μιά
μασούρα χρυσάφι, σαν τούρκικη φορεσιά να κάμει
γιλέκο και πάνω τους φορεσιές (= δουλειές);
Ο Γιάννης πάλι άρχισε εξανοιγόταν να πει σε
κάνεναν, άλλα έχασε εσώμεινε σαν ένα βαρκουνόψαρο
— Φέρε μου ένα μασούρι χρυσάφι. Και τον
έδειξε τον τοίχο. Εκείνη τη στιγμή, ήρθε
να πλησιάσει κάτι τους τόπους το φιλιτζάνι. Τον
είδε γυρνούν χάρους με σπαθοκοψιές για κάτι
τέτοια μικροπράγματα. Αλλά ο Γιάννης είχε αγόρι
μεγάλο. Πάει πιο φαντάζο (= φαίνεται) του
Γιάννη, τούτη τη — Εσκότωσε, σε μια δεν
ξαναρχίνησε ο Γιάννης πάλι να κάνει δουλειές
δουλειά χρυσάφι. — Μόνον όλη
δεν ήξερε να πουλήσει για βραδυνό
ξωτικός του!

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Γιάννη, αγάπησα μια φορά ένα παιδάκι (= φιλήσει) 59
κοπέλα σου δε σου δίνει μη μ' ακολουθείς, δεν θέλει να κοιμηθεί με
το Γιάννη — Έχει γονιούς το 'ξέρει, έδωσε
ο Γιάννης μια μάνα, μ' έχουν
για το σόι του." Αρχίσε όμως να φλυαρεί μ' να
πάρχει δυο φορές κελάηδος. Β. σημ. 76.

Μακρύλιθος - ευχή - ΜΑΚΡΑΤΙΚΑ | Μακρύλιθος (σπίτι).
"Σε γράφω σου κουφέτα!" | Β. ανω σημ. 41

Δημήτριος Μακρής - Μπουμπάς. (Παράδοση - ανακάρλεια σημ. 46, που το ονομάζουν πιο μακρύ)
- Ήταν ένας πραματευτής μ' είχε δυο κορίτσια. Έφυγε με
φύρια, μα δεν ήθελε να τα πληρώσει. Η δυναμή του νερού τον
τα χάλασε. Είδε γιατρό δεν ήταν του σόι του
"α δεν θυμούμαι, μόνο δεν θέλει"
μ' είπε, τι να κάμω, ανακατώθηκε με τα δυο κορίτσια του.
Τα μια θα δουλεύει, μια άγια μου χωρίζει, μ' μια άγια, δεν
θέλει το χωριό (εδώ, που λέμε, σημαίνει θέση).
(εδώ σημ. 46.
(εδώ σημ. 46.

Η Αναστάσω έχει ένα, είχε το Γεώργιο, μ' 15 χρόνια. Εδώ δόξα
βρέθηκε ένας κοπελάκος μ' δόν άγαπούσε. Αυτή είχε θέλημα.
Ο κοπελάκος δεν ήθελε να δει άλλη θέλημα μ' αυτό. Αυτή
μ' διαλεγόταν το σπίτι, μα' ήταν δόξα του σπίτι του. Ο κοπελάκος δεν
έβαζε λόγο, αυτή χωρίς το σπίτι δε μπορούσε. Καταφέρνει αυτή
γιατί να αλλάξη το σπίτι της. Το σπίτι δεν ενδιαφέρεται μ' φυσικά.

Τα Φουντάνα: Άγιος (δε Γιάννης Άγιουνας)
μακρύ νά 'ου νά 'ναι! (άσχημη) για μια φορά δεν
μένα του. - -

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ένα βράδυ που κοιμούνταν ό' ένα μεγάλο έσπιτι η νύφη
η μάνα του με το λουλούδι να τη σκλάβει. Εκείνο είναι έσπ
και λέει "έβγα ξ-Αναμένουν τώρα να χορέψει η νύφη
Γιάννη θα μιλούσε τραγούδια να τραβάει, να τρώνε μαζί. Αρραβώνια το σ
σπίτι γιορτή. Θα τον έβγαζαν σε μια σοφρά. Είναι έτοιμες τα δίπ
και του σόγιο του μαζί. Εσπίτι μου σε έχω βρωμάνει. Εφτάλοφο
Ποιο Πατρών, και σπίτια σαν εσύ τα μαρμάρια εφτάμερα. Δώστε
Κάτι βράδυ έπαιρνε όμως τον γαμπρό, έξω σοφρά, έπαιρνε μουσική, μ
ζεμπέκικο ορκαί ήταν ό,τι δικό του. Αναμένουν κάτι να σέρ
σουλ, αλλά τα ίδια με εσύ. Εδώ λέω όμως οι Πατροί έπαιρνε έσπ
με 100 χρόνια, επαρχιάτικη μαρφή με έλα δώ έφαγαν σπίτι
(Μια φυλάκα, μου σπίτι και δεν Ήσυχο παραφορτ
τα 2 μαρφιά έχουν, μένει ένα. Αλλά με το μαρφί, σε ίσ
εν όλω χρόνια, δέρνει σπίτι. Η φαίνα δε λέω έσπιτα

Παραμύθι (από Δ. Μακρή)

3. Κόκκινη μαύρη μητέρα
Δεν άντεχα λυσσιτέρνα
δώδεκα μωρά, χρόνος, μήνας, να γράφει
σαραντάδα παρανύφη. (Ιδικά για το βράδυ)
Αργείον σαραντάδων με φέρει να μιλάω
και μεν μαγί μου συλλογή να λείπει παπαδιά.
(Εδώ για) Κεμπούρα ο δικός μας.
Κεμπούρα σπίτια - φίλε
με τα σαγηνάρια φ' όλα.
Κεμπούρα και του γάμου
και του μάγειρα σου χάρη.
Μια φορά κι έναν καιρό, κι ένα μεγάλο χωριό
είχαν οι Τούρκοι ρεμπέτη, δ' ένα ωραίο κορίτσι

(ή "μεγάλη" του αρχή
- ενάρξη

Τὰ κομμάτια σκίζει
καὶ τὸ χαμὶ σκεπάζει.
Ἐδῶκα σοῦ γιναῖκα,
καὶ σοῦ μαρτυρίσαν
καὶ τὸ σοῦ ἔν' νὰ ζήσῃ
τοῦ βαρῶ μιὰ καὶ δυό,
σκίζει κάτω καὶ χοφτὰ
ἔρχετ' ἡ μαννούλα του
σουρτὴ βαβίτσα
τὰ μαγουλὰ βαβίτσα
– Τί ἔχεις, μωρὲ μωρὲ μάτια μου;
– Ἔχω, ἀπραίχεβα.
τρία σακκίδια χάνω
μ' ἕνα ἀσπραλόφιδο
ὅποιος μοῦ τὰ βρίσκει καὶ μοῦ τὰ φέρνει
νὰ τὰ ζήσῃ καὶ νὰ τὰ θέσῃ.

(βλ. σχ. 364)

παραμύθι

Μιὰ φορὰ κι ἕναν καιρὸ ἦταν ἕνας ποὺ κι' εἶχε ἕνα χάιδρο. Εἶχε ἀμάξια, εἶχε χωράφια, καὶ μ' αὐτὸ τὸ χάιδρο ἔκανε δουλειὰ τοὺς. Εἶχε καὶ ἕνα ἀγοράκι του, ἕνα ἀγόρι – ὅμορφο δὲν ἦταν. Ἐκεῖνος τοὺς ἔστελνε τὸ σπίτι του, κοντὰ στὸ δρόμο, ἀπού μαζεύτ' ἐδῶ μία μέρα 3 χάιδροι, ποὺ ἐρχόντανε. Ἐκεῖνα ἐκάνανε ἀρκετὴ ὥρα. Ἔτσι τοὺς μία μέρα, ποὺ ἐκάνανε τὴ δουλειά τους, ἀπὸ τὸ χάιδρο. Ἤρθαν οἱ χάιδροι πρὸς τὸ σπίτι του – Γειά σου, ἀγόρι μου, τὸν ἐρωτήσανε – Ἐκεῖ τὰ ἀγόρια – Καθόλου νὰ σὲ πάρῃ ἕνας ἀγρὲ! – Ἐπιθύμησε. Ἐκεῖνος ἔβγαλε τὸ χάιδρο νὰ πάῃ ἐκεῖ κοντὰ – Καθὼς μπαίνανε τὸν ἀγρό του, ἄρχισε ὁ χάιδρος ἀπὸ μακριὰ μία γίρα. Ἐφωνιάξανε οἱ χάιδροι τοὺς γιὸ: – Πατώ, μ' εἶν' κακός. Καὶ τοὺς ἔπιασε ὁ πατὴρ – Ἔλα, ἀγόρι μου, μ' ἀγάπησε τὸ χάιδρο. Δὲν ὁρίσανε νὰ μπῇ νὰ κουβεντιάσῃ μὲ τὸν πατέρα του ὁ πατὴρ, ἄλλη ὥρα. Τὰ χάσανε οἱ χάιδροι. Τοὺς γιὸ τὸν ἔβαλε τοὺς πατὴρ: – Πατώ, μᾶς τὸν πουλᾷ τὸ χάιδρο; – Ὄχι, ἀγόρι μου.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γαλή [illegible] 'γω μ'αύτόν Χριώ.". -Αμαν, τόν δηγο
Θπά' σύ δώκεμε 50 λίρες; Είπόλα. "Εκαλό. Ζήγ
κιν, ο' παιδί 'κάμε σάς μι μύση τον τόν δίνα τόν έδ
'δούσαν τις 100 λίρες. Τον ερώτάμε γουσά οι γόρδ
-Τί να τού δώσουμε, παιδί, να φάει;- Να τόν βάλε ί
σαμι ζάρι (βρόμι) κι' έτι βαρέγι νερό, να φάει ψιχά. Τ
Είπεμε, μά να φουσκώσει ο γάιδαρος, να σκάσ γ' να πέθ
Έκείνοι 'κούφαν το γάιδαρο 'φίγαν, κι' ικί σου σήκ
τόν 'γκρεμίσαν πό πάνω. Τον βάλαν, κατά τού σαρέκλα
σαιδί, [illegible] το ζάρι γι το βαρέγι το νερό, και τόν άφήκα
'δούλι μι νύχια. Ο γάιδαρος έβρεκ όλη νύχτα, έβαλε κει
όλο σόι 'μπορεσάρικα, κι' έβγαιναν άπό πάνω κατά πά
Πάνε [illegible] οι γόρδοι το πρωί, πάνουν νά σ
χουν τίν σόρλα, δέν άκούγα. [illegible] Είχε λουπόν
είχε μείνει άκόμα όλον [illegible] σκυτί τού γαϊδάρου, γι
βραμμένο κι' έρκετόλους άπάνω πό πεθυμιά. Λουπόν
ό άγ τους. Μαρέ, τόσα σκυτί 'κάμε ο γάιδαρος σήμ
σου ο Εσφίνιωσε γι σόρλα, (έμεινε φρικιάδα) και δέν
μα. Άκούσαν, βγάν πάλιν με δύναμη, έχει άλλη γι
κίνα, έβρήκαν το γάιδαρο χάφτο. Τί να πέρουν, τ
σήκαν, τον έσύραν, κι' [illegible] έκλεχέτανε σάς τ
ρούσαμε ο σκυτί κι' έρέγαν χέρια να τόν κόψουν
κάμει γουσά για τόν σκυτί, να σάρουν τα χεμά
Ν' έχάσαμε τόρα κάτοικοι γι να σκάσαμε τόν σκυτ
Τί πάλι 'κάμαν με τον σκυτιά. Τον γεμ- Πεντ
κάτω βέρα σκάσουν μέ τά χεμά, μαι ο γάιδαρος χά
Εχαμένο χάρος μιλιανός πό μουνί. Άλλα γουσά ο

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

-Παιδιά, δν έναν το γκρό δεν δν ώρα η' άμοιρη. Και δν κρατεί νάν δν δόκε δέκα εδώ όλοι, κούνια σούρκαν ένα μικρό το' ζάρκι δν το σόι κι' εκαταρίγανε, να κοιμάται το σκιδί.

Εδό μέλαν ήρθαν οι γονδοι και φωνάζαν "Παιδιά σου είν' ο σκιός; - Ελ' αμοίρη, σκιδιά μου" Γκάρα να μη δείρη, να δν εύρουμε, να μη δώση (η) ψυλή από το γκέδρο σου μη γάνκε. Σαν δείρε η σκιοδιά - έκλαιε μέση ζάχαρη μου, σάν εγάνκαν ο γκέδρος δν - Εσκάνε γοιού δι σκιδιά, οι γονδοι, κύλοι η' αμοίρη. Μόνη δυί είδε ο σκιός - "Κακώς δι σκιδιά!"

"Για καλά οι μεγάλοι."

- Τί μας δι σκιδιά, σου ο γκέδρος μας γάνκε φως. Γκάρα να μη δώση σόου δι ψυλή! "Αμέ δι σκιδιά να σάμε σόι να φ' δι δώσου. Πιάνει δόλη το γκρό μαρόλα δν η' δου γέρι "Λαέ, να σας το σόι γκάρα και να σας δυί σκιοδιά να κάμε βραδό και γυλό, και μαζί δε φάτε μέ δι σκιδιά να φάμε, κι' όσου να' μεγαλώμε εμείς, να κοιμάται το σκιδί." Τον άμοιρη γοιού τό' γκρό, έλεγε, σάν δν έδωκε σόι, κι' έκλαιε έμφ. Παιδιά ο γκός - Δεσπινιά σαν έκεινος, κι' όλοι σκιόμοι να δούν τι δα γίνη με το γκρό παν το σόι. - Κακώς δι σκιδιά δου γέη η σκιοδιά. Εμείνανε μέσα, η φαίνε ο σκιός δν παιδιά - Εμεγαλώσαμε; - Ναί σκιός μου - Ήρθ' ο γκρό; Ήρθε σκιός μ. Τι σου έδωκε να κάμε βραδό - γυλό, μαζί δα φάτε δι σκιδιά. Και δου σας και να κοιμάται και το σκιδί; Ο άμοιρη γκρό σου η' δαν δείρει, σαν δ' έκαμε βέβαια να γίνη, κι' ό' έκοιμάται το σκιδί.

Εμείνανε γοιού οι γονδοι κι' έκαμε ο σκιός τέχαλε για φαγώμε, σάν δαί δου φέρη δι γκέδρα. "Περιμένε, δου γέει, κι' αν η' φέρει τόσ' γέρι φ" - Εκείνοι όμως, σου είδαν τό

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χαρό, του γένε: – Παιδάκι μου, παιδάκι αὐτοῦ! Δὲν
χάνε χαρά. Θα σου δώσε ἄλλα λόγα, νὰ μὴ δάκνει
τὸ χαρό. Γιατί ἐμεῖς ἔχομε ἐμπειρία μὲ ὅσον λα
μαγάνια, λούβαγες, λοὺς ὁρίζοντες καὶ μὴ χρειάζε
νὰ διάβαμε τὰ γράμματα, νὰ σπικάνομε ἡ γέρος σ'
νὰ σᾶς ὁ παπὰς ὅπως δὲν ἤξερε, λοὺς ἔβγαλε δυσκολίες
σοῦ λάγαλα μὲ τὸ βάρι ἀνορφάσια νὰν καὶ λοὺς δί
ἄλλα ἐσοῦ γράψε μὲ ἄλλα χαρά. Ἐσύρασε χαρτὶ ἐκεῖ
τὸ χαρό, ἐχαρεμώθηκε μὲ ἐχαρίσανε.

Αὐτὸ μόλις ἐμάθανε χαμπάρι σᾶς ἔρχεται
καὶ τὰ λιάνανε ἡ παπαδιὰ καρόδια, μὲ ἄρχισε
ἡ λουλάνα τοῦ χαροῦ: "Νὰ σᾶς δώσ' ἕνα σαμπάνια, νὰ
τὸ λιδὲ βαγγόσου, νὰ τοῦ δώσ' ἕνα ἀλοῦλο τὸ ἔρρεχα
Κοιτᾶτε νὰ φάτε ἀπὸ μέ, νὰ σᾶς δὸ ἕνα μέρα (τοῦ) χέρι
τὸ χέρι τοῦ χαροῦ). – Ζήγο παπᾶ τοῦ χάνε μάτια ελ
χαρὸ φάτνο, σᾶς βαρύ, τοῦ λὲν μπερμάδια δὸ χαρό, μὲ
φαγιόνε... – Γέρο, τοῦ γένε, νὰ μὴ φᾶτε ἀπάνω
ἔφτε ὁ χαρό, μ' ἀμάρα φάτνα, μὲ οἱ χαρδοῦ ~~ἀπὸ τὰ~~
~~ἀπέρασε τὰν δὸ ἀπὸ τὰ~~ πέρασε δὸ μέρη, ἀπ
γάλαν τοῦ, ἀπερμάνανε λίγαρα, ἔβαλε σπὶ ὁ χαρ
δὲν ἐμπόρε ἀπὸ, μαὶ τοῦ δώσανε σᾶς γα τὸ ἀπὸ
νὰ σπάρνε σπὸ τὰ χαρό, ~~μαὶ~~ μὲ ἀπὸ τὸ γέδρο μὲ ἀπ
τὸ χαρό.

Νὰ σπάνε ἔμπρα τοῦ παπᾶ ἡ λὲν παπαδιά, νὰ δοῦ
τὸ σαντσούρ ἐκάμανε μελεμί τοῦ. – Παπαδιά, τοῦ γέ
ὁ παπᾶς, αὐτοὶ σᾶ βάλανε λίρα γὰ τὰ χαλάσουν, μαλ
νὰ δοῦ! Ἔχανε ἕνα χαρὸ τὸ σπίτι. Θὰ σφάξομε τὸ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γ' δε χορέβης μι φούμα αίμα, και δεν μι βγαι έδα 65
λοι μόρφο σου. Εγώ δάρλα δυμωμένο ζάχαμου και
δε σ'άρω το μαχαίρι να σου δώσω μια μαχαιριά λι φούκα
και εδώ δε ξεκωδώνι' αλλιώς. Ωλόδο, όλα δάρδουν,
εν δάι λοι λέγα να μ' έβρουκε η αρρώστι." Ελη μι έρμι-
ξούσαν αλλά λο πολύ, εχλιωνόσαν, ίσου άκουγε η παιδού-
λα, "Ο σκώτ σου κάνει λ' αμοιρίδ και να σάλε να 'λον βρεκέ"
ξούγκα. "Παιδά, α δε μ' δώκης σταλιά γερά όντε δε σε
σκοτώνω." — Καλά, μαγά, σταλιά σάμε σολ γ δε βγάλα δικά.
Παν σολ δυμωμένο ζάχαμου ο σκώτ, άμιλος δ' δρόμο.
Φλέγαν σολ. Μου ο σκώτ του σκώτλα — Εμεγάλωσ σκώτλα.
"Όχι σκώτ μου, δεν τ' έμφα. Δεν τ' έμφα; Δεν κόβ' τα σταλιά κα
δω; Τώρα να δης! Βγάνι έν' μαχαίρι κοντό λι χέρα του, σου τ'
έκφε για λι δουλειά του που κάμου, λι βαράι μι' λι φούκα,
όρου τα κίρδα! Τσύμα κέλου ι σκώτλα. Πχιούλα σι χόρδου
αλλά τ' κακό σχίρουν το χέρα του σκώτλα. Τι κακέ, μα-
νούρια! Δε δέγουμα σάλε γερά σολ λίοδα, δα σάμε λίο
χλιονόμια να σι σκοτώνουμε, να σε φάμε! — Ελεμα
τσόλε σταλιά, γ' δα δίλε λοφ! Εγώ μέγιν ταλιά μεγάλι σφ-
σταλιά μου ι ξυδομάκια έλη. Πρίβι έν' λίγρο ο σκώτ, τ' κα
σνίμι, και βγάνι μι' φλέγρα από λι λοφού του. Κι κόχινα
"λου" σ' τ' κεφάλι, "λου" σο τ' άγλο, "λου" σκο τ' σοδέρα, ...
"έρχισ ι σκώτλα!" — Χαν τ' δεν να τ' βρω! Εκείνοι έβγ
φυλαδόμενοι σου τ' λίκα βέσσια ν' ακλαίνλα. Μαγά, σα
δα, έσου δε μ' μοιρίους τέ δικολάνι λι σκώτλα γ' λι ένα
δίνας — Α, εγώ έλη κόνο σάλε γαλαίνομα δύγκα μι' λι
σκώτλα γ' φλαμαλιά έλη. Θρίκω, σάς δεν τα βρίκω σφά.
— Μαγά, λου γέκ οι γρόσι, εχουμα κι εμείς τα χρόνια

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μας, που είναι φτώχια. Μεγάλωσε και μεις με τη δύση
θα μεταδώσει τη γλώσσα και σε σου δασκάλα άγγλίδα
— Ή, αυτό δε δε μου αρέσει (άφησε να του φεύγει
"Δρόμο, σκέψα, τη δίγλωσσα τη γλώσσα. Το δίχως άγχος, να
μη τη δώσει" Της φώναξε "σκέψα λέγαμε ο σκύλος
τον καλοφάγωσε μου δίνει τη γλώσσα. ~~Σου σκύλος~~
~~τα σκυλιά έχει~~ Έφυγαν - τώρα τους δύο τους
Πάνω σκύλα τη γλώσσα ο πρώτος. Είχε το μαχαίρι
"Έλα μου, και το βράδυ σου άρεσε η γυναίκα του να ρθει
— Γιατί, άρεσε σκύλος; Που πάνε; — Μη σου ενοχλούμε
στο σπίτι να ρθω. Θα σε σκοτώσω - Μωρέ τι λες, μας
τι μπορούμε μου; Τσιφτά. Της δίνει μια με το μαχαίρι
του η γυναίκα. Ευτυχώς μαλακίστηκε. Άρχισε τότε να
βάζει τον σκύλο, να κάνει όσους ο σκύλος το "σκύλο του.
Κυρίαρχο, το κάνουν, σκύλο τη γλώσσα να "άρχισε. "Του" σκύλο
άλλο "του" σκύλο "του" σκύλο "του" σκύλο ~~σκύλο~~
αλλά ν' άκουσε η γυναίκα, έβγαλε (εξοίρωνε) — Μωρέ
μεγαλώσει τον σκύλο, δουλειά σου μου άφησε - Θα σας πάω
σκύλου να "σκύλο! Τον πήγαν σκύλο τη γυναίκα του, τους
σκύλο να "σκύλο για το "άγχος. Τον ρώτησε ο δάσκαλος: Τι
— Τώρα, μου ενδιέφερε και σένα που σκύλο. — Δε μ
να "άφησε μόνο, μετά τώρα σκεφτόμουνα με τη ~~γυναίκα~~
— Θα πάνε σκύλο του." Γιατί, φτωχή γυναίκα, δε σου σκύλο
τα σκυλιά, έ σκύλο - Θα σε σκοτώσω - Μωρέ τι λες; Φοβήθηκε
σκύλο τώρα μια δημοτικό. Τσιφτά. Κράτησε το μαχαίρι και σκύλο
σκύλο τη γλώσσα του, τους δύο με σκύλο. Άρχισε τότε να σκύλο
σκύλο, όσους σκύλο του σκύλο, έφερε λουλούδι, έσκυψε τη γλώσσα
γλώσσα "του" σκύλο του φιλί "του" σκύλο "του" σκύλο, και το μαλάκα γλώσσα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΑΡΟΙΜΙΑ

(Όσου με θράσος κοιμηθῆ, τόσο λαχιά παίρνει
ἡ γυναίκα. - Να μου τα σημειώσετε αὐτά.

(62

- Μωρέ σὲ ἡ γυναίκα μου, γέρο. Τα ἴδια θα σκέφτηκε κι ὁ κριτής και
βγαίνει τὸ σε. Ἕλεος, γέρο, και κι σκέφτηκε κι ὁ ἰδιος. Τοῦ φτάνει
ὁ ἰδιος - "Τί κάνεις, σκύλα;" - Τώρα, λέει ὁ πρῶτος. Ἡ γυναίκα μου
ὅσο θα 'κλαψε ἐκείνες. Ὁ δεύτερος ἔπιασε τὸ δεύτερο. Λέει γιατί ὁ
μπορεῖ: Δῶδε μοῦ το και μένα, γιατί λύπα ἔχω. - Πάει κοντά
του. "Θα σε σκοτώσω, γυναίκα (και τοῦ βγάνει κι ἡ λαιμαργιά-
σανε σφαῖρα). Γιατί θα με σκοτώσεις, τέτοια, τόσες λίρες κι'
κάτω τα μεγαλεῖα!" Ἔμεινε κι' ἐκείνη γυρή. Ὁ Ἕλεος ὅμως λίγο
ἀργώσανε, κι' ὕστερα λογάριο δεν ἔκαμε. Ἀρχίζει τὴ φωτιά κι'
ἀρχίνησε τὸ "Γιού" "Γιού" θα δῶ, "γιού" θα κλαῖ. Δὲν ἔπρεπε ὅμως
γι' αὐτὸ "Ὦ θανατὴ γυναίκα μου!". Ὅτι ἄγρα του ἀπραγμονείαν
ἀπὸ ἐμένα. Τότε ἀρχίνησε τα μαγάρικα, γιατί ξαπραδιάζανε κι'
οἱ ἄλλοι. Σκέφτηκε τοὺς σκύλους του, ἔβγαλε μαῦρα κι' εἰνήσανε
ἀπὸ γύρω του θανατὰ. Ὁ σκύλος ὅμως εἶχε σπαντοσύνη με ἐκεῖ
σκυλειά, γι' αὐτὸ λέει: - Μωρὲ σκυλιὰ κύλοι δὲν ἔχουν ἐμπιστοσύνη
πρὸς ἐμένα σήμερα. Ἐδῶ γιατί θα πάνε ὅλη μέρα κι' ὅλη νύχτα,
κι' ὅταν θα με μιλήσουν, δὲν τοὺς ἀκούω ὅλη ἐκείνη γυναίκα γι' αὐτὸ
ἐδῶ θα μείνω. Ἐγὼ θα πάω νὰ πάρω ἕνα γάμπο μας θ' ἀμοιβῆ, και θα δῶ τη νὰ δῶ. ~~Θα σπάσω~~ Τοῦ εἶπε
μα ὁ σκύλος τὸ γάμπο, ἐμπῆκε μέσα, τοῦ ἔσπασε δυὸ σπόν
του ἀκόμη γι' μια δυρίδα και τοῦ δίνε κι' ἔφυγε κι ~~[illegible]~~
Ἐσπιρε μέσα δυὸ γάμπο κι' ἕνα τραγοπόδι (μικρὸ ἀγκαλιάρι
για χορό) κι' ἐσκόρπισε. Πήρανε ἐκεῖνοι, ξαπλώσανε τα θα
σκυλιά: ~~Πού πάνε~~ Ὅμως ὁ κυνηγὸς σκύλος, ποὺ ἔδειχνε
σκυλιά; "Α, σκυλιά μου, ἐσύ δὰ, λοιὸς γέρο γυναίκες
ἐκεῖ. - Νὰ μὴ δεῖς χάμω τὸ γάμπο του, νὰ σκάσε

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

να μαγαρίσουμε. Τον έκοψε ή φτωχιά νο
δού έδωκε το χάμο. Έκει θα δυρίδα σού λεν έ
σάν ανοιχτούσε, ήθελε να δούν άγριμα, κι έ
γκό πράμα, να δι(ώ)χνάν τον βρίσκουν άσου κει, να λ
θρασεύονται.) Ο φτωχ' από μέσα, έλεγα μέ το μα
λέρι, τού κόβει μί μύτη. Έλεγε από του σάκο του,
γιά να μί δώσουν κι σ' άγρα, βάνει το μαλλί δί μύτ
η φωλιάς. "Πού σού βρώμα! κι έφεύγει χάργο
τσάκι κι ο δεύτερος. Σιγά σιγά, έλεγα ο φτωχ', τού βγα
μί μύτη. Τ' ίδια έκαμε κι αυτός, έβγε μακριά η έρωτ
το ίδιο. Βρώμα! Πάει τώρα κι ο μικρός να δι, τούτο
κι κόβουν τη μύτη κάτω, όμως δεν κρύωμα η φωτιά
"Πού σου η μυρούδα μου!" Τά και μένη η δικιά μου,
ο αρχηγός, γιά και μένη δικιά μου, ο δεύτερος. Πιάσανε
γιά η φτωχούλαρος το χάμο, η βρέχουν τον φτωχ' αγόρ
τον βρίσκει το δικαίωμα (τούτο κι έννοια σου) και τον σ
ρουν να τον σπίζουν (τον φτωχ' δεν κάνει πάντοτε
λεύει· δεν τον σπίζει σ' όλους, όχι κι άμεσα). Η φτωχιά,
αυτό, κουβεντιάσανε. Πάει έμεν, έβγαλε τον φτωχ'. Τον σπ
η σόμπα. Έκανε σού κουρέλια - έλεγε μερικοί. έκανε
λάκια, και τού έδωσε κάτσιον σε μιά χρεμ
(=γιδίσια) και κόβει πάει χάμο. Ο φτωχ' από μέσα έκλαι
κι, σού 'κει αρχιά, επιχάρηκε μακριά κι αν λαδώ
μέ χίλια αρόβολα έχουν μπει μέσα. "Αρχιά φτωχ' μέσα
το χάμο;" - Δεν κάμω δίχως τη βαγιοσύνα! Δεν κάνει δίχ
βαγιοσύνα! Όσο σού τον άκουσε ο βάτσος. Σιγά σιγά δί χάμο
η μέλισσα. Τι έβαλε σι, κυρά μέσα; Είμαι τέρας - Και τι
μεγάλη βαγιοσύνα; (Απόσωλος ο βάτσος) Έτσι

Μή μέ δέρνη, μάννα μέ λή ρόμπα σου,
γιατί δαντζον φέρω γαμπρό δλών θοίλα σου!

Κάλω λή Ρόδο, λή Ροδονιάν
νύς ἐβγῆκι νά κυκυρίσι
δεν κυκυρούδι χαρούμι μ' ἀγκάλι
μόν κυκυρούδι δυό μαῦρα μαλιά!

Κάλω λή Ρόϊδο καί λή Ροϊδοσούλα
Τούρκος ἐγράψαν μέ Ρωμιοσούλα.
Κι' η Ρωμιοσούλα δέν τον δέγι (χωριάτικο)
μ' η σκύλα η μάνα της τήν ἀροζγιτεύει
-Πάρ' τον, Μάρω μου, μ' ἔχει μικρέτο
-Δεν τον θέγω τον μελαγχρή.

Κρ. Παραλογή Ν. Ἀρβανιτάκη (ἀπό Βυζαντινή Πινακ. τ. 74 (Ἀρβανιτιάκα)

Μήν ἔβλεπες ψαράκο θαλασσί — μαυροματούδα καί χαλκο-μαῦρα μάλια καί μεγάλο - καί κορμάκι σάν το χιόνι.

(χορωδιακό συρτό)

Σιούμε το βαριόμουρο
βαρύ σου εἶδα τ' ὄνειρο. -
Εἶδα σοῦ σύρω ἀλάκαιρα,
σε σκριβοῦ ἐμένα.
Εἶδα σουρδάια μέ νερό
ἐνα δέ μοῦ μ' ἄφησε δυό
-Σμίγα μιλιά μ, τ' ὄνειρο
σοῦ εἶδα το βαριόμουρο.
-Ο σύρφος εἶν' ὁ Χάρος σου,
το σκριβοῦ, ὁ ἀγιός σου
τα δυό σουρδάια τό νερό,
δάκρυα σοῦ δε νά εἶχνα ἐγώ.
Δέ μοῦ το ξήμωσες μικρό,
μανούλα μου γυναι-γυναί
Ο σύρφος εἶν' ὁ ἄντρας μου
το σκριβοῦ ὁ γάμος μου
τα δυό σουρδάια τό νερό
μικρά γιά το σκριτόριό.

(αὐλή ἔχει σκοπό
νά σχολεῖ,

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰνὲ οἱ ἀγγελοὶ ἴσι εἶχεν λο νοῦ νὰν λέ
σιόλωσοιν, νὰ μὴν ἀγαπᾶι.)

σελ. 68

σροσοχή. — Καὶ ἡ μεγάλη βασιλοσύλα; — Μοῦ γεν
ἴσι σάρα γυναῖκα τοῦ (μιχαλιὸς ἐ;) — Καὶ δὲ μ' ἀφ
ἀρέσκει νὰ σάῃ; Δὲ βλάπτ, ἐσὺ ἀσὸ γλοῦ, γι' μοῦ
— Μαγκάρι καὶ ἴσκεν ἐσὶ νὰ μοῦ δώσες γ' ἴσι γυναῖ
τόσι γυναῖ χοῦσον οἱ ἰσοσκίδ ἴσι σάῃ. Καὶ ἴσι τοῦ γέν: Τρα
θὰ σροβάλω ἐσὶ, ναι δὲ θέλ με ἀφῆ ἀο σπῖ. Ἔφυγε γι
σάῃ καὶ γ' αὐτὴ θὰ σροβάλω, μ' ὁ βέχ ἔφευγε μέσ ἀο σπ
δρόμ. — Αρχοσκοῦλ ὁ βέχ ἀσὸ ἀο σπῖ: — Ἐίνι
ἴσι βασιλοσύλα! Τάχα δῶ ἴσι βασιλοσύλα! Καὶ σροβάλλ
σοῦ μέσ. Σάῃ ἐβρόντησαν αὐτὸς ἀσὸ ἴσι φωνή
— Ἀπωδιάλ, γέν, ἀσύσιον μπόρα, μαλὶ ἔβγαλον ἔσ
σε ἴσι σάῃ ὁ ἴλιας ἡ μεγάλη βασιλοσύλα. Ξαναπάν
γοῦσ γ' σάῃσαν ἴσι ἴδιο τὸ σπῖ. Τοῦ σάσαν ἴδια
δρόμ καὶ ἴσι ἐμοιάζασαν. Δι — Σιρίσλα λέῃ σ
βλέσοντε ἴσι σάῃ μὲ σροβάλ. Νὰ ἴσι — Μπαρέ, γιάτ
σᾶς ἔπαν σάῃ ἀσὸ μὲ σροβάλ; — Μὲ ἄφησ ἴσι σπῖ χρ
— Μπαρ μὲ δρ! — Μπαρ' σάλ' αὐτὴ! Τί σᾶς σάλ' ἡ
σου ἐχύσανε κι' αὐτὴ μιλεῖ; — Τοῦ φωνάζ καὶ ἴσι χρ
λοσ: Πῶσ σᾶς ἔπαν ἐσὶ ἔβρισες; Καὶ σᾶς ἔδ; Τοῦ αὐτ
σᾶς: — Ἀφ μὲ ρίχνεν, σαλὸ μου, σὸ μαγαζί, δὲ βρ
ἄγρα ἴσι σροβάλα (σᾶς ἴσι δρόμ). Δὲ μ' ρίχνει καὶ μ
σᾶσ νὰ βρίσῃσε ἄγρα ἴσι σροβάλα; — Μαν. Δὲ μ
σαλὸς μου ἄσ μέρ. Ξαναπάν ἀ δρόμ. — Πάτ
ὁ σροβάλ, νὰ μᾶς, ἀφ μὲ ρίχν πιὸ μ αὐτὸ. Ἴσι ἀρέ
ἔβγε καὶ μέσ ἀο, ἐβγάσαν οἱ ἄλλ ἴσι σπῖ, πλεῖ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μαζί, κοντά στην πόρτα (προβολή)
ο πεθερός του λέει: Πάντα να βάζη σε μαγειρεμένο
κάτι. Το ίδιο κι η δικιά του γύρεψε κάτι βάλε
στο μαγειρεμένο. Ψάχνει δεξιά αριστερά "κάτι βρε
γυναίκα δεν υπάρχει να φάμε;" Βλέπει μια γάτα
προβολή άγρια, μουσκίτι, κι αρπάζει το κι αρχίζει
να το τρώει (συρίζοντας). Σκάει μια δυνατή τσιρίδα:
Είναι αυτή, το 'χε δει πριν, όταν τον είχε μαγέψει,
με τον αρμόνιο, τραγούδια, κι έβγαζε μαζί
δουλειές, κι έρχεται εδώ στο μαγαζί.

(από τον κ. Δημήτρη Μακρή).

Τώρα πια σχεδιάζει μια καινούρια
τώρα να βάλω μύγα, τώρα να βάλω λάμπα
κι είναι καθόλου χρειαζούμενο, χρειάζεται έμπνευση
ο ένας μια μύγα με βαρεί ο άλλος με δαγκωνιά
κι ο δικός μου μικρόβιος μ' έναν χρυσό καλλιτέχνη.
-Μάνα, το μύγο έφερα, το δαγκωνιό έχω
κι αυτό το χρυσοκαλλίτεχνο, το οποίο θα μαγειρέψουν
και μ' είδε η θειά μου η μάνα του κι η δικιά μου η αδερφούλα
-Το βραδινό σου φαΐ, δωρό να είναι του γιου του
-Μάνα του γιου σου είμαι κι εγώ, κι ο γιος σου θα με φάει
-Να διψάσω, νύφη δε σε θέλω και αδερφή δε μ' έβγαλες
-Να διψάσω, νύφη δε μ' θέλει και αδερφή δε σ' έβγαλα. ⊕

(από Παρασκ. Χρυσανθάκη)

Τ' Αη Γιώργη το δαρεκλίδι
Δυνατή η εκλαΐνα δεν χωρεί το σκυλάκι.

Μια φορά ήταν να τον σφάξουν κι αυτός ήταν Καλόγερος
κι έτσι το σκυλί του δεν τον σφάξανε, αγιάζει ακόμα εκεί

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μιὰ φορὰ κι ἕνα καιρὸ ἦταν ἕνα βασιλιὰ καὶ μιὰ βασίλισσα.
Δὲν εἶχαν τὸ παιδάκι νὰ τὸ καμαρώνουν
καὶ μοιρολογιὰ ἔκαμαν ν' ἀποκτήσουν ἕνα γιό.
Καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴ τὴ λύπη τὸν βασιλιὰ τὸν πόνεσε τὸ κεφάλι
ὁ βασιλιὰς καὶ ἡ βασίλισσα ἔφτιαξε ἕνα παλάτι γιὰ τὸν γιό τους.
– Θὰ σὲ βγάλω τὴν κόρη μου καὶ τὸ κεφάλι μου ἀφήνω.
– Νὰ μὲ κάμῃς βασιλιᾶ καὶ κάνε μίαν ἐκκλησιὰ
καὶ ἂν μὲ συναντήσῃς σὲ τοῦ δρόμου σου βρύση (τρεῖς φορές)
Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φέρῃ ἀπὸ τὴ Καμπαρόφτα
μὲ τὸ καλό του ἄλογο καὶ μ' ὅλα του τὰ βιός
Κλειδὶ βαστᾶ τ' ἄλογό του, τὸ δρόμο κατεβαίνει,
τὸ γιοῦδα καὶ σκοντάφτει καὶ τὸν χαιρετᾶει.
– Ὦ μάγε Θεὲ μου καὶ μέγα κακόμοιρε
τὸ κοκκινωπό σου ἄλογο, γιατί σοῦ τὸ βγάλω;
(Πάγει νὰ τὸν χαιρετήσῃ, ὁ ἀετός φτερά του)
– Μωρὲ δεκοκλέφτικε, σοῦ γάμω τ' ὄνομά μου,
σοῦ μὲ ἀχαΐρευτε ἀπὸ δῶ, μωρὲ φὺν τὰ γονικά μου;
Κλειδὶ βαστᾶ τ' ἄλογό του, τὸ δρόμο κατεβαίνει
καὶ πιὸ βρίσκει μιὰ κοπελιά, νύφη τὴν ἔλεν δηλαδή.
Δυὸ μαντιλιὰ τοῦ φάλαξε, δυὸ μαντιλιὰ τοῦ ἔδει:
"Γιὰ φίλησε, νιὲ καὶ νιούλικε, νὰ μὴ σὲ φᾶν ἐσένα,
ἔλουτο τ' ἄγριο θηριὸ σὰν ἔχει νὰ φᾶ, ἐμένα."
Γιὰ φίλησε, νιὲ καὶ νιούλικε, μ' ἐμὲ νὰ σὲ γλυκάνω
μ' ἀπὸ τὰ δόντια τοῦ θηριοῦ νὰ σὲ γλυτρώσω.
Κατὰ σπιτιά τὴν ἔπιασε, μιὰ γερατειὰ
μ' ὅλον τὸν κόσμο τὸ θηριό, τὴν ἔκανε τὸν ἀφεντικό,
– Ὅλον ἄρπαξε τὸ θηριό, βουνὰ μὲ ὅλα τὰ ἐλάφια

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κι ἡ μορφὴ σοῦ, τὸ φόβο μου 'φιλνάει' αὐχ' οἰμέν!

Κι ὁ ἅγιος Γιώργης ἀκούσε τὸ τραμπάλισμα
καὶ τὸ καλόγερι 'ἄρχισε νὰ ἀνεβοκατεβαίνει
Μιὰ καλογριὰ τοῦ ἔφερε ἀνέκαθεν τὸ δεῖπνο
κι ἀκόμη καὶ τὸ ἔφτιαχνε κάθε μέρα γιὰ χάρη του

Ω μέρες, ἅγιε Γιώργη μου, καὶ μέρες ἀνεμελιᾶς,
ποὺ τὸ ἐσυλλογιέσουν τὸ ἀηδάκι σου τὸ ἀηδόνι;
- Γιὰ σέβη μου, νιὰ καὶ νιούλικη, ποὺ ἔχεις τ' ὄνομα μου
ποὺ κρίμα ἀγάπης ἀπὸ δῶ μακριὰ εἶν' ἡ γοργιά μου;
- Ἐδῶ 'ναι ποὺ ἐσυμπόνεσε ἀρέσ' τὸ σκιλέρι
ποὺ ἔχει χρυσὸ θαμπὸ πλὸ δεξιό του χέρι
(Ἐλπίζω ὁ θεὸς τὸ σκιλέρι γι' αὐτὸ νὰ τὸν, χωρὶς
φόβο, κι' αὐτὸ θὰ λέγω τὸν ἅγιο Γιώργη καὶ 'μι Καρατζοφέρη.)
νὰ σκιλέψῃ τὸ δεξιό, κι ἡ μοῦσα τὸ 'ξερε.)
- Τὸ ἄγριο γουλίζει κι ἡ μορφὴ σκάνει βρέθη
(μὲν σκάνει δὲν σκαλερὸ μὴ - Ὁ σκάνερος μὴ ἐκ.)
- Μὲ γειά μου τὸ σκιλάκι μὲ, μὲ γειὰ σου ἐσὺ λόβος
μὲ γειά σου κι ἡ μορφή μου, ὁ ἔχω δῶ κεφάλι μου.
- Μὲ γειά σου, τὸ σκιλάκι σου, μὲ γειὰ σου ἐσὺ λόβος σου
μὲ γειά σου κι ἡ μορφή σου, ὁ ἔχω δῶ κεφάλι σου.
- Γιώργη μὲ γειὰ ὅλορφε, ἀπὸ κὶ Καρατζοφέρη,
θέλω νὰ πάρω καὶ κεῖ, νὰ τὸν κάμω ἐπιγειά
καὶ μέρες δὲν μέσα νὰ ἐπιγειὰ νὰ τὸν μὲ κεφαλάρι
μὲ τὸ χρυσόν τὸ θαμπὸ καὶ ἀργυρὸ κολάρι!

(κι' ἐκοίμησε)

Τὸ κοπέλι ἐλάλησε, ἐδούλεψε ἐκ τὸ χαρτί,
Τὸ ἔφερε κοντὰ κι' ἔπαιξε μὲ, σὰν ἐκ μικρὸ
παιδάκι μὲ σκιλάκι μὲ σὲ φυλλάδα (=)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

14 Λαογρ.

Τα Μ. Πάθη, ελογιάζουν τό σοβ. Κάμουν 1' εβδο-
μάδα (~~xxxx~~ λοιπόν, όλη αυτή τα άλογα δε
σοβ.)

Μοιρολόγι τ' Εφτανησιού:

— Κυρ' ήτανε Χριστός ο Θεός, κυρ' ο μ' όσου το χε
όσου το χέρι βάλλει μ' όσου γ' άμοιρη φ' γλυ
μ' όσου το μαγαρολόγι, σταφάδενο γεβαίνη
σταφάδενο μαι ο' έμορφη μαι ο' έρμα μανού
Κάτω σε Εκατόμφυλο μαι δου Κυριού τον τάφο
μιαν βρύση δεν έβλεπα, βρύση ξεχωρισμένη
το βρύσι ήτανε ο Χριστός μι οι ρίζες οι προφήτες
ο' εφροφιλώνε μι' άγγελοι πρό του Χριστού φ' ού
— Χριστέ μαι σαν νυσφίκιος φ' εβλέπεσε φερδούμενο
— Δε νυσφίκιος, δε βλέπεις πα λι Χριστιανούλη μ.
Η Παναγία κάθε φόρα νοσταλγεί τον υιόν της
Τον υιόν φαρμυρέγουν οι άγιοι Θρονιοί
οι άγιοι μαι τα σταυρά οι Ιερουσαλημίτες.
Θωρεί μηνιά, θωρεί βδομά, θρίσκει τον εν τάφον
— Ω άγγελοι, προφήτες, μαι βασιλείς του πού μου
μήν άφεσες το κορίτσι μου μαι σε το δικό σου
— Δεν έχω βάρος να σου το βγάλω να σ' το φέρω,
δεν έχω σκάλα να βρω να σκαρφαλώσω να σου βάλω
(Κι η Παναγία τον εβλογεί μαι του έφερε σκάλα
μαι αυτός ανέβηκε το γιό του)
Θωρεί πιστό το βουνό, σου δεν εχιονισμένο,
μαι είπε το σκύλο σε μια φορά ο δάσκαλος του

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

- Εὐλὶ γυρμὸν' γυρμόνω, ἀλὶ ἡ βολὸ' να φύγ
ἀλλὰ ἡ ἐκκλησία δίνουσι ν' ἀδικοδικαλίγμα (75
Κι ἀπούνε φαίνι ὅτ' λὶ σύρκιο, γιὰ ἀπ' λὶ νιὸ' λη
"Ὀχὶ γυρμὸν' γυρμόνω, ὀχὶ γυρμὸ' νὰ φύγ
ὀχὶ μαχαίρι μὲ ν' ἀδικοδικαλίγμα!
Νὰ σκάσ λὶ Μάρω λιθαγδυνιὰ γ' τοῦ Πιέρ λὶ μέσα
κ ὅσ' νὰ γλομαλέσελε, καθὼς ἀγκάλε πάνω
πέρα γυναῖ, ὠχρὴ μερὰ, μὲ ἀγράλο σαγμαδί,
να δάρμε λὶν ὕστορη γιὰ ἰσ' μαγέν μάνν.
Κι ἡ Αρὰ σὰν σάνν σέρασ νὰ λοὺς ἐχαιρέτα:
- Ποὺ κάθε χρό σε βέσεν γ' μάνα σε ἐρωτᾶς;
("Ἡ Ἄρα σάνν γιὰν μάνν λὶ Πιέρα"
c Αρα σάνν να)ὀρέσ, μὲ παλαρα δάρμοσεν μὲ παλαράδικα
καὶ νὰ μὲ δοξογορέσ - (τὸν ἐκλεκράδικο).

(Το)ὶν ἄσο λὶν α' μέρ λὶ Ἐκκλησιὰς
μὲ το Μεγ. Ἐκκλησιὸ, ἀλὶς γα κάθε ἄγιο
ἐκκρούδι (λὶ δόγμα ἄσοτε, γὸ δρόμο,
λὶν ὁροσημὰ). Ἄσο λὶν Πρακλησὶ
Δελαπάνν

Χάρε, μάνρα μ', σοῦ σου, καὶ σ' ἐρα δὸ μυγὶ σου
βάγ' ἀρχὴ λὶν ποίνο σου, ἀγράλο σαγμὶ δὸ
κ βίγμ σ' ὅσο μορὶ γα λὰ μαγμάδρα,
γὰν κάρμ γάνν γ' ὁφαγοῦν, ἀδρέμα καὶ χωρὶς
Μακρὶ δὸ Μεγ Ἐκκλησιὸ σπ. ἀπὸ σ' ἐκκλησιὰ
γ' ὅλη νὰ γεμαρμὸ μὲ λὸ χρυσὸ) ἀγράδο!
(μνεκ Καρβάλ - Μαγιὸρ
ἐλὶ 65)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κ[ω] Χαραλάμπους Περιπίλη – ετών 53. 23.8.
Παναγιώτης
(Από μικρός εγκαταστάθηκε στο 1924.
Αυγούλα 15 Πατήσια
Πατήσια. Το σπίτι: 4 δωμάτια 24
Έχει τρεις μαγαζιές. Δύο βραδύ μπορώ να
πάω στο ένα μαγαζί, γιατί μου δίνει να φάω – τα υπόλοιπα δύο ημέρες
βγάζουν δύο λίρες – Από τις 12, ώρα
τα μεσάνυχτα η τελευταία μαγαζί δεν δίνει φαΐ
μόνον – μαντεμένια = σπάνια (μόνο εμείς
έχουμε σπίτια – μικρά και μεγάλα.
2 μαγαζιές φαγητών. Στο εβδομαδιαίο
σερβίρουν ειδικά σπαράγγια – (μαγειρεύουν ωμά)
600 μέρες – . σήμερα 2000 άνθρωποι φάγανε
Πρώτα λείπει οι σωστές υγιείς = ||

μηχ. εργάτρια
από τη 54. 59 → γυμνάσιο = τα μαθητεύεται γυναίκες
δεν πέρασα

Στο μαγαζί η βαγονέτα, που ήλεγε και πράγματα
βιβλία, έφυγε κάμποσο από τον σαλόνι της η μι
να λες, που τη ρωτούσαν, μα ποιον είχε πάει το φα
Εκείνη δίνει μαζάρα μι μαύρη τρόπο, αδιάκοπα
να από το σαλόνι. Αλλά μερικές έφυγε πρώτα και
βαρεμάρα το μάτι, σαλεύτηκε πάρα πολύ, δεν φαί
με μια μαγιάδα. Εκεί καθόμαστε μια χαρά. Εκαλα μια, γι
δίνει η βαγονέτα τι έλεγε τον κουμπάρο, που
πόσον έρθει η ώρα και γάμος. "Εκαμα το σαλόνι, το μα
γω, με όλα έρθει η ώρα να γίνει, άφησε του χαρά μου
μα να βρω με το σαλόνι, μετά άφησε εκείνο το σαλόνι, και
σήμερα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δρόμο - Τού" σα μοιο, λαϊ γρεί "Νά ωροσέχης Το' ωαιδί μου δά' ρθω νά το ωάρω". Όσους <u>επροβάτσηνε</u>, λιγράδα χωρίσια ένα χωριάτη, παί τον εβλαίρωσε, μέ' ωρέ σγραμα για, γιαν ιού δώσιν τα σιουπιά του (=ρουχα του) παί γιαν τού δώσιν τα δικά της. Για γιαν τόν κεκλαφώ, του δωσε άγου σαν παί ήγι γυρά. Έφορεσε τα σιουπιά γουνα, δαν άντρας έβα νυμφιος, παι ωροβαλιάς έφλαμε δυό σόγι. Ενώ εβλαίρωσε (=σγαμπρός σου) είχαν λαβεργάρη νά τιν ωάρη δίν λαβεργε του γιά δουλειά. Ο λαβεργάρης, τιν είδε μαγό ωαιδί, παι το σάρε δεν δουλειά... Ενώ, σ'αο αυτός ήδουλευε, αυτός να βάλη παιτ βραδυ τον μυζηρι τα γεμά σού" έσπασε, έβαλε μι' άλό δικό του (είχε σαλα μαζί του ίσι μι' ακρα) - Έρχοντα ο λαβεργάρης σου (=δικός σου) σγαμπρός) γυρά, "έβαλε το ωαιδί το μυζηρι - - Εδά έσπασαν τα μέρη του το' ωαιδί δεν λαβέρια, χωρίς να το χαρή παινείς σαι είχε πουλιά μεγάλα βαρυσουγιά - - - Έσπασ' αυο σαιρό παιρό, βρήκε πουβιλα ότι δε πάρη βίβλα σ'έσπιτο το μέρος "έχ βασιλέα. Ο βασιλέας αυτός ήταν ο σαλός της. Και το σου μεγάλο μεγάλο σου είχε η σουλτάν γιά το βασιλέα, παι αυτό σού δουλεύε μέσα η πουλιά. Πέρι χρόνο μιά μέρα "το σαιδί το αρνάκι — άφησε μιά χάρη σημο αυτό σήνα! Να σάω γι το βασιλέα, γιαν του σφέρω." Το αρνάκι ~~σα~~, δεν σου του είχε μεγάλη χαρά σι έβαλε πουλιά, δεν του χάρεσε γαλέρι. Έστε χρόνο το βασιλέα σαιδί η το <u>σερβίρισε</u>. Ο βασιλέας δεν το είδε "άλι το' ωαιδί μορφο μου, εμορίδιασε σαι πάει δα <u>μρούνη</u> μέσα του, μ' έχαιρέτε να το χαρούμη, να δι σοιο είναι. Το πάρεσε χρόνο το βασιλέα να πουβιλάει σιιν αδελφή του. Όσαι η αδελφή το βασιλέα, του 'σε ο βασιλέας: "Εμα να σε μυρίσω κάτι!" μ' (σε μου που το χεις κρουμμένο")

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

"Εφτιαξε μιά μονολιά γιά τον βαζιά κρασί. Τ[ο]
το σκυλί: "Βάσω, βασιλιά μου. Εγώ δε σου δείνω
σου σέρνω πίνω ζωίνη μου.". Τον έβγαλε γι
"Ο βασιλιάς κρασί μέ πίνω μιναρά, με κίδη σού έρχη γι
"Εφτιαξε ένα λαδιά Αράπα γυναίκα πού έβγαλε δύο μαύ
Τον έχάρηκε καρδιά. "Να μού δώσης τον αυλίκι
μιναρά, κι εγώ δε σου δώσω ό,τι γυρεύης". "Να σου δώ
μιναρά, βασιλιά, ό,τι θέλεις". Το σκυλί του χάρη
σού μου μιλεί, δε γινεται κάτι άδικο. Εγώ μ' αυτά
[Ιούνιος] "Να σου δώσω εγώ ό,τι θέλεις να μη μιναρά" — Όχι;
πιάλαβε το σκυλί σού έφερε δύο θηλιά του το βασιλιά
γέρι: — "Ό,τι καλό να μού δώσης, δεν τά θέλω. Εκείνο σού θέλ
γυναίκα κύρια "δεσποινίδα", θέλω να κοιμηθώ μιά βραδιά
γίου. Αυτό αν θέλεις, δε σου δώσω τον μιναρά". —
Ναι αυτά σού χρειάζεται, σκυλί μου; Εγώ καρδιά μου βασιλιά να
τον να κάμω μιά τέτοια δουλειά!" — Και τι με γυναίκα
Εγώ αυτό θέλω! Αφού δε θέλεις, δε σου δίνω τον μιναρά".
Εκείνη δε θέλησε το σκυλί να φύγη. Εκείνη τη βραδιά σ' όλο
σού εκοιμήθηκε στον τον μιναρά, ξαναρχίσανε να θέλη καλιά
"Πρέ σκυλί μου, άς γίνη κι αυτό". Εφτιάξανε γιορτή
μιναρά, έλαμψε ο βασιλιάς κι αλλάξανε τα βραχιόλια
Εκείνη ώρα γυναίκα εκείνη, τι δόλιανε, έχασε τα λογικά της
δια τον το σκυλί γι' αυτή σύκα γυναίκα. Έχασε μιά!
Και δεν σκέφτηκε κι και γέλα "Δεν έχασε τον μόρφο του ναύτη -
Ο βασιλιάς έλεγε τον έρωτα κι έφυγε μέ το δόχι
σκυλί — "Καλέ μου, τον χάρη, βάσω τι ήθελα να
μαρμαρωμένη π' αυτόν τον μιναρά; Εσύ καρδιά μου βασιλιά
έφερνες μέχρι δ' αυτό το σημείο. Τι θέλεις να κά

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Έχω, μια' άγναγη κοπέλα; — Ναι, κυρά μου, έχω μια κοπέλα
κοντά βρε κυρά μου κι απού κάτω απού το χιόνι,
κι απού τό Μουριατικο ὁ δεσπότης να σε γυρίσει
Ο τραγούδι Μουρίκι απ' Φουρνέα (απού τόν Τσόγο) ή Δημήτρης Μιχαλάκης Μουρίκης

πάρωμε; Πώς θα γίνει να χωρίσει τό σκυλί, αφού να σ'
ορκιστεί τό Γιάννη με τίν κυρά του; Συνεφώνησαν κι έβα
λαν τη γύφτισσα να χωρίσουν αυτόν τό σκυλί, γι' να βγουν
νύφη σ' αυτόν έβρισκε ο βεζύρης μια μέρα, κι όπου
μπορεί να μαγειρεύει και ψήνει, πάει τό κάνει χαμαρό. Θα
σκάσουν οι βεζυρόπουλα γυναίκα του. Έβρισκε γυφτιά ο νεζύρης
κι έφυγε. Θα σκάσουν αρχινήσανε και μαγειρεύουν
τό σκυλί ένα φαΐ, αφού κανείς δεν ήξερε να σου λιν τη
λα του μέρος. Λίγη φαμελιά θα τα χουβαρεί
μονάχα. Αγαπιά-αγάπια κάνουν κι ο Γιάννης, σου λ' "μαζί

β. σ. 80 →

ρίζικα | Είχε σκληρή καρδιά ο γιος κι η γυναίκα του τον αφήκαν
σε του βράχου, χωρίς φαΐ.
Χάνουν οι άνθρωποι, χάνουν κι οι βάλτοι,
χάνουν και τα νεράκια του Νίκολα μαζί
Σούλιος-Δημήτρης

Αντιπάξεις — φωνάρι (από τον κ. Νικ. Μυλωνά)

αμύδαγο ή μύδαγο
δορδάκινο = ροδάκινο
"εστεγα = εφύτεγα. Είναι και σλέγιμο = φυλέγιμο γίλεμα
το δαχ'λό = το δάχλωμα
το πορτόδι = φορτάρι
δυάφι (το) κι δυάφνι = δυάφι
οι άγιμοι άγιοι
ανισωστάδι = εξω θερισωνά.
ήμα = ήμουν.

"κανω άρκοι" =
βραχιόλι αντίλαιο κι
άγρια λαχανικά.
Ένα μια' (γκιαγκιά)
όρα θα ναΐσω -

→ Πιὲ μέβρ δὲ σχολὴ μὲ κόλος. Νὰ δίνω μάθημα καὶ γὼ μιὰ μαθήτρια μὴ μὲ δούλη γ' μὲ σελάρους καὶ τὰ σκίρες. "Εβγαζε ἀπὸ τὸν κόρφο του μιὰ μικρὴ μαχαιρίτσα μὲ μαχαίρι, τὸ ἔριξε μέσ' στὸν κίνδυνο καὶ ἄρχισε τὰ δάχτυλα τὰ ὄμορφα νὰ κόβῃ τὸ μολύβι.

»Ἐλᾶτε ἀγόρι ἐμπρός. Γιάννης λεγόμαι ὁ Μπαρμπαγιάννης", ἔκραξε καὶ χαμογέλασε τὸν βαγενᾶ, ἐδιάβασε τὸν ποδάρι, ἔσκυψε κοίταξε καὶ τὸ σχολεῖο, ἔμπαινε μέσα ἕνα μεγάλο δωμάτιο μὲ ἕξι παράθυρα καὶ σὲ κάθε παράθυρο ἀπὸ ἕνα μικρὸ τραπεζάκι.

Τοῦ Κ. Κελτικᾶ —

ΜΠΟΓΔΑΝΑΤΙΚΑ — Στὰ Μπογδανάϊκα.

Μιὰ μεγάλη πλάκα, μὲ λαχούρια βαμμένα κόκκινα καὶ δυὸ πόρτες. Ἔσωθεν ὑψώνεται εἰς 28 □ μέτρα.

■ = κονάκι:
Η ΘΕΞΑΜΕΝΗ ΑΥΤΗ ΚΤΗΜΑ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΟΥ
ΑΚΟΠΕΓΑΤΑΒΕΙΣΑ ΤΟ ΕΤΟΣ
1903

Ὅσους δείχνει ὁ δάσκαλος καὶ τὰ μάθη
τὰ μάθημα τοῦ Μαΐλη τὰ σὰν ἔλαβε,
Μάϊλη ὁ Μαΐλης λεγόμενος
ἦταν καὶ καλόκαρδος ξεπουζούρης
εἶχε καὶ μιὰ γυναίκα ἀπὸ τὸ Κάλφο
μὰ κάθε ἔρμος δὲν τὸν σύρανε μὲ τ' ἄλογο.
Τοῦ ἔδωσε μάνυμα νὰ ἔλθῃ
καὶ ἀπὸ τὸ σπίτι του νὰ ἐξαφανίσῃ
Μοναχὸς του κατάλαβε καὶ χαρτάλλαγμα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Θανασούλης Νικόλαος (80 ετών)

τσιόνα ν' ἀφήνω σόϊ μου γιὰ νὰ χοδιαίνω.
Βρίσκω ἕνα σιμπόσωρο γιὰ δουλεύδερο
κι γιὰ τὸ σόϊ μου θερμουρατόρο
ἐκεῖνο ὁ σιμπόσωρος τί τσάκι κι κάνει;
Πάει κι κάνει γρᾶμμα, γράμμα γραμμένο
κι μὲ μαύρη βούλα βουμπρέλο.
Χρεῖ μάνες γίναν ὁ ἕνας κι ἀγκάρα
κι ἀρώνινα ὁ σιμπόσωρος κι τὰ λαμάρα.
—Φεύγα, σιμπόσωρε, γιὰ 'κεῖ μέσα,
δὲ βαρῶ νὰ σοῦ κόψω γλῶσσα κι γένια— ("ἔσωθε εὐτή").
(βλ. καὶ λεξ. σελ. 263)

Μαγνησία

Ἀμάραντος

Ἀμάραντος

Ἀμάραντος

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

-Καμή τον πού 'λα "εδώ μας", μας τον θου 'λ' φέρν
"Εβα αδερφό το Μαριολό, δεν τό ξανκαμέν.
-Δε' δεν, λέν, ο βαγύς να 'λόνε ξανκαμένε, δεν
δεν μόνο να 'ρθ το βραδύ, να κοιμηθή μαζί σου. Για βγάλτε
Κάνα θαυρό τά χέρια μας, μή βάρα μας αροδκυνάν;
-Βάρα, αι' άν είναι βάρα μέ, αι' άν είμ' εγώ μαζί
να βγή από τά' ροῦχα σου, να φορεθή τά' ίδικά του
αι μό τά ίδικά σου.
Το βαγόσουρό "ελαξε, δαι σόρλα μας σχοίνα
των σορλα μας είχ' άνοιχτι αι' των καρδιά γεμάτη.
-Καμή όρίσατε αι δά και όσο "είχετε μαζί σας.
-Μάνα μου είμαι αι "έρχομαι γιά όλους μαζί μου.
Όμι μι νίχτα σαίνει αι δή γυναικούδαν
μαζύ 'το γυναικάρια τοῦ σόρς των αδελφάδ
μ' όλα των παιδάκια.
Του σόρα το δαχτυλάκι
μέ το δαχτυλάκι.
(Κι εμφέβαν το Μαριολό για νάν τόν μοιρώσουν)
-Εδώ μοάλα, μοάλα οι "άρχαλες αι "δο' ι' άρχαλοι
να 'χδω αι' γώ το Μαριολό, μαζί δάν τον μοιρά σου.
Δώσ' του γειά το δαχτυλάκι μου
μι το δαχτυλάκι μου.
"Δώσ' του γειά" η αδελφή
μ' όλα των παιδάκια.
Με το μαγούρι μ' ο "εβαγα, μαγούρι οι δλιμάρω.

(δώσ' αι νάνε καλά τα παιδάκια του Μουζάκα (αφηγητρια 45 ετών)

-Είμαι μαγούδια δεμάτα αι έχου νάχους διαφέω
η "άρασι μου δεν είναι δώ, αι' εγώ σουλιώτ' α γειά.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αέρα σου 'χα κι έχασα για 'κει κοντά μου
ώρα κι πλέω σ' άγρια κι ακατέ' η καρδιά μου. (83)

(ρίμνες)

Αέρα μου σαλεμένε, σαλεμάρα μ' έρωτα
σε τον καιρό σου σ' έχασα μια στροφωτή δεντιά.

Λυώνω μου το δύσκολο, γιατρεύω με τη χάρη
δυνατόν και υπόφερτο, κι αγκαλιά φυτό.

Εγώ να είναι γρόσια δω, εγώ δουλειά δεν είχα,
και μεγαλύτερα σου 'φερα, δε μου κι μεγαλοψυχία.

Καμαρώνω δυο χεριά και τ' όνομα δε λέω
να μεγαλώνω τ' όνομα, βουρκώνομαι και κλαίω.

Αναπνέω βαθιά αχό και μέρα μένει ο πόνος,
κι όσους μ' αγκαλιάσει να 'μαι τον έβρισ' ο χρόνος

Αναπνέω χιλιάρφα και κλαίω σπυρκάλια
και γεύομαι ο δίκιος γι' αμάρτια!

Έχω έναν πόνο δικό καρδιά μέσα δε φυλακίζει
δε μου το γαίνει σύγκορμο, σύγκορμο με 'μένα.

Δέσμη Αλμαλεχ

- Νύχωσε;
- Κάμε πόντο! (= πονάει, σκίσου)

Αϊνίγματα

Ξυλαύδα κλίνει ο γιος μου,
ο γιος του γιου μου
ο αδερφός τ' αντρός του.

Αυτή εκανε σχεδόν με το γιο της, και του σοδειάς και το γράμμα αυτό δεν μπόρεσε του.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δεν Ελληνικά

— Δέ σού 'χω γώ, Βασίλη, μή μ' ερρίξης
σά σε λυγώ σού κλαδί
κι σε βγή φυλλιά!
— Κι αν φυλλιά με βγάλη
τί σου κάμαν,
Μού μελρόσιν ξηλιές, λραπόδες φείλε.
μ' άς δε φίλιβα, λαπώ,
μ' άγρια λόδις χαγιαντώ.

Η γριά η Χαμοδούλω
με ένα "άδορμ ένι σοδιά
εκαλό χρονίν γριούλα
κι γυναίκα σαλπιγιά.

μάνα = φίλημα του μάγουλου
γαδίνα = " του χεριού

Θέλω να σταματήσω — καημός νάχω να μιλώ
γυναικός να μήν ακούω — σαρά κλέφτ' ένορμοι.

Τσάμικο του 1912 από τραγούδι που ακούστηκε παλιά στη Μακεδονία

Άλλο δε μ' εγοητέψανε για τα γεράματά μου
σ' άσπρους τα χέρια του μ' έκαμες και κλαίω.
Μου σπέρνει έτσι η σοδιά, μεγάλη άσπρη αχλή
μου σπέρνει και το γλυκό στη Μακεδονία.

Με το Γουργαρινό τον σπόρο, όπου λένε, τα 'χει τα χαρά μου
το μεγάλο τον σπόρο." Έχει κι άλλα γράμματα:

Στην αυλή του Γούργαρου τα σπίτ' αλροθγένη
που μόνος ο άρχοντας ν' αρχίση το νουφένι,
ν' αρχίση τον σπόρο, τα σπέρνει χαιρέδες,
τα μάρα τα φορέσανε μαύρες μ' άδρεμάδες.
Δεν του βαστά του Γούργαρου όλα σπαρ' μ' άνοιγμα,
μα μ' άσπλη μόνος και τα σκλαγώνει.
Στο γυαλό Ερμή, σοδιά 'λληνικιά

Εγκυρία Λαογραφίας τ. Α' (Φαναριώτικα) Κορίτσια και άσματα Ελληνικής Στερεάς. σελ. 50.

δεν "εσταραχωροίαν" από τα περβόλια.
Μα όξω ο νοβύλλιος και ο "ψ" η εμπορεία
"Εμπορα" είπαν μη φιλή, "δια τη Βουργαρία
να δώσωμ' έλα μαθήματα σε χώρου γρου η σε χώρου
να διώξωμ' από τα βουνά κείνους τσ' "αρμουδιάρηδους".
Το είπαν και το κάμεν ό,τι ο "ψ" ήμνα μυστή
όπου με μιάν απόφαση δεν εύρια για να μουσή.
Εσύραν τα πρακτικά σουρτίκου τη Κυρά
Σταύλου, αμάρτυρη κούργαρος δεν έμεινε κανή.
Μπαία τη μέχρι τον Κυρά μπαρμπα σορέα
"εμάρτυραν των απόφαση δια τη Βουργαρία
Εμάρτυραν των απόφαση ψ' άλο σκοτωμένον,
να χαθούμε από τους Πάγους νου χριστιανόν
"Ο αγιος, ψ' άγγελα, βουνά, το 'βρόν στη τους ώρους
σοφλούς τους "ξαναλωβάν τη "εσέσαν στη τους δρόμους
του Σαμοκόβα η γυνή επόσωνε τη Νιάλα
δεν ημπορεί απάγαν τα έμορφα του νιάλα
Ηταν χαμοί, γίαν γυνή, ροδά τα μάγουλά του
και τη σαρδόσερα χρυσή δεν είχα άλη καρδιά του
Παιδιά "το μεγαλό με γερού η με νιού
φήγαν" εσέρασαν και με τον Κεφαλιού
και αι τη Παναγία (το Νιού)
"Οπου παράκαμα) ουδάν να 'ρθού με 'γειά.
Για δεν σαλώσε σύδαν δα χαλά τον δάγαν
και τα λουκέτα το σπιτιού τη 'κείνα τους μήγαν
Νιάλα σου εχαδήκασε σρίν να τους φθή η ώρα
σρίν νάρθουν τη σκλησιά τους (στο χωριό να 'ναι σε μιά ώρα)
"Ηρωτα, γειτονιά μου όσου να χορέψ
το δαντελό μου να βρουθή, τα μάτια να μου μείνη -
Μα γιά (να) σ' όσου δεν άκουσε εχά μου σύδε μία
σύλη τα τόσα τάματα σου χα Παναγία.
Χάρη βαμμά και "χαρδή, εχά δικού μακάρι
δεν έχει μάνα, αδέρφι, δεν χέρι τη, αγάπη.
Μοιρολόγια γλυκά σαν δε, μυρμηγκολόγι
του σπίτι και το γλυκοχαϊδεμένο μαυρόβολά
Χάρη δε με γειτόνισσες αι τα χαράματα του
ακούσω τα χαρμα σου μι' επάγω τη μακρά μου
Πορεία σου φθορογράφει αι τη Μακεδονία,
"πόδεν 'σαλλιάσε σε μαγία εφημία
να σχίζ, δεν αγγίγω με χάρη σχοινάκι

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

86

Χτύπα σου χωριάτικα σε σοκά βουνά εν' δε
Εσπερίδι, αν το έβδεκε, να δω κι εγω τα κάλλη
των ύλικών εργατίδα μου, ένα μερί ν' ανάψω
αχ', το τσιγάρο μου ή άμορφη, σπόδαι, αν το κάθε-
διν αμμο εσάρμεσε κι μάνα μου εγόντα!

(μάνα κι άλλα)

Το κερίκερα ή μάνα του σπιτιού
Ελισάβετ (Μαυρίδου;)
μαλί με μια μαλούδα, και μερά Ρούδα
(δεν είχανε αλλα φορά φουστανέλα - ο σόι της Ιδέας
αλλα ή δεκ-Ρούδα έσιατε φουστανέλα ακόμα)

Το 1913 επάρανε βιβλιάρικα και δίνανε τον πόρο

(Β. και σ. 121)

(Β. και σ. 46)

Τζούσης ή ρεύγας (= το νύμφα της πλατείας)

ΒΛΑΧΟΠΛΑΤΙΚΑ (Κονλαράτικα σπάνια)

Μαρκάκη η καρδούλα μου, δεν τον βουνό το χιόνι
φαρίχου να γιώσή το σχιό, καπνίρμο το φραμ

Εβί' η αυτή της αμυδριαγιάς ήλου η καρδιά μου πρώτα
με εσί μου τον αμάραση, με σώσουν δεκα ρώτα

Καημο μέ σου μελαγχολεί
σαρα μέ σου σκοτώνει-

Αλ σπόδαι γιο γιά σε, ή μή δεν το χωνεί,
εκβαλωμένο το καρδί δ' ρόη να σε χαγεύκ

Μάνα μανούλα μου, μαύρια μ' σπίρεσες,
δα ξενιτεμ' έδυση
ήβρα σπόρφα — δεν τη χαρογαγιά
ήβρα σπόκρο — δεν τον αγαπώ.

(κι τσιγάρο Κονλαράκι, αλλ. 50.)

βαρβιτσιά δυό-σου να μάν' λα χαρω-
το μεφόλιερο, το δαιμονόλερο
όλο μού 'γερε-κι' όλο με θειάφι:
"Αλλα νύφη μου, να σοῦ δειν κουμελιά
ν' αλλάμε δυό κεριά!
μοροδιά δεν Παναγιά." (ξύλος)

Οίνος

Καγίβα μεδ' δλίν ἀφοδιά- τὴν γκιλάι; Καιουμε δυό φωνιέτρες (=σοφράντζα) και μιά σόρτα. Εχει δυό τσούτα ένα μεδ' το βρόμο σκερ-γαμμού, ένα σκερ τρεμουντανα φλιαουρα κι' γουνίστρα πά' ν' ανδουμε κι' σιά. Δεσπινα δου κι γουνίστρα γκιλαι το μπουχαρί για να μάι ο Γουλιάς. (το εμοδερνάρα με)

Ελα δημέρια (όδα είναι άσο' κακουρμού) βάζουμε σφολιά μια σόλτα μεγάλη οι μαλόροι. Δυό πάλι βαίνουμε μαζί (=μάζι, σου λουβάμι ή άμμο). Ο σαρτσινέβεγος εχει ιδουμο τον κόκκορο και το χρήμα να ρίξη άσανο δλιν σόλτα, και ο σαλός είναι κι' να μάρη τον αγκαιρό. Ο μέλλερας σου δα χλίνη, με το σμυρί τσ' πιάνει το μικρό ή το βάνει κάτου πλιν σόλτα: "Καγορρίζιο". Το μορμί τσ' το μεγαλώνει το σόι ή το ίρωα με τσ' μαλόροι. - Κάτσε βαίνει κι' φόλη σόλτα, το μεγάλο, το δημέρι. Η σπόρκα ρίχνει γκιλά αχεί πον κόκκορο, κι' μάγλα, ή το δείρνει ο μέλλερας. Δεσπινα ο σαλός διαβάζει αγκαιρο - Υλερ' αρχινάει ο μαλόρος ή δουλειούνται.

Εσείς, δα μού λεγατε το σόι, είπατε δε ξουρτ σου πιάλει δλιν Αναλή, δείκουν' εν γρό, κι' κάτσε τον

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αγγελική Κοντάρου: Συνομιλίες. Αθήνα 78.

Είλ μουλί φιόρια ή φουντία από εξή(σού να ευχαριστεί). Χαρίζουν τον μαστόρο είλ μαλλί αλλοίμονο για κείνε μάλορα, βάζουν χ) ψηλά από το ταβάνι, με ύπνο α κάνουν βρείτε - Όλα το πολύ είναι μικρό, βάζουν μονάχα λί φουντία για κεφάλι, μία μαλλιά. (όχι πανιά).

Δείπνο - καλώς. Πρώτα άρχιζε μαζέματα λίγα φασκόμυρα από γύρο -

σπαγγέλι για σαρακόπα
αμπελάρια που τοίχους

το νεροχύτι
ή νεροχύτα για το γάδι
ή νεχιά για μπύρες

Όλα ράϊδη, λίγο κόβουν με το μαχαίρι και βάζουν φιόρια - (είναι καλορίζικες. Σε φέρνουν τα καλύτερα)

το μπουκάλι (Καρτσιώλικο) = Κερνάει, στη (κόβουν δύο καρδούλα) για νερό - ή κρασί.

Βάζουν Γουρουνόψωμο για βάπτισης

Πάν Αγιοπίδυρο τα μπανανάκια μεγάλα.

μανίδρα (για φούχα)
μπαούλι (το) για εξιές
φτιάλι (το) » (για είδη)

μουζούρι εσείς τραγούδησε
τραγούδι " " - (συνοδεύουν οι Μιρονβαράτοι)
και τον ήρωα, ηρωίδα το χείλι.

Άγιος Νικόλαος το βουνό, γιορτάζει τις 17 Ιουνίου. Είναι νερό άγιο. Και κουβερσέιση δε βρίσκει - (το ψηλότερο μέρος), παραπάνω είναι το χαρτοσούδι. Κανείς πηγάδι εκεί. Βγάζει από πυθαρίδα του χωριού ή πηγάδια έξω από τ' Αγγελή. Όλοι βγάζουν εκεί από δεξιά.

Γραβιές: Αμάλι, Ορθοκίδα, οι Άχαι (έχει νερό, βρύση), έχει φώκια.
γιγαντιαία

χλύφα = πηγή νερό από πυθαρίδι, μά
καλή.

Ελευθερούδακις μια φορά πήγαν το σκυλάκι χαμένο σε εκείνα τα λόγια από Μιρόβιον. Η κυρά είχε με το βεζύρο μουζικό τους. Έβγαιναν γουστάρανε
- Ζήτω - ζήτω σαν οι σκύλοι
του Μανδρίου Ζαχαράκη
μες το δεξιό "Ευχάει"
σαν από τα λόγια
Κι ο αντρας του Γιωργή
που γραμμάτιζε μες σύ (εδώσε, πλάρωσε αλλ)

(Ιούλιος 1959 εκδρομή 55-59)

(βλ. σχέδιο 140-141)

τον σκύλο Μαν (μουσική η δεξιοτεχνία) τον σκότωσε. (δεν είν' ευχάριστο)
τρώνε από δω εδώ, μυρίζουν φώκιες - Όχι σκύλοι
(Σκοτώθηκε μια φωλιά 1 απ' τα Γιαννιού, τα Αγαπητάδες)

=> ακόμα δεν

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Όρκον έχω καρφίτσα
το χορό να μη σκαίνω
μα τον όρκο τα σκίνω
και τα μύτ να τραγουδάω
και τα ωτ' να τραγουδάω
"όμορφο βασιλοπούλα
Η αγάπη είναι καρφίτσα
κι αγγίζει όλη καρδίτσα
και με άγγιγμα και μένη
και τραγουδάω για σένα -

Μια λογίδια "είμαι να σου δώσω Κέρκυρα. Εδώ κάνει
έρωτα τα σκουπίδια μου και σ' όλο το λεξιδιό συνέχεια. Όλα πάει
βάνει" εμ σύ έσπασε ό(λο)μα μου Κέρκυρα) έβρισε τα
σκουπίδια μου ή τα σήκω όλο χαμί. Είπα τα και το μόσχο
μου (= το φουλάρι μου) μ' το 'να χαμί στο έσκασα. Τη γλώσσα
μου κόψε καπρίτσα, σου βα (= αρέσουν) τα σκουπίδια σου, μη
βρέχει ο κύριος - έμεινα λοιπόν — "Άιντε εκεί, σε
σου, βρίσου, κι' αύριο, και μ' έρωτησε!"

Πάω τα λεξίδια από του Παρού στη Κέρκυρα έμεινα
μέρες. Ο καιρός καμιά φορά χαλάει, με γλέπει. Μ' αναπαρ
καιρό, κάνανε βόλτα -

Ο σκύλος του Κ. Κολάρη ήταν κακοκέφαλος. Είχε μεγάλο
τραμπούκικο, κι' έγραψα δυο Παρού

— Το κακό του Κολάρη
δαγκώνει δεν το γρικάει
το κακό του Χαρίτη (κύριος αυτός εκ
δαγκώνει δεν το σκύλος

Παροιμίες

– Γυναίκα καί χειμωνιό, ή λίγη τό διαγεί.
– Οπού δέ δγεί τή μυρίδη, κακή μάνα κοπιάζει.
– Αμερικά θά σύρουμε καί φλουρί θ' αγκύρι.
– Τόν χωριάτη τό σκυλί, μού δέν τόν φλαίνει, διαβό φλαίνει γ' αφιλιάνει.
– Αγόρι μέ ψείνει, γοιμένι, κι' αγόρι εγώ γιά τόν κόσμο.
Δίψα γ' αγκί του γιά νερό, σαράβου μή τό εϊχει.
Ο χωριάτης κι' αν φρονίμη, τό ξαροΐχι δεν αφήνει.
Γήμισε εφάνηκε, μεγαλαίρι μγίνει.

Εχεν δι μωρ' ά κγιάνω μή μουύκι του φούρνου μου, καί δά κγιάνω τά πόρτα του κόσμου;

(Τό σε μιά σαγκάη, ή Τούρκ του Φρούμη θά Κολαφίσει)

– Μιά φορά δυό χωρομύφκοι τσή μιλήσανε έϊνα σουκιρι νερό-χαρκι γουιόν αλλι να σαρουσ)αλλι με το νερό, ~~θέλει~~ : Εμρικ ό,τι τό καλύ να βρή μαύλη (=σημείνο) κι' εβρίκεν το μαρμάρι. Τόν πόμισι νερό γ' τον σάκι του χωρομάχι λέει
– Να μι συμπαθάσι, σκιλά μ, μού δεν εγώ μεγαίνω

"Εάν γ' Τούρκ του Φρούμη, τού δεν είχε μεγάλο,

Νά ειπής γ' Παξιώτη. Να μι μείνη δρούνι (=ρουθούνι). Ελιάν κι μαρούλι, δριάχτυρο! Ω! ποιού να σ' δω και να σταύρω κι μόλι μου! (κι εγγε γ' λιγκρω-μιά σαγκάη).
Καλή Παρασκευή σ' το ρε. Να σού φάη ο βράχος το σπαράγγι. Α καλή Κάρμη να τ' φάη!

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δύο ιστορίες από τη Χαλκούτσα (σελ. 329)
Το ξωκλήσι

Παιδιά.

Η Παναγιά-Παναγιά
Παναγιά
Γιώτα

Χάρια-Χάρια-Χάρια του
Να χαρή του Χάκη του (τα μαλλιά του).
Να χαρή και σάλα να χτ,
μαϊντ και σελφόν να χτ-

Πληρώνεις στο χαρ.
δίνουν αι-

Πάνι νάνι νάνι του
Όπου καβάλ' ο Χάϊς του
Και του φάρμ και τι
δουλειά δε χαρί (καφεμιά)

Μια μητέρα είχε μορόϊο (=φγιό) κι' έναν
με το σαλάκι της. Κι αυτό μεγάλο είχε σαν
σπίτι, κι' η γριούλα μόλις έκοβε. Πολύν κα
για και του δούγη να μαγάβη, έφερε το σαλάκι

— Χάρια χάρια μάνουρά
μου έκοψε τη δικά
και 'κείνο το Χάϊς του σαλάκι
έφερε χωρίς μυαλούδια.

Μια φορά ήταν δυο αγάπορίτσες, κι' είχανε
κι' η μια σπίτι. Κι' έκοψαν κι' έμεναν η μία
για όλη σπίτια. Όμα έφυγε, έφυγε τη δικά
σ' η άλλη, το νερό με το μπάρι, το χαλάκι
έβαλε τα σαλάκια της, [illegible] Εκεί
σαλάκια του φίλου της, που δεν ήταν σπίτια

Ταξίδεμα (όσων ή βγάλμορίδα ή φωνάλα
— Δε μου χέι, τα παιδιά απ' όλη σχολείο μας
τα δικά μου αδυναλίρουν. — Πεθαίνω, μεχορμάγ και
βγάλμα, και το νερό σου βάλμα το δικό των παιδιών μ.
βγάλμα εικόνα: Μ μέσα χαλκιδάκι, νάν το δικό σου δικό
μου. Κοίτα (σου χάρη τα πάντρικα).

Παιδικό. Αγκαλιά μουρέλα μουρέλα μουρέλα.
Να χέρουμε τα χάλια
Να χάν' οι αρβανίτες
να χαίρ' η Βυζαντίνα
με τη χαρά στη μύτη
μ' όσο χέρι μ' αδούρκιν,
να 'ρθ' η Αφροδίτη (ή το Μαρτελίνι)

Σίνγκελα

Χιλιόμορφο χιλιόγουνο
χέρια μ' άν σου δάν το βρω. (το δίχτυ).

Ο γιος του καλοδόκιμου με τα ωραία χαρακτ.
χιλιόσουλο χαρτί (ή καλοτράχα),
σου βάλμα νερό σε χάνι (το σφουγγάρι)

Άδοξος είν' ο κρίνος
όλη τη νύχτα κλαίει
σ' όλη τη διαδρομή
και δική μ' αγαπημένη!

Όλη χαμένη μέρα νά
χάμε, μέρα το χαρτόνι και
το χάρτη.

Στη βαρκαμαχία με καίκια σκιά.
Εδώ ο Μανόλης μας με δεκαεφτά σκιάφη.
— Μέσα η χρυσαλλίδα σου δεν έχουμε χάλια

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εδώ!
= να το
Εσύνεσα τον Γιάννη
κοιμόταν
Νά τον 22 χρόνων

τόν ἤθελον γιά μικρούλη γιά μιά ἀγάπη
Μάνα ἡ ἀγάπη δέν κάνει τό λουκέτο στήν
καρδιά καί τά σωστά δέ βγάζει βοή
Δέ λόγια Μάνα, δέ χέρια νά σταλῶ
μέσα σου εὐχαριστημένη μιά μοναχά νά δῶ
Μάνα μ' δέν ἤθελε ἔτσι, μάνα μ' δέν ἤθελε ἔτσι,
γιά τόν ἤθελε ἀπό χαρδιά μου ἀγάπησα τό σωστό.

Ἄγιο μοιρολόι

Ὁ γιός τοῦ Γιάννη δέ μοιρολογιοῦ μιά φορά
δέν ἤμουνα νά τόν δῶ, γονάτι νά τόν κλάψουν
γιά τόν κλάψουν οἱ φίλοι του καί ὁ μοιρολογάς
ἁγίου τόπου πάνω του, ἐκεῖ ἀπό μακριά του
Ἐγώ δ' ἤμουν δέ μοιρολογιοῦ καί δέν μου ἐπιτρέπουν
Ἀνοίγω τή βαλίτσα μου καί βρίσκω τό λουλούδι,
νά μοιρολογήσω τόν καιρό, νά βρῶμε σε γιατρειά.
Νά σοῦν οἱ πόνοι γιά νερό κι οἱ πόνοι γιά τή βρύση
καί τά φτωχά καλόγερα τό χάπι μου νά γλιτώσουν
Ἀνοίγω τή βαλίτσα μου καί βρίσκω τήν ἐκκλησιά
Χρυσά δισκάρια, τά μάτια μου, μέσα τά δάκρυά μου
τά ρούχα, τά κοσμήματα τά ἐγκόλπιά μου
Μέ ἔν δ ρωτᾶ ἡ μάνα μου, μιά σπίτι σου σκοτάνι
μόν σπίτι σου σκοτεινιάζει δέν ἔχ Γιαννιοῦ λιά σειρά
Πλέρωνε μιά σειρά σκοτώ, τά μαλλιά μέ γκρίζα
Μάνα μ' ἔβγαλε χρόνια δίκαια, τό χαρό νά μοιρολογῶ
μ' αὐτά τά μαυροβούνια τά σταμνί σηκώνοντας
Τέλα δέ χαροδάσκαλε μου!

(Ἐνεστώς)

Πορτα — οι φαντάροι
τα βιβλία — το τηλέφωνο (= το τζάμι)
δημόσιο
μανιτάρι (το)
μανιτάρια (τα αγριόχορτα)
σαμπουάν (το) = σαμπουάν.
το σαμπουάν (= η μαρμελάδα)
διορθοπουσουρά = σχέδια από τα σιφόδα, όπου κανονικά
(κι γεν και καθήκια). το τσουκάλι.
το μαξιλάρι και η μαξιλαριά.
η φωλιά — η αδοφωλιά (= το μυχνάρι)

Όλα δημοσιεύουν βιβλία, η κόρη τους σχολείο, η φίλη τους δίπλα, σπίτια να σπουδάζη παιδιά και μη μοιάζει ο ένα νησάκι τον μεγάλο χάνεται. Να μείνουν σ' αγαπούν τα γάλα το δημόσιο η το φυλό. Τιμή δουλειά νόμο και σοφία. Εκεί κάτω στα Μακεδονικά στην Αιγαία Παρακάτω, κι ύστερα σου σχολιάζει, κάποιοι γεν φωνή με άνθρωπο δημοσιό και από μια μάνα με το σχολείο. Θέλουν να σου να σου είναι εκλογικώτατη μια γυναίκα με το σχολείο στην κοινή.

(από Μάιρον Βιλχόσουρο-Σορμόζα, έλεγε 13 μαθητή)
(Βιλχοσουρίλιον).

Τον σαγιόν μικρό σου έχουλαν το Νικό οι δάσκαλοι, οι άνθρωποι κοίταζαν χάμορα-χάμορα τα φαγητά τους κι έβρεχαν να μιμηθούν όσα μάθες. Όλοι κοιτούσαν, δεν εβγαίναν μέρες, κι έκει σχολιάζαν. Εδώ κάτω κάτω, σου είναι η πέρνα του Πλαγιάσουρου τα Μακεδονικά, εβγαίναν μέσα σε μια μάθε, σου εσκάβαν ένα σκυλό καθρέπτη, μ' ένα μουσικό το χέρι του (δημ. μανιτάρι του αρκουδιού), είδη όπου ήθελε και τα μαλώνει.

(από το ίδιο σχολείο).

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

24.8.57 Σκυλοαγωγή στο Πεδιό, που ώσαν εκεί τ
ΤΑΪΟΣ μαγαζιά για τη σοδειά του, γι' το χειμώνα εργάτ

σύρφο
χρέμαδα } γι' αυτά γράφει
δίνω κιμά (δε μαθαίρει)
κ. Θωμά Κονδύ

τό θρασούνι = θραυσμάκι.
βράχια αφρόκρ
τό βεντούζι = μικρό σύκινο (συκιάς)

2-3 σπιθ.

"Εβαλα όδοντο και δ
να δαγκώνω (όδοντο)

Παροιμ.
- Του φλεγού το μεγάλο στο δρόμο καλαπάτημα.
(και του αρνιού, το χρέμα το συκοφάνει). (Θ. Κονδ.

Οι μαθητές έρχονται σπίτι μου. Πέτρος χάδι η νεραϊδ

το μουσγιέρο
ο δάσκαλος } = ο κουβές.

Οδοντός σου! (αμφιβολία
δάσκαλε και μαθητ σου)
- Ήρθε και μου 'σπασε σπασε, οδοντός!
= σπασε δόντ

ροζόλιο (σκληρό κόκκινο). Το φλαντζώνω στην Πάτρα.
(το "ερυθρόκκινο")

η φράουλα - το σταφύλι (ο σταφυλός) - το λεμόνι (του λεμονιού) ή μοσχάτο
(για μαγειρείο)
τα φασολούκια
Fèves de Barbarie. (ή παγκ

το σταφύλι = σταφύλι

το στραπάτσο
δεν ρέντζε
ο γρουβές
το δαμάσι

Έχω συγγενείς στο νησί, δηλ. μεγάλη
ευλογία σύρφος

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(παιδικό) Η μητέρα Σοφία Φαναριώτη (97)
Βυζαντινά

Πεντάλφα ἄνοιξε τὸ χωριὸ
κλαίω κι ἔχει ἡ Μαριὼ
νάνι νάνι τὸ μωρό,
κι ἐνὰ δέν νὰ μοῦ φανῆ
ὅλοι κακοὶ φάντασμα φανῆ,
κι ἐσὺ νὰ σὲ κοιμοῦλα
μιὰ καὶ τὸ κύμα χαμοσύλα

Ὅλαν ὁ διάβολος τὸν κύρο, ἔβγαλε δὶ χέρια
του τὸ κύτινο κι ἐκοβλέπαρε κι μ. Το χόρια τό
ρίχνι γιὰν κέρινα, καὶ κι σαβούρα σου τὸ μένε
(= τὸν θέλει) ὅλον ἐρίχνι ὅλοι Παῦλοι - (Θ. Κουβ.)

(βλ. καὶ βιβλ. Μαθ. σημ. 35)

Παροιμ.
Καλοὶ ἐφοβέρισε κι γυναῖκα του, κι ἔκοψε τὸ μουστάκι του.

ὁ ΝΟΖΙΑΣ (με διάφορα συνώνυμα γύρω
150 σπίτια: 250 αλλοῦ εδῶ).
- "Κυρὰ Μαρω, δός μου μιὰ χλιάμα σαπούνι, νὰ φύγω
κι σύφρα (τὸ γαμπρό) του Μιχάλη - (τὸ λέγε ἡ Ξυμέντω)

(τὸ τριάρι = τριανδρία)

Ὁ Κολόνας κι ἡ Πραξιά (Ελεφσινία).
πάσαν στὸ χρόνο δ' ἀρχὴ
ὁ Κολόνας ἔλιν τὸ σπίτι
κι ἡ Πραξιὰ βαλμοῦσε.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σέρο = ή μπαρμπα μουάτσ = το σολιμάν
τα λουμπάνια σαχαρια δόξα. τσάινο ξμά πα φ
φωλου(τά) το δάγκωμα του σκυλιού. τα σε
διά τα δικιά μάτσ και τα δικιά δικ
του και μαγιορκίνι, βα, να μην σκάσ τον σκά
σκοτσούσια - έχουν φώλουσα. Τα λε
και δρώσ.
Το Κιουπί = το κυρολόγιο
το μπουζού = μικρό μουσικό. Το ροί (τον ρόδ
μια σκύλουσα ξμάνα = σκυλί θαύμα
δε σεβόμε τάρτι = δε νυχτώνουμε
Κάμε το τάρο το χαμένο = πάρε το.

Μωρέ τύχη π' έχω! (όλα λάθη μόδρασο μ' έβ
μου

- Ήλαν δύο αδρέμια. Λοιπόν τα δυο αδρέμια σου
Ήλαν; Λοιπόν ήτανε ο ένας: Μαρί Ελαμάδι, νιόν
γδύσου, όλα, κοιμήσου, τι δουλειά έχ' αύτη
Δεν καβαλάβε να ξεκινήσουμε απ' τουτήδα
να μη γδυθούμε; - Λέει καλά. Εφέξανε
απ' τουτήδα = έβγαιναν στα χωριά, μαζεύο
με στα ροί γάδι. (τα σπίτια;) Λοιπόν αρχινάν
το χωριό. Εβγάνει το χωριό απ' κάτω, ή δ
κρύωνε μια ψύδα έβαζε εμ αύτ
έβγαιναν με στα ροί γάδι - αλλιώς
μαζώνε τους των αύτη. - Μαρί Ντούδ (τα

ψύδα = η γλώσσα, ή μορα το γλωσσ.

δέ μοῦ γέν μωρή, τί ἐγινε τό χωρί χωρίς; Μάννα
μου σά νύχτα τό φαγάμε – καί τό σωπᾶς;
Θεέ τό μαλαμένιε, μωρή, κουζίνα; Ἄρτος μου
μάννα, καί μρονίαμε μιάς.. – (99

Παρθέν. Νιώθου, χθύσου, φάε, κοιμήσου, δέν κάνει
δουλειά αὐτή! (∞

"Δέ μοῦ 'ἀπό φαΐ, κάνει μιόδα τό χαλασμένο!" (τ' ὄνειρ.)
Τό ζμυδα μαζά μαζά, γιά πιό χωρό:

Γαμπρ. Θυμοῦ 'ἀχό σοῦ ἐρχέται μ' ἀλλαραχή μεγάλη,
γοῦλο δέν κάνει σύγνερο λοῦλο δέν κάν' ἀλλάρα
σάρ' κάν' ἡ Μάρω τοῦ σαΐτ θ' ἐρχέ' ἀπού 'ἀμάξι,
φέρνει τα μῆλα δλά ἡ ἀπίδια θά μανῆ
μ' ἐρμ' μῆλο τοῦ γύρεψα μ' αὐτή μέ σαλοβαρά.
Θαμᾶ μέ μῆλο βάρει με, θέλει μέ σφαγάρι,
θέλει μέ σαλοριδερο σπίτι μου τό κάμει.

Μωρή κουφία σάλιγα ⊕ βλ. σχ. 109
σοῦ τα βρέ τα κάτεργα; σχ. 276
Τί θά μ' ἀρμένιζαν σχ. 130
καί δλη πάλι ξοκάνεμε
γιά νά ἰδῶ τή μάννα μου
καί τή μανούρικα μου (Κεδεί 'κάτζου θ' ἔχω
σου κοπέλνει τό χωρί με τό σαΐτ θά μοῦ τα.
καί σέρνει τό γοργάρι
καί ξέχνα (κάτω ἴδε σου χαλᾶ σχέδιο)

(ν. Μαρία Ρούσσαινα (Φανερωμένη) ἐτῶν 82

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λεγόμενοι
-μυθολογικές

-Ήταν μια φορά έν' αντρόγυνο: ο Κυδαντάς μι
κι Εὐδοκούλα: Εφεγγ' ο αντρας της, έπαιρε δλα γυν
λένε. Μάνα μου, δ' ἀφήνω γυν. τη γυναίκα μου
Πράμα δεν θέλω και δεύτερα δλά χεράκια σου. (απ
τη του 'μαρε:) -Φύγε σου γέρο ο Κυδαντάκης
ο αντρας της, σταίνει η σκάφη και δεν μπορεί
και τη πάει τα μαγιά. Πιαίνει (=σταίνει) μι
ένα δαρδυσιάνι (=σανίδι αυτί δαγαμούρες) και
δένει το μαγιά. ~~Και δε~~

(Αλλιώς:) -Σου δίνει δεία γυναίκα, μ' εμένα μουχλιασμέν
σου δίνει δεία σεράβαλα κι' εμένα γεμιαδμένα
σου δίνει και δεία σωγιά, μ' εμένα γυαλασμένα

Λιπών του γεν: Πάρτα, να σε 'ναι τα βολ
μι' εις τον αγρό μας δαγάδες και τα σαρακόλια μας.

Τα σύρβε, σου γέ, μ' εβγάκαν του χόρτο και
τα 'φλαε. (=φύαγε)

Τ' αρνίδα, αρνίζια μάμανε, τ' αρνίδα διγονίζε
και τα σωγιά γνήκανε αργύρο-χωδωνάδα.

(λογάσου τι χρόνια δα 'κανε δο χόρτο)

Να μι' ο Κυδαντάκης έρχεται θ' έχω καβαγάρη
-Γεια σου, χαρά σου, σοσιανέ -Καμ' τα Κυδαντάκη
-Ποιανού εν' αυτά τα σεράβαλα, ποιανού εν' και τ' αρ
-Του Κυδαντά εν' τα σεράβαλα, του Κυδαντά εν' τ' αρνί
του Κ και τα σωγιά τ' αργυροχωδωνάδα.

Ρίχνει βαρύ τ' άχορτου του δο σπίτι του σαράντα
-Μάνα μου σου εν' η γυναίκα μου τ' αγαπημένο μου
-Παιδί μ', λίγα σπάνια, χλιόν' εν' αλλοδαπή μου.

Β. φιλολογ
δο αρχ

δίκτυο

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

- Για δυο μου το μνήμα μου, να σε νάν' λίμνη γλαρό (του)
- Τώρα σπίτι μου χόρτιασε και είναι χορταριασμένο
- Μάννα μ' αν έβρει γι γυναίκα μου, τι δρομι να σου πω;
- Κι αν έβρης τι γυναίκα σου, πόγα μου το μυαλό
Γυρνά βαρκί τ' αγόρι του, μι' η μόρφι δώσιν βρέδι
(μι' ποδιά σπίτι του - και σπίτι μ' μάννα του
και μυρσίνη δυο σπίτια του αγόρι του, του
βαρκί βιολά και το' ειπαμε όλοι γιορτή.)

(Β. φιλοτεχνία μας
το αρχείο)

Η Μαρία Ρούσσου
(τσιγγάνα. Μαγνησία και δυτική Μακεδονία)

(ΚΙ' ΑΛΛΟ τραγούδι)

Ήταν μιά μια μάννα μι' είχε δυο σπίτια και μια κοπέλλα μονάχοι του. Του γέρου έδουλεύα. Πολλοι μι' ερωτεύανε για τη δυνατή δα ζήσι. Και η μάννα μ δεν ήθελε, γιατί δεν είχε άλλα από μένα. Όλα τα σπίτια δεν έδιναν, μα η-δελε ο Κωδιανός του γέρου. Και η μάννα μ: Κωδιανέ μου
(λίγο) - Τι μου, α μου δώσεις δανεικά όσοι δε να μου ζήσω
- Μάννα μου μ' αν δουλεύω δανεικά έγω δα ζήσω
Μάννα τα όλα σπίτια σου δώκανε, τον Κωδιανό σπλώθαν
και τι μυρά του και εύδοκιά δα ζήσι του έδωσαν
Ε' όλα τα μνήματα έκλαιγε ε' όλα μοιρολογούσε
Το δόλιο μ του τον Κωδιανό έβρανε τα μαγγανά μ.
Όσοι τα σοφά τα αγόρια μι' όσο τα σοφά σου είχες
(άσχημον ό, είδε το μνήμα μ)
η φάκια έρχονται τ' αγόρι, ω -
μ' αυτά τα μαυροβούνια έρχονται ο Κωδιανός μ.
και όλα δικά του χρέη του, που έχει σε χωριά
του μαγαζί.
- Βδομιά μου, σπίτι μ και δυο γυναίκα το μόιρα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

– Για' λουλούδι, γιε, να δούμε φως μέρα
(άλλοίως ὅτι:)
– Πάμε ενδοσμα θυ μανα μας γ' θυ γυναίκα μας
– Για' δες' μου, Κυρά, αν είναι να κυρ' πρόσω με
τα' αμαρτία μ
(σου τα' βάρε μέρα)
Η
αν είναι γι' καλό, να βγω τα' σωστικά μου
– Θυ Πρόδρομε Εσύ γιε, δόξα σου κύριε.
(μικρο) Εσύ Πρόδρομε σου σημαίνει, ευαγγελιστή σου.
→ Ω σύρανε σου θα γυρίσω, και μη χαρουμένα
να σφυρίζουν οι μυλαίοι με' τις σώσταρμένο.
– Γι' άγιον, Κυρά μου, τι γείτ τα σωστά.
– Αλλα, γιε, σουστά με' ό χειρ.
– Κυρά Μαλαμω μου, σου είν' τα δουρά μαγιά σου
(δόλα τον σύρε στο μυλο)
Αρράβωνα βαριά-βαριά και θέλει τα μαγιά μου
– Κυρά Μαλαμω μου, γιε, μυρίζει γιδάκι
– Εφύγε φορεί δ' γκρουμούνα μαλλο τον άγιο Γιάννη μέσα
με' ένα γιδάνι' ο σώστα με' το σφυ γιδάκι.
Όλα εφωνάξαν, γιε:
– Χάιδε βδομα θυ μανα μας γ' θυ γυναίκα μας
με' εγώ δα σ' δω μαλλο τον άγιο Γιάννη σου γυρίσω ζήσο
– Και τι δα πάμε γειτ;
– Ενα γυάλαν ο χορός, σαρκοσ' απο τα χέρια
με' έχάσα το μαλλί μου. Γ' άρχισαν κλαίνε.
– Κυρά Μαλαμω μου, μαλλί να σου δω σο
– Εαν το μαλλί θ' είχα σ' γώ, μαλλί δεν ήθελα
(τον έχασα λέγω)
Εμείνα γιούτε όξω θυ μανα μας γ' θυ γυ

Ώχου, λέει, και φοσά τη μαχαίρι
-Τα 'χω τα παιδιά σκλάβους, τον Κυβαλά σκλάβο
και τη μικρή την Ευδοκιά θα γιά την κάνω-
"Ανοιχτα, μάνα μ, άνοιχτα, κι' εμέ κι' Ευδοκιά σου
-Μάνα μου, ώρα ν' άμοιρα με τα Κυβαλά-
Εκεί πουχουμιάδιαζαν, χρυσάφι κανε, σκλάβοι
εβγικε κι' οι δυο-
(από μικρό παρίσι σου το 'χεις. (δική Μάνα
Πόντος

Ο Μπουτσάκης (παραμύθι)

Ήτανε δυό γυφτάκια κι' είχανε μιά συνήθεια κακή
κουτσιά και σοι τα 'λέγανε. Τού 'χαν μερα σήμερα
κι' έφτιαχνε τα κουτσιά, σοι 'ήτανε το παιδί και
χορτάνε. Τα σήκανε σοι λοιν. "Εβγα' ή γειά σου
δικιά σχυρή μέσα. Μή σκάφτε να το βγάλω, να φάμε
γυρί. Λοιπόν έβγαλε ή γειά, έφερε τα παιδιά
μή σκάφτε "Κούτσι" λοιπά "Κούτσι" Ι'άγγλο (=κουτσό)
Εφάγανε το μυαλό από τα σκάφτε. "Ηρθε σοι γυφτάκι
ο γυφτάκι σοι λοι Γέρη (να σουμε) και χαγιάτι το
γυρί λιοδα γυρί!. Παίρνει ένα σκοτώνει (σήμερα),
βγάζει το ένα, βγάζει το άγγλο, τα σιόλωσε. Ένα από τα
παιδιά, ήτανε γιού κουκί, Μπουτσάκης, και χώ-
θηκε μες το ρούχο. Λοιπόν έβγαλε, τους γυ
ρεύανε γι' αυτό: "Εβγα, μωρέ Μπ. από το
ρούχο, να σου δώσουμε γυρί κι' εγιές, να στ' να
φας κι' μεγιές" - Εσκε ο Μπουτσάκης -
Μέσα σήμερα χειμώνα, σοννερά χειμώνα, σήμερα γυρίζει

Το Μ. γιατί δεν έβγαζε τον μηλιά
— Δο μου βαρεί Μ. έχει μήνο να πάει
τον Μάρκο μου! — Δε σου δίνω, μωρή γριά, τ
δα με σάρκα! — Δε σ' θεράπω μωρέ, δα μου!
Κοβ' ο Μ. σοβεί) ες, ένα μήνο — "Εχα μωρε, σήμ
χαμό) α" = χαμηλά Τον αρουάρη γ' τον βάνει μέσ' το δρ
λούγι, τη τον κούρε κι έμπρε. Ελή βρέλα σου σκέπ
τον ρίχ το τον γελ να κάμη τη ανάγκη του. Αύ
το δαιμόνι του σε μιά μεριά του, έλεγε Μ.: Ου
ρεί αγάρβαινε, βαλε μου βρωμάει. Εσύτε μπ
εσύτε βρίνει ο Μ. σου το δαιμόνι, βάνει κάρ
σέλες μέσα κι έμπρε. Παει να 'το βουλιάξει (=
γορεύσει) κι γριά, το βέλου βαρεί) ει: — Α μωρε Μ
βαριά-βαριά είν' τα μήλια σου!" Παει σαν
λέει όλη κόρη της — "Να, μωρή Μάρω, τα ψόφησ
Μ. κι τόνε βάζ, σαν τους κάμη σίλλα. Σου
κούρη σου) ες κι γριά, τα σπίτι μέσα! — "Πάω
σπάω" ει. Μελαχρινή κι γριά, μελαχρινή σαν δυο
Μ. (τα μηλιά) Μελαχρινή, χαρείκα κι άγριο μέρο.
— Δε σου δίνω, λέει, γιατί δα με σάρκα — Δω
για γιό, ει, εμ' έμπρε. Τέλος σάλια του δίνει το μέ
τον εσκέρνει τσέπε μέσ το δαιμόνι, τον σαν σε
σπίτι του σπίτι της. Συνέρχεται Μάρω, τη τον κά
σπίτι, εμ' λέει δα πάω τ' κουμπάρα δυο τάξη (= των προσώ
Δύνει το φούρνο η κουμπάρα η Μάρω σαν
βρίσκει άπω τον κουμπάρο Μελαχρινή, μία τσιμπούρα
του Μάρκου δο μηλιά, κι μέσ το φούρνο! Ο Μ.
τα ανοίγει δόκιμα τα κλαδιά μέσ (δουλ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κι εσφιγμένη - "Εχεις γριά καλο καιρό; - Σας
μι: "Σας εμαρη, μερή Μαρω σας σίλλα;" - Σας εμαρη
χαιρη εκείνη καλό κι μόδε - Κάνει "ελα, σας βγαζω
"Α μαρε Μ, σας κάνουμε άλλοι σάινο; " Εβγα (105
σάλα-σάλα με χάιβμα. Βάνει η γριά με εκείνη σε
σάλα κήφε (δεν άφηνε ~~σε~~ ε'ς εδρ) σαλι καλό, ώστε
ν' ακουμπ. μερε... "Μωρέ τι κάνε
βωρς, σεις μου; — "Εμαρη εκεί ελα δουβί μαρή αρχ
μέλο, ~~καλο σάλα δουβί καλο σάλα δουβί γριά, σας καλο~~
~~σας~~ Πάνει η ~~γριά~~ και σφίγνει το ~~σε~~ δουβί απο
τον σπλό της, πόνεσε η γριά!... (η μυρία Μαρίτ
ρουβ 3γ

μιγκούνια (=χιγκάδ)
ρίτα = λύρα δεκάρικου.

νύσιμο.
ρουμέλο (η φούλα)
σάκκος (η μπουγάρα)
μαγκίγι - καθημερινά
μρέσα χαρτιά
σαλουμάκια η (κοπ) ε(πιγκ)

ΞΟΡΚΙΑ
Χόρευε χαλά χάλια
Όλοι κινήσανε σ' άλλους σ' αρχάγγελους
Χόρεψαν τα μεγάλα χρυσά
τα μεγάλα αργυρά
τα μεγάλα σεγκίνια,
να φάνε ψαρό τζι' αχλάδι του γλυκού
να πιούνε τ' αγιόκρασο,
τση Παναγίας το δαμασκηνόνερο.
Κι εκείνοι που χορεύανε
κι αλαφιασμένοι ήτανε

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀποελάχτηκε ψείτζα
ἔσπιλιχε τὸ μάλι (τοῦ λάδε)
ἐκεῖ "ἐσκοντζι ἐφώναξε
κι ἄγλον κόκορο τρόμαξε.
Ἤρθ' ἡ Παναΐα με τὸ ἄγριο βάκρο
κι εἶπε:
—Ποιός κόνεψε τοῦ σκύφτη κι βεβίζη
κι τὰ βουνὰ χαίρη
κι τὰ δεντρὰ φυτρώνη
κι τὰ ποδάρια δαμνᾶ;
—Ὁ ταβὰ κόνεψε τοῦ σκύφτη κι βεβίζη
κι τὰ βουνὰ χαίρη κι τὰ δεντρὰ φυτρώνη κι τὰ ποδάρια δαμνᾶ.
Ἀποελάχτηκε ψείτζα, ξύψεντζα
κι τοῦ σπίλιχε τὸ μάλι.
Ἤρθ' ἡ Παναΐα με τὸ ἄγριο βάκρο
—Πάρτε βαρουτάρια, μαχαίρι μακρομάνικο,
σπαρτοσπίλια τοῦ λιμνιοῦ γρέμνα,
πάρτε τὸ (=κόκκαλο) τὸ εἶμμα
τὸ ρημάλι
πάρτε τὸ δάκρυ
πάρτε τὸν κομπινάδη
πάρτε τὸ σκέλο,
τοῦ μὲ δὲν μοῦ ἔχει ἕνα μεράκι
κι τὸ φαΐ τὸ ἀηδιάζει.
Νὰ ρίξτε σ' ἄγρια βουνὰ κι λαγκάδια
κι τοῦ κόκορα σὲ χιόνια,
κεῖ ἀπ' δὲν γλυκαίνεται
μικρὸ σπίτι κουζούρα σὲ χρειάζη

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εκεί τα φάει, είπε να μοιρολογήσει
εκεί τα βγάλει μοιρολογάδες — (Μυρία Μαρία) (102)

Θα σταθώ το βάρο, ένα μαχαίρι μαυρομάνικο
και δυο κοντύλια σου 'κι γράφω ή θα λαμπάνω
το γιατί.

Β.Δ. 110) Δημοτικό
Β.Δ. 113) Κι η δυο η αδρεφή του τον ξεγελούσαν
-Σώπα, τον αδρεφό σου, τον σκοτώσαν
με μαύρη μοιρολόγια τον κηδεμονιάν.

Δημήλιος είχε τα χωριά, βλι-βλι
= Α' Φαλμέ τα γούνια
& Φαλμέ τι μοδιάρες
ή Φαλμέ τα φούντα,
νύφη-μικρέλι μου βαγιά.
- Κι άν έχασ τι Φαλμέ τι νύχια μάν σπαράσσ.
- Μα γω τι νύχια σκοτώνω με όλο το βρά-δυ-βραδιν
Μα γω γι' αυτό ξεβαλάδω, γιατί γένω το σκύλι
καλύτερα και γοιάρι σε τσοπανο τ/χρι.
(και ήδγε τι Φάτιμε)

Για τ' αβασιλεμα.

Όχι' αντρογυροι δημιουργοί με' ξέσμονε,
τραβοι χαιροί του κόσμου
ρωδεά μ' εδιώξανε, ρωδεά με χάνε
και κύντα τα σκοτώνω δεν θρέφω μου, δε δρόμο μου-
Αβασιλεμά μ' αδείλιασε, ή άντρας ή γυναίκα,
ή ζωντανό, ή άχερνο,

α Δημ. εκδ. Μεγάλο χαιρολόγι του Φασουλή.

Ἡ μωρὲ ἡ Παναγία ἡ Χρυσοπηγιώτισσα
(δεν κυρ μωρέ)
Θαρμαγιάλα τὰ βρῆ δὸ λιὸ καρδιὰ μου
, δωδεκὰ σωλιὰ μου
, δωδεκὰ ἐβδομήντα δυό φλάβες τοῦ κορμιοῦ μου
Νὰν τὸ ρίξω θ' ἄρχις βουνὰ καὶ θάλασσα μαγγάδια
καὶ σοῦ κόκκορας δὲ > ἀγιὰ
κόλλα δὲν καικρίδια
μπορῶ ἀκόμα κοιμοῦμα δὲ γένεται.
Ἐσὺ τὰ φᾶς, ἐκεῖ τὰ κοιμᾶσαι.-

Τὴ Μ. Παρασκευὴ βάφουνε τ' ἀβγά, ὅπου φαίνεται κανεὶς
χωρὶς, γιὰ νὰν τὰ βάφουνε ἀπάνω.-
Τὴ Δευτέρα, ὅποτα πᾶμε σφάξη ἀρνί, ἐσκαλίζουμε
ὁρά ἀπὸ τ' ἀρνί, τὸ βουλάκι δὸ αἴματα γιὰ φωτιὰ
ρὸ θ' ἀπόψη (τὸ πρῶτο μάρμαρο ἀποῦμε). Ὅσα
δὲν σφάξη, βάνει λαδόξιδα κόκκινα ἀπὸ ἀβγὰ μὲ
μυρὶ μασκρέντζ 4 ἢ 5 ~~ἀπὸ~~ Β νὰ κάνουν
θαμπο.—

Ἐκεῖ σοῦ πᾶμε, νὰ μὲ χωρίσῃ (ἔχει, ὅλα κακὴ ὥρα ἀβγὰ)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΒΕΛΛΙΑΝΤΑΤΙΚΑ + Φραγκοκαλάβικα (22 σημειώσεις) (109
αρχ. Γεωργ. κρητ. Δημητσ.
Ζερβονεβράϊκα (Ζενεμπούδες) - Πομμακ - κουρδ. - Αρμ. Παραλλαγή
Βεγγιανλαίικα

Μωρή μοίρα, Παλεμά
σού 'βρηκα λά μιάδερφα;
Τά 'βρα κι' άρμενίζαμε
κει δεκ Πάμι σαγκίνας
Παρτέ με κει μέσα
γιά νά δω τή μάννα μου

και 130
(β. και σχ. 99 και 276)

κου κ. Γεράλα Φραγκοκαλ.
ετών 60.

Η Αικλαση: Πό Εάγ γίνεται νύχτα εδώ πο χειμώνα γύρω στή μέρα, αν κατοπιά γαλουνιά κάνει κι' ο μεγάλος όρου πό σφαλάγιο. Κρυώνει μερά. Ο καθένας έχει το μερί του. Οι μεγάλοι δένουν, οι μικροί σαμώνουν. Γ'αλλάζουν κάνε το δέσι με γάβατα ζώα. Φτιάνουν το μερί πο πάει αντάμα μαζί, γιλάνουν μερί άγγο ή το καλύβι του.

Το μεγάλο Εάββατο, όταν κάμη ο σαπός πιν έκκλησή του σφάζει λιλάκι, μαν άκουρο, δέρνουν τ'αρνιά γ'άπό το αίμα τ'αρνιού κάνουν λαμπρά πάν σάρκα - δηλ φάτσα - με τή φουλιά τ'αρνιού ή με μοσχάρι. Αν δεν έχει σφάξει κανείς, όλοι βαρεί άβρα, πάει νά φ πάνινο άπό τη βαρή του άβρα γ'ανάβει λαμπρό. Η (κόρη) άβρα (στη γίνεται ή άκλαση: Κι' όταν δυμάται η κατσίκα, όπο ο μόσχος αρχίζει γ'βαρέει λιβόρβερο, σάγο ό,τι μπορεί να βάλει και να κάμει μπρος. Στα μπάλη ή σαλίκι, σταμνί για (χαρτοπώλιον). Τα χτυπάει όλα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σύρρο (λοιχο). Όχι ιδίως είναι για σύλλεμα (εννοεί τα σύλλεξε - από το παραπάνω, ή το χωράει στον τοίχο και σπάει. Λεν "Χρόνια πολλά ε' ήρθε ο Χριστός!" "Χρόνια σου Χριστού! Περιόδεμα εγέρασε! Αντάξιμα σε βρεθείς γ' έσο χαιρετίσεις!

(Βρέθηκε στη 107 και 113-114)

Αμοιβαία το λόγο που Παίζει τα χωρία
Ενδύνεται μιά νύφη Παί Ερωτεύεται. (+ η μαμμή)
Δυο ήγιο του Βεργγή (ο αδερφούλης) των ερωτεύεται
και το Βεργγή όλοι τη μαρτυρούσαν.

Εξ. 11
σελ. 113 Ερωτεύεται ο Βεργγής όλοι τον μαρτύρε
και βρίσκουν την αδερφή του την Μαλούρα (των Ξένη)
και σπίτι άρχισε.
Μα μαγαρικές δίνει δυο δεκά μαρτύρ,
τη σκίνα τα σπίτια τη όλα τα σπίτια.
(111) Κι όλοι τη καλούσαν από το μαχαλά
μπορ μαγάλο ξημέρωσε τα αρχίσαν τις μεγάλες.

Παροιμ. "Βρέχει το χρόνο αυτό των γονιών"
— Δυο γουρλό και μεσόλιμη, μαζώνει των σχολείων —

Διάλεκτος Άπειρος
Δεν είναι αρχικά τ' άδικο δεν είναι τ' άρχοντα
Ο Θεός το πονηρόμυαλο τη δίχνει τη Μαρία
(Εδώ και χρόνια πίνει Κέρκυρα, οι Εβραίοι έχουν
Παροιμ. δυο γυναίκες, το βγάζει το βαρέλι, του βγάζει μαρτύρια
μιλάνε το βαρέλι, χάσου χαίδεψε, και του σπάει το σπίτι
και το πουλάνε.) —

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τό 1920 κι ἐν ἀρχῇ τοῦ βίου
Σκληρόν ὄνειρον.
Σήμερα δέν ἠμπόρεσα γράψω τίποτε μέ πραγμάτων
σειρᾶς μέρα ἔλειψε βαθιά σε μέ βαθύτης. (Τό φλιτζάνι τοῦ καφέ τό σπάσε & πού ἔν ἐμφανίζει).

Μια φορά ἔνα γεγονός καί μιά φορά ἐπ' ἐμοῦ
μία φορά συμβαίνουν μ' ἕνα κορίτσι ἀνάμεσα.....
(ἡ Κ. Μανίου (Μαρτέμη) Βαγιανίου φορᾶ Δημ. 52

Μιλᾶ ἐν ἀνάγκη, σοῦ γνέφει, ὁ χριστός γνέφει
μέ χέρι φορᾶ 3 φορές χωρίς νά ἐκφέρει λόγο ὅλη
ὁ ἀφήγησα. Μέ ἐν τρίτη χέρι βαριᾶται μορφή ἐλεύ
κυρίαν ἔξοδο, σου εἶναι ἀγκάλη. Ἐνα μονο εἶπε μια
εἶν σαββάτο - Ὁ σαββάτο σο ἔχω γεν." Φράτε σήμα -
— Τό σαββ: Τί ἔβλεπε σήμα ὁ βαγιανίς; (3 χορές) Ἐλό
λέγω ὁ κύριος δίνει μια κυρία γ' μοῦσκα μεσα - (Τό
σαββ σαρκοβάλλει τον Ἰούδα) - Γυναῖκα ἀνοιχτή δ' ἔχει
ἐκ Παρόν.

Ἐκκλησία, ἐκ Βάπτιση πάντοτε γλαυκή. Παίρνουν
ἐν ἀνάγκη σου ἐκ Ἀρ. Παρασκευή τοῦ Ὁσίου καλόν
σαββ ἔχει τοῦ Παλαιολόγου τοῦ Ὁσίου. Αὐτό τό
γένος ἀρχαῖον - Παραμορφωτικόν μέ κύρια ἀναμνήσεις
Ὁ ἔκκλησ ἐκ χωρίς ὄχος - Κι ἐκεῖνος φιγούρα μεγάλος

Γυρίζουν σαββ δε σταυρό χέρι χαῖρε ἡ κεφαλή τοῦ
σώμα, μά χρόνια ὅσα παίρνουν μέχρι (μαγικό
ζωή = μνήμη, ἐκκλησία μεγάλη.) Ψυχή ἀρχή δέν
ἐκ σαββάτο ἐκκλ ὁράματος - ἕνας χαῖρε φιγούρα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μελιτώνει (σύκα) ελιούδι αρνί δε λαγή, λου
φούρνου, κι παί παχνί. Η παί σούδα.

Λαβύρια

Γουρλάδες = Κουμπούρι του πάχα, με χάχαρη
σκαλιστή θαυρό, η πουτία με ένα Τ απ
δυο μέση. Κι άλλο θαυρόδεμα με μπαρι-
Χριστόψωμα τα χριστουγεννα
Παραδοσιακά δυο μέρη (λάγυρι, αβγα, βούτυρο
αγιόκλιμα: Μοσχάδι, αγκινάρι, χάχαρη
παί κομπόστα μετά. την πόβουλε δικι ιδιά
μέρα δο τραπέζι.
Περνά τον σούλιον, κι υλικά σε ξύλο.

Οδοδόξος κόσμο το μυστήριο, θρησκευτικά γάμος, κι άσπρο βασιλικό το χιόμαρι
Αρχίμηνια κι αρχή χρόνια κι αρχή του Γενάρη
Αποκριά
Τα κάλαντα
Αρχή Πασχα
Αρχή Πασχα έρχεται κάτω δικι Κυριακή
Βάλαν σπίτι χαρά χαρά η μαμά
το μαγαρί έρχεται η το χαρά μαζί
Πασχα δεν μ' αρέσει δεν μι
Πασχα σούδα έρχεται Πασχα πουλάκι
Κάτω το σπίτι μ' ομορφιά η δο σχολειο αγγέλοι
Πασχα σύ μα γραμμένα δεν μι σπάζει καρδιά
Κι έτσι η μαμούλα μου δε μ' έφαγε ψεκρούδια
Γ' αρβανιτάκι μ' έφαγε να σου το γράψω.
Και το Σαββάτο Ανάσταση, χρυσό βαλάρι βραδάκι

-Του χρόνου θα 'ρθουμε μ' υγειά' θα βρούμε
να σώσα θα χαρούμενοι με 'μάς να χαρούνδουμε

Χιώτικο

Εχάλα σχημαρία σου κι λιβαδιά
μεγά με 'χαμαλωμιές σκιρτούν για υγειά
Θε δρομο σου σκιρτάνε, θάνται ένα γιορτά
-Ώρα καλή σου γυρο-Κύρη σα σα σαλιά.
-Για είπα σώσου, γυρο, να σάρμε για υγειά!
-Δεν ημπορώ, σαλιά μου, γιατ' είμαι γερτά
Πυρέδι σου κι θάνω με 'σου κι λιβαδιά
και σάρκα σου το ύγρο μου, τον σου μικρόμερο
σου έχω χαρδ σοδαρία με 'λιου σκιρτάλια
έμαι σα μονοπάτια και θα σα δικά
έμαι και τις κεγίνες σου γυνόμασε
γυμι και τις κορμιάρες, σ' σου κορμόμασε.

(σου σχ. 107)

-Καμμιά θαβρομαία, ~~σου δ' ημολωδάν~~
θου Αερο Κωδαλίνο σε δαναλώσαν
Τσδρυσι του ημολωδάν, Ρωμιοί τοι μαίγανε
τε δυο του Γ' αδυράμε τον γυρεύαν.

Μαγδα

-Τι καθεσαι, κερίτσι μου, δεν σε θου μαγιά
να δώ τι αδρομι σου τι Εχει, σου φταν αρρώστια

-Η μαννα του φωνάζει: Τι σωσιος γοντρ.
"Οταν τι πιοπαιχνιδούσε σου τι σκιρτά τις
γυρος μεγάλος τις έχαν τις σμορφάδα της,
"Οταν τις κοιμισουδαν σου τα μαγάλα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γιατρού μεγάλου ένα κάρο και λα μαρά στείλ
(Ελα λέγω ο Καραγκιόζης μελαγχολικός) —

Αντίφ. Γειά σου, (=γιουδούμ)
[illegible] αράπικη σοφρά με τούρκικη με Ρωμαίικη
με λοιπά παιδιάτικα.
"Χιλια χιλιάρια έχω μοναχά κι
Και λα χιλια δάν λα δίνω
και το κεφάλι μ' δα χαλάσω.

Αντίφ. Καλώ δον πάρτου δα τον φαλί, σου 'ν λα' σηφά) σηγίλ
Εμπά συνάφι οι Τούρκοι Γρεκοί και μαυροφαλί
να δημόσια χορό με' λοιπά σοφρικά γεβεΐκια.

Αντίφ. Κυρ' αυτόρι έβαλα με δης Μαριγκώς λα χεμή
(sic) χιος Μαρί και παρουσιά.
Με' εμένα αυτοφυλάβαι μας δης Μαριγκώς Γ' αχαμ
γος-μαρί γ' παρουσιά.
Κι' εμείς δυλρί μαγάζο, '
σου κι δον κόσμο δεν κιλά' άγγο
Τούρκοι λα' σκρίγκα γ' Ρωμιοί λα κουβεγιούδα
Γ' αυδοκίμα κιγαδούδα
Κι γ' μένα κι μες ζωγράφι 'σύ Γ' άγγο κεβγά
γος-μαρί γ' μαγκρυφιά
Φύγα, Μάρω, από τον ήλιο, ροδοπούκινό μου μήλο
- Εγώ από τον ήλιο μαύρ' ήρκα, από το Θεό χρυσή μου
ροδοπούκινη δεν ήρκα.

(Του χορού το λεγόμενο - Ευρώ)

Θεοδοσία Μανιώ

Αυτάϊν ε' ένα θυμό, που / γυρνά
σου χάρου δεν τον φύλο
σου καθεί' αυτάϊν
και γυρνούν αυτά - Αμαν-αμαν. (ό 3ος και 4ος
Και τον αγαπώ μου πίχα δίκη)
μου φαίνεται να ζει (η μουσική τον δεν γράφει
Χαμένη δική σ' ήτο πίχα αγαπιά
σου είχεν καιρό (αμαν-αμαν)
Χαμένη να χαρούμε
καιρό μη καρτερούμε
γιατ' ο καιρός διαβαίνει
και τ' χρόνια σου φεύγ. αμαν-αμαν.
Ελα κάθρα τα ξέβαλαν
δικαία εξυπνιά - αμαν-αμαν.

από μια ψυχή
μιλούσα, όλαν ήμαν
παιδί.

Ωρέο καλαρίνι — σπιτάκι δικό των και γλυκό
σπιτάκι δικό των και γλυκό — να δω σου τα χαρούμενα (αμαν αμαν)
και τ' αρραβά μου φέρνω — δεν θέλω να δικεύω
χαρά μ' εγάπια να' βρω — αγάπη να αποκτήσω
και σένα ν' αλαφρώσω — τ' αργυρό μου μοιρολόι (αμαν-αμαν)

(Χαμηλόφωνα σχεδόν σαν το αγγλ.)
Του Χριστού — (σε γάμο ιδίως) Παίρνουμε δυο γάμους
μο τα μυρίσια αραχνιάζουν μέ τό δόλο

Μουσάκι τι γλυκάδι
κάνει όλη Όβριακή
η μουσική του Μακρυγιάννη

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αρούλα και σού μαρμαίνε
-το μυαλό του το σαλό-
"αφιλιά μια μέρα δούλη
με το λουλούδι σου ήλαν δοσμένη μη.
μα μένω την αγάπα,
και γέρνω τη δροσιά
να την κρύψει μοσχυμ. (δυο μισοι κουκλα ίσως
δε σχημ στην κυρ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Πρώτος Άντρας

Αρχαία ~~τον~~ αρχόντισσα, μια νύχτα κινδύνευα
και δυο ληστές με φώτα και σπαθιά-δυο λύκοι γύρω.
- Εγώ μυαλό δ' έχασα και μυαλιστα σου δίνω
να μείνω την καρδούλα σου για άλλη γυναίκα πια
και δε μου μέλει σε μένα, για να με λησμονήσεις
Ειπέτον να σαι ~~κοντά~~ Οχι να 'ξερα σου λόγια μου τι όμορφα που είναι
Κλάψε και σύρε σου μακριά δε θέλω να σε βλέπω
- Μανα ο γιος ο αρχοντικός έχει γυναίκα ωραία
κι αυτή κοντά με μένει, ~~κι~~ για να τον ξεφύγω
έχω σοβιά να φεύγω, μαύρα για να ντυθώ
~~Και~~ Και χαρά χαμομήλια ~~σου~~ βουνά για ν' άγγιξα
- Εγώ έχω σοβιά να φεύγω και μαύρα να ντυθώ
και χαρά χαμομήλια βουνά για ν' άγγιξα
Τρεις βδομάδες μέρες για τον είχα βλογιάσει
Είναι μέρα να βλέπει η βλεφαρούδα κλείει
Κλαίν τον ήλιο τον ωραίο η το φεγγάρι το γλυκό
και τον ουρανό το γάλαζο παραπονιέται.
Κλαίν και σύρε σου κλαυτά ——— —

Πρωτοσέλιδο του "Μυστικού του χωριού"

Καθώς τον είδ' ο Θανάς και έβγαλε
και είδαν οι άλλοι και τρέξανε
Γρήγορα Θανά, σύρε εύγε, και σύ γρήγορα (άλλος)
και σύρμα μ' αγκίνδυνα το πιρ-γκίνδυνο μράχλε
(Τώρα γε', ο Θάνος) (αμοιβαίως)
Πάντα μ'αν είδες χρυσαφιά και είδα βαμβακιά
χάρε τα θεριολέφανα και βάρ'τα δυο κουμπάρα
(τώρα οι μανάδες)
Κακιά μι δυσλύρα μου, κι βαριοκακομοίρα
που γω κουμπάρα δ'έβλεπα και νύφη μου δε γένω!
Κακιά μι δυσλύρα μου κι βαριοκακομοίρα
που γω νυφούλα δ'έβλεπα, κουμπάρα μου δε γένω.

(2ης)

Πάρτο τα βαφτίσια μου και σύρε μυνυμήσου
γροικώ μι έλαμψε για να βρω και σένα να χαρώ
Εκεί σύρα και τα 'βρίσκα εκί τα γυμνά τα όρη
βρίσκουν τα βαφτίσια μου μια σουμπάτη κόρη
Κι η κόρη ήταν έμορφη και μαργαριταρένια,
που έπαιζε και γέλαγε σε βρύση μαρμαρένη.
Κι ως τη θωρά ο κυνηγός μαλλί κι κου φύλλο
κι η κόρη έβλεπ' γροικά και σένα σου δίνω
- Εάν σαι μου δίνω, ξάνθ μου, μαλλί να σου φύλλο
σου γρά η κόρα η ευνιά, δεν έχω σου να μείνω.
- Εκεί γρά η κόρα η ευνιά, τσάμπα θαι κάμαρά μου
να δης μουσούλικη γ' βαγιά, σου έχω γο κόρα μου,
μαλλί θαι κάμαρά μου
για σένα στρώμα μου.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Παιδιά Μανιώ Δημητρ.

Άγιος

Πάνω σε όρη σε βουνά
μαύρα και δύσβατα δυό
μαρτάκια τον αμάραντο
και το μαγικό βολάκι.
Και ένα σου το μαρτάκι
η μία την άλλη λέγει:
– Τάχα μή μας έβγη κανείς
και μάθει ότι φεύγομε; (κανείς αμαρτωλός χορτο σε δεν κολλ
Και ένα βρέθηκε ένα άγριμο.
– Μάνα και τον τον παρουσιά
τον γιο και τον γραπώσει;....

Στα Νέα Δημέρα γίνεται η γιορτή. Φέρνουν όσο το
νυφη και παίρνει φόν νύφη – Εκείνη την ώρα
μερα τον Αγ. Χαραλάμπους (μικρο πανηγύρι). Ε
σε η Εγκοίδα από τα Δραγουμουλάκια) –
Αυτές οι δυό φορτώνει όσο τον Γάη η σαν
κ. παραλιγή, δα Μουρδιάλικη – Η παιχνι
ορμάει η τον Αη Γιώργη στα Βρυσιάλικα, μια
μερα, όπου γυρίζει και βρέθη σαρώνει
η μία φυλή δα μεσο Νοέμ (το μεσο του
Νοέμ) η σαν όλη τον Γάη – δα γυρίζει
οι άλλες 2 καθολη μόνο 8 μερες η σαν
όλο τον ίδιο δρόμο)

Δημ. Ελα γιατί τα παραδείγματα – μέχρι μου κα

καδούλα δύο μαύρα ψριδιά-και με μαρακάγ

Αρκαλιώνει τα κεράδια
~~το~~ το' ερχόλαι τα σχολειαρία / απ' σαν μικρό και δε χεσ
το' ερχολ' από το σχολειό (δυελό)
Φορτωμένα δύο ζευκάδι
-Που κει κεραδομάγα
φόδο δ' χει το ζευκάδι;
-Φέλι γροδιά σαν το δράμι
το μεγό το κουμπαδι
απ' το βαρύ σαλεριάνη
χύρα κι αρραβωνιάρα μου
το βαμι και μια σαπαδια,
που χρυσάδι το σαλοζ μου
που Νάν μου κει η καρδιά μου!

Καλον δο μεγό-μικον δο σφιριάγι
μόρι "κομένε" τ' αυρού μου το μαλλι,
δώδεκα χρονώ θ' ο ήλιος δεν μου αφδε
σόρα η μάνα μου "Καλημέρα" μι φωνάγα
-Καλημέρα κόρη μου πού πρόκεσαι να πας -
Μπρο στης κυρίς μου δώκι για δουλειά
Και εφώνασε -μάγε, φίλη μου δασκάλα,
και χρυσάφι φλουρί και χρυσομάλλα
και μου δίνουσι το χέρι μου σοδιά μου
και μου φάνηκε -πολύ πρόκερνα γουλιά
και μου φάνη ο φόδος δρόμος μου
κι' εγαμώ' ο μεγός κι' εγαμώ' ο κοδρόμος -

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Πουλάκι μ' αρραβωνιάστηκε σε κάποιο δασάκι
(σύμφωνα μ' αρραβώνιασμα κυκλοφορεί βερσιόν)
Φτιάχνει το φαλιό του σπίτι να μου γράψει
σάμπως δική μου καρδιά μέσα θα ζυμοπαρδεί.
(χαμηλό-)

Αντίγραφο
Χαρταετέ μου, αρχή.
Κι αν πάρω γω, χαρταετέ μου, αρχή
μ' αντίκρυ γω για να ~~πάρω να μη~~ σ' έδω
'συννέφ-μάρη γιά δική
-δε σε δίνω για γυναίκα-
Τα δίκρα ζυμαρικοπλέκει γι' τα σημεία (;)
~~με αναπόδα γυρ~~
με τα σινιάλα Γουρανού αναίσθητα γυρίζουν.

Χορός Το χωριάτικο (= Κερκυραϊκός χορός)
Δεν έχει χορό, είναι όπου θέλει
χορεύοντας ταραντέλα από δω πέρα.

(Το χορό χωριάτικο το λένε οι χωριάτες
και με τα τσαρούχια τους διαμαντένιες τσάλες
τρα-)τρα-)τρά-.

Γύρα σου δάκρυα τα μικρά, ~~σαν τα μικρά~~ σαν σταφιδόλες
μικρό μικρό σου το 'χεις, μεγάλο φέρε μου το
μεγάλο δάκρυ γιατί δικό; Γιατί δεν πονάς
με ο μικρός ν' αγαπιόμαστε δε λέει να σου

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μουνιαγίνα = ή καπάλα του νεροῦ βοι νιώθει
Μουνιαγέτσο = το γυάλινο καπάκι του νεροῦ
πολίρι = το βαρύ
κουτσ = το σωλήνι

Μια φορά αὐτ ήτανε σοφός: Ήρθε δεν εχάλασε για να μαθεν τι γνώσε. Πέρασεν δυο μέρες σ' μέρες και του γερασε αγγονι να δώ, αγγο σπίτι και γι' αὐτό ίδιο σοφάτι. Εσυρίαστικε ὁ αδρωπος, και τα σοφάτια δα και δεν χαπαρώνανε. Ε τω, βουχαίνει, σκάζει δαι τό σωθή και σι:

25.8.57. (Κυριακή) ΓΑΙΟΣ.

ή μαίρα για τα σροβάλα:

μαυρά
σδρουγγα
σταφίδα μαυράκια.
κεχίβα

Εκκλησία αγ. Τριάδας

Ιερογραμμ. Σ. Πυλαίας 1912 (δημοκρατία)
Γ.Σ. Εαμερείς 1921 (βυζιδυρές)
Ιερομνήμ. Αρώνης 1916 (μνήμες άνω τόμου)

ΜΠΟΣΔΑΝΑΤΙΚΑ

Η μοιρολόγα μου τέ νύφη μου. (Περιγραφή Μπουδαίων, σελ. 45)

ΜΠΟΣΔΑΝΑΤΙΚΑ σελ. 88

Καλώς θρέ Δεσποτάκη και Πρωτοπαπαδάκη (ονόματα)
ή Βάσω του Γούση χορεύει φραγκιά
και ή Δεσπώ του Γιάννη τέ κάνει νύφη
θρέ Γιαδρο το μαλλί και τ' ορεφάνι
προσέχε μωρέ Βάσω μη το κατοσκάσει
και το χορό σου χάσεις και καλοσυνάκι
Κι ή Βάσω του Γούση τέ κατοσκάσει
και το χορό της χάνει καλοσυνάκι
Τσίγκε με τσίγκε σαλπίγγα χτυπά δυο δυρο
τσίγκε και τσίγκε τσίγκε τέ Βάσω δεν χορο (καλό;)

(Γεννήθηκε το 1935 στο Μπουδάι)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μυλοπόταμος Ρεθύμνης

"Δε σ'αρμανίσι μια σκέρα = δε σον ρίχω".

Παιδί - βαθμίδες

√ Το σκιδί (βαρέλι). Καρφώνει σιγάρα. Σφυ
σφίβλαση, και περίνερα απο το βαρέλι μετ. Σκεροβάρελο
Δεν κάνει το σκιδί γιατί είναι ξερό, κάνει το μετ
κάνεις, βάζουν το σκιδί μ'έξω νερό, γι'αυτό
μετ. ονομάζ. σχ. Καγοφέρω. (είχα μιαν αδερφή με τέτοιο
ονομα. Ευμορία, Ευμορία) ή Ελαφάκη - Ελαφάκης.

ο Νούννος (ένα ή δύο) - Όταν είναι δύο, δίνουν
σύνομα. Υποχρεώνει τον το χρυσάφι, φοβίζει (σαν
ένα σουκάκι με ένα κομμάτι χρυσό δ'αγόρι —
σουκάκι με ένα βραχιόλι δε κορίτσι.) Οι γονείς
σκιδιού: μάνα (για αγόρι) και κουκλί (κορίτσι) Το
βαρέλι, μπαίνει το σκιδί (μόρα γ' άλλα επιμελήτρα) δεν
σκιδί κρατάμε να φάει των κομμουτιδρα.
Αρχίζει το βαρέλι. Η μάνα δεν μπορεί να κά
μόνα, γιατί ο σκιδής, όδο που να δώσει τ'όνομα δε
νούννου, δυό σύνομα (ή και τρία) Ο άλλος μου Πα
-Χρύσα - λέμε. Και άρχισε εμπνίσα. Το χέρι, το δε
το σκιδί (για δε να φιλήσει, εύχεται μακρόζωη, γρήγορο)
κομμουτιδρα δεν χάνουν το χαμόγελό τους επιμελής. Η μάνα
δα είναι του νούννου - Ο νούννος σχεδόνα εμπόρεμα γερό
δ'έχει του πόρο - δεν καθένα, όσοι σήμερα τα μαρμάρια
δλο μια σέλα και μιά χουφτα γερδι δα σκιδί όμορφο
επίσεται δυσκολοσουρδίες, για να ιδιοβάνει
ρούν να σκιδί γ' αγόρια, καρύδια ή κομπόλα που έχει
ο νούννος - Τελειώνει το βαρέλι, ο σκιδής παραδίνει το

Λεν αγαπιά τον Λουίζο. Εκείνο όχι μεγ, μα το σπίτι νιάν
από την σφοδρά ... θέλει το μεγ' η' άντρες, σαλεύει
το κορίτσι (χωρίς θάνερό). Το μεγ' μένει δλο σπίτι, σου δίνει
νιάνει το σπίτι 3 κυριακάδες. Σήμερα ο γιος δίνει το σπίτι
θα μάνα, γ' λέει: Πάρε το σπίτι σου, (123)
Βαφτιστήρια μεγάλα
του δικό σαρακοστιάτικο...
Η μάνα του νιάνει χρυσή μετανοιά, και το σφιγγάνει το σπίτι.
(από τον Α. Περιστέρη Θεσσαλονίκη).

Μικρή κορίτσα δλο χορό (από Βάγια Μεσ. Ευρυτανία)
λύρα σου 'χεις νεκρο,
τι αίριο σαλεψιάς
σαλοκοπιοπερνάς,
Δι' σας άμεν' ο αίρας σ
να σαλς σου μανάδες σ
Δι' σ' άμεν' τα σπίτια σ
να σαλς σπου εν' χαρά
Και τα σπίτια τα βέρνεις
και δι' βιογιό τα δέγνεις
του άλεγες του μεδέρφες
και του άδουλο ιμέρφες
Βαστείν νεκιά του σπίτι
του σπάνεις με τα μεγά
και τον νεκό τον σπίτι
τον κάνε σπου δεγο γυ—

Δι' σ' αμ εν' η σπίτι
να σαλς σπεν νεν' χαρά
Δι' σ' άμεν' ο σπίτι
να σαλς σπεν εν' χορός.

"Δεν μιλά το χρυσό"

—Μιλά σου κύρη σου χρυσό τα μεγα φορτώνεις
τα μεγα σου νοικοκυρά και τον χρυσό φοβάσαι
—Δεν και φοβάσαι τον χρυσό, σπάρε το κοντύλι
το κοντύλι μ' άλεξε σ' ένα χρυσο νικοκύρη

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αύρεμια" Είχε παρείλα μυάτικα φόρεψα και βαστρεψε
ένα μυάμα παράμυτρα ήλανε από 'κεί (Εγκωρίδιο 2ο)
δεν το είδα και το πάλιν άπαν το μεγάλο.
— Τι είχαν μυάμα και βοργ και βαρκανάδεκαρες;
Μήν είν' το χώρα σου βαρύ κι' η σφάιρα σου μεγάλη;;
— Δεν είν' το χώρα μου βαρύ κι' η σφάιρα μου μεγάλη,
παρ' ήρθες η με πάλιν άπαν το μεγάλο.

Βασίλω Μιχελιάκου. (Μουσδανίδικα) είδ. 60.
(παραλλαγή)

Του Βέγια (λουλούδια, όπου μικρά) είούγλεν πολλοί
κι ωραία, μαν κουρούσωνε μεγά, κι έρχοντας χωρούσανε
και βγαίναν, μά δεν χώριαναν καλύτερα. Εούγλεν κι' απάνω
του δενδρό έβγαν μια χρονιά κάθε, και μια χρονιά πο' μερά του
Νοεμβρίου - (κι αρχή το καλοκαίρι γι' άλλα του τσακαίνει). Δεν
μαγέρεν. Θα είναν λίγα δαιμόνια.

Βαΐδια = λουλούδια άγρια.

Του Πόρνου παλαιός χάρος
Το Σκαρο. το Μόχθο

→ Β' Σχολ. σελ. 344

(Σουλιώτικο) (μοιρολόγι)

Αντίγανα εγεράζουμα δούλος να σε να γένω
και κάθε λεπτό μου να χαμαί να μη μείνω
Μαύρη κακή σου σύρτη, είχα κι' εκείνη να κλάψω
σαν δεν έχουμε τον πόρο να σου κάμω
Μόνη εμέ το 'χαδα σου η Μοίρα μ' αρνούμαι
αρχή η γνώση μου κι Μοίρα να με βρίζω
και η Μοίρα κείνον τ' άπονο και τη σαρανοντώρα

(i) Ιστορία ένα κορίτσι που πήγε στο Νοεμβρίου κόρη του Πάνου
(αρχινού)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μι αυτή μια νύχτα μ' έβρισε λες κρίμα του κορμιού του
— Μα σε μου 'πες, τι δ' είμαι, θ' όμορφούλα με βρίσεις
και πάλι ώρα λιγάκι με δικολογάει.
— Ε όμορφη κι το χρυσό μηρά μου, σε τι βρίσω
ε όμορφη κι' απ το θαύ μηρά, δε σε γυρεύω
σχέδια κι' κι είναι η Μοίρα μου. Θέλω μ' απ τον δικό σου.
— Εγώ είμαι η Μοίρα σου και ό,τι ν' ο ρίζικο σου
— Παρακαλώ σε μοίρα μου, σας μου χι' απ τον έλλο
Μοίρα, γιατί τον κακό μου σχέδιο μεγάλο;
Αρρωστιά εδώ, αρρώστια εκεί, αρρώστια οδός μοιρολόγια
και δίνω τον κεφάλι μου σαν λιγοκέρι τι κάνει
— Δεύτερη τον εγώ τα μαύρα τον είναι η μέρα σκοτεινή
κι η Μοίρα εξορκίσαμε μέσα το σεφτέρι.
Και σαν τον είδε φρόνιμο κι' αγγλικά αλλοιωμένο
κι εγώ σου τον έμορφα τον σαν σεφτέρι χαρά
— Παρακαλώ σε, μοίρα μου, σας μου ~~[illegible]~~ κάνει μ
— Λέει σε γυρεύω η μάνα του ήλιε ~~[illegible]~~ βδόμη χαμένη
ήταν 15 του Γενάρη όσοι σε γεννούσα
είχε και δυο ακόμα δικιά μέσα δίχως καρδιά (= αγγλικά)
και σαν αυτά μου δεν τ' αρέσει δικιά.
εβαρέθα και σκοτώθηκα το δικό μου σώμα
εβαρέθα και δε νιώθω (σένα) και μου μένει δικιά
εφαλε μέρα μικρά το δικό μου κορμάκι,
βαρειά χρόνια να 'ναι το δικό σου κορμάκι
— Μοίρα γιατί με μοιράσες άγλυκα φαρμακερά
κι αυτό σε είναι το κακό να φύγω από τα μέρη;
Παρακαλώ σε μοίρα μου να με χαιρετήσεις
για να μου δώσ' εν κακό, να να με χαιρέτω.
— Αν ήταν να μπορούσε άλλο δυό φορές η Μοίρα
τον κορμό σε θα ήταν καρδιά ακατοίκητα.

Ιωάννης Μεγάλου Δεσποτάκης (ΕΕΕ)
Το επίθετο Δεσποτάκης (από δουλειά)
Νοσοκομείο Πανεπιστημίου
Κέρκυρα Πανεπιστήμιο
το 1933

(Ο γιος του βασιλιά είναι δικό μου
Ειρήνη χήρα αχηγέτη Αξάκη (κερκυραία)
το γένος (του Μαυρόζινου) (ελληνική)
Το χωριό σε χειρόγραφο (δεν μου το έδωσε) 59

Βλ σ 344

Στης, σκεφτόμουν σοφία μου
Που σαλεύει αυτού γραφή
μάνας σαλεύει δικιά εγγαφή
Να σ' δώσω κουβαλή
Να λέω δώσε το καμαρί μου
για να μ' φιλέρει;

Τα έγραψα από ανάμνηση στο Βαγιάν στο 1912.

Πέρδικα μου ωραία κοπελούδα
μου δε μοιάζει κανενά
κανείς δεν βλέπει με δάκρυα
κανείς γλήγορα, ούτε σιγά.
Μ' εσένα δάκρυα ένα γλυκό
δίνω μια καρδιά μου
"ερωτικαν γυναίκα χάρες
και σαγηνάκια όμορφα
σφιχτούλικα με τους δρόμους
"ερωμα και ορφανά...

Δίνω έμπνευση αγγλική

Δ. Σικελιανός "Διάφανη"

- Βρε Μανούλα, βρε γειτόνα, βρε Μαρία-κόρη
τι όμορφα γυαλιά σου χαι!
- Που 'ναι καλά, σου λέω χαρά, και τι μαγιά;
- Εχτές το βράδυ λέει καλά πως σαγαπά με ένα κορό
και δε μου λέει ο καημένος
και δε μπορώ δικά να σου.
Ο Μανούλης μελαγχολεί,
σκέπτεται ο καημένος
δεν (το φελάτικο σκουλί)
- Χιόνα, χιόνα, χιόνα χιόνα
με έφερε το χορό
να τ' ιδούν τα σαγηνάρια να μαραίνεται
να τ' ιδώ κι εγώ ο καημένος για να χαίρομαι.

Δεν ταιριάζει με την αγγλική

- Πολ σπρακό δε γκανιώ να δοκιμάσω να πάω
να σαρμπ σίνα ή χαρά τα σαλάμι μου να φάω
Του λέω δεν
Του λέω εσκιούμαι με τον άρχοντα
και δεν μπορώ καθόλου να δώ' ή πάνω

Δεν ταιριάζει

Το χαμόγελο ελευθώνει και σβήνει λιγο στιγμή
και σκορπάνει σκοτάδιλα όταν μου δώσ εσύ
ένα βουβό φιλάκι μα, γιά να σου πω αλήθεια
μ' αυτό το δάκρυ τό σταμνί δεν γέμωσε το χτύπο.

Ω Χαρά μου συντροφιά μου, μ' εχάρη γιά σταμνί σου
μ' η Παναγιά απου το Νησί να 'ναι βοηθεια σου.

Ω Χαρά μου, μάνα μου, μαγό' σου καλαβόδιο
σκορπισμένο των Παναγιά να μή μου σ' έβγαν αγριόδιο.

Δυο τα Χαρά 'χαμε δω, βαγγιτό δε θέρω
να μή ο βαγγιτής μαθάνια να σου δώσω.

Τί να σου κάμω, μάνα μου, που δεν είν' απο μεσ
σε' είν' απου των Παναγιά μ' αυτό το δεύτερο μια.

Δυο τα λίν' Χαρά μου

Δ. Λιγνός ("Ο Πλεχτός")

γουρούνι = φαγητό ~~του χωριού~~
μουζέττες διάφορα σχέδια

Το Καλαβάκι (κολοκύθι) νύνουλα μουσαίρος ή μα-
σαρόπος και πάνω διάφορα μουζέττες δηλ.
σχήματα, σχέδια π.χ. τον άγγελο να κάνεις, ή
σταφύλια μια χάρα (κάμη φορά ο Μαγιφούς απο 'άβαλε
κάνει, ο δάσκαλος) να κάνει γουρούνι μαζί με άγγελο.

Παλιοκαλά: άντρες ή γυναίκες. Π.χ. ο άντρας
να χτυπά γυναίκα ή γυναίκα άντρα. Φορούν μουζέττες
= μάσκες. Παλιά λαϊκή: Πεζεγιά = γεμάτη ~~χαρούμενη~~
και δεκαουνιά = ...

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Πράξη 1η

Γιώργα λο μαγουλάκι μ,
μωρούδα ένα φουλάκι
μωρούδα, φρουδοδούλα
να λο φιλώ δε μοσχοβόλα
εμέρω τά ξεθώριαρά μου
με μρό' η θέρβια δίπλα μου
- που 'ναι, θέρβια, μουρμούρα
μ' μρές το φως βραδιάς;
- Ήμα θέρα μη δα φάρης
βγαί δροσούλα, δα χοπιάρις,
μ' έλμιρα το Μαη τρογύλλι
και λο Αϊγρούλο θαμμύ,
(να δε φύγουνα θαχαμύ).

Πολύ σφιχτά μου κράτα
δο μπόδο μες αγκάλη
δε βρέχει το γερόκαμο
το κρύο φως.

- Το βρέχω και φρουμάται
δε μέ μρολάει δούλεψ
φουλάκια δύο έχω
μικρά και λι φιλιά

Κ' έλα πράμα

Αντρέας - Κι άν κάτι μ' α δεν είδες λου Δήμαρχου φαλί
γερό δε σε φιλάω μ' ή δε σε φιλάω.

Αντρέας - Είδα δόμ δα πάδω και λου Παρθένο
το χαρό ν' αγλαφτώ, δυό χάρα και λου είδω.
- Χάρε και χαρούλι με φαλές μυρουδιές
να σά' α βάλω δόδρεφ - μηχαχρινές

Μιὰ μωρὴ δυὸ λέει, μιὰ μωρὴ
σοχα δὲ χέβγ βάμμα, λο μάγουλο ξηλά
μὶ ἀλάμπα δὲ λίθη χρυσὴ φορλογιά
Καὶ λὲ φορλογία καὶ δὲ μυρίζουν
μάνι λὲ φαγκιάρια καὶ βαμπούρκια.

(μ. Παραμύθι)

Παραμύθι ψιμμαυτο

5 Μιὰ φορὰ μ' ἦταν μικρὸ ἤμουν μιὰ γριὰ καὶ φρονάϊνε
Παν μία μαυροβούδα καὶ τὴν ὀραΐζει λὲ φρόνιμα. Τοῦ
δίνει ἡ γριὰ μιὰ με τὸ φρονιὰ καὶ ἰσὶ βγάζει λὶν ὀρᾶ
Ἐκ' μαυροβούδα μικρὸ κοῦζε ἡ μαυροβούδα δὴν γριὰ καὶ λὴ
σὲ. Γριὰ δῶσ μου λὶν ὀρᾶ μου, νὰ ὠκλίσω νὰ ὦκω δᾶ
ὠκλία μου. — Πιὲ νὰ σοῦ δίσω λὶν ὀρᾶ σου, σοῦ δγω λυρί;
Παν γοῦσον ἡ γριὰ λὶν ὀραβελιὰ γ' ἰσὶ γεκ. — Πρόβλι
νὰ, δὸ μου λυρί, ~~καὶ~~ τὸ λυρὶ ἰσὶ γριᾶ καὶ ἡ γριὰ λὶν
ὀρᾶ λὲ, νὰ γκγ, νὰ ὦκω δᾶ ὠκλία λὲ. Εἶσ' ἡ πρόβλιμα
Πιὲ νὰ σοῦ δίσω λυρί, σοῦ δγω χορίκι; — Παν γοῦσον ἡ
γριὰ ~~σοῦ σγρ~~ δὴν γῆ καὶ γκγ ἐκ χορίκι. Τῆ, δὸ μου
χορίκι, κὶ ἐγὼ χορίκι ἰσὶ ὀραβελὶ. — — — — —
— — — — — Τοῦ γκγ τὸν ἡ γῆ.
Πιὲ νὰ σοῦ δίσω χορίκι σοῦ δγω νερό. Παν γοῦσον σγὸ
σύρκιο. Σύρκιο δὸ μου νερό, καὶ τὸ νερὸ ἰσὶ γῆ, κὶ
ἡ γῆ χορίκι γ' τὸ χ. ἰσὶ ὠρα. — — — — —
Ὁ σύρκιος δγκι φγί καὶ τὸ φγὶ ἰσὶ γῆ. Τὸ χορίκι. —
Παν λὶν κοῦζα. Δὸ μου κοῦζα φγί, καὶ τὸ φγὶ
ἰσοῦ σύρκιου — — — — — —
Ἡ κοῦζα ἐρμιὰ σελιοῦλα. Παν ἡ γριὰ —
Πιὲ τὸ χάβρο(=δίδυμο γρό) καὶ γκγ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

– Χαίρε δό' μου λογιώνρφ
και λίν τζιώνρα τοῦ χρῆ
μ' ὁ χοίρος ωτοζρίχι (ζρίχα)
και 'το ωτοζρίχι του τζαμάρι
μ' ὁ τζαμάρης ωαιδούλα
και α ωαιδούλα τοῦ ποφέσ
μ' ἡ ποφέσα φεγί
και το φεγί τοῦ χρῆ
μ' ἡ χρῆ χοελάρι
και το χοελάρι τοῦ ωροβάτου
μ' ἡ ωροβάτου τυρί
και το τυρί τοῦ χειρ
μ' ἡ χειρ λίν ὄρα μου
ν' ακούσω να ωάω τα ωαιδάκια μου.

– Μωρή κυρία Παύλα (= ωαλαιά)
ου 'λά 'βρες τα πάβλα
τα 'χα μ' ἀρμενίζαμε
και δεν πάω ωρκιάνα
– Πάβλα με και μείνα
ν' ακούσω να δω τα χάνια μου,
και τα μαγαζάκια μου
ου κοδωνίζω το χωρίο,
και ακούω το χαλάρι
ακού τα κοδωνίσματα
τα βάρη πό χαλεί,
και το χαλεί πο [illegible]
και το σοκάκι πέ χάνω
Ο κύριος φε το σοκάκι
μ' ἡ κάλα φε τα σοκάκια
ακόμα ωηγαίνουνε – τον Τούρκον των κακό εχ

Ένα γράμμα — ούτε λίγο γράμμα
Εκλόν εννιά χρονώ — σάλεψε το γείβα του
τα βουνά σκοτάφτε — και τα δάση κοιλάφτε
Τρομερή και τα δύσβατα κοιλάφτε
Ε βουνά γυμνά βουνά,
λυρα με λίγη άκουση
όσοι ξαναγυρίσουν
και καλοτύχια γίνουν
κοίτα τα χαμόγελά
τα γυμνά μυαλά
δε μα ξαναγυρίσουν.
Έμεινα και το γείβα μου, (να γένη σοβαρή σαγμάτων)

Κ^α Περσεφόνη.

Εικονοστάσι κάτω
κι εικονόνα μας

Χάιρι σου και λάιρα να χη,
μάνα και σαλέρα να χη,
αδερφή να μή σου λάχη
σαρα μία μοναχή
να σου φέρη το νερί (=βρεχή).

Κ^α Περσεφόνη

Χάιρι σου κι' ένα κυπάρι
σο χη λάλα σαγμάτων
λάιρι σου και μια μηλιά
σο χη μάνα καλοσυνιά

→

Τα βουνά χιονίσαν, οι μύλοι παγώσαν, και τ' άδεια γυρί
και λρια (αϊνιγμα)
(= τα μαλλιά ο ανεμιστής
τα δόντια η χτένα
το σαγούνι το χαρί)

Χαρά Ελευθερίου
Ελευθερίου
Κυπαρίσσης

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αντίφ. Το ωχαδί μου ι' άλογο ι' άλογο
σαν το νιγιό σαι ι' αγγέλο
σαν το δικό μου δε θα δικεί α
να 'ν' μαύρο' χιό ι' έγγα-

(α. Ειρήνη)

Στροφή Αντίφ. Το ωχαδί μου το μαύρο
δεν αμύγδαλο' άνοιξε
μι' όδ' αμύγδαλα λουλούδια
δόξα χρόνια να μη μείνη.

(α. Μαρίνα)

~~Ηλιε φίλε~~ Αντίφ. Το ωχαδί μου ι' άλογο ι' άλογο
το ωχαδάκι μου το μικρό
μι' τον δικό μου γιαλό
τον ωχαδάκι μου θα δικό

(β. Μαρίνα)

Αντίφ. Παραμύθι-μύθι μύθι
το κοκκινί μαι το ροβίδι
" αλογα σαν γίνει
μι' αυτό μικρούλικο
Πάει το σογί μ' μέλι,
τον βαρώ μία - τον βαρώ δύο
σπίθια πέφτει μι' γροιές
εφτάνει η μάνα του
λιώνουλα βδέλλες
τα μάγια ξεβάλλει
- Τι έχεις μαυρομάτη μου
- Εαυτά μ' εβάρεσε
το χιόνι το λεπτό.
- Βαρ' τον με τον πόνο
Μ' ήμερα πόνεμα.
Μονάχο στέκεται

μι' ένα βαρβάκι
(α. μικρούλικο)

(Στροφή του ωχαδιού
και του α. Ειρήνη)

(Μοιρολόγια)

Βλ. και τα σχ. 60-61
και 364

Παραμύθι: Ο αγνώστης

6. Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς κι είχε μοναξιά, κι είχε ένα βουνό και του έφαγε τα φρόνιμα. Αλλά τι μυρίες, τι αγγελιές δεν του στείλανε ώσπου ένας λογιώ-λογιώς πήγε κι έφερε έναν, να του πει και ιστορίες. Έβρισκε κάτου γι' αυτόν και του λέει - "Έχω εδώ ένα αγνώστη. Αν θέλεις να με στείλεις πάλι πίσω, να σου φέρω το μοναξιάρη." Λογιώ-λογιώς έκοψε τα βουνά τα δρόμια που 'χανε κι έφτασε στο άλλο μεριάρι, το είπε "Παρέμπολη μόνος" και έβαλε γύρω-γύρω τον άνδρωπο να μη φύγει το μοναξιάρη το μόνο, γιατί είναι το αγάπημά μου βέ - Έλεγε άγγιξε και τα φρόνιμα του - Κάθε μέρα τα ζουρλομανδύλια τα βουνά, τα νύφες, τα έλατα, τα βελανιδιές... Εσύρανε ο βασιλιάς και ο αγνώστης. "Τι κάνεις, αγνώστη; Και τα φρόνιμα;" - "Όλα εδώ, βασιλιά μου, ο Παρέμπολη μόνος;" - "Κι ο φ.μ." - Λογιώ-λογιώς έσκασε η καρδιά του βασιλιά. Έσκασε ο βασιλιάς έκαμε το σώμα του (= ενσωματώθηκε) με μια ωραία κορμιά και γίνηκε - Εκείνο το βράδυ να μείνει ο Παρέμπολη μόνος - Έσυρε γρήγορα η νουνού και τον αγόρασε κι έγινε άρχοντας. Λογιώ-λογιώς ο αγνώστης έκανε ένα βήμα και βρέθηκε μπρος: - Να σου δώσω κάτι κουβέντες; σου δώσω γρήγορα! Να σου δώσω μια έξυπνα; σου δώσω γρήγορα! Να σου δώσω και τίποτα γίνεται; πάλι σου δώσω γρήγορα! Να σου και δυο λόγια, να δυσπιστήσεις. Ο Παρέμπολη μόνος, ο παρέμπολη μόνος και έσυρε - και του βασιλιά.

Πάει δω κι ο βασιλιάς και ξαναρωτάει: "Καλέ μου αγνώστη, τι κάνεις, καλά; - Καλά για μένα, γρηγορά για σε! Ο παρέμπολη μόνος παρέμπολη μόνος μπρος και έσυρε! Ο βασιλιάς ξαφνιάστηκε γιατί δεν είχε φανεί ποτέ του (μπρος στο παρέμπολη μόνος)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

7. Άλλο: Ο Μοιχιές

Ήταν ένας βασιλιάς κι είχε μια γυναίκα κι ένα παιδί, που το λέγανε Νικηφόρο. Είχε κι ένα μονάχο του αδερφό κι αυτός πράμα κι είχε μια γυναίκα του. Σε μια μέρα ο βασιλιάς ο Νικηφόρος και ο μονάχος του αδερφός μοιχέψανε μεταξύ τους. Ένας άγγελος είπε στο βασιλιά το Νικηφόρο πως ο Ν. είχε μονάχο του αδερφό τον αγαπητικό του. Το 'χε μαντεμένο και τον είχε σκοτώσει. Το έμαθε ο Ν. από το άγγελο, έκλαψε και είπε στον μονάχο του: "Τι παλιά, μονάχο μου!" "Καλά μη μου κλαις για αυτό!" Έτσι τον είπε και τον παρηγόρησε, έφτιασε και τον μονάχο του. Ο Ν. είπε στο μονάχο του αδερφό να πάνε μια μονονύχτα (=περιπάτημα) μαζί του. Και είπε: "Θα πάμε, αδερφέ μου, θα σε πάρω εγώ, αυτός εδώ να βαστά το σπίτι, να πάμε τον περίπατο μας". Έτσι και σηκώθηκαν και πήγανε. Πήγανε κι αυτοί και μια γυναίκα κι ένα παιδί. Πάνε κι αυτοί και μια γυναίκα κι ένα παιδί. Μοιχεύτηκαν. Έτσι γυρίσανε πάλι στο σπίτι τους και κοιμήθηκαν. Ο Ν. είπε στο μονάχο του αδερφό: "Πού πήγες εσύ;" Μοιχεύτηκε. "Πού πήγες;" Μοιχεύτηκε. "Ο, κι εσύ;" Μοιχεύτηκε. Έτσι ο βασιλιάς ο Νικηφόρος

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τσαρκιά-σταυρός γάλοι να φάν τον Μουχμέ (35
να σκοτώ - "Σέρχιο γουνού
άλοι να λαβρεύν με τη γάλα, ~~κι εύλα~~ ο καημένος,
έφαε ό" τη μάρα, ~~σφάρα~~ σού δεν ήλαι γάλοι (έβγαινε)
γουνού γειά: "Πουγώ γάλους, σουγώ γάλους!" Πού ο ίνς; τόνς
χίρας; ~~Εχρώσεν το κείνι του;~~ Εσούμα τά γάλοι, έχρώσεν
το κείνι του χίρας, κι χίρεσ δύν καγόν καιρό (δε. εύλιχεν)
τον έλαν βούλα (σι ισουρέλσεσ) άλου το σχολειό γ' έβγενε
δό βαγιά. Όδο να σάν βούλα, το βαγιά, ο Μουχμέ άρχ-
ισε γ' σύν σάγε λίν σόρι τον σχολειού. Έρχιν γουνού
το δημοτικό: "Μουχμέ" του έσκε, λι ~~[illegible]~~ σεβλί
γάλο"; "Μουχμέ" - πού χίρας; Μουχμέ - πού τά
σόρι; "Μουχμέ." Τούν ο βαγιά ακερμιν έγγον
χρόνο νά τον σέρχιν. "Νάν τον δάνιχε, ένε, έγγο κεί-
νι, δόσου, νά το χαρτώσομε σχολειό να σάν δύν ωρα. Του
έχάραν γουνού το κείνι, σιό δάσο, σου εφείσο, το χόρι-
βαν σχολειό, μόνα το κείνι έχαρούμεν γ' χεσόν κείνι γ
Μουχμέ ~~[illegible]~~ Ο καημένος όπιν ήλαι εύσόν γ' το κεφάλι του
μεγό. ~~[illegible]~~ Ο Μουχ το κείνι τόν έβρε ε' σε
χάνι σού έμνι έφάγαν το σκι σκάγκελο. Τι χρώτε
εσύ έδω; Έλούδο για να δω; Τα σκι σκάγκελο (χόρλο,
μύγα) τούς βάνι σχολειό. Τι άρκετο. Πόσο δέχεσ; Σόσο το
μεγάλο. Του το σημάδεψεν σκι σκάγκελο μέ χίρα (κεφάλι)
εφόρεσεν το κείνι του χίρα κι έρχιν δό καγόν καιρό.
~~[illegible]~~ Εσύρε κι δυο χρόνι έγγον κα κείνο το χόρο
κι σύν δό σχολειό να σκοτώσομε λίν έλιά του βούβες
γιά. Όλα γουνού άρχεσ το κείνι να χαίρεται, ο Μουχ,
μεν κόλεσεν το χαρτούσι. Η σχολειό εφερε σεν

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Το βαγιά να τον ευλογούσε. Εκείνη έλεγε
— Ωχ, λεν, μέ χαϊδάκι με το Μουχτε!
Πολύν έρωτα εμαζώχτηκε, έβγαλε ρούχα βαμ-
μένα, τον' δωκε να τ' αγιάσει. Όλον τον είδε η αγάπ-
δε μπορούσε να σωπάσει ούτε λάλο Μουχτέ. Που κα
δεν μπορούσε να σκοτώσει, εφτύσε, τον σίαλε λε
αγιάσει. Πήγαινε κοντά εδώ, τον είπε — Τι κακό Έλα 'δώ
Μουχτέ; Τι "κακό" ι' αχάλι; Τι κακό; Τον γάλο
— Πού, πάρε να σου δείξω. Κει τον' άλλο τον είπε
Τι σου 'κα ι' εσύ ι' αρίφ τον, σου έσπασε σου
μένα σκοτώνει βρέχουλα. Βαγιά, τα χάμε, τον έλε
βαλε, σπού τον εκαμε μπρος του ι' τον χάμ
το βαγιάτο αγιάσι γι' τον "κακό" διάβολο.
Και μπαίνει μεγα σφιγμένος Κ'
και μια αγιό μεγάλος. —

Και μεγα αγαπούσε ν' αγιάσει με έρω
σε μάνα δικιούλα να δε χτυπήσει.
(Να σου βρεθεί το μέλι) και αρμυρόζικη αγιό
Λόγου η κερασιά
Στη δικιά του άνοιξη η λαγκάδα
του ανθούσε το κρύο και χιονάτη

Αν δεν τη πάρω, μάνα μου, που ήρθα να
σάνω σε κείνα τα βουνά, σου 'χα κλεφτιά πλάι
Πάνω σε κείνα τα βουνά στη Δροσερή τη βρύση,
σαν με είχαν έρωτα με το σπαθί στο χέρι

Αθήνα
1912

Αγγαίβολο (ή Κυρία Άννα Φανερωμένη ή Γεροντάς Βλαχοπαλίκα — (από το χωριό) — ετών 85 —

Αρχόλες και μεγαλάνη και γοντή γλώσσα μά
δάσκαλο μη φοβηχαίνη γέρος νέος η σκιλή
Βγέπιλε, μη χαλάβλε, εί μη φράσκερα χωνί
δι' ικονοστημών (σήμερον;) τον κόσμον
και μαλάκη ήθοποιί.
Γυρνό κάνα το σώμα εί' τι γης δείχη ιαφή
κινήχιά δα σαρκάση εί' τον γοβερό μερδή.
Δεν μη σποδική τούτο, σφοδρά δόμα η ζωή
Βιογρ. σ. 146. — — — και σηραίνομε χωμοί

ΜΑΓΑΖΕΙΑ (26.8.57)

τα μαγαζεία — τα μαγαζιά — το μαγαζί — τα μαγαζιά
μηχανικά — ιραχιά — βαριά — το σκυλί
ιραχιά — ιραχέα — ιραχιά — το φαγεί(ν)
τις γυναίκες — τις γυναίκες.

Οι Υφάντες (χώρο)

Δυό χέροι γαροσκυλιοί μαζί ήσον σταχτερίσι
σάμο δα βούρα δά σκυλά μέ χρι σχεδί κανίβε
τον γαρισιό τα σκυλιά έβγαιν εί' κολά τους
τα κοσμήματα τι μικρά ~~τα~~ — — — —
τ' αγριόχρια τα δοιμάτα, τις σελαγές τα δίχτυ
τα βαρκία τους και τα κουπιά, και τι χρειά τους βάρκα
και εί' αυτό τι κερδεί τους έλεγε για φράσκερη,
"ένα λεφτό κάτ' ένα κολύμπο και μαχαίρι πρωί.

Ολά ήταν τά σπίτια τ' χωριού των γαρακάδων
δεν έχουν δίχτυ, με ψαρεύει η φυλακή των σκύλων
ούτε φοβούνται από ψεύτη, η φλόγκα των φεγγαριού
κοιμούν δ' γ' γάλοι δεν χρειάζουν κλειδιά
γ' γρω βεζέχ' η δγκάδα μι χαμηλή κληβάρα.
Δεν ήταν πλούσιοι, άλλοι τα φεγγάρι,
μ' οι δυο γαρακάδες χρόνια δεν δουλεύανε γη
εδιάβαιναν τον κόσμο κι' άρχισαν να μεγαλώνε
— Γέρικα, γέρο, πλούσιε, σου 'χαλά τα πλούτη
το κλουβάρι τού μικρού σου τραγούδι η μοίρα
Εμί είδα τόσα όλα κι' άλλα σου να φέρω
μήν τύχει και χαλάσουν εμένα σου ωρές;
— Δόκα βρίξη, γέρο μου, τ' όμορφο κορασάκι,
σε παραπονάμαι ο καημός από τον Άγιο δρόμο
γιατί σε σε γνωρίζω σε χρόνου γ' τη νυχτιάτικη
Μια χρόνια δυο όνειρα μου 'χιδ' αυτή κάθε
κάθε νύχτα τον ίδιον μου, δεν να το μάθω
σημαίνει δυο διαφορετικά έρχει, καθώς γ' σάλτα
γ' δεν παραμορφώνεται καθόλου το πρόσωπό,
είδα σε κάθε καθόλου - άλλοτε δ' είδα βράχο,
τα χάρια παραμόνευα γ' ένα μαύρο κυπάρι
Ελάφρα το δάκρυ και κάποιο λαφρόνοτο
Μεγάλωνε και είχε φύλλα και άλλοτε γ' χρόνο
Μα τα φυλλά δά χάρια των μαλλιά το μη χάρι
και το βαρύ εξέδαρε και το μητρί εγύρα
Μα όλα ίσαμε μυρωδιά έβαλεν δ' νους μου
γ' ένα αγρίζω το δο τα σπίτια τέλους γαρ
γαρ μεγάλα σόχρυσο και χρυσοσκεπασμένο!

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τρυφερή φιλάρμα το ζηλιάρι αϊδόλι μου
μου ιχοί το σίδερο του ξύλο το χαντάρι
του 'ρίξα δώδεκα μι λυρά, κι' όρκιβλιμι γ' έφυγε
στη δεξαμενή σφιά του θέατρο κι' ώδε,
σαράντα χρόνια μι' λυρά με το χαντάρι σου 'χω-
τα κι' αυτά καϊμένα γ' ώρα, σύμφορέ μου,
σύ με γ' αι μι γυμνή σου, γαλί σαν φοβούμε
γ' αλον τον όρκο σου 'καμα, μην σκας ο σμαρλιά.
Ούτ' όρκο εκαμα, ούτ' γαρι είδες - - -
Πάλι χρυσό σκέρο, κι' α δεν να βγει η' χρύσα
γάρκω γαρι' χρυσή, με κόκκινα καϊμένα
γαλί μ' ονύχαλα χρυσά μι σειά δ' αϊοδάχτυλο.

(Από μικρός 12 χρονών το θυμάμαι
(από βιβλίο;) σου λοιπό δώσ' ο δάσκαλος - ο σιδερας του κ.
Αντρομένη όχι "σαχνίτσα")
Ιωάννης Μιχαλάκης (Γιάννος) ετών 77!

"Ο κ. Μιχαλάκης χάσε νοστιμιά όλη αυτή, όταν αναγκάστηκε να σκοτώσει τον Κουρέλιον."
1906; (1898)

Το γιαννιώτικο τραγούδι

Ήρθε σαχνί η κυρά μου
Ήρθε σαχνί η εξαδέλφη
Ήρθε σαχνί ο κουμπάρος
να λουμάρουν τα λεφτά μου
Μα μοσκοβολά και μαγειά
σπάνια, σπιούνα (= μαγειρική) γ' λουκάνικα
τα ψημένα το κρασάκι
δίχως τα το δώ πικρό μου
και τα σταλλώ με το κου
τί κρασάκια σου θελουν
Να τα, θελ-ε/ι-σκε

Να μας δώσει ο Θεός υγεία και καλή χρονιά
να ευφραινόμαστε με τα παιδιά μας
και τα εγγόνια μας
και όλη η οικογένεια
(ή όλη η φαμίλια)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ο Αλιμέρης ἰσὴ Βρεσθένας (Βρεσθένα)

(γιαννιώτικο τραγούδι)

Ἀπὸ τὸ Γαβρόβο τὸν Ἰούλη τοῦ 1901 (ἐλεύθερο)

μωρὲ, ἐκόπιασε τὰ δυό
ὦ, καὶ ἕνα χαλάλι.
βαρυμένο μου ἄλογο (γιὰ σημαδεμένο γλέντι)
δὲ σοῦ βάνω σέλα
νὰ τὸ βάλω στὸν ὦμο
νὰ τὰ, νὰ τὰ κι ἄλλα
χαϊβανάκια (σοῦμα καὶ καβάλι) τὰ ἐκαμα!
ὦ, ποὺ ἔμεγα ἡ βίδα
ἔμεγα καὶ τὸ σπίτι (μακρόσυρτη
ἐλαιόλιμνη ἡ ἀλαγὴ
λύρα δὲ σᾶν νὰ τὸ φιλάω
ἀλλὰ δὲ δὲ σοροφδάω
αὐτὸ δὲ καὶ σοῦμα
γύρα δὲ σοῦ ἀρχίσω
ὁ ἄρχοντας καὶ σοῦνε γύρω
δὲ ἐ ἄρχοντ' ἴσα μὲ τὸ βράδυ
καὶ ἄσπρα τὸ ἀνάβει)
αὐτὸ δὲ κὶν σοῦμα
καὶ ζυγόνα γρόσια
δὲ μοιράσω τὰ ρεστα

Παραλλαγὴ

(ἐσοῦνε = σοῦμαι δὲν ἐσοῦνε τὰ λαβράκια)

(Ὁ Ἀλιμέρης ἦταν ὁ ἀδερφὸς τοῦ Γιάννη Μεγάλου).

Βλ. καὶ σ. 89

Τὸ γεφύρι τοῦ σκύλου τὸ χάλασε (βλ. σχ. 89) σκύλ
νὰ καὶ τώρα. Ἐλαλοῦσαν ὅτι (τώρα καὶ 50 χρόν
κάτου τὸ γεφύρι ἐκάθανε σκύλος ὅλο, ὁ σκύλ
ὁ γαμπρὸς μὲ τὴ νύφη ἐκαλοῦσε ἀπάνω. Λέγ Μορφ
ὁ ἀφεντικὸς σὰν ἀκούσει (τὸ σκύλι) ἔχει κάτ
φοβᾶται ἢ ὄχι ὁ Ἀλιμέρης τὸν Γιάννη μὲ τὸ κεφάλι, μ
κάτω ἴσια κλουβιὸ (ἢ φωλιὰ) βλαμμένο

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(141

Τρίζει-τρίζει ~~[illegible]~~ ωαν' οι ωάλοι
σου σιος Μανδού τ' ανταζάκι
αγγο ώρδοι κι' άγγο θεσπρώτο
δο κελιί θεσπρώτου
Για' ο 'λληρεά του Γιώτη
σου γαλήνιση και ού
χέρια σάδια και μεγάλη
κάθαι σάν το Καρναβάλι
Για' σου, Δυσκόλη, ήρωα
ω' ήρδα και σ' γράφω
κι' ήσουν μάδ' δο καρδούνι
και δεν άγιαν ζωή μονοιασμένη

(Β. και σχ. σ. 89)

(κ' εμένα)

Β. Ζήλια Σελίδα

Β. αντιχ. σ. 171

Θέμω να ξεδιαλύνω
και μετά να ξαναδώμω
Γ' είν' ο Μήτρος Παπαζήμ ⊕
δόνα γράτα και αυτή;
Είναι πολύ, μαύρο
σαράντα,
γερμός ήν' ο μεσοφόγος
σου τον φάλεγχε ο Μοσκώφης (σόγκρ. του Π. Σούτσου Δημοτ.)
Μοσκώφης ήτανε
~~[illegible]~~ Την ήμερα με τον ήλιο
και το βράδυ δο σκοτάδι
και δεν του μένει σκοινάδι
ου γάδε νάβρο δο σοδάρι
Εσκαίνε να πουμπάζ
και δίχως όμως ζαγαράδι
ερχόδανε ο φαγάσιος ; (και ωρολόι)

(Διήγημα
Γεννήθη στο Βαλτέτσι Γυαλού
Σουδενά το 1948 ετών 52)

⊕ = σαρκαστικώς

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

με ὁ Μίρος θὰν ὁ Νάκος (Καλόγερος πανοράχης
διπλοπίλαιη ἀνδή
Του ἀρμάτιαν τὸ μυλάρι
μὲν ἄρβυα δὸ σαδάρι
δὲν ἐμὲν εἶχα δυσιπάσι
μόν ὁ φόβος τοῦ Γιαννάκη (δημ. δημοτικά)
" Ἂς ἀμόσωμε τ' ἀνιλά (τὰ σφαγα) (τὰ σφαγιά;)
καὶ ἀ "ἐρθωμε νὰ φρέσι
Μιὰ ἄγνη δουλειά, (ρεβτα)
ἔμι βάλι κι' ἐμ ρόλι (δὲν χρεμμή, δὲ μανάγι).
Χρόνους κινάει ὁ Νικολάκης
- - - κινάει ὁ Ἀναγνώστης
(ἀπὸ τὸ Γιάννο Μυτάκη. Τὸ τραγοῦδι τραγοῦδ
μὲ ἀδὸ καὶ 40 χρόνια

Ἐφορεία Εὐχύρου - (ὁ Εὐχρ. σώζεται 1899)

Τὸ 1900. - Ὁ Εὐχρὸς δὲν διαθέτει ἐκ
σοδιὰ γιὰ ἐμὲν ἵδρυση ἐφορείου μὲ ἔδρα. Ὅταν ἐκ
τὸ ζούμπαλο, ἀπὸ Πατρὸν ἔφυαν 7 ἐφορεῖα: 3 1
ὁ Γκιὸ (2 σχολ - δροφυλακὴ ἡμέρ) καὶ 4 ὁ ἀσχ Νικ 2
Μαραθιὰ - Μαλοραδίτικα - Λαμπίρι - Μαγρὸ. 3
Δρεπανιδοπὴ ἐφέδρων ὅρους - (Τὰ Μαλορατίτικα διαφ
ἐφορεῖα; Καὶ δουλειά. ἐκκλησία καὶ

(Πάει στὸν πρόεδρο Εὐχρὸς, ἀφιερώνει τὸ ἐνεκ, κ
πέθανε μὲ ἄγνωστο χαιρέκακο γιὰ τὸν Πατρὸν).
(ὅμως σώζει τὸ Τεφτέρι ἐπιτροπ. μέχρι τὴν ἐφορεία
ἀπὸ τὸ ἐφορεῖο Εὐχρέϊ).

Ὁ Ν. Δημόπουλος ἀπὸ τὸ 1946. -

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μεγαρίς Κορίνθου 2 χιλιόμετρα
Μεγαρίς και Φουντάνα (πλάκα).
ώρια (5)

Δημοτική 1951 (Μεγαρίς 254 οικογ.)
Φουντάνα 253 "

Εἰσαγωγικὰ μόνο κῶδ.-(ἐγώ, σύ, αὐτός).

Πρὸν κλείσῃ ἐγώ, ἀκούγω - (εἶχα κλειστὴ
κάθε, ἀλλὰ ὅσο ἤθελαν σέβ, μάρμαρα (λιγόπορα).
Τὸ μάρμαρο μοιάζει κάθε, ἀλλ-ωγάϊ.
δασκαλοσέττες γιὰ νὰ δείχνουν τὰ μάρμαρα. ἀγκυλοφορία
ξανθερύθρια: ἀκρωτήρι, ἀγκάθερια (λίμνοδα), νεύκινοι
ὁ ξένος ὁρόμος (ὕνασις), — Ἀθήνα

τὸ τσαγκούλι (=κεφάλι) σύροδοχεῖο.
τὸ σπίτι = ἐγκλειστὸ ἄρχεῖο, μέρος χωρὶς σκόλιες (ὠγιάτ)
= σημερα = κεφάλι (μιὰ λέξη ἐγκλειστή).
= γραμμικοὶ σουσούρι ("Μάρμαρα δυὸ σουσούρια ἐγκλειστή
ἀλλὰ σύροδοχεῖο ἡ μεγάλη κεφάλι. [Β καὶ Salvator-Mizzi σ. 149]
σουσούρια. Μιὰ μεγάλη τὰ ὠγιάτ ἐγκλειστὰ (ὠγιάτ-...)
σπίτι ἢ σουσούρι σου μεγάλο σ' μεγάλο ἐγκλειστὰ (= $\frac{1}{2}$ κλειστὴ)
μιδομούτρο = ὅλη μιὰ 1½ λέξη ἐγκλειστή. [τὰ ν' ἀδιαφ-
γοῦν γιὰ τὰ σώματα, γ' νὰ τὰ κουβαλοῦν πολὺ μεγάλη
(ὁ γυναῖκα) πολὺ σκληρὰ.
μουτρούρι ὅλη μιὰ 2 κλειστὲς (4 σουσούρια) Ἐλέγχει
ἐκεῖ γρόμα ὅπου τὰ μαλλιαρόμορα, μαλὶ ἐκλειστὰ ἦταν
με σώματα Κυμαίου, ἐκεῖ 2 κλειστὲς (γιὰ σώμα ὅλο
μεγάλο).
τὸ μαρτελὸ 3 κλειστὲς (μὲ τὸν σοδοῦ) ≠ σχῆμα μαρμαρόκαδο
(καὶ τὸ γρούβιο)

Κάνω δο γαϊδούρι μέσα δο σκοτεινό
μοίρα(ν)" κοράσι
[κοπή, περίεργη φουλιά]
Φύσηξε δο μάτσαρος δρεμούλινα
"και μη φάτσα δο σοδοβράχο δ' ής
"Εμαγε ο γιός κι' έμαγε ο πόρπα δης

---

(6) Το β' λουλούδι (και γουλουδι) σκέφτηκε μη νύφη
βουλουδιά (το σοκι).

Το βουλουδιο χρυσοπουκάμισο γι' μά σόρα, σαβάνι
τα μουζούρια δον λόγο μά λά θαμάζια (λιλιούζι)
τα μικρά λουλούδια βάζουν λαμπιά-δάκρυα, φρούτα
κυπαρίσσια μ' ένα λουβερνί μαντήλι.

"Σ' έχω κρίβουλα ν' αλέβω μά σύρρο."
"Η" γιά' 'χει διάφορες ποικιλίες:
- Χόλερα (κάνει γιά μά χαι)
Χλυκοζιά (μικρόλιγη δο χεριό)
Χριζοζιά (μακρούλινη) Το ξύλο δη σπίτι
σαν δο "ύλιο" χιου δη άγγλα.
Τις χεχωρίζω άσου το φύλλο.

Θα αστά δο Παλουκιώτικα
η Χαρ. Συλιόπου

Θύμα ν. φυτρόχαντα (δ/του Δ.) Ύψος 0,57

Καθημερινά - Για τα ελαιόφορα (μήκος 1,40 Χ 0,55 με σχέδια

Μεγεθυντικά ή διαστολή - Κάτω άκρο στάση (παραδείγματα τα σύνθετα Γαρίφαλλα, ζαμπάκια

κούπα (= το σώμα).

μουστάκι (μικρό μουνάκι)

μουνάκι άλλο χρώμα

ή μουνάκι σύνθετο.

μάνικα (ή) (του καφέ)

Πελάτη = (σύνθετα μικρά μέλη)

γαβάνα (ή) = φυλλάδια / πέρνο.

(άγρια σύνθετα - δουλειά Κρητικά ιδιαίτερα Γαρίφαλλα - αγριοφαλλιά ή Λευκάνη μπαμπάκια ή λουβάκι.

Γαρίφαλλα ή Μαλοπούλι αγριοφαλλιά

Σχέδια = σύνθετα χρώματα

φωλιά = μυκητάρι με δυο σαλιγκάρια - το δεύτερο γιά να χυλάει (πλάκα)

Έχει 4 (") αδερφάκια (ο φίλιππας, που φαίνεται φίλιππι)

Όλο το χαβαλεδάκι.

α (Τραπέζι)

Ελαιοφορία: βλάβη, δηλαδή

α/ Το μαδιναλίσο (= συρμός)

β/ Ο παγκάδουρος

γ/ Η μεγαλειά

πηγάδι ζάχαρη

το φτωχό μικρό δαφράς

μακέτα = το συρτάρι

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

το παράκυρο / τὸ κασέλι (= ἐσωτερικὸ χωρίσμ
• τὸ ἐνετό = ἡ ἐμπιστοσύνη.
τὸ φόρτωμα = ἡ ὄρεξη (φορτώνω καράβι) ἢ κάτι
ἡ. ἐφεριδα = ἐρώτα σὰν λοιπὸν ἂν νομαίνεται.

-Καμὶ ἐν' ἢ καὶ τὸ καλύβι, μὰ δὲν λὲν ξάφνα ὄχι.
(ἢ Κ = Μεσόγειο)
ἀφορμὴ ἐνα ψάρι θεσσόστο! (θεσσόστιο;) = σφυρίδα.

Παραδοσ. "Ο Τσάρμας καὶ Παμέ"
" Λεν Εφημ. "Παγοί" 15 Ἰαν. 1953 σ.

μοζρίνες = οἱ μουρτίνες.
τὸ ἀλάμα αὐτό, "ἀνιφόρου-καλιφόρου" κάνει διαφ

Ο ἀγράμματος (βιβλιοπωλεῖον) Διαμαντῆ Μαγγαρᾶ
(Κωμικογραφικὸ χειρόγραφον τοῦ αἰ. ἀπὸ διάφορα
σημειώσεις - Μοῦ κλέψουν τοῦτο ἐνα, μὲ χρονολογεῖ: Ἐν Κερκύρᾳ 23-12-19
Ὑποψ. Δήμαρχος Μαγδαλίων (Πύλος) καὶ γράφω. (μὲ ἀπορθογραφίες ποὺ δίνω
Ἀρχαῖος καὶ μεγάλος καὶ γοητὸς ἐλληνισμός
δίκαιος τῇ σημαίᾳ νίκης χάρις καὶ σεβασμός.
Βγαίνοντε μὲ γαλήνη κι ἐν ὀρθοκέρατον χαίνει
κι ἐν τὸν παγωνιστόμον τοῦ κόσμου καὶ μεταίαν γόνυ.
Γυρνοῦ κάνει τὸ σῶμα κι ἐν λὲν γὰν δεχθῇ ἀμή
ἐν μηχὴν τὰ σαρκάσματα κι ἐν φθορὰ μηδέν
Δὲν μᾶς συντάραξε ἰδέα δόξα φρόνιμα καὶ τιμή
ἀμ' ἐδῶ ἀφήνομεν ζωὴ καὶ σκορπίσομεν γύρω
εὐαναπόμενα ἢ φύσις κι ἐν τοῦ κόσμου τὰ χαμόγελα
κι ὅσα ἀπὸ μᾶς μένουν μᾶς λάμψουν, κάνα δέχου καὶ μᾶς

Ζήλα παίλα καὶ ἀγάπη νὰ σκοτώσῃ καθαρὴ
καὶ θεοὶ νὰ σὲ φυγάψῃ φρένον τόρως νὰ μὴ τρώῃς.
Ἤμερα ποὺ δ' ἀποδάσῃ, ἀγγαρίου ποὺ δὲ σᾷ
ποὺ μελαγρονᾷ τὸν ἀέρα καὶ τὸ πέρμα φρουμᾷ.
Θαλλίνται τὸ πόρα κι' ἀμαυρώνεται τὸ φῶς
χαίνται κ' ἡ ὁμορφιά τους κι' ὅλοι τους ὁ χορτός.
"Ἴδε των ποὺ τὸν μελαχρὸν, κι' ἀμαρία τὸν κυπαρισσοῦ
καὶ τὰ φουρτσα λιγνὰ ἀνατσαχτὰ τὸν μελαγκοῦ.
Καμμιὰ ἀγγαρίου λύρα, ποὺ χαμηλὸν τὸ καιρὸ
θαρρεῖ νὰ φλαμουρᾶται σὲ καμπίνι φλόγερο.
Λυπούμαι καὶ μονὴ σᾷ, ἐδῶ οἱ ἀνθρωποι λιγοῦ μὴ γῆ
κι' ἀπὸ σοκάκι τοῦ δεκάλου δὲν πλανιόμαι καμμιὰ.
Μὰν κυπαρισσοῦ φωλιὰ σου φραγμὸς ἀφουρνιὰ,
ἡ μονὴ μὰ εἶναι λίγη καὶ βαρὺ ὄνειρο θερνᾶ.
Νὰ 'τον δυνατὸν νὰ ἰσκέψῃ κι' τοῦ Ἄδου καὶ νὰ φθῇ
τὸν χαρακτὸν τοῦ κόσμου τούτου ἀγκοὶ ἤθελε χαρᾷ.
Χάμου ἐρχόνται τὸ θεριὸ, καὶ μὴ σκαίρνει κι' μονὴ
μ' ἀρφανίῃ καὶ τὸν δόξαν ὅλη κι' ἀφουρνιά.
Ὅλοι μὰ τὸ ἐννοοῦμεν καὶ τὸ βλέπομεν δυχνὰ
ποὺ ἡ γῆ μᾶς καλαΐζεται μόνον κόκκαλα γυμνὰ.
Ποὺ εἶναι τὰ ὁμορφα καμπὶ; ποὺ εἶν' ἡ δόξα μ' ἡ λαμπή;
ποὺ κάνει τὰ χρυσὰ δαμάσια; Ὅλα φθείρονται ὅλα γῆ.
Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους κι' τὸν Ἄδη ποὺ θερνοῦν.
τὰ διαγώνια τοὺς καμπίνου ἀσπάχνα τοὺς μελαγκοῦ
Σκοτάδι τὰ κόκκαλά τους, ἀμαυρωμένο τὸ φῶς
χαίνται κ' ἡ ὁμορφιά τους κι' ὅλοι τους ὁ χορτός.
Ζωὴ δὲν ἀνοφαίνεται κὰ κὶ κρίσι τοῦ Θεοῦ,
ὅλα τὰ κριτὰ τοῦ κόσμου μέγαν νὰ φαντάζουν
Ὑψηλόφρονες, δαίμονες, εὐγενεῖς καὶ ἀνθρωποι,
ἴσα δὲ νὰ τοὺς κοιτᾶσαν δαίμονες οἱ τρομεροὶ
Φωτιὰ, σίδερο, μέλαμμένα, δῶδε κι' ἄγριο ποὺ θεριὰ
μὲν κρεμμένα τὸν Χάρο, ὅσους πλάκωσε διμὰ
Χιλιοι χρόνοι καὶ αἰ μέρες, κὶ τὸ φρουνάτον κι γῆ
θέλει μέγγες ν' ἀνοιχθοῦν, κὶ τοῦ γῆ δείχ' ἀφῆ
Ψυχὴ μὴν εἶναι σᾷ δόξα, ἡ λαμπὴ φρουνιὰ
ὄνειρον εἶναι ὁ φρύλος κὶ ἀνθρώπου τοῦ γῆ.
Ἡ [illegible] μονὴ του θαλασσία, μιὰ τοῦλα τὰ ροδάκια
τοῦλα τὰ λιμανὰ τοῦ κόσμου, διὸ γῆ φρουνιὰ.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

27.8.57 Εμένα: Και μου δώσε χάδια! (=λεν ιδιαίτερα σε παιδάκια)
σύζυγος. Χέσ' το γιατί μ' έκανε τον φόβο! (εμπ.)

ΜΑΓΑΖΙΑ. 27.8.57

Αγια Ευφροσύνη - Μαγούλα Ζωγρ. Δημοσθένους
γεννήθη Κάτω 1873

Γάμος Ιερέως
Χριστοδούλου Αλιάρου (Εφορος σχολ. Αγ. Τριάδος)
" Ζαχαρούλας Χριστοδούλου Ιερέως Αλιάρου
ο γιος σου παντρεύεται (+ 17 Φεβρ. 1873)
Δώρο 18

αρχαιότητα | Συνοικεσία: Παλιόσπιτα - (Ενοικιαστά)
Αγιος δόντης: ⊗ Εξ. Ιδιω
Κυρίλλα, Αθανασία, Χρυσούλα
Κλαίνει Γεωργία Ευφροσύνη.
2 ορφανά

Μαγούλα (Μοσχονησιώτισσα - Μυκονιάτισσες)

σαγιάτο = δυνατός (ή καθαρά).
μαγειρίνα του σπιτιού.

Μαγειρεύω Πάει για ψάρι, κολοκυθοπίτα με φύλλο Μαγούλα.
καλά αυτή. Είχε το σπίτι της αυτή. (Είναι όμως γ' αρχοντ
Φιλοξενεί τους αλλοδαπούς).

Οι αλλοδαποί ήταν του Ηλιόπουλου, είχαν έρθει απ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Η μάνα του Σουλίου γ' δυο γιους εδώ και 30 χρόνια σου
μιλούσαν Αρβανίτικα. Για τη Λάκκα εσένα μας λέει
είναι Λακωνίδα αλλά η μάνα του Σουλιού (Στ. Μαγιάκης) (149

Στου Δελιόπουλου τη βάρκα τη γέρα Φρονούσες (είναι
δυό βαρκούλες γ' 2 καπάκια) "Αφρίτα δε φαρμ' η Φρονούσα του
Πραλόμπρου" "Αρβανίτα" του λεγαμε αυτού. Υπάρχει γ' ακόμα
εκεί "Τ' Αρβανίτικα"..

Τον Αγρο Αμμουδιά έχουν: Ήτανε σπάλα ένα χρυσόψαρο
μικρό (καπόσπαλα). Αμμα είχε ακόμα Δελφίνια και δω στην
Ακρα του Άγιου Ιωάννη "Δέλφια" να λέει κανείς. Σπάνια μεγάλη
την ερωτάει γ' του έκαμε ιδιαιτερα. Κι άμμα διάβηκε να
κάνει σχολειό κι άμμα Δελφίνια. (και τα Μαρμαρα)

Στη Νίσαρο ιδιαίτερα συνηθίζα του Μουρτιάδου. Εφτιαχνάνε
Υπάρχουν 2 κατηγορίες: α) οι Αρβανιτοχώρια
β) στην Καλογριά της Λάκκας. (χερσαίο)
(χερσαίο σαν πρός την στεριά καλό)

Τραγούδια

Εσύ σουγιά του κάβουρα γ' τις Ροϊμέγες,
κύτου γυρα σου φαίν, χαρταετούλες
για να σε δείνω γράμμα, γράμμα γ' γραφή
τα δάκρυα τις μάνας και τις αδερφής
Εδώ πα χρόνια σου 'χρωστ, μ' απαρνήθηκε
μου δώσαν γυναίκα (δηλαδή σκυλί
μαγκούφα τα κεφάλια και δεν έχουνε
με μάγουλα και χέρια και δεν έχουνε

του Ιωαννίδη

Όλα μου λιγοθυμώ να' ρθω, κλαρωτές βραδιές
μ' όλα μου γειώνω πάλι, άγιος χαϊδολογιές.
(Εξαδάκτυλη Καχτσούνη 65)

Ανάβω

Κάθε φορά μαζί σου μου σκοτώνεις μια
μ' ένα φιλί σου μ' ένα χάδι
μ' ένα λόγο σου γλυκό
μ' ένα βλέμμα σου βαθύ
κι η δική σου καρδιά
δεν έχει δέκα κι εκατό μου,
κι εγώ σε λατρεύω -
που 'χεις σύνορα και σπίτια
δε μ' αγγίζουν καθόλου.
Σε θέλω πάντα μαζί μου
χωρίς αγάπη όλη σκιά
και μη μ' αγγίξει ο ένας χάπι
με καρδιά κυκλοφοριακή.

(κάτω φορμαλ - και φορμαλ (δε)

μ' ένα λόγο σου γλυκό - μ' ένα βλέμμα σου βαθύ

(Ποιον Καχτσούνη μόνο τα φορμαλ)

Ανάβω Ψάχτω καταρίνη (γκολο)

Μια γυφτιά δίχως όμορφον ήλιο
- βαλε μαχαίρι να τραγώ -
τόνε μεγάλο η γκαλιά
- μαγίζει δείλια και γλυκά -
ω, τον μεγάλει η δουλειά
φορμαλ και κοκαλιάρικο -
τον μεγάλη η βάρκα του
- γοργόνια του, μαχαιράκι του,

Γ. Βιχρώνογου

"Αλλα θέμα νὰ τον ὁδηγ
και σκιάν νὰν τοὺ βάγ.
Μιὰ Κυριακὴ ὁρωί-ὁρωί
ὁοφκόσα νάλου το εἰδοί
και μιὰ Πάσχαμιν ἡμέρα
νὰ δίνικ ὰν ὁαρίλερα.
-Παιδί μου, ἐγὼ ἰὰ ἄργω,
κεί πρωτορὰ νὰ σου το εἰδῶ
μ' ἄλλα θέγω νὰ τὰ ὁάρω
και θλυκὰ νὰ σου βάγω.
-Μανα μαγιά, μάνα μαγιά
ὁοὰ θὰ μοῦνα ὁάρω το ὁκιδί;
Ὅσοι ἐμὲ εἶδαν καλαμάνα
και μιμοφερεβιλαμάνα
Καμιὸ φυλὰ δὲ λάμι σου,
νὰ μαγι ὁῦο το ὁκέπα σου,
ὁαρ' ἔχουν νὰ ὁάρ
και θλυκὰ νὰν τὰ βάγ.

(Χιοὶ μιὰ γριὰ τὸν χωρίσαν.
20 χρον.

"Λυσιάζαν καὶ πάλεμῶ μ' αὐλάλα γουδαμένα.
= διασκεδάζω-πίνω

Νέα Ἱστορία

Ἀμα ἐχούμε διάδονα, σκιάνουμε νὰ πενίσουρο ψιρὸ (χαρὸ, γλυκοκρασὶ) καὶ τὸ βάνουμε ἐκαλίν, τὸ δίνουμε καὶ ἁμπάλι τὸ ὕδι, τὸ ἔμορο.

Ἡ Κόβουμε ἕνα μαγιάδι καὶ μέσα, ~~ὅσσο~~ τὸ κρασὶ νουμὲ νὰ κάμη χαλκούβα, τὸ βάνουμε γλυκάδι γλυκὸ καὶ γλυκὸ καλάμι, ψημένο, καὶ ἄλλα τὸ βάνουμε

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δημ. τσάρτι (Εγκυκλοπαιδική) δημ. ιατρική

Πάω σε ένα μαγαζί, όπου να 'χανε μαγαζιν-
ούκι κι έβαζαν μέσα το χαρτί, κι' αφήνουμε στη
μοιρά, κι' έτσι τα βάνουμε σαν πο διπλούτα
(σε ζαρντινιέρα) ή μ' έναν κάποιον τρόπο
γι' αλλά χέρια όπου να μαγαζιά και να σουβλα-
τζίδικα χαναβάνουμε ώσπου να σουβλ. Κι' ύστερα βά-
ζουμε το σουβλάκι μας να ψηθεί. Μπορεί να
βάνουμε κι' βαλόψωμα ή τορτόγιαλα ή σεσαμόψωμο.

Όλα κόμμα πάνω κι κουβάλα το χαρτί ή το φύλλο του,
βάνουμε δύο πέτρα φύλλα κουβαλιέται-σαν
η καυτό, ή δυνατό - φύλλο χωρό - κουβαλιέται.
(το 3ο μι)

Είναι καλό να μάθεις το δυνατόφυλλο για να διαβάζει
τα δόντια, να μουλώνει τότε σόι, σβήνει τα δόντια
όλα σουβλάκι, βρε

Εδώ σουβλάκι βρίσκουμε δυνατόφυλλο κυπαρισσόφυλλο
μαζί με γίδι, κι' αλλά τό δουβαίνει να κάνει γάργαρο
Το κόβουμε ξεχωρίζουμε από το τρύπιο, σου δίνει
γεύση, το γίδι ιδιαίτερη —

Για να καθαρίσουμε, διαβάζουμε τα δόντια, κάνει (μικροβιο-
μα - ἀγριοκαρδιοφοβία) (δημ. άγριο αρώματα - φύλλα
δυνατά) θέλουν να γίνει κάποιο. Το βυθίζουμε μέ-
σα για να μη φαίνεται, το κουβαλάμε με μέλι δυ-
νερό,

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τα μαδαρόμουτρα (μ' ένα χαμόγελο το δάχλιγο).

"Σύρε σπίτι σου, να 'χεις μακροζωία!"

(μαγαρίσια)

Έλον ορτοπαίδι!) Κόβουμε καλάμι φρέσκο (ώριμο) και το βάνουμε χαραμιά πό κοίλιο, δηλαδή μαρούδι ώρα κι' αχαμνάει ο θάνος.

2) Φέτα γερόν με' λον πίδιον χρόνο

3) Πετάλι με' ζουζούνι (= ζωύφιο) νερό γ' βιδί πό κοίλιο. (μανταλίσες) - ζουζούνι - (ζωύφιο)

Ίνγκιαφα = πιο άμορφα - άμορφο) θηλ. ίνγο.

θαλάμι = διάδρομος.

Τα νύχια μου, που είχα μεγαλάρια, τα γέμισε λούδιον μαύρε, και τον μυριάστηκε νάν τα κόψουν

= λερωμένα

Πουλιούνται, Πουλιού, Πλιούς.

Ντραπατσέλα

- Η σου να 'σι μάγκα άδραπού, και τ' αγαπάνε τα βόγι!

- Ω σου να σκάσ' ι' άδραπατσέλα από τον πό μπροστά σου!

Είναι 12-14 χρονα άσπρα άδραπατσέλα μ' έμαθε ένα βιδί, που ερχόμουν από τον τόπο μου και μου έμαθε να βγάνω τα μαλλιά, πιρόνια δυο φορές το χρόνο, άσπρα τον μάνου.

- Για σου μας μαγ' (μαγεία), να σκάσ' φωλιά!

ματαλή

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Παροιμ. Δυό αγάπα σου δεν χωρεμέ σ' μεγα κι' αν κακο-
κι' ο κ μεγα δεν κακο

Εβ' χασ των φορδών μου,
μαλάρι κι' γ' μενούγ μου.

Γραικικα Μεσαιωνικ. Όσους αναπαύσει μ' θέτερα, δεν ίσαν οι κόλλες. Παροιμ.
εδώ 12.

Σόμα φάγει το Μάρμ
κι μεν κάμη τα σαγώνια (τα μουδούλια σ' σφουδ

Μάρμ, ρδάρμ
και δαιμονοδιν'άχμ

δ' εύα!
= δ' ύγεια.

Αθήνα Χαϊδεύω δρά το σπάτο και δό μεραύι δικούμ.
(= το μεγάλο)

" Ο γιός του Κοκοδοδωρή δ' έλα σοδάρι δέκα.
(το μικρ'άρι) χάλι.

Ποιήν Βυζαντ. Το χρυσ αγαπητόν υπόδημα
και το δερμα της μητρός του δημήσας
ή τον δίνει τον υιόν μου,
ή τον άντρα της μικράς μου.

Ζ' ώσε δεν βαγάει γ' μερ
α δεν το έμαθα.

(ανώνυμος)

Θα είναι γ' ποσέμα σου εδωμερ δεν σπάτο.

Θήρα
Το δυόμερο δένα χέμ αχαλιό (αγυαμό)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Συλλογή λέξεων

- Οχι! — Οχιά να σε φάει — Οχιά και μισοφτιδα!
- Σ.Σ. Άξινος και βρα να σε φάει!
- Δεν χάνω — Να χαθείς και μάτης γ' κ' έτσι κουβέρι!
- Ναι — Νέξανος γ' χαρά! — Νύχτα!

Ποιητ. Κόμη ξύδεν υγάση, λούος δε βρωμά —

γ' βαλιερά = ο δίσκος

Εμέ δουσίρω μ' αυτό — — — —
(τραγούδι, δίδυμο)

Εδού ξιλιούρι. ορώ από τον Αϊ-Γιώργη, δύο ίδιο σορτί μια ίδεν βωμα.

Τυρ. — Αγού τα κατσαρίδια, μ' αγού γυναί σ' κόλλε —

Μύθ. — Ούτε και άνθρ του χαγού μ' αυτό κι Βαβυλάς
Ο Ράμη δεν είχε αφορμή και του βρούν γυναίκα
Ούτε ούταν και ντύβρασε μιαν άλλα αφορμούλα
Σου χύμαν γ' χάσαν του Ράμη του μαλλί.
Το χάσαν το χάσαν, δεν μπορώ να το βάλω,
Δε βρίσκω μαλλιά
Κι ο Ράμη επαλιώσαν κι βρίσκω κάνα χάρο.
— Ράμη μου, μωρή μου, χάρο, να σου γ' κοπιάσω
Χαρακιά σ' ούτος σ' δίνω σ' του βάζ, θα μάλλια βάλω εύδε
Δε έχεις μωρή μου και μαλλί και εύδε δαιμονάκι;
— Έχαδα σας πολεμήσω μ' άγω γυναίκα σ' άγω
μ' άνθιον σου χάρακα δύο' μι εύδε δαιμονάκι!

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

— Εγώ μ' άν εσαλαμίνα μι' άγμ. γυναίκα πα
κοί κουμπάρα δε λεγώ, για να με λεγαλύ
— Τι, νάν το σου λέγανε μου μι' ο, τι μου σχ δα
— Μάνα, δυό γρα δε σου είπω, και μα βαρυκεφ
Ο Βάγιος εσαλαμίνα μι' άγμ γυναίκα σαίρνη
μι' εμέ κουμπάρα μα λεγά, για νάν τον διαφαντυ
" Εγώ σοδάρια να λαδώ γ' μαλλιά να κουλέψ
και χέρια βαφτσινιάρα τα δάχτυλα ν' αγγίξ
" Εγώ σοδάρια να λαδώ, και μάλλια να κουλέψω
και χέρια βαφτσινιάρα τα δάχτυλα ν' αγγίξω
Τρεις φορές εσταυρώθην μι' έγμ δοξολογάνε
Βάζει τον άγιο σταυρόν και το φαγγάρι κάθη
και τον κορασιόν το φλυρό βάζει μεσοκορυφούδι
και βγαίνει από μι' μεριά όξω μα μι' αχίλα
και κράζει δυο χρι μι' μεγαλοφωνία βίλα!
Μιλιά βαρεί! Ι' άγιον μι' άλλη επιγιλή (μεγαφωνή)
Πάνω μι' αίδη πάσχει, και Ι' άγια δαιμόνια
και Ι' α μικρά διακωδώνια το Κύριε-ελέησον σαράξαν
(δόγματα) — Πάνω μ' άν είδες Χριστιανό μι' άν είδε βαφτσινιάρα
χρια τα δάχτυλα σου μι' ουρανοφωνία
κι' έμανα μι' μι' άλλο δώρνε από το παράθυρο
— Καμ' μι' μι' μάνα μου, μι' βαριανεμοίρα
σου γι' ουρανάρα μι' έλεγε, νύφη μου μι' εμένα
(= άγμ γαμπρή μου!)
— Καμ' μι' μι' πάνα μου, μι' βαριανεμοίρα
σου γι' πάνα μι' έλεγε, ουρανάρα μου = δικό μου

Γρηγόριος Μιχαήλης αετ 17
Το γράψε σου γειά συμβολαιογρ.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ηλία, έλα, ήλα καλή μ' έχει αγάπη μεγά. Και
σαγαπάει (μ)γράμμα μου. Κι' έχ' αυο λοι καλή
αγαπάει (αυό λοι αγάπη) Και γω ο καλός μου.
- Ποιο ήλο σ' αγαπάει μι ελάδια ή φραγκιά; (157.
Σ' εν εν' αυο λοι καλή μου λιν σ' έχ' (σ'φιλάει) ναν το
(έχωσε μου το μιλό=σ'μα του) - σ' χιώνω
μ' εν εν' αυο λοι αγάπη μου, μ' αυτοί να δακ-
Και γω έχω αγάπο:
- Εμ ήμ' ο σ' αγαπάει μι ελάδια ή φραγκιά
Σ' ελάβε σκιά, αγάπε δίγα, αγάπε ροϊχα σου γείωσε;
- Ούτε σκιά, ούτε δίγα, ούτε ροϊχα μου γείωσε
Σοφώνω το σπίτι μου, το δίγο μου δεφάι,
σου' μου τρίω μερών χαμούρα, 12 χρόνα αγάπη
δίμερα σ' έχω μου σαγαπάει, έχει μου ζεμπίλι
δίμερα μι γυναίκα μου μ' έχουν δεκαπέντε.
(και τον κρυφά μ' εφιλε)
Ελό δρόμο σου κατέβηκε σ' αγάπη μ' μια γριά.
- Της μου, να μ' πάς γριά, σ' οποίον εν' σ' αγάπη
(σου σκάφτει η καρδιά)
- Είναι το κρυφό και το δυνερό, του γου γιου του Παναγή
σου' εν τρίω μερών χαμούρα, δέκα χρόνα αγάπη,
δίμερα σ' αυτό σου σαγαπάει, έχει του ζεμπίλι
δίμερα μι γυναίκα του μ' έχουν δεκαπέντε
- Πώς μου να πάω γριά, σαν σου να του πάω;
"- Αν έχω μαύρο χαίρο, μάι σπυρί του φάει
"αν έχω μάυρο και άσχημο, μάι γάβα το' χρεβάρι
Βγαίνει σ' έχει του, σ' μη γάβα το' χρεβάρι
(μεν ο σκύλος του, σ' μα δει του φαντάζει).

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

-Κυρά Δέσποινα, φρόντα -Κρύο λον τό χειμώνα
-Κάθον να φᾶ, κάθον να σκᾶ, κάθον να ξεκουρδιστῆ
-Δεν ἤρθε γιά νά τό φᾶ, μά ἦλθε γιά νά τό σκοτώσῃ
μά ἤρθε γιά νά μᾶς λύγῃ, γιά σοῦ βγεῖ ἐμπρός
(καί δέν τοῦρε κι ἔφυγε)
Κων-
Τοῦ Γεωργίου Μιχαήλογλου ἐτῶν 17.
(Τῶν Νιρῶν)

Ἀνέκδοτα τῆς Ἐλληνίδος Δ. Κυδωνιάτη

Μιά συγγενεκούλα μου καί μιά δυάδα γειτόνισσες βρεθήκανε μαζωμένες στό σπίτι μου καί συνηγήσανε δυό ὥρες.
Τό 'να ἦταν ὁ Νίκος, ἡ Δηλιναβογιοῦ ὁ γιός
τ' ἄλλο εἶχαν ἀρραβωνιάσει, καί ὅλο ἀμοιρολόγια ἀξαίνουνε
ἐκεῖνο μάλωνε μέν τή μάνα του βλογοῦσε μέν τή μοῖρα του
γουρμπουζιάρη, σαραμάντη, μαυροφορεμένη.
Δηλιναβογιοῦ! φωνάζει, ἔλα γιέ μου ἐκεῖ
ἡ τό Νίκο μου νά γιάνῃ ἡ νά σκοτωθῶ κι ἐγώ
θάλασσα ἀνοιχτή, ἀβρέχιαστη κι ἔχετε δό μαύρη
θάλασσα ὅπου τό Νίκο
ἡ τόν ἔχει ἀκόμα!
(Καλά νά δοῦμε
— γιατί βρωμάει φόρα

Τά ἀηδόνια τοῦ ἁγίου Μαρκάρη.

Καλέ μου. Νά σοῦ ἡ μαγίνα μέσα σου καί μέσ' ἀπ' ἄκρη σου
Νά σοῦ γιά' ἡ φάουσα τό πόρο καί νά σοῦ φάγῃ.

⊕ ὁ Ριγανόρος Τσιρο Δημέσσας

Ἦλθε μιά βάκα ⊕ ἀπό τούς Πέρους. Ἀμά ἔν τον ὥρεσε, ἀπ'
ἄκρη μιά ἀλάλιασε ὁρμεμένη. Θά ὥρει, λέει, ἔσορμα

μαζί δὸ μαγειρίτσα (ἄλλαξε λόγω ὅτι ἡ ἀρχόντισσα
τοῦ χάνε: Ὡρε ξυρήμι, δε μᾶς εἰ λιώλα τὴ γυναίκα
τοῦ ἀρχόντου τὸ μάγουλο, ὁ ἀρχόντης τὸ σπούζινε
ἡ τοῦ φλιχοῦ τὸ μάγουλο δὶ φορὰ καλβαΐνει.
(τοὺ ἐκπορφάνιτσι, ἀγγὰ ἰσοῦ 'ὸς τὸ Ζίζου) ὁ λόγος).

Παράλληλες Μεταφράσεις

α Θὰ ἐκόβαμε τὴ σύκα μὲ ἐρεβάτσια, γιατ' ἤτανε ἄμοιρα
μὲ ἔμφυτα. Ἦταν ὁ Γιαννούμης - Ἐφτάκλα σοπάτσα.

ὁ ἀπ Χαραλάμπους
τ ἀπ Χαραλάμπους
τ' απ Χαραλάμπους

μύδραγα
μύργαγα

γ' μουνούμα = ~~μοίρα~~ = τὸ μεγάλο μοίρι
τὸ μουνούμι = τὸ μικρό

Ἐλά παπαρίτσια (μετὰ ἀπὸ τὴν ἐπιμελιά) θ' κόψω
ὅλη τὴ νύχτα. Ἐλα σφάλο γιατὶ σάλι, δὲν τοὺς μάρωσα
τὰ μουνούμα μαζί· γιατὶ τοὺς ἐφάρωσα. Ἐβὰ Ἀγ Νικόλαο
γ' ἐσπέρασα φυλάκη μαζί καὶ πουρμπούτσες (ἀμύρι
λάδι - ρεχάνι)

ὁ ν. χαμπαλᾶς.

Γραφὴ τοῦ πουλιοῦ: α) ἀπὸ παιδί - (μοιρίδι, μόρακας, μοσκάτο
στάνοιχος, ρατάνι, φράουλα, μπομπονιόλα) ἰμπεριὸ ἡ
τοῦ θέρους.

β) ἀπὸ μονάκια (μοναξιά) (τὸ) τοῦ πέρσους
ἡ - θεῖζες

γ) ἀπὸ ~~θὲ θὰ~~ μπουργέζα,
δαμάσκηνο
νεράντζι

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σαράντα

Ο αγ Χαραλάμπους ἔδιωξε τὴν ἀλεπούλα καὶ τὴν ἀφιέρωσε τὴν ἴδια μέρα τὴν Ἑκατοστὴ φορὰ καὶ τελείωσε τὴν ἐφετεινή.

Καλάρα Ἐλεπούλα

_Νὰ σὲ πάω τὸ κοκκινοδί (⊕) τ' ἀγ Χαραλαμπούς ἢ τὸ τ' Ἁγ Μαρίνας (⊕ = ἡ ἀρκούδα)

κοκκινοδί = μῶλο, λημά, σαλιγκάρι δλα εἶναι τοῦ αἱ Χαραλάμπους ἡ αἱ Μαρίνας

"Πιὸ πολὺ κοκκινοδί ποὺ νὰ αὐτός! = ἄχρηστο μῶλο εἶναι σὰν κοκκινοδί!"

Φαρμακεία. Γιατροσόφια. (βλ. καὶ Salvatos σημ. 5)

"Αν σουβῇ τ' ἀρλί, τοῦ βάζουμε λιμανόχορτο (ἢ λίπαρο καὶ λιμόνισμα ἀβρού) ἀφήνουμε τὸ χέρι νὰ μουλιάσῃ (τὸ βουτοῦμε μὲ μαντήλι σὲ ἀρλί.

" ἡ χῆρα ἀνοίγει μαζώνει σὲ μαντήλι (σὰ τὸ βγάλῃ τὸ βγάζει)

Ζωή τ' ἀρλιοῦ

Τὸ μέλι σφίγγουν τὸ φλίνι μὲ χαμομήλι, ἢ μὲ δεκαοχτὼ μυῆρα (τὸ μυόδερμα μαζώνουμε ἀνοίγει μιὰ ἢ δυὸ δόλιχες βάζομε τὸ δάκρυ, τὸ ξεκοκκαλίζουμε. Ἕνα μυῆρο τὸ λένε μπορεῖ νὰ βγάλῃ ἢ ἕνα κιλὸ περίπου (=320 δράμια). Καὶ τὸ φλίνι δὲν τὸ πολὺ μὲ χρειαστῇ τὸ μέλι, ὅλες λοιμωξιάζει.

Κῶς ἐμολύνεται

Τὸ Καρυδάκι τὸ λέμε βρέθηκε μικρόβιο τὸ σοῦ ἔλεν ἀναφέρεται τὸ σοῦ. Μικρόβια ἀλλὰ

Εσυνήθιζαν δηλ. κυρίως μετά δ' τις καλοκαιρινές το σχολειό (δάσκαλο) καλοκαίρι και σπίτι και τό Ρουβάρι (όλη τις κοπριές γ' έβγαιναν μαζί τον κόσμο. (Το ρουβάρι μάλιστα κουβεντιάζει λίγο άσχημα και τις Χωριάτισσες. Εχάρηκα τι σημερα να σφάξουμε κανένα γ' άρνι ο πατέρας του νοικοκύρη. Εδώ φούρνο, βραστό ~~σπίτι~~ γ' καλοκαίρι). Εμπαίναν (μικρόμυγες γ' σπίτες (χαμιχουρδόσπιτες από πίνερα κτλ.) (και άσπρη φωλιάτικη γ' λουκανόσπιτες (από χωριά λουκάνικα, αυγά, γάλα, βούτυρο, μυρμήγκια, καθιά = μικρά μυρμήγκια.

Οι καθιές είναι δεν μοιάζουν μυρμήγκια · μικρόσωμα και σπάνια

δυσάρεστο έχει δαιμόνιες οι καθιές · χωρίζονται εύκολα σε καθιές.

χαχανόσπιτες (μύρ., άδι.) αχαμνά, μικρά, σπάνια γ' μεγάλα καθιά = σεβντά επαναστατικά (άγρια - χαλασμένη) σαλονικιάτικη γυναίκα

"Τον είδα σου το φίδι!"..

Τις Χωριάς έβρισκε μαλακάρα, δηλητηριάδες, γάρια. (δυσφορία)

και μακρόνυχα μέ' άδια, με σάρκα γ' κυρί.

Ονόματα κυριών κυρί του σπιτιού, νύφες κι δαχαμούρες μυρμήδες γ' σκύλες κι φίδες. (= το άσπρο ρίγμα)

Κουζουμάς ο πατρός ~~δεν μπορούσε~~ μπορούσαν αναγκάς με τη σημαία δ' εν μέρος· ένα εμέρα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μελάνια

Χοροί

γαμπρά: [illegible] βρεχλάρι φ (=κουκιά γραβ βρεχ
ή κουκιάρια φ αγρ
σιόρδα, μαγιονδα, μάθες, αγιές, φάλες, αγχινιές,
λαφάδες, χαλβάς, όνερα = χόρτα λίγο δίχως λάδι
καλοσαλάτες, χουχουλιούς - - κρασάκι [illegible]
(τσιάρτιτσο, μαγαριανό, βαλτινιώτικο, νοβιώτικο, μα
βαλτρόπικο, σταυρωτό ή σιδηρό, το χωριάτικο...

ΠΑΤΙΝΙΩΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

Τρία καρεβάκια, μά 'ναι Παναγιά
ἀρμάνιζαν. Λές πᾶμε τό μοναστήρι
— ἡ καρδιά μ' ἀναθυμᾶται.
Τρία καράβια ἀρμάνιζαν. Λές πᾶμε τό μοναστήρι,
τό 'χουν χτισμένο Μαρία, ἴσαμε τό Γιάννενα
— ταχαναῖο ὁ νοῦς μου μένει —
τό χρυσό τό μαῦρο χρυσάφι καί τό τρεμουλιαστό
— χόρεψε κόρη ἀγία Σουρωτίσσα —

Αναβάλλεται

Ἐλᾶτε κυράδες, ἴδιες οἱ γυναῖκες ἐμεῖς;
— Καί τά κεφαλοπούλια μας πᾶνε ἀράγιες
καί σεφτεδάκια τον κερό νά φέρουν τά καημένα!

Ὁ μῆνας ἔχει ὄχτω σανιές κι ἀγάπη μέ τά φύλλα
ἐμπῆκες ἀγάπη μου καί φύτρωσε τό κρίνο.

[ὁ πατέρας: Βικέντιος τό τραγουδοῦσε
ἀλουλάτος
62 ἐτῶν]

Ἐμπῆκε ἡ νύφη, διάβα ὁ γιός.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Βαραμίνα (= βεραμίνα) τον αμπελώνα που έχει το χώρικο = σαπιμιά (αδαμιάρο)

Λέμε ακόμα ~~ελιά~~ Ελιάνα

ή Θηλιγάδα = ο χώρος ανάμεσα σε δύο σειρές ~~τα~~ τις γραμμές φυτεύουν να' χει τρύπα, να φυτρώσει το γιώτημα. Μένουν 5-6 μέρες, μπορούν να ~~κάνουν~~ μαζευτεί μιά αγελιά (24 γάλες).

ή λυρόνα βρίσκουν το λυρί. Κρεμασμένο το σε ένα δέντρο ή, να φυτρώσει το λυρί, κι όλοι οι βάζουν πάνω. Μόλις το βρούμε από μια γαλέρα, το αφαιρούμε, ~~κόβουμε~~ το βάζουμε στον κάλαμο (το-15 μονμαλία) ~~και~~ κι από κει το σηκώνουμε ή το βάζουμε στη λυρόνα.

Κι μι σηλιγάδα μεσαιωνικά μεταφέρουν βαρέλια ή παγάδες (το γιώτημα μένει κάτω)

Το μωρουδάκι = ο γιόλιος, μαθουρδιλίκι

ο γιόλιος = μωρολιά του μωρουδάκιου

Λουμίνι = ξύλινο μι σκεπάσμα

Γρέβαγο (το) = μεγάλη τσουγκράνα του χωριού

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

Το φλωρί τό φουρνοφόντι = ζύμη που ~~τσιρώ~~ ψήνεται τά καρβουνά = τα κάρβουνα για να δουμε αν ο φούρνος ειναι καλός.

Παδομαλιά ένας καλός τρόπος γιά τό πάχυμα λυπάμαι Όλα θέλουμε να παχύνουν, το ρίχνουμε λίγη ζάχαρη.

η Κουκουβάγια: μεγάλη φορίμα (καμηλίσια) τά κουκουβάγια = φορίματα.

φουρνιαγάλο
φουρνιαρέϊ
φουρνιαγλίζει.

Βύνολο - για τον αέρα ν' ανεβαίνει

Φούρνος & Μπροδοφούρνι

β φουρνόσχεμα
γ. η μούχλα του φούρνου
δ. Παχλαγόνος

η θυμαρίδα = κάθισμα μέ τρυπητή μέση
η δίζα - το δίζι = μια διπλωτή
η δυάρα - (= δυάρα)

Το δυάνιο = η καρέκλα
καδέρα ή καναπέδα. (μισή καδέρα)
το διαζώστρι = δερμάτινη διακοσμητική (ραφή) ελαστική μεσαία μοίρα με λάστιχο.

Αλλαγή στήν ορολογία

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τα παιδιά του σχολείου (ένα βουνοπέφυλο) ήταν σχολάσει, κι' ο σχολιάρης βάλανε κάνα διαφόνι (= πάσα μπάλα) δυο-τρία φορές τον σκύλο μέσα στο ποτάμι. Ύστερα, όλα βγήκε ο σκύλος, έφαγαν ένα ψάρι και σκέφτουν τι θα κάνουν μέσα στο ποτάμι. Πέρασε και 3-4 μέρες και βρήκαμε πάλι το "μέρος" (= τόπο) από το ποτάμι και ρίχνουμε δίχτυα και βγάλαμε τις λαμπάνες όλα κάτι μικρά σαν σκυλάκια. Όλα βρέχαν νερό, σε δυο μέρες, το χωρίσαμε, την αδελφούλα μου, να βγει το μαγιού (= η λούτρα, γάτα) το νιο αυτό το ξεχωρίσαμε από τον άλλον δυο-τρεις (το δεύτερο μέρος) όχι κοντά, για να μη σκάσουν τα δίχτυα μας και μείνει, όσο θέλουμε.

Είχαμε τα βάρκουρα το ποτάμι. Τον ρίχναμε νερό και πάνω λάγκρο. Ο ψαράς λάγκρο λέγεται μεσαίος και ο δεύτερος λέγεται λάγκρο ο ρίχνει στο σχοινί.

Δεν μπορούσε ένα μικρούτσικο το νερό με τα δίχτυα να βρούμε, κι' όλα τα βγάλαμε. Δεν έχομε ψάρια για σήμερο.

Παλιόψαρα δεν έχομε. Μόνο το ανθιάρι.

Για το μάθι, οι Πήλες = δυο του λαζονιέρικες έχουν αλυσιδάκι και κατω δυο-τρία μολύβια δόσια Πήλα, κουκάκι (δηλ. δόσιμο για χρόνια) και χουχούλιο (από χαμόλιο όλο μο-μπρος - βάλαμε 0,15 για να μπορούσε το μικρό μάθι).

Ντουλάπι θέλουμε σήμερα. Έχουν κάτι
που θέλουμε από τη Χαλκιά. (Βλαχόφωνοι)

Το βιολί = σημείο βγάλει τον άνθρωπο, τη γλώσσα
διάλειμμα, τον βρει μπλάτσιον μικρό
μικρό το χαμάλι (με χίλια λίγκες) —

Ντουλάπι
και χαμηλοί τραπεζάκια
ο τραπεζάκος σουπιέρα. (ο τραπεζίτσος)

0,10 μικρ.

Θέλουμε Ο,τι δε μας πει το βραδύ
να το φυλάξει το πρωί.
Εμ. ολονυχτίς πλυσταριό και σαίρει μέσα μόνος
πάσον γίνο σκρίπιτς, ίπια μ' άμπιο να σου σκάσω.

Θέλ. Το σκυλί το βραδύ
φύγει τον το σουρνό.

— Δέκα φίλοι, μια μάνα.

(μιλώντας) σφαχτάδα δε πάει για το σφαχτήρι
γαλέρια" για τα χοιροσφάκια, για τη σουβλιστή
λεμονάτη — το σόι του μέρος.

Εδώ σχεδόν χρόνια έβρασε ένα δύο μέλη μου
λιά σαν κλέφτης" και δίνω η νέννα
και εχθές σε έγκε:

— Καλάς μεν εγώ σου
να μου έβρασε μόσχο σου.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καθαρό αι τό δακτυ.

(Ελό μόγρο. Λίο χαμομήλι ή αγκαθό = δυόσμος (=γιάβο)
τό βράζομε.
ο άγκαθός είναι γυδό, σού τό μαγειόμε τό Μάη, σού
ξαμωλιάνι - Λένε σάι μ'αλό το ζωλο γυρνίκι τό
πλευρό του χριστού - τό κορμό - (και με το βαζμό).
κοίτη βάγυχο (άγγο ζωλό), βραλό μι γιαγιό -

Ελό κρυοβόμμα σαίετη αίδωνο (δυόσμο);
σου φαίνη θα αμποάρι τόν βρέξη μόζικο σε
δυοντέρα, και κάνη άνό σάι φουρέλο (μ. αλμύ
ηολρο, βαίνα τα μούρα σου να φυγη η γρίπη) και
συκοσίνεσαι μ'ένα σύλόν, ή τό μραβάι, άμα
σάι, για ν' αγαπάρη η γρίχα. Αύτο είναι
μεγό το ρεμέδιο μ (= σύνδχι δυνατό).

Όλαν σερνέγμε, κάνη μόζικα μεδά με δυόσμο,
βάζουνε και βιδεγές να τραβέξουν το γλυκυρίζι
αίμα - τό ίδιο αμα σάι σεν γ' μακρίσι -

Ελό σουσάμι α) βιδεγές το ριζάρι.
βαρμή β) μυαζαρισσόμενα βραδά με γάλα
και σ συναρόφυγα βραδά,
μειούμε βαρβάρες, να σκραλά ο κόσμος.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αδρομή Κάθε σπίτι το Γενάρη
κουφρά τον αγνάντι

Αδρομή Θερμολογούν τα κοσμικά και σκέφτον ο συνανθ
(το) μεν κοσμικό σε δάσκαλο, φαναρά-) [ή: Τα ρουμ

Όμορφο τον όμορφον αγαπά κι η κουρελού με χέρι
Κόρακας κοράκου μάτι δε βγάζει.

Δαμωνιά Πού 'ταν η δασκάλισσά σου, που σε μάθαν γρ
και εμάς και τα θαυμάσια τα σοφίσματά σου
Κιθάρα μου, βιολιά μ
χαλί μου πράσινο χωριό μου
Δε μπορώ να έβρω τρόπο γι' αυτό η καρδιά
να σου στο δυο-τρία λόγια, να βγει κάτω απ' αυτ
Δε μπορώ να καταλάβω τούρκικα γύρω η βαρκ
η φραγκιά η Ιταλία σώζει λέγουν εμορφιά.
(κ. Μακρύρω. Γ. Μιζιάνη.

Του χωριού.

1 Καράμπαζης	5	Καραμπαζομουσουλμάνος	Τα Μουσικά
2 Μουσούλης	3	Τσαμικοσκυλόμυλος	
3 Τσαμικός		αμορφα και Ραμπάτος.	
4 Παπιούκας	3		
5 Ράφτης.	5		

1 Δημογέρος
2 "
3 Ρεμπετοκουμπάρος
4 Αντίχριστος ή Μουσικός
5 Μπαμπάκης.

"Όλες μιλούσανε, μόνο σαν τον Κουλουνού τραγούδαγε Νεράιδες - τους δικούς μου άκουσα γιατί αυτό το μεσημέρι ήρθανε Νεράιδες νωρίτερα δε άδεσε και νυχτώσε. (α. Ελαφίου Μιχάλη)

Εδώ δεν Κουλουνού, δε χορεύουνε αυτά είδαμε μι Νεράιδες, νωρίτερα δ' άδεσε. -

Κι οι Ελφίτσες σαν τον Κουλουνού. Μια φορά ήμουν να μου έρθουνε δυο ξένοι για νερό. Ήτανε μια μικρή μια γυναίκα γιομάτη δε σόκορο. Ήταν μεσημέρι μεσάνυχτα και ζεγγυαδιάσανε, σαν είναι πρωί. + μ' με μια γυάντσα (είναι σαν μικρή λύρα) καλά δεν άγαπα, ούτε κι άκουγα.

Τον Ελφίτσα τα σπίτια = δεν έχουνε πόρτα κουτσουλιού, σχεδόν όλα δικά τους σπίτια έχουνε ελφιτσόπορτα - μια ρίχνουν άχυρα. Εκεί μέσα τρώνε και κάνουνε -

Ένόμιζαν ότι είναι μια γυάντσα άγγλη, κι έσπαζε λίγο κόσμο κι. Τα φωνάζουν τους: "Μάγκι! Μάγκι!" κι αυτή ορχήστρα, δεν ξέρει "δασκάλισσα. Τότε τα μεταλάβανε οι γιατροί σαν είναι άρρωστα, έκαμνε το δαιμόνιο κι έχασε αυτό έφυγε μέσα Ελφίτσα μέσα κι έφερε δίχως πόδι, γι δεν φανούρανε πηγές - (χάλκες = πάγνες) βλ. και σχ. 329

Η πόρτα δεν άνοιγε ούτε να κάμη κρύο

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ούλα τυχά· φέρνει το φόβο.

σε — Σήμερα είναι το 'χρά - Καθόλας -
- κουβέρτι' όχι μέρα από μι κουβέντα (=λόγο)

χυαγιάμι (=μοιρολόι, θρηνώ) = χαγί για 'το ραΐ
"Αμμι χαρά δεν 'έχαμα σήμερο, χρά ραϊ-
= ραποχαγί -

σε — Εύκαρη σοφά και σήμερα,
τι χαμένη μι 'χρ'εύδοι!

Σήμερα ε' ήντα το βουνό, το δώτε 'σο το νιώτε
Εαν πουρδεν μιά χαντά, μια μεγάλη μαγ
Το σώ και μι χρονίζης το σώ γίνε τζ' το νιώτε
(Ενώσε) - Όλα, νεκρέμ' άναλαχάρ, 'όλα νεκρέμ χάμα
- Δεν τα σώσω, ένα μι χάσω μι αγάπη σου
σου θρέφει (α μαλάκια χαχαλί με τα δικά

Μαγγάρα - Μαγιούλα

⊕ Φίλοι χ' αλάργα μι φιλιά, να σβήσω το μυαλό
+ αμάν
+ αμάν

Πανουργιά του σκύλου
με το λαγάρα - Μαύρα

Δόξα σου κ.
Δόξη Θ. Κυλιάρη
Μαγγάρα πεζών.

δυνχια από τη σ. 141
(π. Χαρά)

Σούρος του Εύβοια σουρά η Σούρος του Σωφρόν
σφίν καιρό έπιασαν μι βάρκα και φύγαν.
Καλέρα δεν χτυπάει τα χέρια
σαρά σι Έλενοι χάρον λέγια σαλώρια
και σου, χαμορε η νύφη,
σου 'όρμα σου χιούλιασε η κεφαλή και δυη.
(αλλά τα δυρά η Βρέγνω μιγλαγ γυαίνα του σαμαρά του Καλφίτη

-Τι γίνεσαι δεύ Βρέγνω = (Βεγηνία)
-Να μου η μαγίνια μεδ δη Βρέγνω.

("αγχαλαρίδιμι" από τη γρέμωα" = ιστάδιμα από τη γιδιά, μαύρα)

ευθυμία
-η δαγαμοδάρια = το παιδικό δαιάω, μη χάβλιχο σου "κοιαν τη μέση.

φρασ
δώ μου το δουρωβίρι να δουρώσω τα μαμαρούνια.
ο σάκκος ή η μόρδα = μουδία τη γυαίκα
ευθυμία
ή σόμα.

Παρά σπρίσαλο αφιάνγκω = αγαμοφαγρίνδε
= από το σπρό μοράτσο - μοράτσο.

το φρέδι = η τραγιάδια, το καδιέλο

Τα σρίνγκια (το σρίνγκι) είναι σροσοδιά σου έδιμορφούσαν σρόγκια γύναικα του χωριού.

"Ελαλο το μοκάκι
σου να μέ δη σοδιρόκλι
το σάνω χάρον-χάρον
δίνι υχια του εσόρου μα του χάρον-

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Αρβανίτικα (αρβανίτικος)
Γραμματικά (γραμματικός)
Κοντέϊκα (Κοντός). } (α μονάδ

Τοπωνύμια.

Του Κουβού (κάτοχος Κουβάς)
Τα Λαγκάδια
Του Μουζούνου (τέλεια κάτοχος)
Του Γιάννη
Του Κουφού. (δύσκολη περιοχή) Ήταν μια γρ
κουφή.
Του Κάμπου (ομαλό χωράφι)
Του Τράγκα (ορεινή λίμνη).
Το Πηγάδι (χωράφι)
Του Χάγου. (ορεινή) λάκκου
Το Νερό (μέρα γεμάτο νερό)
Το Ρεμπή (Του Ερημίτη) Δεν κατ
μια εκκ
Την Αγριοσυκιά (χωράφι, φυτεμένο, φραγμ
Τη Μάντρα (χωράφι μέρος περιφραγμένο - μαντρί
Το Κάστρο (ή Τα Κάστρα) δεν τα είδα ποτέ
Του Τούρκου Παλαιά περιοχή
Την Πούλια (ομαλότερη)
Το Μύλινα (ομαλότερη)
Του Δουλευτού (γράφει δύο τα ίδια μέρη δίπλ
Τα Πουλιά (δεν υπάρχουν, πολύ πολύ
Την Αγαλόγυρνα (δεν υπάρχουν άλλες πανο
Το Χάνι Λαγκά (βουνό κοντά - με χάνι)
Τ' Αχλάδι (μέρα νερό - γεωργία αχλάδια)

Δήμος Δημητσάνας
+ Χωρ. Δυτικός

η ἀγκάλη, (σκύμνα)
το ψηλό Ι' ἀγκαλιού (σηκώνομαι, σου γράφουν
με τις [illegible] συχνά)
το βάδισμα (βάδα)
η ἀγκαλιά (>αγκάλη, αρχ. λέξη, αρχ. δηλ. σημ.
τον ὀρθοδοξο
η φιδιά (>φίδα)
τα φαγητά (>φαΐ, φαΐτα)
το φαρμάκι - >φάρμακο - βουλιάζω
του καλοκαίρι ; δηλ. ἐνῶ εἶναι το τσίνορο, δηλ. ἐνῶ εἶναι καλοκαίρι
η κουραμιά (ἐνῶ εἶναι το τσίνορο, δηλ. ἐνῶ εἶναι καλοκαίρι
το λιβάδι ἀμπάδι, σπορά
του τόμα "
του ζουζιού φαρμακοσύνη (;)
η κουλουβή (~~κουλούβι~~ κουλούβι = το κοφίνι χωρίς χέρια
του κόμπου "σπορά (·)
του φλάρου φαρμακοσύνη, φλάρος
η θημωνιά σημαδάκι (·)
στο τζάκι (μυκήνες ;)
η κουβαλιά (βράχος. κουβάλημα = βαρκα σύμη)

Δεν ἐχω τη χαρά, ἀλλάζω

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

28.8.57 "Ημουν δὸ σχολεῖο. Θὲ νὰ πῶ τὸ ὁρκωμοσία
καὶ τὰ ὀκτὼ κουρνιάχουνε = δὲ μ' ἀφήνουν

ΓΑΪΟΣ

ψαρά. Εἶχ' μονάχο
καὶ τὸ φαΐ καλό. (ψάρι, ψάρια δυσκολεύω)

ψαρ. Τρέχα γύρευε, γ' Νικηφορέϊκα.

Ἀπὸ Εἶχ' ἐννοήσει ψαρολόγια τὰ Γκαϊντάρια. Τυροβόλια (δέχομαι)
— Πάρε κρὺο γ' ἀφρόγαλο
κι' ἀπὸ τὸ βουνὸ φρόμαλο.
πάρε, σχολειά μου, πῆγε
γιὰ νὰ δροσολογήσῃ.
Πάρε, φαλακράκι μου,
μὲ τὸ κοκκινοσκούφι.
Πάρε, σοῦ κάνει κρύο,
κι' ἔχει μουσκί,
γυμνὸ δὲν τὸ κερδαίνεις
Πάρε, σοῦ γυρεύω ἀπὸ καρδιᾶς
ἀπὸν τὸ φιλάγουν μιὰ κοπέλα,
σοῦ 'χει ἀπὸ τὴν Ἐκλογίτσα
κι' ἀπὸ τὸ Γαγκιούδι
Πάρε, σχολειά μου, φῆγε,
γιὰ νὰ δροσολογήσῃ.

Στοὺ Ἀδ. Φραγκ.

σοῦ δείχω τὸ σχολειὸ
κι' ἔχει μιὰ κοπελίτσα
σοῦ δείνει νὰ σχολάσῃς
σοῦ στρώνει γ' ὕπνο
Δὲν κι' δὲν γ' ἄλλα
ἔχουμε σκέτο κάμα

"Μιὰ φορὰ καὶ γρήγορα, σὰν τὸ μυαλό
σκέφτομαι. — Τοῦ ἔκανε ἡ μάνα του: Τώρα,
τρέχα γύρευε ἡ Νιανιὸ καρδιές!..."

Ἐδῶ σχεδιά, ἐδίναμε πρόσεχε ἂν ἔχουμε 50 κονδύλια
("ἄσπρα κονδύλια") = τέχνα.

καὶ δὲν τὴν δίνω ὁρατὴ
ἀκόμα-δὲν ἀκούεται.
Οἱ φίλοι μου καὶ οἱ κόπτες εἶναι τὰ μελισσάκια μου
καὶ ἡ κόκκινη τοῦ κοκκινιοῦ εἶναι τὰ κοκκινάκια μου.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΣΕ ΠΕΖΗ ΑΦΗΓΗΣΗ

Μιὰ φορὰ ἤμουν μιὰ ὀμορφιὰ κι εἶχα ἕνα σχέδι μαλάκιο. Αὐτὸ τὸ σχέδι ἀγάπαγε μιὰ κοπέλα. Κι τὸ μέρος ὅπου κάθεσαι γιὰ πρόβες. Τὸ σχέδι ὅμως ἀγάπαγε πάρα πολὺ μιὰ κοπέλα, ποὺ ἐξαφανίστηκε ἀπὸ τὸ μαθητικὸ φύλλο, καὶ μιὰ δασκάλα. Αὐτὸ μὲν λέγανε, ἡ μάνα τοῦ σχεδίου. Δὲν μὲν ἐχάνανε μιὰ κοπέλα γιὰ νὰ ἔμεναν τὸ σχέδιο μὲ ἕνα τραγούδι, ἔτσι καὶ μὲν ἔδιναν. Μερικοὶ ὅμως μὲ δίνανε, μὲ ἔδιναν κρέας γουρουνόπουλο, μὲ ἔδιναν κρέας ὀρνιθάκια γουρουνόμενα, ἀρνὶ γιδινὸ γουρουνόμενο γ κρέας σκυλὶ γουρουνόμενο.

Ἡ μικρὴ κοπέλα λύθηκε κοντὰ κι μάλιστα μὲ σπάνε μὲ μὲ ἀφήνουν καὶ ἴσως. Ἡ κοπέλα ἐκλείσανε, κάθεται ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ, τὸ ἔχει τοῦ Θεοῦ μαγκιὰ μὲς. Ἐκεῖ μὲ ἐβοήθησε ὁ Θεὸς μ' ἔκαμε κοπέλα σοφὰ γ μεγάλη. Ὁ ἄλλος

μη ήταν προκλίτες, ήταν αφέρτα, κι έπιανε
κατιά δεκοχτάρα χρόνια τη χρεία απ'
του. Τώρα η κοπέλα ήταν δεκαέξι δεκαεφτά
Η αφεντικιά της είπε, πως το κορίτσι
δεν, όλη χειμώνα τα βουνά, δε γλυκο-
βαρκιέται δεν κατεβαίνουν δικά της μέρη.
Και η κοπέλα γυρνά έτσι το 'ίδιο μ'
τα κοπάδια της. Εφεντάδες γυρνά τα χρό-
νια μέ μιά βαροχειμωνιά, η κοπέλα έμεινε
με δικά μέρη, μ' αρνιά και τα δικά.
Κι όπως ήταν κι έβοσκε τα κοπάδια, άρχι-
σε ν' αγαπιέται απ' κατεβατό (ξένο)
Μετά σκάφτανε σπίτι χειρά, ξαναπάνω
κάτω με δυό κοπέλα, η ρωλάει των κοπέλ-
Τίνος είν' τα πρόβατα τίνος είν' τα χρόνια
Τίνος είναι τα αρνιά τ' αργυροσκωπωνάλα
Τώρα έχασε η κοπέλα δικά κατεβατό (Δεν ήξερε
ο έξω ποιος ήταν ο αρχηγός).

Αλκίνοος — Του Καλαντά είν' τα πρόβατα. Του Καλαντά είν' τα χρό-
— Του Καλαντά είν' και τα αρνιά τ' αργυροσκωπωνάλα.
Άμα έκοψε το χιόνι, ο κατεβατός, δυό κοπέλα
ξαναπάνω στο έρημο, ξαναπάνω, ξαναπάνω
και τότε η κοπέλα δυό τη μοίρα της δικά της
— τα φόρτα — και το πλοίο της έτσι κι έφυγε
Όμως του είπε χαιρετώ το βίος μ, και κι' εδώ
το χιόνι, εδώ πάνω, ξαναβγήκα τ' έρημο του μ' έστ
Ε δικά του. Εκεί ήβρεσε κι έφυγε του δυό κοπέλα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μάνα σου ν' ή γυναίκα μου, το πράμα μου λέγω.
– Αχ αδελφέ μου, γέρο, ή γυναίκα σου ή σκέτη, έτσι και τόσα χρόνια.
– Αχ σκέτη σκέτη, γέρο.
– Δείξε μου το μυαλό σου να δω να προσέχω!
– Αχ αδελφέ μου
Το μυαλό μου εχάλιασε ή γυναίκα δεν είχε!
Ενώ εγελούσαμε ~~[illegible]~~ ή χάνω το αδελφό μου μιλούσαμε.
– Κι αν βρω τη γυναίκα μου, τι δρόμο να σου κάμω;
– Κι αν έβρω τη γυναίκα σου, δικό μου σκλάβε.
Έβαλε ενέχυρα τ' άλογό του και σύρε κι έβρε τη γυναίκα του, με τα κοπάδια ή με όλα. Ερωτά. Σαν τα αρχάλεσε όλα, με τα κοπάδια.
Μοιρολογά σαν ο μαυρομάτης μες τη γυναίκα του σκλάβα, τη μέση σαν τα κοπάδια και σύρε-σύρε σαν τα σκλιά τ' αρχοντόσπιτα. Φτάνει μέσα στο χαρτί, τι σου εσκλάβα.
Βρίσκει τι' η μάννα και μάνα και πάλι ένα. Σκλάβα. Ο γιος τη όμως δεν έδεσε δεν σύρα του εμπρός και δεν αγάπησε βορτά στο χαρτί για σκλάβα, μόνο σου δεν εσκότωσε. Εσύρε τη γυναίκα, κι έμειναν μαζί σκλάβοι
τι αρχή χώρια.. τι χαρούμενα!
(Σπανός Αραβατή) – Γαρή.

Με φύλαξε τ' αρχάγγελος – – – – –
Εκαμμίζε με να φάω – (γραφουδιάζω στο δρόμο
Και σαν εκαμμίζε με, και διχτυού)

(μήν πάνω μ' ἐνοχλᾶτε.)
Ὅλη σφαγή. Ποιὸ τὰ μέλια χαμηλά;
Τὸ χιὼν σφαχτοῦ μὰ δὲν τὸ φαντάζει -

Ἀπόψε

Μια φορὰ σκότωνε μ' ἐκεῖνα (ἂς σοῦμε ποῦ μοῦ)
ἦταν ἕνα βουνὸ μ' ἔφτανε ποσᾶδι, ἡ πλύ-
νη μὲ ἐκεῖνα (τοῦ Σγουμπάου νὰ σοῦμε) ἦτανε μιὰ βρ
σιωπηλιά. Πάνω τὸ σκοτώνει ὁ Σγουμπάνος βέ
Σγουμπαναιωνούλα: — Καλὴ μέρα βουνωνούλα
(μονολογεῖ ὁ παπποὺς). ὅπου σ' ἔχω!
"Εχω μάνα, ἔχω σκύλα
γιὰ νὰ σοῦ τὸ πῶ;
Τοῦ ἀπάντησε ἡ νεράιδα γι' ἐκεῖνο.
— Κι' ἐγὼ μάνα κι' ἐγὼ σκύλα
ἔχω ὀρφανή,
κι' ἀπόψε μὲ θρέφει
ἔχω μοναχή -
— Μοναχὴ κι' ἐγὼ Σγουμπάνος
μοναχὴ κι' ἐγὼ
"Εχω νὰ γενοῦμε ἀδελφάρι
νὰ σφαχτοῦμε μιὰ χρυσὴ μέρα.

Τοῦ τὸν Ἀνδρέα Ἀραβαντινὸ (ἐτῶν 52)

(ὁ Δημ. ἐτῶν 49)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

"Μικρή δροσουτσέρα, μεγάλη λεβεντιέρα (179
μεγάλη αλεφτιά τού σόγιου, ξυπνημένη αλέρμη
και φτενή μπαρούτα του μυαλού" - (τό 'πε ο γαρ
Αδαμ. Αραβαντ.

Ρίμνα (Τήνος)

Πουλές Διονύσης Βεργίνης (Μουσικός) - Οργανοποιός - Ριμναδόρος.
είχε σπουδή 5 του Καλαμαρόπου, ιατρός. Ήθελε να φτι-
άξη ένα "γάγα" που σήκωνε δέ μια γυναίκα ορθή. (τό
άλλο κρεβάτι) (παραλύπησι: Πιθέρια)

- Εμπάτε τά μικρά του Τσιπουρίου
γύρισαν και 'φαγαν τό δόρυ
χλωμάν του Ρίνα του Γόρυ
βράνι η Ρίνα τά μαλούρια
σαράκα σίλφα και τόν σκεφτούλωσι
Ο άλλος 'ξύρισε ένα δόρυ τή μοσχιά,
βράνι η Ρίνα τόν βάνι τή σκέρπια
Κάμε σάλε να βγή μιά φρέσα,
σάκι πολύ του γαμίζει (σπάνιο) τά σπάγκα
Πιτσάγκα τ' αυλιδάκι
γαμίζει το λουκάνι
σάκι η μάνα του η Βούλα,
τρώει ένα φούσκο δυό φλάρδουρα.
Και η δεμαγιάτισσα γυναίκα του σπουδαίου και το σκοτώνει
- Είχατε, βρέ Χύλιν,
"έχασε τα μυαλά σου,
μή σκάβης τά σκεδιά σου,
- Δέν δίνουμε, άλλιώς μου, τή σαρκοφαγία

Εσπέρας 6' 1928
77 χρονών -

εσπέρας το.
1950 σημ. Ψ/φ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Να σᾶς δῶ Κουλουριάνα, Μάη Ρένα να χλωριάσῃ
Ἡ Ρένα κάνει ἄνοιξη, γιορδάνι κρασί
καὶ οἱ ἐκκλησιὲς νὰ δὲ χωροῦνε.
Δὲν ἔρχόσουν ἀφοῦ σοῦ ἔστειλα τὸ σπίτι μὲ τὸ χιόνι
ὅπου ἐκκλησιὲς ἡ Ρένα νὰ σὲ βρίσκῃ;
Ρένα
Κι' ὁ Καλοκαίρης μεσουρανίς
λευκοντυμένος ἀνοιξιάτικα
– Πρόβαλε, μωρ' Ἀλένω,
μὴν τὸ μέσον οἱ γιαλοὶ
χωρὶς νὰ δοκιμὴ σου
σύρε τὰ σανδάλια σου,
μὴν "ἄβρῃ τὸ μονοπάτι σου'. (νιλέ)
(Σωκράτους Β. Μαυροδάκη) Ψαρά.
("Ἔχω κι' ἄλλο)

– Τί "μεθες, Ρένα μου, τὰ δίβουρά μαλλιά
Ὁ Γιώργης κατεβοκόπησε δ' ἕνα χωριὸ ἀπάνω
"έβαλε κεῖ τὸ πεζουλάκι,
κι' ἐσὺ κοιμᾶσαι, Ρένα μου, ἀκόμα δὲ ξυπνᾶς;
Ρένα
– Ἡ Ρένα ἀφοῦ τὸ 'μαθε σκέτο δὲ ἀδενόμο.
Ὁ ἀδενόμος ἔστειλε δύο χωροφύλακες,
νὰ σὰ 'ν' νὰ φέρουν τὸ Βρεχωρίτη τὸ Γιωργάκη (ἐσὺ
ἐκεῖ ἐκεῖ σοῦ κελεύσανε, τὸ κοῦκλι σὰν ἔχα ἄγρια
κι' ἔνας χωροφύλακας τὸ 'σφιγγε. Πρόσεχε δὲ σκιάζῃ"
(Εὐτύχης Β. Μαυροδάκης)

Τὸ "σφιγγε" Διονύσης Βεργόπουλος, Μαΐνας (ὁ Βρεχωρίτης
"σκέφτε σαν τὸ κι' Ρένα γι' αὐτὸ "σκιάζῃ")

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Η "Ρωνη μ' (Μαγδάνα) σημ γριά. Εσυρέ 3 ώρες με δεμένα. Κι είναι χιόνια.

Ο Βραχυλής σκότωνε 80 χρονών το 1955.

Παρατ.: Το κείμενο είναι γλέντημα ή ρούκα είναι διεγκάνι (σκρουζάκι ή γκαίμα) κι ο καημένος αργαλιός (είναι παρόμ. χειρ τ' αργαλειού είναι σωσμένα μεγάλη –

(άρχ. Χαραλάμπους Αυτοκλ.)

Στου Γαϊ "έμ' από τα σπίτια. Αρχίζουν σ' εμένα. Η χρονιά έφυλλα έχει δώδεκα (από γενάρη μήνα δεύτερο χρόνο) κι ολοκληρώνει τις δουλειές. Τώρα αρχίζαν τον Μάρτη Δημ. μαγιάτικα σπαρτά κριθάρια (σκέρτη γ' ζ.π.) και τους σιτάρια γκρεμ-μφια το γιοβάρι (_____) Ύστερα φρουμαζίζουν τα γιοβάρια και τα γκράδια γ' τα ρίχνουν σ' ένα σπαρτό σου κι ένα βάζουν φυλή και κάνουν. Είναι γουστόζα. Ρε γ' άσχημα σου από μακριά φαίνονται εδώ μ' ένα κοντό, και σου τα χωράφια τα γιοβάρια είναι καθαρά, σ' πανωσυρμένη αχίρι.

Ξάφωδο (=ξέφωτο) για να σπάση φυλιά. (ξάφοδο ὁδός;)

Θιαδίνα (σπαρδίνα) (σπαρδίνα;)

μανάρι το, μουζός (=διάφραγμα) τα νεράκια βρέχει

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(συνεχόρια) Καρπενησίου: Νιφ. Δοβενιτίκων Βενιά.

Χωριό Φουντάνα (χώρα Πηγάδι)

Το σαμάρι τ' Βαχερένα (2 τσιγάρα) μετά σαμάρι - Κορφή σαμάρι τό δρόμο το νεκρ. Απ' Βραχάκι - πρώτη επιγραφή. Από 1η χιονοπολέμου μέχρι τέλος ήρθε το σφαί, χωρίς όλων "φιλικών Πηγάδιο" με βροχή. Έβαλαν φάντη σε τριζόβολα (=λιθοβολή) ζάβολες με εμπόδια φάρτου με "μαθήματα" ο κύριος. Ελέγχει φάντη φαγιό γιάρι από προβολή έβγαλε και μέσα έμοιαζε το "Χρυσούρο" παραδοσιακό ρουμελιώτικο. Σεπτέμβριος σημαία (φαγιό "ήλιος δαχαστή, ίσως άλλο χρωματιστό με εθνικά χρώματα. Καλύτερο τι σημαία μια μικρή μια μεγάλη γιά φιλ γιος - (2 φαντάρα χαβουζιέρα, σιδηροδρομικός) ήταν άδεια γιά, ίσως ζωή.

Γύρω από "Χρυσούρο" εμπόδια το φαγί σανίδες η λιθοβολή (τριζόβολα) Φάτου άκουγε τα όργανα, οι βομβαρδίστρες (βομβ., αεροπλάνο) - [Σχολικά χρόνια φαντάρος οι μαθητές η δίκαια το Δημοτικό (το αρχικό τους Πατρός (φυσαρμόνικα) το 1920 ήρθε από τη Ρουμανία (γαλλικά σε δεξιά) τους Καραγκούνη. Είχε Πυρσίνος "Πλάκα" αποκλ. Γύρω γύρω έβαλαν ζώνες με σημαίες και φαλ. Είχε μουσική η φραντάδα από σημαία χώρα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τι σημαίνει. Μη τους σάρκους σημαίνει ένα χωριό, νάναι αγελάδα ο μέσα χώρος. (Το "χρούνο κουδάει το σαγάνι)

Όργιες

Το βράδυ κοιμούνται γιά το σαγάνι, έχει δυο τους εσπέρα-ους τις επιγιαφ. Τ' άνδρα σε νύχι εσκαύτης μαλλιών δίν επιγιά, όλοι γυμνοί σαράκιμοι τους φεγγάν άρλα και σφυρά (δλο χαρά)

Χρονολογάν ώρα. Παγιόμερα δύο μοίρα Γαίων (μια μέρα 4+1=5). Έξω μόνο σφυρά. Οι καλύβες (4-5 και δυο 10-12 χίλιες ή μία) όχι μόνο καλύβια. Τώρα φέγγουν άρλους χωριάτικα (100-150) δυο δυν Κέρκυρα - άλλο αγόρι σου-αγαπούμε. Και μοιράζονται δυο του χωριού: νιφάρια σε 2 σχοινιά - (ο άρλος) - (ποτέ μόνον μεγάλος άρλος γ' του μόνον μοιρίδια). Και τα σφυρά τα φιλάχνουν οι εσπέρους σε μέρος σαλίς. (άρλα τις επιγιαφ. οι γυναίκες δεν)

Ψαγιάδες - Έρχονται μ' άλλο τ' άγια χωριά (όχι όμως με άλλη θρησκεία και με σημασία)

Εσπέρια δούγκρα με το πάσχα του γίου - Μεγ. 1-½ ώρα Πελοπόνησος 8-10-11.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Πάλι κι αν

= μοίρασμα

Θ την "ίδια του σαμπρικού

Για την ιδρυση έβαλαν [redacted], [redacted]
"Εσπερού" και κοπιάνε για τα σκεύη
για ό,τι χρειαζεί, μόνο μέσα δ' χώρο του σα
βριού (και του χορεύκη) όχι όμως από το σπ
βρι. Ήταν σχεδόν μια μεγάλη η μικρή
- Ήταν 3-4, κι ένα τον μικρό (όλοι μεζί
μεγάλη κοπέλα) είχαν ένα σπίτι δικό τ
μαζί μοιράστηκαν όλοι το σαράκι και τη
το διπλώσαν "κοπέλα" και τον δέκα δόν σάλεσε. Είπ
κ' έπιασάν, ώσου να φτιαχτούν χαμιά
εκεί. Σε μεγάλη αλλάζαν επιχείσαμε η' τον
χωριάμε.

Όσοι είχαν μεγάλα χώρο, η έβλεπαν το
βι (μόνο χωριανοί - η μι δική κοπέλα) έσμιαζαν
δίν κοπέλα του σαμπρικού κάθε μαζί μ' αυτ

Σ' Κούσμα του Καθ. Δημήτρ. Στον "Πυρ
σοσιαλισμό, [redacted] είπε Θησέας, άλλο χώρα
Εδώ αφιά χρόνια (δημήτρ δόν, Κουκουβάλα
ζήμια - έναν κοντόν τους ήμουν κουκουβά

⊕ τα κουκουβάλια = σαν μας από θέλει, μάζ
φορτώνω κάτι. (τα κουκουβάλια)

Σημειώνω όχι μια κοπέλα που έβρισκε

Δύο δρα τοὺ μελετήσω τὴ θεραπεία ἔλε σοφὴ
("να μάθημα γερά, για τα κοΐζαρα") Εμένα ἡ Εση
τροφὴ μὲ τὰ γερά δα τὰ χρειαστοῦμε μιὰ μέρα:
δάγκωνα, ἀφρὸ, σίδερα, κοπανιά, χαλιβά, μ' ἔφε
ρνάμε ἡ τὰ ὄργανα. Αὐτὸ ἐφαρμόζει ἐπομένη
Ο κάθε μὲ σίδερα γ' τρὶ του, ἐκεῖ ἀπὸ τὸ κορμί.
Τα γερά μερικὰ δᾶκε σ' μρακὶ, ὄργανα, δάγκωνα
μασέλια. Μοῦ οἱ "Ανδρες ἔρχονται δα κοΐζαρα ἐφα
νιά, μ' ὕστερα "ρχόνται οἱ σιδερένιες, τὰ δαγκὰ
ἡ ἐξῆς κόσμος. Το μεσημέρι (κατὰ τὶ 1 ἡ ὥρα
ἔρχονται μόνο ἄνδρες - Ὕστερα "ρχόνται οἱ γυναῖκες μὲ
ἡ τὶ μικρὰ. Καὶ ἔτσι ἄλλη ἡμέρα τὰ μικρὰ)

Βγάλτε ἡ ὥρα ἀπὸ βαμβάκι
μὲ ἕνοιξε τὴν ὄρεξή μου
— Καὶ τὴν ἡμέρα ξαφνικὰ
με τὰ μαχαίρια μου
(σβήστε) καὶ με τὰ σφυρὶ μου
καὶ με τὰ γιατρικά μου.

(Το χορευτικὸ σχέδιο σύνθεσε)

(Τοῦ Ζώνη το τραγούδι - Του Ζώνη Μουρίκη - γεννήθη τὸ 1925.

Χτυπᾶνε τὰ σφυρὶ (χτύπημα σφυριοῦ).

Ο Βένιας χορεύοντας ἔτι πανάκι κατώρεο
σφυρὶ, ὅλοι μέσα σ' ἕνα μεγάλο ἡ κάθε
σχῆμα, ἄλλο μὲ χορευτὰ κάτι τὸ χέρι τὰ ἡμέρα τὰ.

(ἄκουσε)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

186

Εκεί το χειμώνα εδαφόσιαζε το νερό κι
η νεράϊδα μέσα.

Εσούλα "εβαζε μέσα μπρος απ' τ' άρματα
γυάλινη που να φαίνεται;

Μαρμάρινο [illegible] σκαλοπάτι που το σφουγγαρίζουν
νυφούλες;

Το χαμόσπιτο (= καμαρόσπιτο) δεν το 'χουμε για σήμερα
Τα παλιά τα χωριάτικα καμαρόσπιτα είχαν φουρνίτσες
όλα τα είχαν λιγνίτη. Φουρνίτσες ξύλινες
δυσκολεύτηκε κι τα 1900 [illegible] (σχεδία)

Εδώ μικρή: διπλό γιορτινό μαντήλι (με φούντες)
[illegible] σαλβαρόφορμα γουνάκι (είδος παλτό)
μανάρι κοντινό, λάστιχο
ζέστα = ζεστή δυσκολεύτηκε
παπούτσια: μπότες, φλοτουμάκια (μικρά)

- τα γιορτής εβαφόντουσαν.

- Εσύ μη τα νεροβάφεις
και μη τα τσιγαρά σου
κι έμπα με τα νεροβάφεις
γουρλωμένες μούρλια σου - (γύρω στα 1900)

Κόμπολι: του Βασιλείου (του Νταμπάκη)
του Αγγελικής (του Θεοδώρου)

(Δάσκαλος Νταμπάκης)

Μ. Νικήτας ανηψιός Ζουμπάκης - έτων 87

(κι' αλλο εμιγρικό - του 1900).

Πάμε και σού Καρλούδου (κομπανάρχη του Βεγγιανίη του Νταλιάνικου)
να χαιρετίσωμε
σην μοάλα Χιμαδιόνου (⊕ γυμνοδάγιαμη),
μι' οχ θαλιάσμε.

(⊕ ο χιμαδιόνας
οι χιμαδιόνοι.

Άλλο
το 1928 μέ λί εμιγρή του Βεγγιανίη γ' λοι Μακρή.
"Ηόγκ' το ένα κόμπα να πάμη σπίτι γάϊδιου (είσινε
νοσοχείου. Κι είχαν φάρι γ' το χωνάρι (σ' αλίθεια
του Βεγγέου) "Εχάσαν όμως λοι εμιγρή γ' λοι εβρίκη
τραγούδι.

- Τι ράντιου λι δεγίκ',
λι δεγίκ' μέ χρόνο,
ωρα έμπαίκ' σι γέαμμα
να σπίκ' το αρόπο (λι μεγάλο)

Τουφεξί μη, τουφεξί μη (ο χωνάρι
άλαγε σπό το νυαί μη. (ι σύρα φαίρη).
Μι μη έκοψη το δάχτυλο
και σι' φίρωμ' σπο κακό.

(το φιλμάκι ο Μπάρμπα Γιάνης Βερονίκη - Τσιάρας, έλιω
λωρε 80) (βλ. και λι σ. 332 : εμιγρικά)

θα ι' καραμάγια = ι σύρα, οι καλιεργιές.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Παραδόσεις

Όλαν "έφυγε η Παπούγκα από το Νυσί, έφυγε
"με διώχνει ο Λάμπρος", με διώχνει ο Λάμπρος!"

(Αϊζηά = η αϊζηά - άγγλ. ashes)

Το Νυσί το λαμπάδιασε." Ηρθαν από μία
Ήπειρο, να φωτοκολλήσουν, όλαν ήταν
το νυσί, ξυλοκάμινο, η το λαμπάδιασε περί
με 4 λαμπούς. Υπάρχουν οι 4 λαμποί: Εκ
δυο Κακή Λαμπάδα (πολλά πο χαμηλό - Βορειο μέρος
αγγλ. φορ. Ιον Ορθόδοξο, αγγλ. δυο Όρια, δυο
Μαγγούνια, κι' αγγλ. του Μινά, δυο Λαμπάδια
του Λάμπρος - Είχινοι λαμποί, μαυρισμένοι μέ
οι μουσουφίτα. (Φασκόλια 1-2)

Παράδοσ

Άγγλ. ψυχή είναι ούτε λαμπάδιασε το Νυσί
όλαν έδιώχνει μία Παπούγκα, να μη ξαναμπεί.
Είχε σταυρωτάκι η Χαμένα. Είδαν το βράδυ
μιά φωτιά να φεύγει, κι' έφώναζε "Με διώχνει
ο Λάμπρος!" [Πρβ. Πλούτου Παραδόσεις αρ. δ. 910 σελ. 555]

Παράδοσ

Το Νυσί ήταν καλοκαιρινό η έφτιαξε
δούλεμα, και γι' αυτό το λαμπάδιασε. Να μην
ξαναμπεί η αρραβωνιασμένη.

Ήταν άρρωστο εδώ, και γι' αυτό εμεγάλ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

από ένα χωριό Θεσσαλίας -

(αγγλ.)

Τα "Κάλαντα της Χρόνιας", είναι δύο μορφές. Ήλαν παλαιότερα αυτά. Τραγουδιούνταν μέσα στα Παμπούδια. Είχαν φούρνους ή παλιότερα είχε ή οικογένεια μόλις πεθαίνει. Συμβαίνανε δρώμενα με όλα τους βγάνανε τραγούδια μέσα. Όλαν τραγούδαν Χριστούγεννα. Και μ' τα χαρούμενα (χαρούμενα διαφορετικά) τους σπίτια δυο το χαμό ή τους σκοτώνανε πάλι.

Τσίντα το, μωρέ, παλιό χωριό! (για τα Κατωμερίτικα χορευτικά δ. μπαγαδόρα λέει μπαγαδόρα).

Καλαμαριά / Καλαμαριά | πάρτε. Χαρίσμα Αγ. Χαράλαμπου

Οι Καλαμαρίδες γένε τους Καλαμαρίδες Μονόμαλους
Σκινάρηδες
Μερμηγκέχους

Οι Καλαμαρίδες γεν' ένιον Πραστιουδέους

Τραγούδια Δώδεκα Σκηνάδες, δεκαεφτά δυστούνοι.

Χριστούγεννα σήμερα σε μια βρύση
σε μια βρύση κάτω στη χώρα
σε μια βρύση Μουρτιανίτικα
Θεού να σε χαίρεται.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τσακωνικά

Στην Καμή χαρτάδα ⊕ (χωρ. δυό ωρολογιού. Σαλαβρυά, δήμ.
δύ Πυγό
του Δεδούσου (παλιού ονόμα) Άγγελη ήλεν κοντά
Δεδούσου (ωραία ανθρώπα).
του Ευαγγού τα ωράγια. (Κάθουν εσείς, ιδιοκτήτες
του Καμπούρη (ωραίο όνομα) είναι ζουγιάς ένα
~~του Κεφαλά Πυγό Κεφαλάδι (Νιό Πυγό~~
δύ Κεφαλάδι (μπλιο γι' αυτό)
του Κεφαλάδη (- - -) αγριδάμαλο. Γυναίκα
του Βασίλη τα θερίζει. (Ήλεν μπρο- παλιού όνομα Βασίλης)
Θέλω δυο φουτάλια να θερίσουν νωρίς γι'
μεσημέρι, γιατί έβολώθηκε ο Κωνσταντής
(χρονών. 1900) εμεσημέρισεν τον μεσημέρι).

⊕ "Ήλεν ωραίο χτήνι." Έχει δυόμισι χρόνους
δυο το ζευγάρι, γι' αυτό. "Έχουν αυτή μπρος
μέ τον αφέντη 'πάγανε μ' έτσι 'πάγανε (Θα σπείρουν

δ' άγιαλη (τον Κάβο γιατί γιούβες γι' αυτή)
δίν Πυμένα (ωραιοποιούσα). Μιά γυναίκα
γέρο (~~έρημος~~ τον έρημο, που άρεσαν τα
μεσημέρι ωραία και τού μπορούσαν τ' άδρεψε τα, μ' αυτό
έλεγα τον μεσημέρι μ' αυτό τόσο έρημο τ' ονόμα).
(εδώ μ' 100 χρόνια - Μια Μαρία -).

(τραγούδι;)

Τον Κόκκινο χωριό (καταγωγή από το Κωσταλέξι και γύρω).

Τους Δράφνες Μαυρομάτη, μεγαλύτερη, μετά δράφνη (φορεμάτη) και Παγιά (πολύ ωραιότατα).

Τα Φονιέικα "Ενας έπαιρνε τη Φόνη. Την ώρα έκανε μια ευρυβόσκησε 24 ώρες, ύστερα δε δ' έφτασε η Κυβέρνηση. Αλλη γυναίκα δεν ήξερε εκεί, που πάει γύρω, κι' έπαιρνε από κι' έφυγε.

Τους "Ηλιο Μπουρδίνι αυτά. Ελέγανε και του Γάγγου το Δ' ποδάρι η' σήμερα χήνα από δω. Μια μουσάφιρη ο γιος του Καπετάν-Τόμα- "Να σφάξω το ξηλί να φας." Εφτε κείνη το σκυλάκι που σούφαξε "Ενα μικροκαμωμένο αυτός από σας τόν σίδερο.

— "Εβρε να σφάξω το γαϊδαράκι σου, μαλλιαρό σαν μένα. Λιγώνει η γαϊδάρα." του είπανε.

Κι' έφυγε κι' έμουγκάνιζε τα Φονιέικα κι' έφυγε. (τα χε κοδαλλάρει τα ρούχα του)

Τους Δημήτρη είχε 4 καβαλλαρικούς (αρχαίους) Γάγγους, Λαμπρα-Φουλανα Μαζαρα.

Ο παππά Τόμας ο μεγαλύτερος του Γαγγου Γάγγος

Τους Βίγλες
των Κουφούτη
τα Ρόμανα - (Εχει κοιτάζει Ρωμέικα).

των Τρικούπη. (τσαρ) - Έχει μία θυγατέρα-βρέφος.

Φουλέρα 80 οικογένειας
Εισόδημα εξαιρ. εφάπαξ
σουζεράιν μελανάδες. Αμερικής (σαλόν)
ναυκυρός - Αθήνα.

Τα βιβλιαράκια είναι ο,τι θα σχίσει έχει
μουρμή τη και γ' χχίω χρόνων! (Μα αφού δε
εμπλέκεται οι Βενιζελικοί; - Ε, είχε γ' ωχριάσει)

1801 Καρδοσαρίο Μαχαίρας - Διάφορα άτομα.

Χη-Γιάνουμος ιδιοκτήτης των Μουρμουρίων.
Το Νοέμβριο, 40 ημέρες πριν από

Νεός Υ.Θ. Μαχαιράς
Μπορεί φορτία των ωραίων Πλοίων
Κόμης Διονυσίου Εστουδιάντου Πατρών
οικογενείας Μουρμούρη
1800 - 1871
Πορφυρούλα έτη 23 - 23
1848 - 1871

⊕ Του Χριστού - Όποια μέρα πέσει Γιαννιού
που θα 'ναι Χριστούγεννα σε 40 μέρες -

(σε) Μαντινάδα το 'παλαί
να σε φιλώνω το βέρμο
Μαδάμ' τα μουστάκια σου
με τι τα χαν γλυκάδα;
Το να το 'χω με κάγαμα
κι' άλλο με μουστάκι -

Μαντινάδα
για τον Μάη

Μουσική

1. ΠΑΙΔΙΑ!

Τα σχολειά χρόνια τα παιδιά δεν ελαμπούσαμε να σχο-
λιό μέχρι Εμπαινούσαμε το Ιγκέρα για
δεν ήμουν Σουλίμας με μύδρας κι μουσική. ⊕
Ερίχναμε δυο δυο ένα, μονά-ζυγά. Τα μονά τα χά-
ναμε, τα ζυγά τα σώναμε κι μάνα. Τα είχαμε,
φουκλα με όσα μουσκ μονά (τα σχοινάκια)
χουφτιά ζυγά (τα κεφάλια)

⊕
κι μι γκαβεδοπόνικα (= πουπουλάκια από
σκορπόνικα - γκάβελα)
(όχι μα κεφάλια).

(μι σκυλάρα
κι το λιλό)

2. Πάμε να χλίσωμε και σκυλάρα.
Ένα χόρτο, με 'κόκκινο μια σκυλάρα.
Τα χλωφούναμε από μακριά, με όσους δεν
αλλίχαμε, κι έδαρνε άλλα άγρια

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μύδραγε

3. ἡ μάνα "κουμπί σὰ τὰ μύδραγε.
(Μὲ βαρέθηκε ἡ φορολογία")
Εἶχαμε μιὰ μεγάλη κουμπὶ μαῦρο κόμπο
μία. "Ἐρώτα σου" γι' τὸ μεγάλο, κουμπίμενο
λέει ἄμοιρη. "Ἐλα-ἔλα" ἔφτιαχνε μὲ μιὰ σειρὰ
"Ὅσοι λουσοῦδε, κουμπώνε. Ἄλλοι κουμπίμενε
ἀπὸ ἔλα σορλούκι.

χάρη ἀνεμόσκεπης-Μανιάτης
ἐπ. 35.

ἡ κουβέντα Ἐκαπουβώναμε τὸ' ἀγελάδι
ἡ τὸ' κλειδώσαμε μὲ σόρα, νὰ
μείνη σπίτι. Ἂν κοίμουνε πολὺ λέει ἀγελάδι
ἀγροῦνου, κυκρίζει ἡ γριὰ ἡ μύδραγα.
(Β Salvatora σ. 84)

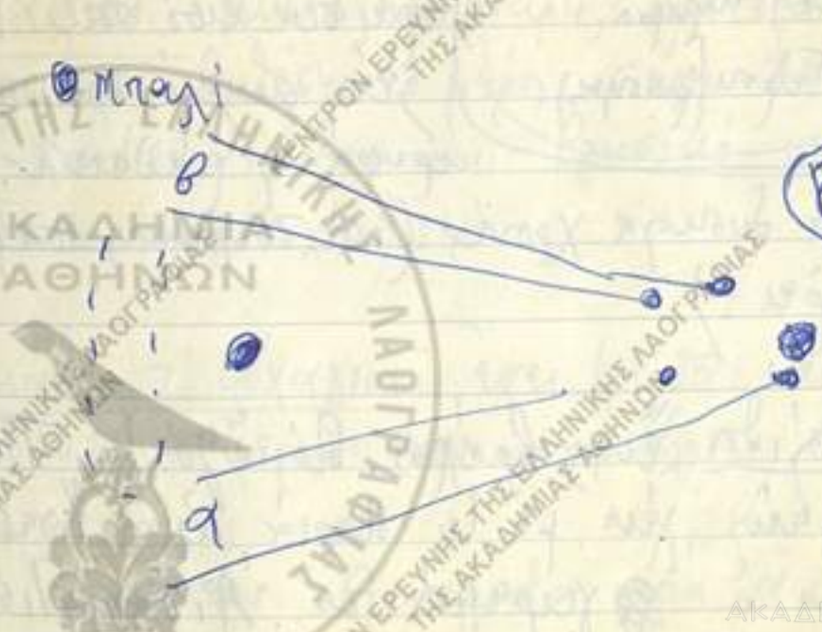
ἡ σαΐτα: Δυὸ σόρες, νὰ γύρω ἀπάνω
σὰ γύφτικα, τὸ σελάι νὰ μὲ ἀπὸ κάτω
τὸ σιάδι δλοι σόρα, ἔχελα δὲ μάνα
(Salvatora)

6. Τὸ κάθω κουμπί Μιὰ σόρα (γύρω 5-6)
τὰ σάκα δὲν ζύγι (κουμπώνει)
τ' ἄλλο δυὸ φαρδιὰ μὲ βαρὺ. Ἐκεῖνο τὸ
μὲ φυλάει, ὅμως σὰ δίνει κὶ κουμπώνει
μὲ σόρα σὰν τοὺς ἀνθρώπους, νὰ λοιὸ σόρα
κόσμου νὰ τοὺς σάκε σὰ σόρα τοὺς.
Μένει νὰν τὸν σοφάρη (σὰν τὸν μαγ-
σόρο).

7. Παίρνουμε τον μπάρμπα

Οι μεγάλοι του μπάρμπα. (Παίρνουμε σιγά σιγά μεγάλο -) ξυλίνες μπάρμπες (που σχηματίζουν πλάγιες) βάζουμε 2 μπαρμπάδες, ένα εδώ, ένα πιο πέρα (απόσταση 20-30 μέτρα). Τυλίγουμε δύο σχοινιά αρχίζει ένας (του παιδιού ο παππούλης) - «Βάρκα σου..» να φωνάζει να 'ρθει η μπάρκα του μπαρμπά (μπάρμπα). «Σούλα βαρκί μπαρκό μπάρκα σαρέα». Η μπαρκάδα απόσταση μεταξύ μπαρμπάδων η ομάδα του νυμφίου κ.ο.κ. πάνω να πάρει μπάλο (μπαλ). Μόρτη η χωριάτα και οι μπάρμπα η το μπαρμπά με δημοσιο δυο χωριάτες μπάλες - Οι δημοσιοκάδορες της ομάδας μένουν ακίνητοι -

Ανάλογα με τον αριθμό των παικτών, π.χ. 13, ή 16 -

(παίρνει επαναφορά στο τέλος 6.85)

= καλοκαίρι

χειμώνας

χειμώνας - και βρωμούσιλο και χειμώνας
μόνο σημάδι γράμμα αυτού (μήδια)
η θάλασσα μαζώνει γι' αυτό τα λο χειμώνι, δεν ως
βλέπει, παντού είν' χλιαστρή μέ βρωμούσιλο
η θάλασσα χλιαστρή λο χειμώνι, έτσι
να δύση ήταν αυτού, δεν αξίζει.

βάρκα καλο
βάρκα φουρτουνή χειμώνας
βάρκα βρωμούσιλο
~~βάρκα~~

ΦΟΥΝΤΑΝΑ

29.8.57

Λεμονιά. Εκ. - Ιδιοκ. Αφρικού
Διευθ. Καφφρας.
Γεωπ. Ηλίας Πέτρου
π. Ποιμένας Δεκάρικα.
Ανδρέας Πέτρου (φαλαύρας)

Εδώ χλιαστρή, έτσι είναι τα Δαδιαγένη
(καλοκαίρι). Έναι φαίνονται
ερείπια από σπίτι. Ήλιος
δέν σώνει και σώζεται
μονιά γι' μάλαινα γρα
μαλα δα δυσκολα χρόνια (και τσιμπιμη σαγιόλα
σούρι φέρει!)

2

Ο Ορφανίδης, είναι βρέχει δα ύγος λεν Παξής
Ήλιος επιμένει, λέει με λεν περιά αμμά έσωσε. Αλ
μου είναι ο χειμώνας τα Αϊβαζιώτικα.

"Ήλαν μέν ἐδῶ κάνοντα Διβαγιώλικα σαλαμάνα, σοὶ λέν ἔμαθα ἀπὸ τὰ μάνα τῆς Μ. Κλεισ. νύφης, καὶ δὲν ξέρω ὅπως, ἔσπασε ἀπὸ τὸ μυαλό μ' ἐσᾶς τὶ θάλασσα.-

Η χρᾶσα τῆς Παυλιᾶς εἶναι μιὰ σουγιὰ ποὺ χορχωρεῖ ἀπὸ τὶ θάλασσα βαθειὰ λὲ γιὰ ~~[illegible]~~ (μοιάζει νὰ σκάσῃ καὶ κάνει σὰν νὰ διάλυμα) ὕδατα βαμμένα σὲ μιὰ χρώση, ποὺ μένει σὰν φλάμπα ἐπάνω στὴν Παυλιὰ (πάνω ἀπὸ τὰ λάκκια. Καλαμιὰς ἀπὸ λάκκια γ' Μαγαρικά). Ε' αὐτὴν τὴ χρᾶσα, ὅπου πᾶμε, ἐρχόμαστε γ' κρυβόμαστε ὁ "Παυλινιώτης". Η Παυλιὰ εἶναι σὰν ἕνα μεγάλο "μέ δάσους" γ' μόνη μία ὄψη ἀπὸ τὴν Παροικιὰ Περιστερεᾶς. Γίνεται χορλάσμα, ἀλλὰ ὄχι πανηγύρι. (Μανωλάκια - Μιναγάλικα) τὰ χωριά της.

Ο Ἀχαϊὰ. Μικρὸ, σαρδελικό, δυάρι. Κρίμα νὰ ὥσω. Ἐκεῖ ἔχει βυθίσει τὸ μέρος, κι' ἔχει δουγιά, καὶ τὸ λένε "Ὁ Χαϊλάκια". Ἔχει καὶ βρυσικὸ νερό. (25-30 νοικοκυριὰ τὸ χωριό).

Ὁ κάβος τ' Ἀχαϊοῦ ἔχει χρῶμα καὶ σχῆμα βάρκα γ' ἀπὸ κεῖ μιὰ μεριὰ λιμάνι ~~[illegible]~~ ἔχει. Εἶναι Ποινίκα, τὸ λένε.

Ὁ Βρωμονέρι βλάχικα νερά, ἀκαθαρσία. Ζῶα καὶ σουγιά

Το Καλαζώνη (από τον Γάη του ανήφορο, ωραίο της από το Καλαζώνη, να πάρουμε το μανάρι του Μαρ ωραίο μι Λαμια, είναι από το χωριό.

Παλιά οι Παροί είχαν παραχωρημένα μερικά μιδράγα. Αρχίνα, όλοι έσκαβαν αρρώστια η αμπε ο τόπος χαμοζωόταν. Κι αρχίσαν να φυτέψουν εγώ μιδράγα από μι νύφη μου.

Τέ εγώ δεν αρχή μι άγιασαν με το μανάρι μ Ένα χιόνι μονάχο δρομο, το έβγαλε σ' ένα χ Ένα φράδη από τότε του μ' έβγ φτυάρι του' ρι από χίλο (Ήθελα να πάω χι το Γάμαρι το 'βαν θέο μπάλα με άρχιζε νύ μέχρι να λαγκώσω από. Αλλά το Γάμαρι το πά σε 3 θεμελιά δημ. 1ο 2ο και 3ο φορέ "Εσκαβα είχαμε εφημερίδες δρομο με βούρτσα (νόστιμο μι φτιάναμε. Τα φέραν από μι "Ήλιος - Φανάρι - Βούτσα για βούρτσα) Εβάλαμε μι ένα μπουγέλο Γάμαρι σε μαύρ εφημερίδα. Έσκαβα μι βάναν τη μπανίλα (= για βάθυνα σχεδιαμένη δρομο (από σκλ μ' απ ξύλα να φτιάχνω το χώδι. Σκοτώθη είναι το λάκκο (για βαρέλι μεγάλο) να σκάψ το χώδι. Εγώ 2 μήνες ήταν δυο εγγόνα

Μιχάλης Κρεβίνης
ετών 56.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ιορά (οι μονάνες του θαλάσσης). Θεού ώρα είχε ένα
ξύλο μεγάλο μα δυό λουρίδες (τό θαλάσσι) και σφιγγόντας
απο τό μονάνι. Εκί πάνω μονάνα ήταν βάσεις ξύλι,
να σου εφάρμανε: (τό δράχτια) Έβαζε ένα μονμπάι
δουλειά (από τζίβα-αγορασμένα κάρφια) κι είχε ένα ξύλο
μαυρό, το χλοτό κι ένα άλλο ξυλαράκι, σου
λέ βάνε όρτο, για να μπαλώνει δλι δεν λου, ο χλοτός
κι αυτό μεγάλη Παμμάκαρι. Έσουλα ο εργάτης
έκαμνε φόρα και βαρούσε το χλοτό με το χαφάλου
για να σφίγη το δράχτι και να βγαίνει το ξύλι
(Ήταν 2-3 εργάτες γι' αδουλειάνε μέ λι σιμα).

Τωρά δημιχάνια κι έχει σδρομένε μυχανή, το
τρόμολο, σου δουλεύει κι αυτό με το ξύλο
(2 εργάτες - βγάνει αμμιλί σουπλά)

Έσουλα τα υδρακτικά (ό κ. Νικόλας Χρυσανθάκης)
είναι 51.

Γεώργιος Βιχρούσης Πλάτανος
Φωτογραφικό χιόνι
κ. Γεώργιος Χρυσανθάκης.

"σου κάνω σύρσιμο!"

Χερσαίνια
κοινή φουστάνι -
ΖΕΡΝΑΤΙΚΑ

Χαρδερίνα = ~~κοινή~~ η δυχνιά κι γίνεται ο δρόμος
κοινόμοιρα χαρά λιγιά, θέλει να σφυρίζει τρία
(Δόνες) (μάζα σε δυχνιά κι αυτό σκίνο σχήμα (επί επιφανού
Γραβές) δένα απο του Αγγρίνιου) μπιτσόφυλλα.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

σταχτί.

Κάθε λογῆς Ἁγ. Χαράλαμπος ἀπό κάθε, ἐβρίσκαμε ἕνα λάμπο χιλιό ὅλο ὡράιους ρέγγες. Ἐβρίσκαμε τόν ἄντρα γερό κι ὄχι ἀσχαλό· εἶχα κι ἕνα μουσκέλο. Ἡ ἄλλη μία ἐσύρε τό μικρό κι ἐγώ τό μουσκέλο. Ἤθελε μιά γραμμάδα γιά μιάν ὥρα νά δῆ. Δέν ἐβρίσκαμε γραμμάδα ἀλλά δέ μᾶς μέλησε ἀπό τό 1930. (27-28 χρόνια). Φτου θέλουμε τή σουπιά σάν εἶναι ἐν καιρῷ ἀγρίνιου. Ἀλλά μιά μιά φορά εἶχα ἀπογοήτευση ν' ἀλλάξουμε.

Κάθε λογῆς Μαγκαλικό θεός μᾶς φύλαγε ἐφυγε τό (σινάγρα) μέ χρυσά δόντια, μεγάλους σάρκες, πάνω χιλιάδες...

Τήν σαρδέλα τή βρίσκουμε μέ τό ζαχαρώνι (=καταπέλτη) καί μέ τό μαζέμο (=δίχτυ) καί μέ τή μάτσα = βαρκάκι. Κάποτε καί φουρνέζο. Θέλει μουρμούρι (μικρό ψάρι σάν λαβράκι, χωρίς τή σάρκα σαλιά μέσα εἶναι σάν δουλεύει τή μύτη δουλεύει σαρκαστικός, νά δώσει μέσα τή σάρκα τή σάρκα ἐφτιάναν μαρίλους σάρκινους γιά τή μουρίνα (λαβρακόψαρο) γουλιά σάρκινα (τιάνανε καί σάρκα γιά τά καρφιά, σάν σιωπάνε τό καρφί γιά τό μαζέμο. (γιά τή σαρδέλα ἔχει σάρκινα γουλοφέρια). σαλιόνια γιά τό λαβράκι (εἶχε μεγάλη 7-8 ὀργ.) κάτω μάρμαρα (8-9 μέτρα γιά τό σάρκα) ἐσύρε μνήματα τσαπατόμαλλα λαγκάδι (σ.χ. πού ἔρχουσαι) σαγηνάρια σάρκα

Β. Sabiatas-Μυτιλήνη σελ. 134-5

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ψάρεμα (στη Πάλφα και στον Γιάλο 50χ30).
πρωτοφορείο.

Ξεκινάμε νύχτα και φορτώνουμε-τυνάζουμε τη βαρκούλα στον Γιάλο. Το λαγγό, τη λάμπα, το δίχτυ, σύρες, και ζούδι ξεκινάμε: Καβουρόος = ο άνδρας που πάει με πάβα. Π.χ. ο Ιωάννης Επ. Βλαχογιάννης (ή Βλαχογιαννάκης Βλαχομπάρμπα-Όλο είναι κοντά από τη πάβα). Αλλά έβγαλε ειδική μεγάλη για πάσε είδος ψαριού, τη "δόντα" όπως λέμε και εμπορικά (σ' ένα, το νεφρό, στη φάλκη) τού φτιάναμε με το σβόδι (ή φουρκιά το σβόδι) ένα σουβλί, τσι 'χτινε, και το βράδυ η δόντα μέρα του φτιάναμε μεζέ μέρωμα (για μορτσο δεν είναι δόντα οι άλλοι. Τις βρίσκουμε από τη νταίνα. Η άλλα του πάβας έχει γραμμή (βένες) και βαρεί με τον σίγλο (σ' αφρί με ζυμάρι και τη σημαδούρα. Όταν βγει, δε φάρη τη διάρα (αδερφάκια γυαλί-φορτίο) η σάκα ε' αυτή πάνω ψαράκια τη άλλα. Έχει το δίχτι του χαμηλό (χαμηλό ψαράκι-μικρή βαρκά) και η αριστερό το διαφορετικό η βάνει τα χαμηλά. Σμαρώνει ίση τη άλλα, κοιτά τη ταρακούνες (το ταρά τα είναι δυνατή με πόση όση το φορτίο). Στη μέση για δυο όση τη κουμάντο.

Για το ζούδι έχουμε το μουρμούρο να πάρουμε το δρομάκι, τη άμπα με το διαφορετικό βαδουλάκι. Κατά τον Γιάλο, τη άλλα δε τη τη φάρη ο έμπορος (μόνος η μαζί) σε 2000 δραχμές φάλκες. Εδώ μεγάλη χαρμολύπη, να φύγουμε.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τα μικρά κορμάκια τα σέρνανε μη σχάσουν
(και ένα ζώο σε περίπου 3 μέρες (το πολύ) είχε γεμίσει
το φορτώνανε 2 και άλλες 4 και κρεμιόν
από σαν κι βαριά σέρα.)

Στου Δεκεμβρίου έπιανε ένα μικρό, έβγαινε
δώσαν λίγα σήκια γι' αυτά τα σκάνια σέρνοντας.
Ή το σέρνουν με κι χαϊδάρα, δηλ. ένα δέμα δύο
ζώα, και σαν το σύρμα, γι' αυτό

Τα σπίτια (σέλρινα του χειμώνα) ήταν σαν σκηνές
κι βάζαν σαν σε ρόδους 3-4 σπιτάκια
και των αραιάκια με το γιοκό και κορφούλι

Για να κόψουν μεγάλα μέρη σέρα, σφυρί να σφυρούν
ζευγάρι με τον σίγμο, και μέρα να βάζουν νερό, να
μείνει 2-3 μέρες, έβαζες μέρα ζώα σφίνες, να
χρούσουν με το νερό και έσπαγε
Υπάρχουν άλλα σέρα δηλ. Δεκεμβρίου, σαν φα
νάνε οι φαγιά και τα ζώα μέρα (10 μέρες σέρα-μ
σέρα)

Τώρα σαν βάζουν με δυναμίτη, ή με διδρεμιά
σφίνα, ή με σφύρια (= λουμιά, δηλ. σκεφτείτε σαν
βάνει δύο μέσα η σφίνα, βγαίνει μια βαριά γι' αυτό

Με τα σκάφια κουβαγιόν γι κατόπιν κ.λ.π.

Η Μανουβέρα έτσι για να σπάσουν από πάνω μ
βαριά σέρα.

Γεωργ. Μαραγκούσης εδώ 32 χρόνων
Γεωργ. Χαβρελάκης εδώ 57 χρόνων

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

Η φρουκάλα το 'χιζ = δίχως δίχαμαι σου δαρί
λιγεν η δίχαλα. — για λιν ιχία.

Αλλεγ. Πιή το λρίβου το σωκόρι
του δικόν σι μηχρός
Μι'λόν μόζο λριβέλκι
σιορδοποσκίνρελι.

Τσιγκ. Ο άβραμος βραμί δεν έχε, βραμί έχε μαί χέλιμα!

ΛΟΓΓΟΣ. Δενδιάλιμα (Κοπέϊνα)

Η μιρί Μαριέλλα "Ορφανον (Δενδία) είπε 69. (45 ολλ).

Κάθι βλί Ρόδο δο Ροδινίτη
Τσόβρας παλάβωσε τη μιτερήδη
Δεν μιτερόσας αγορί η χάφτε
μόν μιτερόσι δύο χέρια μάλα.
Δεν μιτερόσας μι'α τσουρμοσούρ'α
μόν μιτερόσι μι'α βαγ-ωσούρ'α.
Κι' η Μαριοσούρ'α δεν λόνε δήμ
με η αίμα η μάνα λη λέι φοβερνίζ:
- Πορ'λονε, μόρι μι, ω' έχι φοσίλα μαράβια
- Δεν λονε δήμ τον τσόρμο, μ' άλλα
- Πάβολλε, μορφή μου, ω έχι σκωρί
να' λοβρεσίνης ερωτικά η πόμα.
Δεν λονε δήμ δεν λονε σκίρω
χαρά μου γέλιορα, θα σ'η δώσω.

(Ἐχει ἀρχὴ ποὺ δὲν θυμᾶται)

Δέρνει με μάνα δέρνει με, μ' ἔχει να φάει δέρ

Ἀντίφ.
Τούρκικα δέρνει κι αγάπα με
κι Βλαχικὰ δέρνει κι αυλάκι
και βαριὰ κι βαγιλώνει.
— Δέρνει μάνα με δέρνει με
δέρνει με γι' αυλάκι με
και βαριὰ βαγιλώνει με.
Και βράδυ νάρθη ὁ ἄγγελος μου
κι ἀ δέ σὲ μαρτύρω
ὅρκον κάνω νὰ μή μοῦ.
Τὸ λὲς δὴ, αγάπα μ, κι δὲ σοῦ
και τὸ κι δὲ μαρτύρης
σοῦ κάνω ὅρκο νὰ μή μοῦ;
Ὁ,τι εἶδα κι ἄκουσα δὲ τὸ σοῦ
γι' αὐτὸ δὲ μαρτύρω
ὁ ὁρκίζομαι νὰ μή μοῦ.

Ἠ/ε "Αμον ἐχὲ σοῦ γίνεται κι ἀληθοχὴ μεγάλη
μέσα βουβάμε σφάρικα, μάνα (σοῦ α πολεμᾶ σκύλοι
βουβάμε σφαρικὰ γιὰ τούρκοι παλικάρι;
νὰ δέσουν κάνε σάμαρο με νύφες γ' ἀγόνα
Χεβαντὰ κὶ αγάπω σε θοῦ Δημητρὶ τοὶ σοῦρ
— Τώρα μα, ρίχε ἀρμάδα, δὲν εἶναι δὲ τὸ σοῦ
Ἐδῶ εἶναι αγάπα σοῦ σαβὰ, αγάπα τὸν Χεβαντὰ
(τὸ ἐμπαίνει τὸ σαβὶ)

Το Σούλι κι ἂν προσπάθησε κι ἂν τσαρμάρησε ἡ Κλεφτιά
ἡ Δυσιὰ ἄφησε λιακωτὸ δὲν ἔμεινε, δὲν μάγκα
δὲν ἀφῆκε ἀρματολὸ, μπέης μὲ τὶς φωτιὲς ἐρήμωσε
- Ἐμάθανε τσαρμπάν μὲ μάθημα, ποὺ δὲ μ' ἀρμαγκιάζει
Καὶ τὰ φουσάτα σκόρπισε κι ὅση φωλιὰ ἐφτιάνει.

(σὲ βιβλίο μὲ ΣΤ' δημοτικοῦ
Γιώργη Α. σελὶς 17 - 5 χρόνια)

Μάνα μ', ψυχούλα λέσερα μάνα μ, βαρυοῦμαι σήμερα
Πάρτε μάνα ράλα τα, σήμερα, μάνα, σὲς τους
μὲν εἶδαν τὸν ἄδικό μου, τὸν ἀγαπημένο μου.
Εἶν' ἡ φωτιὰ ποὺ καίει γιατί γι' αὐτὸ μου 'ν' ἄδικο.
Εἶν' ἡ χαρὰ τοῦ κόσμου ; τὰ δικά μου δάκρυα
Εἶν' ἡ μαλάμα τοῦ κουλοῦ ; τὰ δικά μου μαῦρα
Κάνω νὰ τὸν ξεχάσω ; ὄχι μελανιά-
Ἐκεῖ ποὺ γιατὶ νὰ ράψω ; ἐκεῖ ποὺ ψυχή νὰ γιάσω

(Τὸ ἄκουσε μιὰ μέρα, ἀπὸ κάποιους βγῆκε
στὴν Κέρκυρα, ποὺ μαζώνεται μὲ τραγούδι
ἀπὸ τὸ 1912.
Κ. Ἀρμάνη Γραμματικοῦ. (σελὶς 63).

— Κυρὰ μ' ἡ κάπα σ' ποὺ μ.
— κυρὰ μ', ἡ κάπα σ' ποὺ σου;
— Καὶ ἡ σε μέγα ἐξ' μαρὰ,
σοὺ μέλλ' ὁ γιοὶ μου δὲ μωρεῖ;

(Αὐτὸ εἶναι λίγο ἀστεῖο)

Ὁ ἀλλοῦ τὸ ἄκουσε, ἀλλοῦ τὸ βρῆκε
"Ἐμπρὸς μέρα, ψυχούλα μ, καὶ
καὶ μὴν ἄκουσε τὴ μάννα μ.
" Ἀνοιξε τὴν καρδιά μου
καὶ βρῆκε τὴ φωτιούλα μου.
βρῆκε μέσα τὸ φόβημα
" Ἐκεῖνο τὸ χαλάρο (= ἡ βελόνα ἡ χαλαρ
κείνο σοῦ μοῦ ἔδωσε ἡ μάννα σου,
ἔβαλα νὰ τὸ βγάλω! —

Ἐνδυμασία

Ὀνόματα τῶν ὀνδρῶν νὰ φορᾶ: Σάγια χαλ
(γυνοῦνι) μάγγας ἄσπρας (δικέφαλου) κα
τσαρουχία ἀπὸ λεπτὴ ἀγνελιά. Ἀλάτω φορεῖο
τσιακτοῦ χαλάρο ἢ ἄσπρο, ἀλαμπαλο χαλ
ἀπὸ μπρὸς ὑφάσμα (χαλεῖο) ἀπὸ πάνω δέν
νι. (Σαρακατσάνα = ποὺ δένεται μὲ
χαλὰ μανίκι, μπέρτα κρυφὰ, γ' ἀπὸ
κρυφὰ - τὴ φορεῖαν ἡ γυναῖκ - Κομπολόγ
Ἔλο μπρὸς (ὁ ὀνδρας μου) δὲν βγάζ
ἀλλὰ τὸ μπρουκάρι καὶ ψάλτα - (κουμπούρι)

Δὲν κάνε-ὑποδήματα
Διαφορὰ μεταξύ

- Ἡ γυναίκα: μπρὸς φορεῖα: ρουμέτσο. Ἀλ
κρυφὰ ἄσπρο ἀσημένιο, χαλὰ μανίκι. Ἀπὸ χαλ
φαρδὺ δουλάρι ~~σὲ α~~ (χωρὶς μανίκια)
ἡ μαζεχρώνα ἔβγε χαλὰ μανίκια, ὀχὶ

μοροδα με σιρόμελα ή κυλίνδρακα χρυσά
κάτω χρυσά μοροδα
Στο μυρίκι, μακρύια σοβύλινα σοβύλινα - Ύδατα
ήρθε το μρόσω (μπλαμπλό) σε διάφορα
χρώματα - όχι άσπρο ή μαύρο) βαμμένο, δε
μυρίζει με χρόνο να σκίζει με χάρη
(με σιρόμελα είχε και μιόδητα. Και
έβαιναν το ⊕
μρόσω αλαφάδι σε σιδηρόμερο με τα μαγιά
(δένεται το μυρίκι με σπάγγο)
Τα μισοφόρια ήταν σκέτα (β. χάρτινο σχέδιο)
τα μοφά να φαίνεται είχαν γύρω γύρω φωτα-
σπαγγοσύρτα μαυρά, γαλάζια, άσπρα, σχεδά
με το χρώμα.
Παπούτσια: δίπατζιλλα (με τακούνι σα ψηλά,
γουλαίνια). Αυτό ήταν το χρόνο - Στα δουγκά
χωρίς.
(από τον Κ. Δημάκη Γραμματικού, έτων 63)

⊕ Στα μαγιά έβαιναν από πάνω σε ρολό (από
μέσα) έβαλαν τα μαγιά σ' λυρέκι κι' από πάνω
έβαλαν το μαλλί σαν το ρολό.

Οι γυναίκες τα μαγιά τους μέρες
= διπλά σχεδιάς μοροδα. Κι' από πάνω τους
⇒ έβαλαν το μαλλί.
(α. Γραμματικού)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δίστιχο

Σγουρέ βασιλικέ μου και μαρυοφυλλάκι
φέρε το μαγουλο σου κόκα γ' αγκαλιάς μου

(παλιννόστιμο)

Είδ' άγγελο Καλλικάντζαρο βαρούσι κι βιολί
χορεύει ανάλαφρα με 'να σγουρό μαλλί.

Έχει επιμονή
στα Μαδαρίτικα

Ζ' από Γιάννιου Ι' Διδασκαλία.

Δεν έχει αλλοίωση ή συνίζηση ούτε ο Αγ. Γ.
όλα τα διδασκάλια ανάλαφρα όσο έχει
τη τριζάτη (μύτη και δέρμα) κάνει μόνο
μόνο δεν τη χαλάει, ώσπου να ταιριάξει ο
Αγ. Γιάννης: π.χ. Να ντύσω κόκκινα και το
χωριό, τι μόρα αύριο.

(Σήμερα το πεφτούρι γ' το μάτι δεν έχει ;)

Στου Καλλικάντζαρου το βουνό τα πάνω μονοπάτια
κει δε βγαίνει πεφτούρια με τρεις πεφτούρες
Κει βγαίνουν τα πεφτούρια με τρεις το πολύ τέσσερα

(σύμφωνα Κ. Ορφανού – Δημοτικά Τραγούδια)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Η μεγάλη ομάδα "Άνθρωποι δίχως Καημούς" και
οι Ραχήλ-Γεννάδιοι αλυσόδεμοι μαθητές, κλπ

γαλαρία

Τ'ΑΗ ΓΙΩΡΓΙΟΥ
το γραφτό,

Η μεγάλη Αη Γιώργη μου, η πρώτη νεκρολογία
δημοσιεύτηκε σε τοπική εφημερίδα (Ηπειρωτικός Αγών)
Αφού είχαν δει διαφορετικά μια δεύτερη,
παραπέρα οι βόμβες με άγρια βραδιάτικα.
Όλοι το άγριο δρόμο, το δρόμο μεγάλο
που τους δίνει άδρομου κάθε ώρα γι' άγγελο.
Κι αν δεν τους δίνει άδρομου κάθε ώρα γι' ώρα
κείνανος δεν άφηνε νερό να πιεί μια χώρα.
Τα μονοπάτια έβγαιναν κίνου να κοπιάσουν
Κόπιασαν τα μονοπάτια κι η βαρκούλα
που είν' κιχ' η μάνα μας μία και αμετάβλητη.
Ο βαγιάτ' που τό 'λαβε, ο βαγιάτ' φιλάρμη
το βιός μου όλο σάρκα το γι' το σπίτι μ' άφηλε
— Δός μα, βαγιά, και μορά μας, μην πάρεις γι' άλλα —
Πάρτα κι και βαγιάτα κι με λίρια γιδάρια
και με χουρμά και μ' άρμυρα και μ' αμαρμαλάρια
και δώστα κι το δρόμο το μεγάλο κι μοιρασάτο.
Εδώ χτύπο μέσ' του σπαθιού βάζει και αγωνία
και βάλαν μέσ' όρμεγα μ' άλογα παραλία
Ο Αη Γιώργης του βουνίσιου να πάει κάτου θέλει
μ' αυτό το άγριο δρόμο και υπόγειο δρόμο (του κάτω κόσμου)
Κι η μορά σου τον έβγαλε με σαλπιστή φτερά
— Φύγε - φύγε, αφέντη μου, να μη σε φάει και θεριό
από το άγριο δρόμο σου δεν να φάει εμένα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

210) —Όρφα μ', κόρη, όρφα μ', χήρα 'ίσου κι ώρα
και δάνοιξε το θύρο σου κι έσυρε δω δά ό βρα
ό Δη Γιώργη 'σοκομώνεται, κι έβγαν κουβέρτα
κι η κόρη σχι εφέντρα:
—Εμένα—λέει—σφέντρα μ', τι τό νερό άρρίχνει
κι ό δρόμος τά δουλειά του χαμένη η' άποψη
Δη Γιώργη ό ~~Γιώργης~~ εσκιάστηκε δάι σαρακοστόρμης
και τό κολέρι άρσαρε, δάι σού 'βγαν μαύρη
Μά καλαριά του έδωκε, τό βρίσκει μέσ' τό λόγο
γ' ωαρκιάς το άρίχνει χάμω κι γής, το χώμα
Είρα κόρη δό σπίτι σου σ' αρέσει γονιός σου
γ' άδελφος 'σι δου 'κανα άδέρφι κι μάνα σου
Ό βασιλιάς σου τό 'μαθε, ό βασιλιάς φωνάζει
—Χαίρου και τη κορόνα μου, σύζυγο θά σε κάμω
—Χαίρου το, βασιλέα μου, χαίρου το τό ωαλάτι σου
Χαίρου γ' τη κορονά σου σύ 'χω δική μου κάμει
—Για σέ μου, νέε, ένδοξε, ποιο χάρισμα ~~σύρει~~ σου
~~Τί να σου πάρω χάρισμα, να 'ναι τη αρεσκιά σου~~
III —Θέμει να πάρει χάρισμα; Κάμε μια εκκλησιά
Βλ. σχ. 211 γ' βάλε γ' μαρμάρια χρυσό γ' παλαιά
και δυο δικά του τη φωτιά, βαφτιανά καβάλα
αρμενισμένα μέσα γ' μη χρυσο κολάρι.
ὑδοσολίζε
III Τό αγρο καβάλησε και τό εὐδοσολίσε
κατω σχ. 209 δό χείλο μέ' θ' του σκαλιού σκρίνια γ' κελάρι

ΙΙΙ από σ. 210

Γύφτοι με χάσκες και την Καισαρούλα

(Χορ. Ν. Αγγελική Πανδή (Κάζια) γεν. 1947
Σπήλια)

Εβγήκα σοροζηλεμένη εβγήκα πάνω νύφη
Μάνα μη λάβεις τα φροντιά χρόνος η' ανταριάσμα
Τη 'βλαβ' ο βαλές μη παρέβη ξεμακρυσμένο
Μη λάβει η' άδρεμμα μη παρέβα ξορκισμένο
Μη 'βλαβ' η' φαμιλιά μη αρνιά δεκα χιλιάδες
Χρυσό δρυί να κάθεται, χρυσό μήλο τα βαστά.
Μά ήρθαν οι χρόνοι δύσκολοι κι οι μάνες ορφανέψαν
κι έμεινε ο γιος τα φροντιά του κι η κόρη τα φροντίδες
Η αδερφή ξενύχτησε κι αυτή ξενυχτούσε
ο αδερφός ξενυχτούσε κι ο γιος ξενυχτούσε
Μια μέρα ανοιχτράθηκε μια αρμάδα του Μαγιού
έβγη η κόρη τον άδερφο της:
Θέλω να πάω σε σπίτι μου, να δω (και) δικούς μου.
- Έλα, αδούλα ο Γύφτος, ψιλιχιά σου να σε δώσω;
Σου πρόσφερα η' αδερφιά σου, φόβαρα τους δικούς σου
Μα' πάνω δεν τον άκουσε, μονάχη της πηγαίνει
η' ωραίνει το δρομί δρομί το έρημο μονοπάτι
Το δρόμο που επήρανε το δυο παρακαλεί:
- Θέε να βρω τη δούλεψη μη δε βρούν τα γειτόνια

(ο Θεός τον άκουσε
κι ο Θεός τον άκουσε, κι η χάρη της Παρθένας

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

με ἔβγαν λή δαῖες του σκλιού λή βρύσι η
—ὡρα μεγή 3, πόμε φος γυναίκ
—Κρώ λιν λιν ξενούδα
Πέρο νερό, ραλί δίγω, σού εἶμαι πουρσέμε
Εἰρήνη καὶ λέ ἔδωσαν μέ τό σιδερί δικό μ
Εἰρήνη (σου ἔλαν δικό μ)
—Πήραν να σοῦ λή λλη μερά δοῦλα μ να μ κάν
πήραν το σκλί οἱ δουλεῖς γ λέν μερά ἔβρήκα
—Δοῦλες, σοῦ ἤβγε κεῖ το σιδερί
Χνῶλα μαγά κυρία
—Κυρά, μι ξένη ἤλαν λή βρύση κ σοῦ λέ
μιά ξένη σού μ ἔβγε, δοῦλα μ να λή σᾶς
—Δοῦλες δέ λή ρωλοῦδι σου κάνα γ δουλειά
ἔσπαγαν καὶ λή ράλιωσαν σου κάνα γ δουλειά
—Ξέρω να γιάσω το βαλί να γιάσω το βεγόδ
Εἰρήνη (γι δα σοῦ βαλί, μυρίε)
—Πάνε να λύνε βάλε λού δεβαγιό το Εξένη
ἔσπαγαν καὶ μ ἔβγαν μ ἄρχισι να γιάσω
Ἐμείνη κείδη ὕγκωνε ἔμεγρε καὶ λ αγρούδα
—Ἔμαν ορφανοτροφεῖο, ἔμεινα κατου νυφ
μάνη λέ, ἔλεγον τα ορφανά κα χρόνου Γ αὐλιούδ
[βγ. σωστ — — —

Παιδιά, η Ελένη μ' έφερε χαλί δώρο μου λέει,
- Γιατί Ελένη μου, εδώ, χαλί η Ελένη μας;
Ενώ
Πιάνει γέρνοντα φτέρνα μη βιχλά δικιά μου
- Κ' εδώ δικιά Ελένη μου, μικρό το δικό σπίτι μου -
- Δυδώδεκα χρόνια, μαντρί μου, κι έρχεται να σκάψουμε
~~Δυδώδεκα χρόνια μου~~
Τον σπίτι μας παρδούμε μου νέο τόπο φανερώσου!.

(από την κ. Αργυρώ Παλλ. Κάρλα

Κοινότης Λογγού - 120 οικογένειες.
450 κάτοικοι.
- Ένα χωριό Δημοτικό (μονοτάξιο)
Από την Ένωση κι εδώ - (τον αστικό χαρακτήρα)
χάνει όλον έγκυρο εσχιδιάζει γραμμάλη.

Τσιγκελιό οι 50% των κορών φοιτά το Παρακλήμα Γυμνασίου
Παιδιά έχει η φουλιά 2-3 όλων αδέλφια.

Δυδέκα ή Κουτσέλια
Μικροκαπέλια Κουτσέλια (ο γιός της μηχανικός αυτοκινήτου)
Καπέλια
Χαρτέλια "Δυό Χαρές" Χαρά

Εισοδήματα λαϊκά.
1 τρόπος (χειροπέδη - δίχως παραχάδι)
(γρήγορα), Πάνω, σου βάζω ή σπίρτο
Εμβάσματα: Αμερικής. Και απ' όλες
χώρες ή Αμερικής. (μέ 200 δολ. το μήνα)

Πρώτη γενιά στη Ρουμανία (Ξύλινα, Μαρκίζα.
Είδε Ευρωπαϊκό σόγκρο γύρω στά 1880
(Φώτιος) είχε Πάρκο-Καφενόβιλες
σόγκοι που παρακολουθούσαν τους Ρώσους
έμειναν γι' χρόνια.
Μά μέν γρήγορα έσπασαν στά συγκόντα
Είχαν σχεδό πάρκινγκ συγκόντα δικά τους
(σχ. οι Μακρυάδες όλοι τού Κοίλη-Μαμρά).

"Η Ρουμανία έκοψε από μία κοσμική
το ημερολόγιο του Καίσαρα, σού Γ' άφησε δύο
Εμβάδα μ' έχάσαν διαμαρτυρία έκόπτοντα είπε
ουρανούσαν χάχαν. (στά 1900;)" Εβγαλε
φορολογία ή Ρουμαν. υπουργός

Αρχίσε ή Αμερική - προλοφύγαν από
τούτον το Δόγμα (λαμπιώνες) στη Αυλίδα
μ' έλη Γιαννούλη από State Michigan
Πόλη Αμερικής
γύρω στά 1900
Ο Άγγελος Εγγελο Δήμος Γιαλινών

μ' ἐρωτᾶσαν νὰ τῆ' ἀπο 50 χρονία. Ἐλό διάλειμμα
σοῦ ἦλαν γιατί (ξεχαρωταλιάν) ἐφεύγουσαν σαν διά

Τώρα σᾶς τὰ σαλοῦ. Ὅλες κοπελονίες φέρν Παρμό
μιὰν ἀμερικὴ, δὲ χωρίζουν ἀπ' μᾶς.

Σουρίβαν
Ὁ ἀ. Δαυίδ ἐσώγκε 17 χρονία ἀπὸ ἀμερικὴ (ἐδημοφρ.
νοσμμένο ἀπὸ Νιβάδα).

Ἐδῶ καὶ 28 χρόνια, ἤξιαν ἀποικισμένοι ἐξ ὅλων τῶν
ἀποίκων ἀπὸ Γαλία – Ἕνα Παρισιανός, φίλος τοῦ Παρμᾶ, πρὸ
ἔβρου μὲ Κοντόπουλο Πάργα ἀπόφασις σοβαρά

λόγοι – Παιδιά, νιὰ σκρύφαλο, νιὰ χρεμάλα χάρη,
νιά, σοῦ δίνω σοβαρὰ τὸ κεφάλι σου γιὰρι.
Νιὰ σοῦ τὸ ἐχαλοῦσαν μαζὶ μὲ μᾶ μὲ σ' ἕνα
νιὰ σοῦ σᾶς βρίσκει σ' λιγάδι διαμερίσμα
δρόμο μὲ σάλτσα τὰ λιμάνι τὰ δικά σου.
Πόσα δὲν ἔχομε σαν παιδιά μέσα ἀπὸ ἀμερικάνου
τοὺς λιγάδους σοῦ ἐφύγανε μέσ' τὰ λιγάδι τὰ χρόνια
καὶ σ' ἀπ' τὴ Πάργα ἔβρισκε ἄγαλμα γ' ἀνθρώπου
νιὰ). (ἄγαλμα τὸ ἔχουν ἀκόμα).

Ὅλες τοὺς ἀποίκους ἡ Πάργα, ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ Παρισιανοὶ
ἀπὸ Γαλία καὶ ἀμέρικα καὶ Ἀγγλία μεγάλοι. Ἀπὸ ἐκεῖ
ἡ Ἀγγλικανὸς καὶ Ἐβραῖος.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

σαρα κι 4-5 χρονα. κι ύλλοι ξαναμίγαν
σίου, παλι άγγαρη η παιδειά. Εμείναν μο
νες σινογενείες: Π.χ. Διαμάντη (Πάνια)
Μπέργου (Γαϊτ) Πελεκάση (Γαϊτ).

" Αρχηνα χαραμίδες οι Παργινοί. Τώρα το 1943 έλ
γαν του Τούρκου, που φάγαν 400 χρόνια σκλάβ
μαζί - και τον καιρό οι Παργινοί εμπλεγτώθη
του Παργιού, που σουβάλιζαν άλλιμο γιά γάδι. Ε
δίναν κι εμπλεγάδες (μπαρμπερίδι). Εμπένταν κα
ξαπλώναν.

Δημοτικά

Καλόν Αη Γιώργη το αρνάκι το κρο,
σκλώβει το Γιαννάκη το μονάχο γιό
Τούρκοι τόνε σκλώνα, θυμιό τον εμάτσαν
τα δυο του η αδρεφάδες του γυρεύαν

(Δημοτικά
Κολίνα
Αραιάδ
Ζαχαράκη
Δρεμούσα)

Εγ δόσιμε σ' το λιβάδι,
εμάν μαύρη κι αναλυτή
Εμ' έφαγε, κι αν φεύγω,
μελ νυκτώνω να κοιμηθώ.
— Κι αφού γυλώνει να κοιμάσ
μαλί μ' μάρη κι φεύγεις;
— Εμάρη χάρι και μοιρολάρο
κι δεν σηλώνω να μαλαγδώ.

Άσμα

Μωρέ Μαϊνίτσα, μωρέ γεβέντα, μωρέ μεγάλη,
τι μαύρα ρούχα σου 'χεις και δε χαίρεσαι.
– Πού 'ναι κείθε, σου 'ναι ξένα σου και δε χαίρομαι;
– Γιατί είδα δω' σκλάβοι κι' έσκαβαν νερό.
Ο Μαϊνίτσης μαντρώνεται, βάζει το σπαθί
και το βραχύ σπαθί γ' κι σπάθες.
– Σήκου σάκοτα, σήκου χάινα, κόρη κι' έφυγε δ' χορό
να σε γδύσ' τα σαγμαφόρια να μαρκάνουν
να σε ιδώ κι' εγώ ο Μαϊνίτσης να σε χαίρωμαι.

(Ελαφιάδικο)

Η. Ελαφιάδι Γεωργ. Αρχίβ (Ι χαϊ Ερωτα)
Ο αδερφός της Γεωργος Ερωτας, δασκάλος ηλικ 70
(Καλα λόν Θα Κυβαλίσ. θα Μαθαρέικη)
4 Δαχτέλος με σκαλτσούνες
" Ερωτας, που έρχετ επίσημο.

Βλαχικά
Μαγδαληνή (Μάνιω) Σπίτια
Θεοφανώ (Φανώ)
Αρχόντια
Μαριάλα
Σκυλόσοφη – Σκυλόγια, Σκυλή

Τραγούδι

Δε μανουρίζω βρίσκω μοίρα
μα δυο καλαφατέλα μοιρολόγια
βρίσκω καλή συγγενικάρια
γι' αγαπούνε τα χαρά,
– Για σε, καλή συγγενικάρι
έχεις για μένα χαρά;
– Έχομε χαρά και βρύση (= δροσερή πηγή)
και σαρδέλα χίλια χώρια
πάρα βούρλα βουρλιασμένα
και παλιόρι μέγα τα.

(Μανουρίζω: σώνω το μοιρολόγι)

Αγέν. ορθοκ.

– Πικρό νερό το χαμό μου
άλμα βγαίνω το αγαπό μου
– – – – – – – –

– Κερά το νιο φεγγάρι
και τ' άλλο συγγενικάρι.
– Τι μας φέρνει χαρά;
– Σεν όμορφα γιά χαρά
και τη πάσα τα μαζί.
Εσύ, χρυσό δεντράκι,
κι εγώ μαρό λουλάκι. (και σκέτο το λουλάκι)

(Όλον δουλεύει το φεγγάρι)

– Όλον αρμόδιος το καινούργιο φεγγάρι, αρέσει
η σκιάχη και η δίδυμο –

(Βλ. κείμ. 257)

Στη Νιφορεχτιά δεν κόβομε ξύλα, δεν κάνομε μπουγάδα, μόνο γιορτάς αυτή, τα ρούχα γιατού. δεν κόβομε ρούχα. Δε σφίγομε, δεν μαδεύομε. (Ούτε οι μαφρωμοί κόβουν κεκιούρια για χαμαλοκόρο).
Πρώτου να σφαίσουν σκύλα μάφρα, να γίνη πενιάχτης
η ύδρα σκέτον εγκύδρα.

Βρίσκεται μη γιόμιδη κόσου να γίνη κασινόμιο
Εσκλα είναι μη χάδη. Τώρα γιορτάς δουγκές.

Οι δρίμες είναι τον Αύγουστο. Έξη μέρες, κόσο λέει
1ης αυγ. μέχρι τον Σεπτέμβρη. Τότες: δεν κόβομε
ρούχα κεκιούρια, δεν βρέχομε κεκιούρια ρούχα.

Στη μέση δε μπορό κόσιδί ρούχα δε φέρνουν έξω
τη νύχτα. Ούτε οι δάσκαλο άφρικου ρούχα έξω τον

του σκύλου και τη μέση μέχρι 40 μέρες
Ο δε βαρελίσης ο κόσκαρελος δεν έχει φυγή
άλλο τη μ. Η γυναίκα δεν κοιμάται δε δεσ. Δεν
κατεβάζουν.

(βλ. ακόμα λαογρ. σ. 272-275)

(Βλ. κάτω)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

(κλέφτικο τραγούδι)

Δάφνη Χάιδω κι' εκ' το χορό σαν λαγουδάκι γύρω

Μη μ' δέρνει μάνα με τ' αργαλειού
μη μ' δέρνει μάνα με τ' αργαλειού
γιατί δε δίνει φέρω χαμπρό του Καπετάν.
Μη μ' δέρνει γέρος με τη ρόκα του
γιατί δεν τον φέρω χαμπρό δεν σοβρά σου.
Μη μ' δέρνει γέρος, βάσου να πο πώ
τούρκο φορώ με φέγγει ο νιός ο άγαπώ.
Μια φορά η δεύτερη
δύο τρεις αργαλειό
και μια δυο μάνα μου
σου κάμανε τα δυο.

Κα. Μαρία Κ. Δρανή
το γένος Μαλορή
ετών 43.

Δημοτικά τραγούδια από το Καλόγηρο Δυτικών

1 — Κάτω θά 'ρθει μάνα μου, θά 'πάρω γιδάρια
Χιονομαχάει μια λύγερη μια χήρα συχνόρα
κοπέλα και βγαίν' η μάνα της κι η μάνα της κι η μάνα της
— Τι 'χεις, Μαριώρα μου, και δε μου ξαναρχίνεις
— Τι να σου πω, μανούλα μου, τι να σου ξαναπώ
5 δεν 'ρθε ο Καπετάνιος μου, μι' άσπρη σημαία
άφησε του 'πα να μείνει, 'πα να γυρίσει
κι ανοίγει τα παράθυρα του και κλειδαμπαρώνει
και βγάζει τα ρουχάκια του και τα χαϊδεύει τα
να 'χει άλλο να θυμάται, άλλο χατίρι να 'βρει

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Να 'ναι μιγιό νά 'ναι χαϊνή, νά 'ναι μι ὀριγιάς του.
Νά μι ὁ Καβαλιάτης μι ἔρχεται δοὶ καμπο καβαλλάρη
με λιρακιώτικα ὄρματα, με χίλιον αρμαθέρι.
Καλά-βαρειά τα δίμοιρες μ' ἔργεται οἱ αρματέρος
δου σπάθι του μι μία ὁρμὴ σὰν μιὰ μεγάλη βρύση.
Ὁ σπαθὶ δ' ἀπόσπασε μι ἡ σπάθα δ' ἔγινε
μιὰ φλὸγα ποὺ ἡ Μαριολίτσα του ἡ σουκαραμένη (μάλλι κάπα)
Χρυσὸ μαχαίρι ἔβγαλε ἀπ' κρυφὸ ζουνάρι,
δου σπαθὶ τ' ἀπόσπασε καὶ δῶ καρδιὰ του βρέχει
-Γιὰ ἰδὲ τὰ μαριόμενα γ' τὰ μαριομένα,
ποὺ δε φιλιῶνται μεταξύ, φιλιοῦνται ἀποθαμένα!-

(ἡ ν. Ελληνίτσα)

(8) -μι ἄνοιξε δω καρδιά του- -(συμπαραπαίζει ἄγρια)
(9) - - -
(10) καὶ σὲ δυὸ του κόμματα - - -
(11) - - - - σὲ δρεσινὰ του.
(12) Νά 'ναι μι ὁ Καβαλιὰς δοὶ καμπο καβαλλάρης
(13) - - -
(14) Εἰδ' ἀγὰ τὰ λιμπάρια μ' ἔργεται οἱ ἀρματέρος
(15) ἡ σπάθα δ' ἀπόσπασε, ὁ σπαθὶ του ἔχασε.
(16) - Μὰ σοῦ 'ν' ἡ Μαριολίτσα μου ἡ πουκαραμένη;
Χρυσομαχαιρα. -
(17) δου σπαθὶ τὸ ἔσπασε καὶ δω καρδιὰ τὸ βάλλει

(19α) Εκεί που δάγκωσε τα νιά εβγήκε μαχαιριά
κι εκεί που δάγκωσε το νιό εβγήκε μπαστρίδα
(20) Γιατί ;

(ακούω την Μαρία τη Χρύσω-)
Μαδώρα

Αντρ. —Ποιά 'ταν η δαντέλα σου
σου 'κλεψαν στη χορό (χορό-κυρία)
ο έρωτας η τα παιχνίδια
τα σουδάρια σου τα δυό.
—Μεσίρια μου, βελίρια μου,
γαλί μου θρύλε χώρια μου.
(ρίμες μαζεύουνε εδώ κοντά)
(ακούω την Μαρία φράση)

Εύμορφα μ' άντρο είμαι δω
μ' άντρα το Εκκλησάκι
την Κυριακή ο άντρας μου
μένω μοναχούλα.

Χαρούλα
1 —Μπρε σ' έχω δόρο δόρο δορόδιμι,
νύχτα για μέρα μ' έκαψες μαρμάρωμι
Πά μου δανείσω τα μαντά να μάσω τα σκυβιά
να κόψω μύγο κόκκινο να σκεπ νερο δροσάτο
να σέσω τ' άδιο σώπο μου τα μύρα δυο σουδάρια
5 και τα χρυσά βαλάκια μου [φράσε τα μαγιάτικα

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ρόδο είδα και μύρισα
γι' αυτό θέλω δικαίωμα.

Εγένη Σουρή Δενδιά
Αθ (Μουσών)
(εδώ ε) 88

223

(παραλλαγή) ---- κι' έτσι θε μοσχοβολώ
δόμο-δόμο
κι' έτσι θε μοσχοβολώ.

Κατά τα κάλλη λίγυρα, κατά τα κάλλη μύρα
(αντιγραφή αλλιώς)
σου σαν τα λόγια δεν χωρούν
και σου δίνω τα δικά μου
και χαράζω στερνά μου.

Να μου δώσεις ---- (Μαρία Αραβή)
---- μια κόκκινα...
Να σου γράψω κομπολόγια σε μια μικρή σοκολάτα
κι' όσους ι' άντρες άσχημους, τα μύρα δεν σου φτιάνω

(δημοτικό)
Μια φορά 'ήμουνα νιος,
κι' μ' αγαπούσαν όλοι,
πλούσι και μεγαλόσπιτα
όλα μου 'κάνα κι' άσπρα.
Τώρα μου μείναν τα χέρια
δεν έχω απ' αγαπάρεσι,
γυναίκα για να σταθεί
και αρχόντισσα μου να 'ναι.
Εσύρα το δρομάκι-δρομάκι
όπου τα μαλλιά μου βρέχει
το δρομάκι το μονοπάτι
βάλανο δόξη αρχόντι.
~~το μπουζούκι~~
~~Και το δρομάκι~~
~~το πουθενάκι μ' έβαλε~~
Το δεκοβρέχτι μ' έβαλε

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δεν μόρη σοῦ μέ λογάκι
"Ἐβγα μαυρομάλα σόρλα
νά σοῦ σύρνω καί σορλί
Κρύωνε τῶν σορλα σορλα μωρά ψυχή
βάλε σορλα ἀμπουρμπάκι -
βάλε να σοῦ χ' ἡ καημένη! - -

(κωδ. Ἐθν. Βιβλ. Ἑλλάδος)

Ἀπό τόν σολικό βαρβάλο
μοῦ μερμήξαν τό μονάχι
κι ἄγριο σύκο ἀμπατζάκι,
μοῦ τό ~~φάγαν~~ φυλάξαν οἱ καμήλες. - -

~~Στίχοι τραγ~~

Μέσα σ' ὥρατο σκριβάκι μοσκίνο
- Σμυρνιά καί Σμυρνιδά' μου -
Ἐλεγα κι ἐγώ μέ δάλη
κι ἀσπόρκα τοῦ γλυκιοῦ τά σπλάχνα. - - -

Σκρόλα γράμμα γυαλί
καί τά δίδυμα δημάτια (βγαλτος)
σάν κι' ὅμορφα ὁ καημένος!
Κανείς δέν ἤρθε νά μέ δῆ
μέ ἄσπρο τούς ἴδιους μου
φέγγει κι ἀγριολιθάρι μου
Μόνο μιά κα σ' ἄγριο
(σ' ἀγριόπουλα καί σέ γριβο)

-Αδερφομερόπουλο-
Κλείδι γράμμα μου λείνε (κατάμαγ' γράμμα)
μελιά μου σταφαγίνα
-Είπε μ' το φαλιγάκι του
θέλε μου το κρασί να σου το πάω - Κ= Εμένα Εω.
και μετρά να σου το πάω
-Που πάνω, κόρη μ', το νερό Δέντρα
που να 'βρω το δροσάτο
-Δέντρο παχουλό μοσχομοίρι - (η Μαρία Αρμάς).
-Βάλε το δάκρυ μου νερό
το δακρύ μου δροσάτο
-Γειά σ' αρέσει μου, μοσχομοίρι =

Πρίνιαρη: (του Πρίνιανου)

~~Δοδεκα κρασιά σήνω~~ Το 'χάσει το μυαλό μ' η
Δεκάδα το σήνω εν' έτσι του Μιχάλη!
(Πρινιάνου του ~~Παπαδάκη~~ Παπουτσή)
24 Ιουνίς

⊕ = φωτιές πυρές

Τ' αη Γιαννού του Λαμπαδιάρη.
Κάνουμε λαμπάδες και μ' αυτές περνάμε. Μετά
(όλα άλογα έχει το σπίτι η περισσότερα) Να τα
ανεβάσουμε όλα → ← → Ρίχνουμε και σπόρο για
καλή υγεία
για καλή υγεία
να σπόρο για καλή υγεία - Φωτιά
γίνεται και "άναν" άνθρωπο, που τον λένε Καρνάβαλο
στο χορό. (Καρνάβαλης η Γιόφ'λης).

29 Ιουνίου
(Σήμερα θ' αγιάσει δεν μπόρεσε καλύτερα σήμερα)
Κερκυραίος παπάς του Ελαιοτ.

Ενώ 24 -Ιουνίου λένε:

-Ω Καντήλι μου γλυκό σου κάμαν!
σου βάλαν ψυλλί
και μου σ' κάψαν!

Όσο βράδυ, γέρνουν δρόσιο νερό (έθιμο ν' άπλώνουν νυχτιάτικο βάζουν δεξιώνιδικά ξένα (μυθικά και τ' άφήνουν θά μυρωδιά αλεξανδρινό ένα ρούχο-

Τον άλλη μέρα, πριν βγει ο ήλιος, τό σηκώνουν γι' αυτούνη ιδιαίτερα θά ξορκίσι. Λένε:

-Αντίχριστε τον αγύρτη, π' βγει ο χαραμιάς
όλα τα καλά σήμερα γι' βγάλει μυρωδιά

Μαλάμω γυναίκα Τ' αη Γιαννιού μέ τον Αγ. Δημήτρη
(του 12)

1. Δρόσο - Θα ξ' ένα σιδερί νερό, που σηκώνουν ξορκίσει, λένε:

-Αη Γιάννη, δροσάτορα
που χαις τον θεού τη χάρη
ρίξε μου δέρη μου τό σαγγινάρι

ρίχνουμε μέσα τ' αδυράδι γ' βγάνουμε τ' σκουλήκια μαλάμω (είναι ψιδικιές...)

2. Μοιβή Το μάνουν δύο λυρά (κουλέγι) και τό ρίχνουν δύο μέρες σε νερό μέσα τό χουδ βάζουμε

κανέλι Ρίχνουν τό κανέλι, δύο σταυρωτό, μοσχάτο, δρόσο σε 3 μέρες, κι' όλη όνομα δυνάμεις, δά σ' φαίνεται. (τ' άγιαλο - μυρ').

Θ' ἀγγίσω τὸ χάρη
σοῦ νὰ μαραζώνω σήμερα ριζικάρη
Καὶ σὲ ξαγκαλιάζω τον ἥ-

Σχολιάδι δίπλα τὸ βερὸ μὲ τὸ λεῖψο, ἀπὸ
ταῦτ' ποὺρις, καὶ σφιγμένου τὰ χωριὰ, γέρολα
τὸν ἐξαφανίζο - (ἐ' ὄμορφο γράμμα χωριάτικο, κάνει τ' ὄνομα
τοῦ χαμένου)

29.8.57 Δεσποινίδες: Ἐλένη Δημητρίου
Χαρὰ Δήμου
Κλεάνθη Δήμου
ὠχρογιαννίτισσες

Κυρία Δημητρίου Νικήτα
Μαρία-Ἄννα Δημητρίου

Κυρία Νικήτα Δήμου (Ἐλένη Δ' Δήμου μικρή).
Κυρία Ὄλγα Δήμου.

(π. Τάκης Γραμματικός)

Λοιπόν

Στὸ κεφάλι μου εἶχα βρεῖ σὰ μιὰ σφεντόνα
Δώρο τοῦ ἄλλου εἶχα ὡραῖο δίνδρο
Αὐτὸ τὸ δίνδρο ὁποιάρεσα δάσος (ὡραῖος συμπαθητικός)
Ἀπόφαση ποὺ ἔκανα, νὰ μὴν τὸ χαλάσω
Μὰ ὅμως, κάποιος ἀπὸ τοὺς χρόνους ἐν ἐρχεται!

(ἐπιφώνημα)

Μέσα σὲ κεῖνο τὸ ὡραῖο τὸ δυνατὸ
εἶχε ἕνα ὡραῖο χελιδονάκι
καὶ κελαηδοῦσε γι' ἄνοιξη. Ἐκεῖ ἔκανε
τὸν κόσμο του, τοῦ ἀρέσανε.
Ἐκεῖ ἔκανε τοῦ χάρου τοῦ λαιμητοῦ
γιὰ δική μου συμφορά μὲ ὅσο μαδέρια

(Δεύτερο)
Η Νάσω ή δασκάρα, ή δασκαλίτσα
σου δασκάλα λέει δέρνει, δασκάλα λέει έρωτα
λέει δέρνει αρχαιόδασκα, δασκάλα λέν ~~αρχαία~~ έρωτα
Μιά μέρα το δάσκαλο ηράκλη, μικρή γ' αδέλφι μου
έμαθε ότι κι' αρχαίος ο έρωτας να σκοτώ
Νάσω σκότωσε αρχαίο, γυρίσει να σε φάει
δείπνο δε δα φοβούσε, δε δα δεχτεί χάρο.
Η Νάσω δεν το άκουσε. — —
— Εγώ το πιστόλι αρχαίο κι είμαι αρχαιολάτρης
σου και αληθινός και μάστορας γ' μετά χάρο
είσαι δεδομένος είμαι γ' μονομιάς εδώ
και ο αφέντης δεν δα κι' ο δικός σου εχθρός.
— Αυτό μόνον σου ζητούσα για να σ' αρχαιολάτρης
Δε έχω άμαξα μου να μη δω και πάμε ξεχωριστά
Εγώ είμαι νησί σου δίπλα χώρια 2-3 χιλιόμετρα
και 15 λεπτά με άλλη λύση ταξί
Η Νάσω δίδα και δάσκαλος, το σπίτι γ'
γ' βρίσκει γ' το πιστόλι γ' λοιπό το σκοτώσει.
Κι ο Γιώργος χαμογέλασε γ' πό βολο δικαίωμα
γ' βρήκε δικαίωμα αυτή, φυλή αλληλοφάγη
— Ποιά μόνον σου ζητούσα μ' μετά να σ' αγγίξω
Δε έχω άμαξα μου να μη δω γ' να πάμε ξεχωριστά
— Λοιπόν ο δάσκαλος (αμαρτωλός και αρνησίθεος)
Δε έχω να σ' αγγίξω μου μικρή μα δε χάρη,
κι' αν μου μπούμε μαζί δρόμο, μετάνοια να βρω
κι' αν δε συνοδεύσω, μόνο το, γιατί μου δα χάσω.
Ελάτε (λέει ο Γιώργος φύλαξε, αρκετό να δικαιώσω

Θὲ νὰ σοῦ κάψω ρολόγι, νὰ ἔλεγε σήμερα.

—Ποῦ τὸ βρῆκες τὸ φυλαχτό, σοῦ ἔφερε χαμπέρι,
σοῦ ἔγραψε αὐτὸν τὸ φυλλαράκι θερμέος;
—Ἡ μάνα μου μοῦ τὸ ἔφερε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα;
σοῦλλα δὲν ἤξερα, τί δὲν τὰ σκέφτηκα,
Ἐφύλαγε, μαλὶ σοῦ μοιάζει μὲ τὸ σπίτι
μάνα μου μοῦ τὸ ἔφερε καὶ μένα πολὺ μοῦ ἄρεσε
ἐφύλαγε, βλέπεις τὰ "ἄρια" (sic) πολὺ φυλλαράκι πού ἀφουγκράζω
ἀναλαφιάζει ὁ ἄνεμος καὶ ὁ πόνος μου μπαίνει
μὲ μιὰ σκληρύνεται κι ὁ "δυὸ" καὶ ἕνα γράφεις.
Καὶ ἡ ἀδερφούλα μου καὶ σχεδὸν ἀδελφή.
Πολλὰ χαίρεται ἄνεμος ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του
πληγώνεται καὶ χάνεται μὲ μάνα τ' ἄνεμό του
—Χάρη, ἀδερφέ, τὸ Νάξου σου κι ἔχει γιὰ ἐφύλαγε
κι ἐγὼ ἐγὼ (sic) ἀβασίλευτο δὲν δείχνω μὲ σαλάτα!...

Διακοσμητικὸ γιὰ λογαριὰ γιὰ φάει πολὺ καιρὸ τὸν
ἀνεμάκι σου ἄστραφτε χρυσὸ τὸ φυλαχτό του.

Κυρία Ὄλγα Παν. Δέλτα (ελεύ 78)
σύζυγος τοῦ κ. Εὐγένιου

(τὸ δικάλεκα κάνω τὸ νόννα μου)

2 Η κόρη ἦταν λυγερή, τὸ κορμάκι
ἀγ. ὠσὼ ἀγκάλιαζε τὸ Ζαγκ-βαρὶ τὸ ὄμορφο σχῆμα τοῦ
κι "ἀρια" λύγιζε τον, ἀγκάλιαζε καὶ χαϊδολογοῦσε
καὶ κόρη εἶχ' ἕν' ἀδερφὸ μαζὶ μὲ τὸν κουβέρνο

1 ⊕ - Άκου, "Ένα σωρό με τό δροσιό σ' ακούγελο γεμ
άλωνάκι να σ' τσιμπήσει Εούρα το λουκού
Β. λα σ. 229

4 - Πέρι' η Εούρα να κοιμηθεί, γυμνή ύστο να' σ
άλωνάκι μόν σόρλα και χλωστ "Άλωνάκου, Εούρα, σ

Θ. τ' ίδιο λαογρ. σ. 264-262

3 ⊕ Μάνα μου είδα όνειρο σκέρο φαρμακωμένο
μόν αδερφό μου μόν Γιαννό σοβαρό λεβεντωμένο.
"Όνειρο είναι Εούρα μου, και "σε" το να σκιάζει
ο αδερφός σου ο Γιαννός θά 'ναι τα γαρδάκια!
Μά 'ναι σίδερα σουγιαδικά, σουγιάδες, σουγιαδάκια
η μόν σκέρο μόν φέρανε, η Γούρκοι μόν σκίζουν
μά μς δήγηδε | όνειρο το ίδιο βράδυ

5 - Άλωνάκου, Εούρα, μ' άκουσε, μ' εγώ θέλω λόγο
Άλωνάκου, βρέ Σαγηνάκο βρέ, να γίνω σε τ' αγκα
[Εκφωνήσεων ο] και γυρ' από μόν
γαλ' ώρα τ' αδερφάκια μου και χλώστα λόγο
Άλωνάκου Εκφωνήσεως άλωνάκο από μόν
γαλ' ώρα τ' αδερφάκια μου, ώρα να με σκλάψ

Άλωνάκου μ' άκουσε βγάνω μόν σκέρο μ
⊕ και από το φόβο μόν, πως σκλάβισε το μυαλό
Εούρα μου πώς καλάνισε το σωστό του σκέρο
Εούρα μου πώς το έκαψες το πάθι το δικό σας;
- Γιάννη μου, ξεχάστηκες, και όλη οι αγορές σ
μά εγώ καλά δεν έκαψα μς σκέρο μς δικό σ

Χρυσο παχνίδι έβγαλε ἀπ' ἀριστερό (23)
δεξιά,
ἀπάνω ἀπ' τὸ πιδούλι του τὸ ἔβαλε γιὰ καρδιάδα τρέλα
Ἐμμανουὴλ ὁ Ἐξηνταβάρδης, κοπέλι του καὶ μάγος
γιὰ τὸ μακελειό του τὸ κόμα τῆς ὀλονυχτιᾶς.
Ὁ Τάκης ἀνακάτωσε μ' ἄγριο δέος συγκρίνει
τὰ κόμπλα τῆς ζωῆς του ἔφτιαχε καὶ μαγειρεύει.
Ἀπὸ τὴν ἐμπιστοσύνη ὁ θεὸς τοῦ ἤμερα
τόλμη ἐμπιστοσύνης ἡ ζωὴ ἡ περιβόητα.

Δρόσος Μαΐης

Δ. Καλίνη Χρ. Σύνδια
ἐλαι 20

Τὸ μάτια της σκοτείνιασαν μ' ἐκστατικὸ φόβητρο
μὲ ὄψη ἐκστατικὸς...

Τὸ ωλέριο μας.

ὁ Ἐξηγήτωρος (ἄγρια λέει)

Τὸ φροντιστὸ
"Συμφωνία"
(ἐκκωφαντικὴ)

30.8.57

Παιδιὸ (Γάϊος)
(δυνατὰ)

Ἀλλὰ γιὸ
Σχολειοῦλι
Ἐχασα τὴ μάννα μου καὶ σὰν νὰ τὴ βρῶ
Παντοῦλα δὲ μοῦ φτάνει, γιὰ σὰν τὸ μακρύ.

30.4.57

Λαογρ. Σ.Γ.
Αγρ. Κ.Α.

Ο μὲρ Βορειᾶ φαρήγγις ὁ ὄμιλ λὰ κρατᾶ
Καράβια ὁ ἀρμενίζει κέλεφα σοὺ κεφάλι
ἐρωτᾶ λά γιάτια θὰ πολὶ δέ νὰ φυσίξ,
θὰ ἀφορίσ κάμουσι καὶ βοὴ δ' ἀφορίσ μρύες
— Πόσα καράβια ἴ' ἄμοιρα, ὄλα χαμένα στὴ θάλασσα
σοὺ μὲρ Βορειᾶ τὸ κέλεφο μέσα βαθιὰ χαμένο
— Δὲ λὰ φοβοῦμαι, μὲρ Βορειᾶ, φυσᾶτε δέ φυσᾶτε
" Ἐχω καράβι ἀπὸ διαφορὰ γιὰ κουπιὰ μυζήρι
" Ἐχω ἀντίνα μαρουίνερα κι ἀλαζίνα κατάρτια
" Ἐχω σκοινὰ μεταξωτὰ κι ἀσημένια τὰ μεσάνα
" Ἐχω γ' ἄνεμο διαφορὸ γ' ἄνεμο ἐσὺ ἀφέρνω
" Ἐχω κι ἕνα ναυλόκαρο ἐσὺ ἐσὺ ἀφέρνω χωρίζω
— Ὅλίβα βρὲ ναυλόκαρο τὸ μεσάνιο κατάρτι
γιὰ νὰ διαβῶ ἐσὺ κεφαλὴ νὰ δῶ γιαλὸ ἀέρα!
Καραβομάστρα ἀνέβαινε, γλαυκὸ κατέβαινε
Τὸ ἴδιο, βρὲ ναυλόκαρο, ἀλλοίμονό σοὺ σκέψι;
— Ἐκεῖ κοντὰ στὸ γιαλό, ἐκεῖ σὲ μιὰ μεγάλη
καὶ τὶς ἀλλαγιάς τὸ μυρὸ ἀλλοφασκιὰ σκέψι
ἐσὺ σοὺ νὰ ἐσὺ, νὰ μαγιόνω, νὰ καλοπανδρεύω
θέρμα ἐμορφούλα σταλιὰ γιὰ τὸ κερόσι ζῶμι
Σκλαβιάδα ἐσὺ, ἐσὺ σοὺ ἐκεῖ, δουλειὰ σοὺ ἐκεῖ
γλυκοχαϊδώσε τὸ
μαλὸ κι ἐσὺ ἐλάλησα θαλασσὰ, ἐσὺ κύμα σταμνιάρα
γιὰ τὸ μικρὸ ναυλόκαρο ἐσὺ ἀπάλια ἐμμία ἐλάτι
Ὅλεγοι μάνες κλαίγανε κλαίγατε κι ἐσὺ σταφιλοπούλα
κι μιὰ μάνα δὲν ἔκλαψε ἕνα ἀηδόνι σταφιλοπούλα δὲν ἔχει

Πήρε τὴ δέλφη τοὺ σοδιά, τὰ ζόχαρα τοὺ κόμπο
σαλεφοῦ ἐκεῖ τὴ δχάνα, τὴν ορκομωμαλοῦ
Θάλασσα ορκομοδχάρα καὶ ορκομωμαλοῦσα
μοῦ 'δνιξε τὸ σαδάκι μου ὁ 'λλο σόϊ φλὸ δὲ κέχ.
— Δὲ φλάϊα χιὸ γ' δχάσα, δὲ φλάϊ τὸ μῶρο κόμα
φλάϊ ὁ σρᾶτα μέλορα σοὺ φλέκα τὰ ματζούκα
καὶ τὰ σεγέκαχε φλενὰ καὶ τὰ γρεῖβ' ἄρα
"Εχὲ χάνω τὰ ματζούκα μου, σοὺ 'ναι διπά μ' ολοίδα
χάνω τὰ σχημπάρια μου σοὺ μὲ ζραγουδοῦνε =..

(Ἀπὸ Δημήτριο Χρυσανθὴ) ἐτῶν 49

— Κάϊμε καϊκάκι,
σοὺ σᾶς γαγὸ-γαγὸ
ἂν εἶδα γιὰ 'ϊν Παύλα
θέλω νὰ ρθῶ κι ἐγὼ.
— Δὲν εἶμαι γιὰ 'ϊν Παύλα
εἶμαι γιὰ τὸ Λογγό,
'ϊν δέγω ἐμόνα μέσα
νὰ κάμω φροντιό.

(Μιὰ φορὰ ἤμαν κάτ
κι ἐγάμεσε μὲ τὸ
μεγάλη σοὺ λι' δημιά,
κι εἶδε λιγάκι σοὺ
σοφόνει γ' λοὺ
'δε κιλὸ τὸ ζραγουδι.)

(Ἀπὸ Δ. Χρυσανθή)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δ. Σαραβάνη

Διβιχα

Αντιγραφή

Σκέφτομαι δεν είχα δική καρδιά
Σειρά 'βαλε μαράζι
του αγκυροβολιού του καραβιού
ρίχνω και δεν τη βγάζω

Σκιά γαμπά που μ' αγαπά
αγαπάει μέ τη ζάρα
κάθε βραδιάζει γίνεται μαχαίρι να μ' αγγίξει

Όλον τ' αγοράσματα
δεν είν' όρδός, καθίζω
δεν είμαι δουλευτής
δεν χάρι δουλεύω

Σέρνω αύλοι τους δρόμους
τους δούλους καλοτυχιά
τον άρχα θ' άνοιξούν
και το χώμα σου σκλαβί

Ένα βράδυ βαγιανό έφύλαγε η Ζωή μου
έφύλαγα τη έσκλαβα στην πικρή φυλακή

Την ώρα που έσκλαβα τη έφύγαμε μέσ' τη νύχτα
έφύλαγα σ' ένα κρεβάτι, στη μοίρα του σκοτωμού

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δ. Αρχεία

Ο Καλδούνιος. Ο Αγ. Ευρίδιας. Ελα' τι αίρει που γυρεύει. Εδώ 4 χρόνια έρθε ένα παράξενο βιβλίο με γράμματα (παραξένο μεγάλο) κι' έλαχε να μιλάνε. Κατ' αύτο μέρος του νησιού, θα γυρεύουν ένας μεγάλος μ' ένα γαϊδούρι ν' τους είπε: "Αρπάξτε το παράξενο κι' φέτε εδώ". Είχε ένα δεφτέρι το μικρό, γι' αυτούς έμοιαζε σαν δεφτέρι. Εφτούνοι έχάσανε ο μεγάλος. Έχει αύτοι ένα χαρτί με σταυρούς άγια. Πάει εδώ, σκοτώνει; Μη πάρτε ένα μεγάλο. Αν τον ξέρετε τον γερόντι; - Μουρκ - Θα ίδουμε. Πήγανε, είδανε ένα κιόσκι του Αγ. Ευρίδιου. Έγραψε το φορεί, και θέλανε το παράξενο βιβλίο, έλεγε τα σκοτεινά εμοιάζουν σαν μαγικά μαγικά θεριάματα.

Ο κάβος του Τσενού. Η δρόσος του Γιαννίτση. Ένας σου δεν έπαιρνε νύφη δεκαεπτά, έμεινε. (χάνει ε πάει καστρινός) "Χαϊλιες χαϊλιες γρέβες δεν καστρινούδα" (εννοεί: άνθρωπος)

Ρίχνω τρόμος = Νερό στον (μετωνυμία) Χ. Χρόν

Ισαβέλλα = Εξωστρεφής. Είχε έρθει μια "γνω
να μάση χόρτα (ζιζάνια) γι' αυτόν έλεγε
να χωρίση. Μόν έμοιαζε η φωνή με "έσω"
και ανίψια (το γένος από τον γιαούρη γέ
λανε) εδώ τη μικρά του-το χωριό.

Το κάδισμα έχουλαν ο θαυμά-Εωμαίλη
με' εγάρεια τα μεγανούρια. Δου' δάκω
τα χτήματά του (ουρισμένοι Νοεμβρίως). Ήτανε
μεγαλοκτηματούρης.

Η "Καμάρα" έχει μια βάθμα (=νούμερο)
και σταματούνε νερό. Κοιλαίνει το χωριό. Δρανάμαι
Το Τρουλό

Η δουλειά του Χαλάνιακας = Μια μεγάλη λούσα ακαρή.

Θυμάσου τον χοίρου - η άγκυρα του χοίρου

Η τέχνη του μουσικού

Η θέρα η "εξωγνιά (θαλασσοταραχή)

Εσκόλασε η γυναίκα τα φανάρια

Το μουσάκι

Τα Ρόμπια ή Πρόβες

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Η Άγιαλη του Καγχέρου.

Εχόλανε μιά γαϊδούρα (ο μαγαρικός)

Ο μύθος και Πράσες.

Ασπάλαθος - ο Πυρός (είναι το χώρα άσπρο)
Εσπίγμιε ο Γόρης ("του Γόρη") Δεν εδώ μι
πάω θεαλίτη, τ' χολάνε δυό βράχους
μεγάλους, ώσου εσπίγμιε.

Στον Άγριλα (χώρο πού αγορές) σπίτι
Γαϊδάρι του Βλαχού) άλλες (μαθαίναν
νέ γά μοσχάρια γ' γάρεύουνε)

Ο Κάβος του Πάνδρου (χαλικώδης
που έρχοσιν δυό Τ' Βραχοσπήλαιμε μεγάλο
γάρεις. Έχουνε γαϊδούρες το μέρα τη μαι
θεριβοίγαιν αγρό - Ο Πάνδρος (Πάντρος) αυτό γίλαε
σπίτι Δεν τον εφάσαμε.

Ήλαν ένας
όλοι τη μυνήσουσαν οι γιαγοί (να χάθεκε γαδί, το γίλιο)
Εμάνεμε Εμαλάδυβε με βάρκες απ' το νύσσο
βράχιο -

Το Καλάρι (σπηλιά) Ο Κάβος του Καφρίδ
Ο Θρόνος η το Θεριβόλιμι. (μικρός βράχος)
Η σπηλιά του Θρόνου χωράει
μέσα 50 άτομα. (εξω η Πλάκα
εδώ γαρεύουν μεγάλοι ριά για θάλασσες.

Στὴν "Ἀγκυρα (= ἀγκύρα - ὡραία πόλη
ὁ κάβος τοῦ ἀλφαβήτου (Η) Η ἄγκυρα ἦτ
Ελ: Καλωσόρισμα (Θ)
Εδῶ μ' 60 χρόνια τώρα δὲν ἀλλοιάζει
μέρα γιὰ γιὰ γούρνιασμα ἀπὸ κεῖ πού σκάφτω
ἐργάτης κι ὅλο νὰ καλοδουλεύω
Μαυροβούνι εἶχε θέση ἀπάνω ἀπ' ὅλα
γειά - ἀπὸ κεῖ, ὅλη γύρω σειά, ἕνας τόπος
εὐφρόσυνος ἐδῶ ὁ κάβος ἢ ὁ κάβος τοῦ
"Ο κάβος τοῦ τουρκου" (πού φορτώνει
(Η) Ελ: ἀλλά, δασκάλα μου, ἐδῶ
ἀπὸ συνοικία
ἢ διαίρεση τοῦ ἀλφαβήτου

(Θ) Καλωσόρισμα =
ὅσοι
μοσκάρανε μὲ βάρκα.
Ἀλλὰ δυνατὴ φουρτούνα
δὲν ὑπῆρχε μὲ βάρκα
ἀπὸ τὰ Μαγαλίσια
τοῦ Καλοσύνη (εἶχε χεσμένα πάνω ἀπ' ὅλους μὲ ἔμφαση
μὲ βάρκα ἀπὸ ἐκεῖ ἴσια μέχρι ἐκεῖ.
Ἐκεῖνοι οἱ ψαράδες ἤξεραν νὰ κολυμποῦν τὸ βράχ
(= πόρτα μάρτυρος)

Μαγαλίσια Ελ: Γέροντα, ἐσκάφτατε ἕνα χρόνο ἀπὸ
ἀπ' ἐδῶ καὶ ἐμένα. Τὸ ἀγαπᾶ
Μόνο νύχια τὸν ἐβγάζαμε. Δὲν ξέρ
νὰ σοῦ πῶ - (Ὑγρία τοῦ νυχιοῦ
Ὑγρία τοῦ νυχιοῦ
ἐβγαζε.

Ζαχαρίας Κατσούρης

Εὐὰ σουγιὰ τοῦ Ὀρθολίθου.

Τοῦ Ρμίλη = ἐρημίτης = βουνὰ - "χέντρες" - ψηλὰ νερά.
"Εχει βραχιὰ ἀπομεμακρυσμένα.
"Εχει γαράδες ἐδῶ, μὲ βαρκάκια
σοῦ λὲ βουρλώνει καὶ βγάζει ἔξω.
Ἐλὲ 1912 εἶχε βγεῖ ἐδῶ μιὰ τροπάρια
(μὲ εἶχαν ἀνοίξει οἱ γαράδες, μὰ τὰ ἔκρυβε
ἡ μπαζοῦλα). Ἡ σουγιὰ τῆς τροπάρας.
Τὸ νερὸ 20-30 μ. βάθος μὲ ἀγκάθια. Εἶχε
ἄνεργα μὲ ψηλά." Εἶχε ἀμμουδιὰ τὰ
γύρω ποὺ ἀπομακρύνει.

Ὁ μάθος τοῦ Παύλου - "Ἤταν μιὰ βαρκούλα
καὶ γύρευε, γι' βγάνει τὸ σκυλὶ (ψάρι) πάνω
ἀπὸ λίμνη, καὶ σήμωνε.

Β, Ἡ καθέτη: ψάρι μὲ βάθος 30 μ. γύρω
ἀπὸ ἀκούστε, ἡ σουγιὰ τοῦ Παύλου. "Ὅταν
"Εχει φουρλούνα, ὁ ἀχὸς τοῦ βαθοῦ ἀκούεται
πάνω ἀπὸ μὲ ἔσωκεφά τοῦ Παύλου (β σχ. 294)

"Τώρα δ' ἀνοίγωμε μὲ σουγιὰ - δὲ μὲ δουρε-
ἡ μὲ βεργιὰ (100 μέτρα σὰν βάρκα.
ἀπὸ πάνω, μονοπάτι "Εχει ψώνιες

Ὁ μάθος τοῦ Κωσταδούλη (καὶ ἀγκάθια.
Ἐδῶ ἐχτίσανε ἕνας χέρος, καὶ ἀμολοῦσε
τὴν καρέβα τὰ γυρεύει τοῦ'
χαρτάνες. (καρέβα = μικρὴ
σχεδία μὲ σανίδια πάνω, ποὺ σέρνει μαζὶ ἢ ἀμολιέται, γιὰ νὰ γαρμώσει)

Ἐκπαιδευτικὰ μὲ φουρλούνα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Η θάλασσα κυλεύνα τοῦ Λάιμας
, εβούλιαξε ὁ τόπος, καὶ ὡγὲ
μέλον ἄγο τὸ χλίριο. Τὰ ἔχω διαγόν
μ' δάγκα (ἀπὸ [illegible] μικρὸς τοῦ το χέρι μου).
Ἤδε ἀπὸ πάνω τὸ ἔδαφος - μέχρι 5 ο
μέρα, κάνα κομμάτι μ' γῆ (ἀλλὰ
Τὸ φαρμάκι μας ἔχυσε. Εἶπε βλ, χ
θρομβώσεις..

Τὸ Ξωπίδρο τοῦ Λάιμας - Πάνε μέ
καὶ μαχαιρώσει μὲ [illegible] καθηγε

Ὁ γιατρὸς σιωπὴ ξιάζονι ἐλάου τὴ
Λαυρέν, τὸν εἶδα, δὲ μᾶς εἶδε - εἶχα
δου σὲ ἐμᾶς, ἀλλ' ἄλομε. Πήραινα θέμα
"Ἤσυχο μὰ μελαγχολικὴ μελαγχολία (τὸ 1947
(1 ὁκ.) ἀδι = 300 δρ
μαρτ

Ὁ πάθος τοῦ Λάιμας. Ἐωάν. ἡ θεομήτωρ ὁ
ὁ ἅγιος [illegible] (Παγκάκε)
Θωμᾶς.

Ἐλάνομε λιν Λάιμα.

Κουδέλη Λάκκα (Ηλία Πέτρου (γραμμ.)) 30.8.52

195 οικογένειες - (650 κάτοικοι)
2 δημόσια κοιτάρια μικρά

Εντοπισμός

Μουμεγάλικα - (αρχαιο κοινότικα) ίσως Μικεγάλικα
Πετράλικα - Πέτρου
Γεργουτσάρικα - Μιτσάκης (ίσως καλαμπ. Γιωργουλάδες Ηωκών)
Φουρνάλικα - Αυτόρης
Αγριλικα - Αγριού
Μαυρέλικα - Μαυρής
Δαγιαλάλικα - Δαγιέλος
Χουρδάλικα - (χι κοινότ.) - ίσως θαραλούνι,
Βασιλάκικα - Βασιλάς (καλαμ. Ηωκών)
Ραντάτικα - (χι κοινότ.) θαραλούνι
Γραμμαλικείικα - Γραμμαλικά
Λιαρικείικα - Λιάρικος (θαραλούνι) κ.κ.
Αεναλικα - Αέρας

Άρτος Ελληνικός χι (το Νοβα)

Άρτος θωρά. Χωρέμι σαγιά (Ήταν ιδιόκτητη του Άγιου και Καλόγηρος. Μινά Λουσίλη κού Μι Λάκκα. Ήδη σπίτια ιδιόκτητα, καλόγηρι ίσως, έχει οικογένεια πού είχε μοναχούς και Άγιος Μι σημερά - ερημος ---

Εκκλησάκια Λάκκας

Εξω
Παναγία - Εξω
Ερημίτου - αυλού

Οι πρώτες εντυπώσεις μου ήταν ευχάριστες και η υποδοχή — Ελά συχνά.
Έσωσα δημοτικό ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

Τώρα έχω ένα ιδιόρρυθμο, και τόσο βαρύ δυό βαλιτσούρα (όλου του λόγου) με ρούχα πόσους. Παλιούρα — δυό λόγια (Ελα γρουσέικα νύχτα ο ήλιος)

Του δημοτικού ήταν άχρια σήμερα 100% Το παράρτημα Γυμνασίου — πέρυσι σπίτια (σήμερα μι-έρχεται)
Αρχίνησε έτσι κι αυτός.
Τώρα παιδαγωγική Ακαδημία γιατί έχουν βάλει εγκύκλιο 5. (Τώρα πέρυσι δασκάλους έχουμε πολλούς").
Και έχει ενεργοποιηθεί (αρχίνησε)

Είναι σχετικά πολύτεκνη έτσι το 1912 έχουν δύο μεγάλους (για τη μητέρα) μεγάλο — έτσι το σπίτι. Ο παππούς μου ο Ευκλείδης (πάππος) 50 χρόνια στο φλάουτο, έτσι
Πέντε σήμερα σχολεία δασκάλοι (που έχουν)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

και ~~ήτανε~~ ήμουν η καθήμενη.

Εδώ ο Γρηγόρης, δεν ξεχωρίζει "ο/ου Γαγάς" (το 1916-17 ~~ήμουνα~~ ήμουν ένας Γάγος - φυλάκιο χωριό-τσαρδακιμιλίκιο) τραγουδάει ~~στη~~ δικιά μου παράδοση, δηλ μια γυναίκα (Χευδαγή) ενώ χορεύουν τα καθένα χόρο, Μ. Παρασκευή, κι ~~ένας~~ ένας κάνει ~~από~~ το γύρο, διαδίδουν - δίνουν (ο μακαρίτης Γ. Καμενός ~~μου~~ μου είπε δύο κλωνάρια μαντζουράνα) μετά ~~μου~~ μου δίνει ίδια μέρη, μετά τον Γρηγόρη, τον ~~έβαλε~~ βάζει μετ' δαιμονισμένη: "Εδούλευα τη δευτέρα εμπρός μια γυναίκα δεν πάρω, δεν μου αρέσει".

(Στην αρχή 1960)

⊕ μαζί νόμιζε.

⊕ Κυριακή ήμουν (πάνω η λαμπρόπορτα δεν έχουν χορούς αμόρα είχαν έρθει)

άλλη παράδοση

Εγώ πάω δίνω κλωνάρι ~~στη~~ δικιά μου Δεσδεμόνα ~~από~~ δο (~~στη~~ Γρηγόρη - Γεράσιμο Μάκαρη) ο αδελφός του Δεσπότης Ιωαννίδης - Μάκαρης, Εσκλουσόν πλέων - ~~κάθε~~ μια δαιμονισμένη, του είπε "Θα φύγω, αλλά δα σε δω στου πεζού να βρω τη μάνα σου μέ μάτρο μαλλί!" Κι όλοι γύρω ~~στο~~ στο Γάγο, έμαθε σα θύελλα ο χορός του, ~~από~~ εμπρός ~~στο~~ από τον εμέ.

Εφημερία

Τώρα είχε δει τη μαδέρα να έχει
έχει άν αφαιρεθεί τα κρεμιά (με έχει
νερό ή δάχαδα) ανεβαίνουμε τα δίλεπτα
(Μάρμ-άορμη) για να ξεκινήσουμε τη
χορεία - και έτσι από κάτω -

Έτσι τα μάδερα (Μάρμ-άορμη)
γυμνάδερα
μάδος
χονδρόμαδος - (βαρύ μάδερα) (μέχρι
μάδε 20-30 χρονών)

Βρίσκουμε και "ξύμαρα" (= βαθά
δια) και τα ανημερίδια (που βρίσκουν
το μάδερα)

(και τώρα είναι
Ο θεός δημιούργησε τα ζώα μεγαλώνει
τα αυγουλάκια. φαίνεται ο καρπός τα
σου δίνει κουράγιο.

Του Κλαρού αγκάθια, κυνόδοντες
έχει τα γούδι και κάνει χάδι τη
βάση τα καλή. "Αν δεν κοιμάται, έρχεται

Όπου έχει μάδερα τα του Χελιού τα
Χελούρια, είναι τύρφα τύρφα
(μεγάλοι άλλη που σέρνουν, δυναμώνουν τα
άσχημα.)

να ξανλιάζ, γιά ν' ἀπάγουν τό ποκλί (τίποτα δέν σέ
φή γιά δεμό, γιά να μετρήσουν το ἀσάλωτο χάδι).
να 'ναι καθαρό.

Ἔβγιν χάδι - Ἔβγιν χαμοπάνε (=μελανιάζω)

Οἱ σοχοί σου ἀγοράσαν το χάδι τό δομημένο
μέ τό ποκλί. Ἐρχόλανε ἀπό τή Ρωδόπη
κι ἀγοράζαν - ~~βαφο~~ μεράδια - καί τό δου-
μέναν μ' αὐτον τόν τρόπο. (Τό μεράδι του
Εὐαγγέλου, τοῦ Δαχτύλου (πάππα) - Ἐμένανε
βάρια, ξουμπάζαναν χάδια. Οἱ γονεῖς μου)
Εἶχε φέδες σου εἶχαν μετρημένο το χάδι
ἐδῶ δίπλα. Οἱ ἄλλοι ἀδουμένα γιά
ποκλίμια, να ποκ ~~το χάδι~~ μέχρι τό νερό.
(Ἴλεκ νερό). - Ἂν ἐμπέρτε το χάδι σέ
βάρι κι ἔβγινε σφιχτό ἀπ' τόν ἥλιο - ἤλιε βαρύ
δέν το σαλιάνε.

Τό ξεχώρισμο χάδι τό δομημένο μέ τό πόκλ,
τ' ἐβρό εἶναι το μεγάλο σφάλμα σου δά δομιά-
ζη το χάδι. (χάνει μεγέθη)

Τό χαμένο μέ τό μαύρο τό "μαύρο" χάδι σπάνια χάνο
βρο. Τό βαρύ σπάνια σοῦ μ' εἶνε βαθύ) άδο
~~ξεκόβαν σιγά τό βάλτος~~ βγάζομε τό
κοκκίδιο, ἀφοῦ σε πάνε ν' ἀγάσ μαί

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σεισάλια ὁ καιρός.

" Ἐχει σορὸς Περιοὶ ἀπ' Ὀδησσὸν (Ὀδησσὸς)
Παλιὸς κι' Ἀμερικάνος (= ἐξ Ἀμερικῆς).

Σμύρνη. ἡ Πάπια γεράλα σαγόλερα
Porto di Saint-Andrea.
ἡ δάφνη ~~ἀνάβανε~~ κι' ἐδῶ.

(Κόνιτσα) Ὁ Ἅγιος ὁ Χρυσόλομος. " Ἐχει λαχανοφάγι.
" Ἅγιος Δημήτριος κυκλικιάδη. (μὲ δάφνες κι' ἐλιὲς - Ἀπὸ Πάσχα ἀμπούρι βαρὺ κάψιμο)
" Ἅγιος Παύλος (ἀπὸ τὸν ὁρόμο τὸν χρόνο)
— Ἅγιος Δημήτριος (καὶ δὲν λάρο ἡ Γάλα)
" Ἅγ. Ἰω. Θεολόγος (ὅλη ἡ Μεγίστη)
Ἅγιος Ἰάκωβος (καὶ τὰ Μαγαρειά) (17 Ἰουνίου)
" Ἀνάληψη τοῦ Χριστοῦ
" Παναγία ἡ Ἐλεούσα (Μακρυάλιμνα) ὁ Ἀγιορείτης
Ἅγ. Νικόλαος (λάρο, Μαγνησία, Σάμος)

Πάπια, παλὶ ἔχει χαμηλὰ (ρεμπελιὰ 2-3 χ
Ἰου ἔχει σχάση καὶ ἄσου ἡ Πάπια τοῦ Ἐσ
ἰου, σοὺ πρέπει φάϊρολα τοῦ Ἀγ. Παύλ
ἤρθε μ' ὁ Δασκάλης Χρύσανθος (ἐσυγκ
σοὺ ἔσπασε κάποιον μηρὸ ἡ τοῦ ἔσυρε
μὰ γαλαζάνει τὸ χέρι) μ' ἔφυγε ἔξω καὶ ἔφ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Η λατρεία του Αη Παντελή εἶναι δεμένη
μέ τήν Ὑδρουσα (γιατί ἐκεῖ ἔχει ἁγιάσει)
ναοῦ γιατί βρέθηκε μέ τά λείψανα.
(Βλ. σχέδ 295)

Ἅγ. Εὐφρίδιος
Ἁγ. Παντελεήμων
Ἁγ. Γεώργιος
Ἁγ. Καλλιόπιος.

(Προσωπολατρεία
Ἅγιος Ἡλίας
Ἁγία Φωτεινή)
Ἁγ. Εὐφρίδιος
Ἁγ. Νικήτας

Ὅλη γύρω τό φανάρι τῆς λαμπάδας εἶχαν
τό μύθο τοῦ Ἁγ. Νικήτα "τοῦ Θαλασσίου"
(δούλο μέ τό γαϊδούρι) καί τό βάζανε στό Νέο
Φάρο.

Λένε ἀκόμη τή Γρόβα τοῦ Παντελῆ εἶναι τό Ἐξωκκλήσι
ἀλλά ἐκεῖ εἶναι 2 ἐκκλησιές, ἀπού τή εἶχαν
χτίσει οἱ νόστιμοι γι' ἀναίσιμη μέρα τά γενέθλιά
καί μαντάλωσε γιά τοῦ Ἁγιαννιοῦ. Κάνουμε δέησες
δεῖ ἀπόψε. Ἀπό τό ναό, νά ὁρκιστῆς κάτω στή καλαμι
δρ- εἶχαν καί φουρκέτες καί τοῦ δίναν μιά
γ' ὀκτώ ὁρκίζω.

Ἡ Νικήτρα Βασιλική ἐδῶ Ὑδρα δέν ὑπάρχουν
θά πεθάνη λάτρεια (ἐκκλησιά)
(κάμπες)

Ἕλον Ἁγ Νικήτα τῆς Πάτμου γιάλα γ' ἀσπρίζει
γ' ἀπόψε.

(Ρουβάζι συνδοκάρι ή ὄχι μέ ἐφόδιο)

Αν ἕνα ζευγάρι λέμε: Πάμε δό' σαμπρί
τ' Ἁγ-Νικόλαου, τοῦ Παπουραλόγου
Ἀγγελῆ λέμε: Πάμε τό' ἀδερφό σου
ἐχει Ρουβάζια - (ἴδια μέ λουκουμάδες
τούρκικα μέ κυριακή σου ἐχει Ρουβάζια)

Κυρίως δο ὑδατρο - Ἔμ σου ἕνα μαχαίρι
ἐχρόλαμε ἀλλ' ἄγγιχτο μ' ἐμέρανε μαζί
ἐφέτος σου τό χειρότερο -

ὁ φουλάκας - οἱ φουλάκοι. = ἀμοιβή

Παλιοί ὀργανοπαίχτες
ὁ Μόγιος (Ἀντώνιος) βιολιτζής
ὁ Τάσος ὁ Τζανερώτης, μαχαιρίνιερος
ὁ Πιός (- κοντοκάκης) } λαουτιέρης
ὁ Ἀγγελῆς (ὁ Παπαδημήτρης) βιολιτζής
ὁ Μπουρδάρος (Α. Δούκας) βιολιτζής
ὁ Μπαγλαμᾶς (Γ. Κηφισιᾶς) } λαουτιέρης - τραουλός
ὁ Τσίνης (Δούκας) βιολιτζής

Ὁ Δημοδιδάσκαλος Ζαγορωτάκης (ὁ ὁποῖος ἔλεγε ὅτι
γράνε ἡ ~~Γαλλία~~ Κερκυρα - παραδ. χορευτής
ἕνας χορός μαζί.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Διαγωνίσματα

Όσο φίνα μέ, όσο δύσκολα (σε ιδιοσυστασίες σουρεαλιστικού τύπου)

Παθήσια με τα μεγάλα
Αρνί του χάσκει γύρω
Θάρρη σκύβει να φιλήσει
και να χαϊδεύει
Θαρρεί σκύβει να μισεύει
Δρόμοι σαν καρφωτοί
Γυμνό γυμνό χαμόκλωνο
μες στη καρδιά δροσάτο
Μόνο ένα χαμόγελο
έχει το σπίτι μου.

Μια σκάλα ο κόσμος
από χαμόγελο σε κλάμα
μια σκάλα το κορμάκι
για να χωρέσει δυο ανθρώπους

Στο χάος καταλήγεις,
μισοκρατάς τα ξεσχίσματα.

Ο μύθος έχει σχήμα σαν τα άγιδες με τα σπίτια
Εμείς είμαστε χαμένοι και βγάζουμε φωνούλες
(πλαστές λαϊκές ορμές)
Ο ανθρώπινος (σαν χρώμα παραμένει. Δεν σου
εκπλήσσει τα δόγματα. Είναι λογικό τους
συμπάθειες, κοιτάς γύρω πάρα (εδώ και 40 χρόνια

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Η Λαμπρή είχε 3 αντιφωνα
Ο Λαμπρός είχε 2
Ο Γάμος είχε 2
Η Χαρά χρόνου 1

(Ν. Συμ. 303)

/ του Δρόμου Λεμονιάς

Χαρούλα

Άντρας: Καλώς τον μέρος του ωραίου σου είν' η αγάπη
μαρούλα χορεύουν οι ξένοι μα αυτού οι μαύροφοι
και μέλι γάντου χορού χορεύ' η Χαρούλα
Θέλω να χόρεψα και γω φως Χαρούλας χορό
το είδαν γλυκοκλαίνε όλοι χορό χορεύουν
μαρούλα ---------- Χαρούλα

Ζαχαρίας

Άντρας: Χαρούλα

Τούρκου αδερφέ με Τούρκου με Ρωμιό
πίνουν κρασί βόλια σε βρύση μια δουλειά
Ήσυ" Χρόνου του αδερφού, σαλτ' η Τούρκου
να μαλώσουν, μοιρολόι να μείνουν γλυκό

Φαλιά να σ' όρθη, Χρόνου
Χρόνου Τούρκο-Χρόνου
Φαλιά να σ' όρθη Χρόνου

Μαρούλα και οι Τούρκοι σε σκιά χαμηλώνουν 3 χρόνια
μαρούλα σε Ρωμιό σε ευχόμαστε χρόνια 3 χρόνια
Ο Άγιος όλη μέρα του, ο Άγιος όλη αγρυπνία
και ο Χρόνος ο καλός όλη χρονιά του

Της Αποκριάς

Άντρας: Αθουρίτσα

Χαρά μου, σου άρεσα το χορό
σαν το χαιρόμουν το χορό
χαίρα το, βρε μαρούλα μου
βρε χαίρεσαι-χαίρεσαι μου.

θρόνους μ' ἄγιους ἁπλοὺς χριστιανούς
δυὸ μεγάλους σοὺ μεγάλους
πάψε, βυρὲ ἁραποῦδι μου, νὰ ἁραποῦδά μ' ἐγὼ
σου ἄνοιξες τὸ βόμα σου θὰ χύσω τὸ μυαλό σου.

Ἡ χώρα εἶδε ὄνειρο μ' ἡ χώρα τὸ 'δικαίωσε
μ' ἕνα γαϊδούρι μαγιάτικο θὰ σκίσῃ τὴ μοιρολογᾶς
Σήκω ἐδῶ χορεύουμε
νὰ δοῦμε τί γίνεται
τὰ ἀρνιά μας κοιμοῦνται
καὶ κεῖ μᾶς περιμένει
Χώρα μου κάμε ἔγερσι,
χώρα μου ἐλευθερώσου.

Ἕνας ὄμορφος, μεγάλος καὶ ἁπλοῦς
σοῦ μᾶ βγάλῃς μιὰ κοῦλα
ὅλοι γιορτάζουμε μιὰ φορά

ΠΩΣ ΤΟ ΤΡΙΒΟΥΝ ΤΟ ΠΙΠΕΡΙ

Τοῦ Καβ. Δαμιρᾶ
τοῦ ἀγρότη

Κάποτε ὅμως οἱ ἄνθρωποι μὲ τὸ χέρι κάνω ἐγὼ
τὰ σκυλιὰ μὲ μανιτάρια καὶ κάποιον μύγο. Καὶ ἀφοχωρεῖς
τὸ ρυθμό. Χορεύουμε ::

Πῶς τὸ τρίβουν τὸ πιπέρι
τοῦ διαόλου οἱ μυγόφερμα
Μὲ τὸν μύγο τρίβεται (χλωσοὶ καλαμποκιοῦ)
θυμοδοκοσφυρίδες

(εκδ. ή μεσαιωνική)

Πως το λε-
Μι' μι μάνα λοίβελα
πορδοπιοπαίρνελα
μι'λον αρμύρα
με το' χόνρα
με λον βρεγμένο...

με των αγάλι
(ή μαγεμένου)

ως που να ανακλούνε τα βράχια
η τ' αχείτ

Για σεράλι, για σεράλι
για' το λοσχήμα δα χάλε-

⊕ Henderson.

√ Ο ναυάρχος Τριχούλης.

Είχαν έρθει εδώ οι αγγλικοί. Ένας έλεγε λέγανε τον ναύαρχο αυτό του ο ναυάρχος Τριχούλης ⊕ (άλλοτε Τριχαλκιώτης) και τον σεβόντουσαν (τα βαπόρια - σαν αυτά έχει τώρα) έφυγε με άλλη εκδρομή και αγόρασαν (δώρο) εφτάλα (12 δίδυμοι γιοί) - εφτάλα όμως από χρόνο σε άλλη εκδρομή, τον σκότωσαν τα λιμανότρωγα και τον έμπηξαν ο άγγλος, τον γκρέμισε αυτόν εδώ.

Βλ. και σχ. 271

(Το ίδιο μετά το Γκιώ για το Τρικάλι)

(Βλ. σχ. 5)

Δημήτρης Χρονόπουλος

Το 'να χρόνο γίνεται τ' άλλο.

Σαράντα πάρα ένα κελί εδώ - 3 λαμπάδες - και βάλαμε εδώ όξω από το Ξηλίδαρο να δουλεύουνε το κελί, αλλά βλέπω να δώσε τ' αρμέντρο πάνω το κελί, αλλά έπεσε του βάλαν, του έσκασε δηγμάτια γ' του σήκε δε χτύπει. Έπεσε του σωλήνα σπασμένο - Έναν άλλο, τον πήρε μόνος του τον έδωσε τ' αλφάδι, δεν το μπόρεσε. Το αλφάδι έπιασε. Άρχισε αλλά να γένει

- Τα χωράφια δεν τ' άδεψα,
τα μπαξέδια γύρευε ⊕
γύρεψε χαρούμενος,
μούνα και το διάολο!

(έβρεχε και σφοδρά. Όλαν καλή ώρα γρικούσε τα σφοδρόμερα)

(αλλη κλοχή)

⊕ Εβγήκαν να χαρούμε. Εμείς άμοιρ δεν είδαμε χρυσή χρονιά. Δουλεύαμε πολύ να χαρούμε μεγάλοι, και δεν φτάσαν.

"Εδώ σαν δεν πάω ξεβρακώνομαι"

(Κάτι δ' άλλο φορά δεν δέχομαι (έχει φασαρία)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Λένε σου κιλό τό 'ωρδε (---)
ένας μαγόρες κου [illegible] του Παύρος
Ο μαγαμπρός κου τού Θρεψά
δέν είχε νου, ούδε μυαλό.
Τα φιμέρα δέν ήδεσες
τά μεγάλα χύμενες,
χύμ' με χαρόμυγο,
κούνα και το διάολο. (=το σκυλί κι μύγα)

Η γυναίκα μέ τό διάολο 'βαίνει
στή δουλειά. Η γ. "εμένα τό διάολο
τό σκυλάδι - Μ' αυτήν μια λοίχα
=ιδιώμα

Μουχαρά' ι χαραμή και γυναικάρα η Δύση
σού 'σαν ι' άρματα θα βουν
μι σι λύγκα θα δείν
κι η πλανερή μας μι θάρκα να γράψ

Εκί πέρα θυμά χύδαν σαμπρίς θέ
κου το Πάσχα. Μιλά τη γλώσ
να βρίσουν τα παιδιά και χορεύαν

Ο Θε-Νικός ο Θαγαπάς, το Φαίδρο, μα
μι θι το Μείον. Το Φαίδρο κάνα τά έβρ
(δι χαρμολύπη) χαίρουν τα Χρόν κάνουν
χορεύ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ο Άγιος Φώτης ἔστειλε γι' τὸ μόνιγμα ἑβραῖικη ἀλλὰ
μι βάγια 2.

Μιὰ φορὰ ἀπὸ 8 Μαΐου, γιάλαν πανηγύρι ἀπ' ὅλη
τὴν Ἤπειρο - ἀρχὲς γιὰ, γιὰ, ἐπαλεύανε
οἱ γυναῖκες καὶ χορεύανε μέ' τὰ μαντιά ἀπάνω,
γ' ἔβγαις ἐπαλάβαλε ὁ ἥλιος, οἱ γυναῖκες ἐβράϊαν τὰ σφ
σοῦκια τὰ μαντάνια γ' ἔφύγανε - διαγνῶσε
τὸ πανηγύρι.

γρικῶ.

(Ἤμουνα μὲν σοῦλα τοῦ Καλόγερου, σὲρ Γιαννοῦ
ἔβα τὸ γάρι, μι' ἔσπασε θὸ ξυλόπορο -

- Ἥλιος μὲ σοδαρία
ὄλρια καὶ μαϊλράγια

Ὁ Γιαννοῦς ὁ μελογιάννης μὲ ὁ Ἐρόπιος ὁ μοσκιός

Μιὰ φορὰ ἐμπρούσανε ἕνα ἀλόγο ὁ ἄλφ ἰδιος
μοσκιός, μὲ γυναῖκα μοῦλά καὶ ἄγερ.

2 - (- Ἡ μοῦλα ὄξο τὸ χύνι
μ' ὁ μοῦλος ὄξο τὸ σίνι.
φ - Ὁ μοῦλος μὲ ἐκεῖ μοῦλα
καβαλλάρα μοῦ.

Ἐλά σὰ ἀλλὰ χρόνια δὸ ἀδέρφια, γίγο ἀλβάνες,
ἐρχόμανε ἀπ' Πάπιγκα μ' ἔγερ ὁ ἕνα ἀγαπητό -
(ἐλάσσονο) - Μωρέ Μιχάγι, σοῦ κάμε τὸ Θεό;

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

—Η θυρα!
—Καὶ ἡ θυρα σου ἐκεῖ μέσα.
—Μά μπρὲ κύρα ἀκόμη χρονιὰ νὰ φύγω;

Γέρος (ἀπὸ μέσα) Ἐσὺ βαρρεῖς ἀκόμη ὁ ἄρχοντας κι ἔχω χαρὰ μεγάλη
κρυφὴ (ἀπὸ μέσα) τὰ μάτια μου νὰ μὴ χαρῶ, ὁ νοῦς μου κι ἂν θέλει

Ἀπὸ μέσα Ὁ ἀρχοντάρχος θὰ βαρεθῆ καὶ βγὴ νὰ ὁρμηνεύῃ
Εἶναι τὸ μόνο ἀδύνατο καρδιὰ νὰ μὴ ραΐσῃ

Θαρ. — Γερμανάκο, Γερμανάκο μου
γερμανὸς μοναχὸς μου.

Θαρ. Τὸ πῆρε τοῦ σουνίλια μυῖα,
σοῦ φτειάσω νὰ βάλῃς μύτα. (λύνει τὸ ἀλογάκι)
(μὲ τὸν ἀρχοντοπούλι 'χα σκοτωθῆ)

Ἀλληγορία

Ἡ ποιητὴ (7 ἀλφα) τὴν ἀναζητεῖ. Πρῶτα
βρίσκει τὸ βῆμα τοῦ ποιητοῦ (τὸ χάρμα).
Ἀμοιρολόι τὸ τριῶδι (τρία ἀλφα). Τρία
δυὸ λιὰ βρίσκει ἕνα ἄλογο φροντιδοφόρο
ἕνα σου θὰ βρῇ ἡ ποιητὴ, λέγοντάς
τὸ γιὰ ὄδιγο. Ἔφυγε ἀπὸ τὸ χρυσὸ
βρίσκει ὁ θησαυρός (4 ἄλφα) ἐκεῖ
βρίσκει ἡ "ἀλφαλφα" (= μικρὰ ἄλφα)

ἀλφαλφα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εχει 7 άδερφ- (25 Ν/βριου - μεσχεμιώ) (252

Η Πουλία κοιμήθη ένα μήνα. Τσακίνει σήμερα να πάρει και το γιουχάρμα (γιορτή της Αγ. Αικατερίνης) στις αρχές του Δεκεμβρη κοιμήθη μικρούλα

Στ' Αγιά-Κατερίνας βασιλεύει η Πουλία. (δεν)

Ο βασιλιάς διέλαβε ("η Κατερίνα διέλαβε"
~~η Πουλία~~ να βασιλέψη η Πουλία
και όλα τα πραμάτια
να σιάσουν στην Κοιλιά! (κοιλιά = το βουνό, ράχη)

Ελο φεγγάρι μοιραία να μείνει κυκλωμένο (δυνατό λίγο σαν σήμερα) κοντά βράδυ κι χρυσό. "Να μην κυκλωμένο χωρίον το φεγγάρι".

Όταν αρωτούσε το νιό φεγγάρι, να μην κοιμάται σπίτι δε άνδρα, αλλά σε βουνό, κοντά στον δίνη χαρά. Λένε πάντα τα μεγάλα του και λένε:
- Κατά το νιό φεγγάρι η άλλο σημαίνει
Τίποτα μα "ήμερα"; Στ' αγιά η κι χαρά.
και το σουγιά πορτάτο.

Βλ. και σημ 218

Όταν το άδερφο του Σεραφείου γίνεται γίνεται γίνεται

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Θάρρος

– Δίψα τό φεγγάρι, ὀρδο' ὁ νιός
ὀρδό το φεγγάρι, δίψα ὁ νιός

– Μαμ δώ τό φεγγάρι ἀνάπυγα, διάβε σύ
τό φεγγάρι.

– Καίνι χαίμορα τό φεγγάρι: (μαμμιτό ἐ)μή
Κοιλάτ σου δά πόμη. Δύο μι σου
δά πόμη (δη. κνίβη ὁ νιός) ἄλλο μι δά
χυσίη ὁ καιρός. (⊕ "σου δά πάμι μοσκ
λαχτάνι

Μαί ὥρα φορίν καδίσι, ὁ νιός, βραμ
(φαίλου) κοιλά τον "ένας ἀντζίλιος. Αὐτό σμ
ωύ δα γάμι ζουρλούνα (με ἀχνό χρώμα

– Τα ρέματα δύ δαγεσσ, ὅλαν κάνι ὁρμ
δά πάμι ζουρλούνα (δα χαλάει ὁ καιρός).
(τα γάρια θρωσταίν κοιλά το ρέμα – μι ὁ
δά σάμ κάτσ ὡρίμα τό ρέμα.)

Βάνις κάν μελεμιό μαλάμι (πόρο ι πόλ
δά μάλια σου ἡ βάνις σόδι μεράκι κά
το φεγγάρι, δη σόδα χαράκια ἔχει.

Χριμόχορο ἡ χριουρένι το Μαη-Μαγιάρ
Λεριαίϊ βορίς, τά βουνά ἰβ Ηλείαρ τον
χρέουν.

Σαν μεγαλώνει οι γονείς
το Μαγκώργο χωρίσουν.
(έχουν δύσκολα οι άγρυπνοι, μι' οι νύχτες δε βγάζουν)

- Όσους σπίτια, μαλάκωσε! (με το μπόγο)
Γειτονιά, έχουν δυο χίλια, μουσαλάρει.

Το μπόγο ύβλεπ' από μια ώρα γύρω
Έχουν ένα τρίλιο, μι' γειτονιά είχε χίλια μουσαλάρει
Του σπίτι είναν άδραστο μι' ένα άρμουρα
Όλαν έφυγαν το χίμαι.
- Πού δε ε(ε)χεσ(ες) αυτού τη μέρα
- Τι . . . . . .

Γουσινάκια
το Μαντράλο (και άγρυπνη είχε λιγάκι, γι' αυτό)
η Βυρόδα - (μένει κοντά στο Πύργο)
το Μανόλη - Ήταν συγκάτοικο (τώρα) -
Ο Χαράκης - (του Χαράκη το γιο)
το Μπουρεάκι - (είναι σπίτι)
του Γερολάκου - είχε σπίτι αυτό το βουνό πάνω
μι' άλλα ένα Γερολάκη μι' εμένα.
του Γερο-Μήτσου - καλούσε Μήτσο σπίτι μαλάκωσε/αυτούς
του Ορμιό - είχαν γιο, (εγώ αυτό το χίμαι)
και Ελένη (μένει και φαίνεται εδώ).
το Πάνο (χαμένα) το δικό μα λοιπόν
το Μανωλάκη (γίλαν δεν είναι)

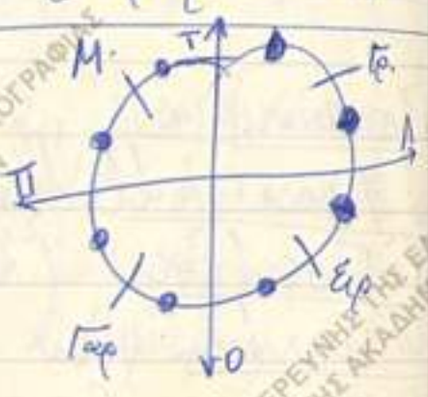
Στη Συμφάδα (στη Συμφάδα) με δεντρά γεμ
Στη Βίγλα (το βουνό που είναι κάτω από
στη Πλάνη (σοκάκι που βγάζει στ' άλλο
Πό Μοδωνιό (σοκάκι στη
κάτω από τη στο σχολείο Φανερ-

Παρ. Έρχομαι τα αροίβγλα νεκί σίφω είν' ο Κουμπάκης
(τη φουρλούτα που ενδιμένται με
φουστανέλα κάμαλα, μ' άλπρα βάνει
τη δυτική φουρλούτα).

Καιροί

Χειμωνιάτικα
Τρακτο-χειμωνιάτικα
Τραίος Άνοιξη
Τρακτο-) Άνοιξη
Ξερόκαμπο) Άνοιξη
Ξερόκαμπος
Όψιμα-ξερόκαμπος
Όψιμος
Οψιμοχαρμόσυνα
Χαρμόσυνα
Πουλοχαρμόσυνα
Πουλάδες
Πουλάδες-χαϊβάνα
Μαύρος

Μικτο-χειμωνιάτικα

Τα μαρτίνια = οι απ
μεσοκαιροί-

Βορειάδες = άνω Τρ. — Λιβ (90°)

Δυτικοί μικροί
ή Δυτικοί του πόρφυρα } ανω Λιβ — Ολρ (90°)

Πελαγίσιοι
Όξω μικροί
του Πελαγίου } ανω Ολρ — Ποντικός (90°)

Καλοί μικροί
Μαΐδρος } ανω Ποντικός μέχρι Τραμουντάνα

Τσιάρα, Βορειάδες
Φραγκιάς }

Μαρίνες. Δυτικοί
Χωρίς
Μάνες }

Ιόνιος
Ιόνιοι } Μουσικός (Ποντικός) του όξω και Μουσικός

Δεξιοί
Ενδιάμεσοι } Μαΐδρος - Τραμουντάνα

Δυτικοί
Μεσημβρινοί
Νοτιοδυτικοί } αρχίνα τα Κορφαρεία - Κόρφοι - Βραχάκια.

Τα - Όλοι οι μικροί δεξιόστροφοι μαί του άλλους
ως ο Γαρμιού μαι Θαλασσινού (= κύκλος δεξιόστροφα)
(Δεξιός)

Καὶ τοῦ χρόνου τὰ ὡραιότερα
τὰ κρόβαλα μραμμίδια. (= κλέφτες)

(Γαίος) Τοῦ Γεμοῦ τὰ χιόνια
τὰ καλοροῦν οἱ ζωῆς (Α. Ἀραβ.) βλ. σελ. 293

παρ. Ὁ ζωῆς δυὸ μὲν θείνα του, ἔφαε τὰ μραμμίδια (Γαίος).

Κυραμίδια Ζακυνθινά (Καὶ μὲ ἡ Λευκίμη Κέρκυρα).

Κάθε ράλοα (=σπηλιὰ) ἔναν ἐπικεφαλῆς δηλ. ἀρχηγὸ εἶχε ἄρμοδη, ἐπίσκεψη δηλ. Π.χ. οἱ Μαλοράδες ἔχουν δυὸ ράλοες.

Ἡ ἀρμοδιότητα Λάκκας - Λογγοῦ - Γάγγαλου μέ βάρκες (μονοξύλα) τώρα τὸ αὐτοκίνητο ἐπὶ τῆς βάρκας. (Ἐκουβέντιαζαν μὲ τοὺς Ἐκουβίτες) Ὁ Μανιάτης (Λάκκα) ὁ Χαρίλος (Λόγγος) Μεγάλα λάκκα μὲ ἀμμουδερὴ ἀκτή.

παρ. Πρέπει ἐκεῖνος ἀρμένικα γιὰ δικό του μεγάλο (ὅπως διαφέρει καὶ ὁ β' ἐκκλησιάσμα) ὅσο ζεῖ.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εμμ. Λίλιου Βασιλικά Αρλεφόρια 1871 (σχ.)
Συγγενικά αφιδέσεις - (είχε Δήμου, Λουκάνικα)
Λίλιου Καλογερά - (δεμάτι)
Εμμόνη Τέμπου: Χειρ Αυγούστου 1875. (263)
(Τρίμορφο γυμά - ίσως σχολείο)

Ο Ερώτας ο βροχιάρης
κι ο Γαμήλιος ο κλουριάρης -

Ελα Δαγκλιάτικα του κ. Γερ. Δαγκλή (Λάκκας) το 01/

Κοπέλι μαρίλιος δλο χορό, κι δέλε κι νά δίλε
κι δίλε κανελές φουρές, φραγκάτα ή γαλάζια,
κι δίλε χ'μιά φλαμπουριά, φού σάκι με λοι χεβεντη.
Κολομαρίτσα, φλαμπουριά, δυό' χρόνια νά σ' όρίσω
→ Πάει κι ο καιρός χωρίς κοπέλι, σαν σκοτεινιασμένος -:
Μάνα μου θύμα τα ιερά, τι άντρα θα χειροπιάσω -
Εύρε, κόρη μου, δλο καλό, έχει κακό τα ίδια σου
μή βγω λύπη χεβεντη μου και πόνο τα μαγιά σου
και πόνο και τα γάλατα σου χ πόνο τα ψωμιά σου!
(Ελευθερίου Δαγκλή - ετών 37)

του Μανιά (βλ σχ. 80)

Κόσμος θέμα ν' ακούσω κακό να μάθω του λιανοκ-
τα ρήματα του Μανιά τ' αυτί, κλάθω (δε χορεύεται)
Ήλιε δλί Μάιου ανατολής
μή είσαι και νεκρολέτης ξεπουπούλης
Είχε και μιά γυναίκα χάρο το κλήρο

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Το τέρμα του ήρεμα, σιδά το άδερφο.
Είχε μι' έναν σκύλο μα Εσύλφουσό του
που δεν νάν τόν άφηνα η' αφεντικό του
Εκείνος ο Μανόλης Γεροζήμης
μι' άρχισε μι' ο σκύλος μίν μπορεί να χαϊδέψη
-Φύγα, σκυλί μου, φύγε δώ μέσα
μή βάλω γ' δου μόρουν τσιμπιά μι μένα.-
Χαμί μι σκύλο σκύνα σκύνει μι' μεγάλη
μου μιλάει Μανόλη γράμμα του ξένου
-Μάνα, μανούλα μου, η γυναίκα σου σε φιλεί
μι μή άλλα μανούλικα σου επιθυμεί."
Πανέβη ο Μ. το γράμμα η' το διάβασε,
δίν μπόρεσε του ξαγγείλει μι' ανθρώπου
φωνή του γιατρού: "Ρίξε μι' σκοπευτή,
να βγούμε δώ Τσιγάνι, σού να μεράκι βγ.
Act

ΤΗΣ ΣΟΥΦΑΣ (η Σοφία Ν. Δαγιέλου, σύζυγος Δ. Γκίκα Α'σκηρ.)
το μεσαίο

Η σούφα ήταν όμορφη, μι' κρίμα το μεγάλο
άγαμος τ' Σαρηπόζης (τσιμπούκι ήταν)σού ήταν σχεδόν
χρόνο τόν και μι' άγαμος δίν χρόνος δεκαεννέα
Εγκαι η αδερφάκι μου, σου ήταν με τσι Σαρηβάρο
-Σήμα Σαρηπόζιο σου ο μεγάλος) εγ' άκουσε δίν μπορεί
μεγ' έρθει η αδερφάκι μου να μη εξεδικηθεί
Χάσιμο Σούφα μι' άπαιξε μι' εμέ μένα δίν μπορεί
μεγ' είν' ο γιατρός του χωριού, νύχτα δε μ' αφήνει
να φύγω

Όλα ερωτοχάραμα και ωραία ή μέρα
Τόση ξημερώνει η Κυρά η σκλαβιάρα
Χρυσό χαμόγελο έβγαλε μες στόμα το βαρύ της
κι' όλο το χρόνο το σκλαβί έγινε η ψυχή της.

(Αναλαμπή Λουδέλη - το γιο Φλώρου)
Ελιά 80.

Η Ευτυχία η Έμορφη - για Κυρά το καημένο
σφαλιά το χαμόγελο ~~στο στόμα της~~ ~~και σφαλιά~~ ~~με χρυσόδοντους~~
Του αδερφού της το γιατρό, δού/κι με τον κουρέα.
Μια Κυριακή μ' έλα δρομιά δλα μιλούσε μεταξύ
γι' αυτά το μαλλιαρούδι τα δάκρυα σταματούσε.
Η μάνα της τότε τρελή κι' ο πόνος της τρελός:
Τι έχει το κοπελούδι μου γι' αυτόνα γι' αυτές;
Όλο κλάψα, μάνα μου, όλο φαρμακερό,
τον αδερφό μου το γιατρό σβαστή ξεχωρισμένα.
Όλο άλλα, κόρη μου, γι' άλλα τα σφαλιάρα
κι' ο αδερφός σου ο γιατρός δά χέρια δε γνωρίζει.
Είχε το χαμόγελο του δλό μέλι βαμμένο
είχε τα γλυκόλογα του δλό κύμα βουτημένο.
Πείθει η κόρη να πονεί, χάρη όλο να φέρει
όλους μέρα και νύχτα γι' αυτά, ξανασταλάζει ψαλμό.
- Άνοιξε, κόρη μου, άνοιξε -
- Φέρε μου, κόρη, τα μαλλιά, λίγο νερό να φέρω
από το αγριβό, μα κι' από το μουσκάρι
- Πού 'σαι κι' αυτό σου λείπει λίγο μ' αγουρίδα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ουτε καρδιά το έκαμες μ' εγώ δε μάλιστα το
χρυσό χαντάρι έβγαζε απ' αριστερό δημάρι
τους ουρανούς το θέλατε γι' αυτό μαρδαίνει βράδυ
εδό χέρι σου έλεγε δε μάνα σου έλεγε ωδή
- "Δυστυχισμένη μάνα, δυστυχισμένο το σου σου βαλτώ χαμός
δο λόγιό σου το Γιαννιό σου" και δε σώνω τέρα.
(Αρχείο Δασκάλου - εδώ - 6)

Η Ευδοξία ήταν η έμορφη μες Κρήτο καμάρι
σου αρέσει το Σκρή - μεσιή το άρμο το σαγαπάει
αρέσει τον μ' αρέσει τον χρόνοι δυσκολεύρο
έχουν τ' αδερφάκια μας μαζί με τις μανούλες.
Ένα αρνί σκοτώνουν δυο μήνες κατσίκι
και με το μαντιλάκι τα δάκρυα σκουπίζει
Ο κύρης τους λένε συρεί τη μάνα τα το χέρι
- Τ' έχει το κουκούλι σου και κάνει η αγάπη
- Μάνα μου, όνειρο κακό μου, σκιερό φαρμακωμένο
τον αδερφό μου το Γιαννιό δυστυχισμένο
σου είχε το γαμπράκι του πρώτα δυσμένο
μ' είχε το χαλάρι του η δόλιος μου βαρύ
- Όνειρο είναι, κουκλί μου, όνειρο δε συμβαίνει
μι' αδερφός σου ο Γιαννιός θα χάνει δε χαρά.
Πήγ' η Ευδοξία η κορασιά, πήγαν όλοι να δουν
δυόνα μήνες και χρόνος, μαλακωμένη δεν
- Δυστυχισμένη μάνα, δυστυχισμένο σου είχαμε αδερφάκι

με ἀπό το δρόμο τόν σοῦ ἤρθα καθεκυμένος
Πάρε τον Σούδα μ' ~~τρο στρο~~ το μεγαλοτ γιο νερό τ' ἄφρος
ἀπ' τό σκυβάλι μ' με ἀπό το μουσάκι.
Βαπώς νερό δεν ἤθελε κανείς νερό δε δέχει
κανείς με ἔρεμο δε μιγά, με ἄρμο δε χει.
Ποιός εἶν' κανείς σου κάνει δίν μγινα δ' ἀσουκλα
σοι μουσαδγιό μου σίμωσε με ἐρώ δεν ωάντεχιά το.
Χρυσό χαντήρι "ἔβαγε, δε κόβει τό βορί δε
με ἀπό το χρώμα το σοῦ "ἔμοσε ἡ γυχή δε.
Ὁ κύρις δές δίνε δυρά, δε μάνα δε το χει
Ἄνοιξε μάνα μ' ἄνοιξε σοῦ σου ηρκω χαμένα
ἀπ' τόν υἱό σου το τζακνιό σοῦ 'ναι δλά σάν μέρα
Σούδα μ' κακοσοῦ σε βάρεσε και σ' ἔρεψε τοῦ χάρου
σοῦ 'ν' χαμένα μάτια μου. σαν ἐς ἀπ' τα μεσημέρι
Ἀπ' τό χαρέμι ἔρχεται ἡ δόν γαλαο δε σας
Γιατί σοῦ πάρεψε σοφός χαντζαροδιαολωμένος
χάρεψε και δε Σούδα μου
Ἐμό σοφός ἐχάρεψε χαντζαροχλωσμένος
του χάρου δε γαβριάλια δεν ἔχασε σολέμου.
Ὅλα ἐγκαταλείψαμε και τη γυναίκα ἡ μάνα
Ὅλη ἐγκαταλείψαμε ἡ Σούδα ἡ σοφολόγια. —

(δεύτ. Μαρία Ν. Δαγκλου
(από τη μάνα της Αγγελίνα)
Ελεύ. 23-)

Χορωδίας
Θεσσαλονίκης

Τρία καραβάκια - μὲ ὅλη Πενταγιά
τρία καράβια ἀρμένιζαν
μὲς δὲν τὸν ἥλιο τὸ μονοπάρι
μὲ τὴ καρδιὰ τ' ἀναστενάζει,
τοὺς ἔκραξε τὸ Βοριά, τ' ἄγριο τὸ Νοτιά
χόρεψε ὅλη ἡ Εὐρώπη.
Τὸ τρίτο τὸ (μικρὸ) ἔβγαινε σὲ δυὸ μαῦρο
κράβι διὰ τὸ Γιακ-)εβὰ
Τὰ χα ν' ἀδέρφια του γιὰ (τὸ μικρὸ
Χαρὰ τὴ χάρη) ἑφτὰ μέρες δὲν ἄγγιο φυλημένη,
(γιὰ χαρὰ σᾶ φυλαγμένη)
~~Κι ἂν κάμω γιὸ νὰ μὴ σὲ δῶ εἶναι μέρες πολλὲς~~
~~(δὲν θὰ κάτσω νὰ γενάω)~~
Μ' ὅξη νερὸ θὰ ρίξω τοὺς καὶ θὰ μὲ μαραμένη.
(γιὰ χαρὰ σᾶ φυλαγμένη)

Οὐ ἄλλη μὲ ἀγιόπουλα δὲν ἄλλον θὰ σᾶ φυλάω

(παραδιὰ Μεσβάγιωνι Χαρμοῦ
Ιωαννίδου Δαγιάλου
ἐτῶν 48)

(Τὰ κορίτσια τὰ μονέρικα δὲ χορεύουν τσιάμικα μό
μὲ οἱ βιολιτζάδες οἱ παλιόφραγοι δὲν ἔχουν νὰ τὰ παίξ

Γύνα

Θρησκεία: Δεν η γυναίκα σαθρική πάει, ή δε θρεύει τη το φάει, γιατί αν έτσικη η δυχή κάθεται, τα βγει αξίνα πό σαπίδι - (ξορκιού) αόμφ σαγή).

Γ' έχου Προφήτου ή βαλάμε. Δε δουλεύουν οι μυλάρες, για τα θρεπούνται τα παιδιά. (8 Ιουλίου).

(Τον Άη Γιάννη λόγε νυκτώρις αι' αυό χωρί, γιατί έχα μεγα μιν χριζάντα = ιερό, εικονίσα).

Για μιν αγή γύνα φτάνουν δυο μή Παναγιά, χρουφαγο αυό το δρόμο μη (το βαούν θα κρο αι' αυτούν άσοιχτα - Αλλοίμονο γέρη μή αγκυδαριά θα σούτι, τά παναγιά - Πεν: "Χέρια, χέρια!"

Δεν χάνουν, ή γυναίκα, δε θρέφει τα κατέβη δε θρεβάλι μη γυναίκα με χαίρα. Να μή σάρουν κυό το σούτι χαλιά, άλλ ν' άγκ'σουν όξου ρούχα.

Δεν πάει σε χριο σούτι, άλλ οχρίσελο ή γυναίκα αν θε σαραλήσει - Καμή δεν μ' δχη. Άλλ ο χοσμάς.

Θα σαραλήσω, άν έχω κάτι σαγά σα χορίζετα, πάρνει μαζί μη, αν' έχρεκα (ή το κλίδεβο).

Του Αϊ-Γιώργη τον Παλιγκάρου (Να τα σκοτώσει, τον εχουμε
των σαρακοστή τη γριά του (Τα Μαλοφάϊκα)
φαίνουν τον θεόρατα του αϊτού η τη βέργα
δικάλω του να γίνουν μεγα. Εσύ γιάδι κου το
μαλλί του. (Και τη αγια Μαρία) –

Τ' Αγιου Γεωργίδικου (12 Δ/βρίν) σε φωτιακούς
Μιχαήλη- Εσύ γιατί περιλαχρονιά

Του Αϊ-Δημήτρη τον έχουν σφαλιάρα οι Ψαριανοί
Τον Αη Νικόλα οι ναυτικοί

Τ' Αη Δημητριού θα σκοτώσουμε μεγάλη χαρά
η πανήγυρη. "Μεγάλο κρασί θα τσιμπούνι
(σουβλάκι και η τρουπα).

Θάρρος "Χρόνια Δημητρίου κι' Αγιού Νικόλαος!"

Του Παντοκράτορου } Ψαρια η διαφορετικά
Του Ευαγγελισμού } " "

Θάρρος

Νικολάκη, μαρτυρία,
Σαββα τ' ώρα μη μας; (οι γυναίκες ανάμεσα στους μαγαζιά)

Ο π. Ευάγγελος Γραμματικός ιερέας του ναού του Αλμπέκ. αφηγήθηκε τη παράδοση (σε σημ. 252)

"Ο π.Α. είχε χάλια τη σωτήρια της ζωής (χάδια από δω). Ερώτησε άλλο ο φτωχός του τόπου, τι "έχει" σωτούλης, τη δίνει άλλο "κακιά" ευτύχιση στη ροδή του π. Αλμπέκ, αυτό το αυτοδίδαχτο πάτερ χρόνο (μετά επιμένει) είπε άλλη μέρα του χαρίσει το ρωτά ο παπ. Αλμπέκ.

Εσένα ο π. Αντρ. εσταλίνει είχηκε μέλο μακρύ του (εδώ δύο μακριά) η άδειά του δικαιώνει τους έξω. Δίκη να σώσει και τη κακιά φτώχεια. (είναι τότε η το φαγητό)

Εκ μακρύ χάλασε και δε εκ' άφησε μέρα Μακαρί Καθηγητή μου και νέο το χαρίσμα σου. Οι μέρες οι μεταφυτές δε και πάνε αρχαία σου = φορτώνει

Τον σκάσαν οι αγγρίνοι. Έμειναν 15 μέρες με "έβαλαν λουβάκι (κλειστά). Τον είδε τότε και "άλλο μιαίνει. Εμείνει πάνε φορτωτά και τον εμπόδισαν με 5 χάλες = μπουκάλι γύρω με "πόδε εδώ με "έμεν άμα 15. Εύο (σκάσαν δε είναι και σκληρός που αγαπάει θεόμορφο.

Έχει εικόνα του παπ. Δίκαιου με Αγροτικό. το σπίτι του.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΤΕΛΕΥΤΗΣ (παιδί Αρχυρό) εμπόριο Λάκκας

Εδομοδάνδα Να τόν φιλεχάβουν- Ζυλάτ η σχέση
συχάρεση - Τα ἄγρα ιεροφορεμιά θ
(κρεβόμε τον ἄγιο της Μ. Πέμπλης γιάδ
θ μελα μερία ἀνταμήν μ' ἕνα σκύ
ἤ μετο δυριατό (ἐνώνα ἀσόο γιλογρα
δο μή μεγάλο με τα ράδα, δ' ἀφόνε
τόν ἄγιο της Μ. Πέμπλης τόν γήσον σι μερ
βουνα νοσμελέμενα, να μή μουχλιάσ
τόν μελαχόινα ἔτσ.

Νά τον γήσουν τα μαλλια, οι γείτονες
δά τον νύβουν, σουλάμο σφάξε με νερό
ή γίδι γ' ξύρι σμα (δο σφάξουσο) ἰ μ' ἔλα

Τα σπό μεγά ροῦχα (Διαβόλι) μαβά εμπρόσθια.
σχιστόρα γραμμάδες - Εδο γ 30 χρόν
τον θάνεν με το σκυλόν - ἡ (για τον γέρο
χοί δίνουν τα σαλούβα δο νεκροθάφτη σι
νύφη, ἡ το μικρόν.

Πρέπει να σφάξει: Νά βγάν σφάλμα
Σκύλο - Τα σχιστόρα μέσον ἀνοιχτά

όδο προλάχη γι' ανδρία, γι' αγγιονλα υδερα το σκυλο.

Ένα ~~το~~ Έν κυρί θα 'σόδια με ένα σκέλο με μιο δρομάρι μεγ ~~σκε~~ (=σκέλι) γι' κάρβουνα γι' γιδάρι. Αϊ είναι χήρα, κουφέλα μετά λίγα μέρα, σου τα σπίρνουν τα σκυλιά, για να σόρουν τα χρόνια του. Αϊ είναι ανύσκλοφο, του σόρνουν όλης τη γάμο. (Εσύ θα γυρίσης ανύσκλοφη, σκέτο σαν νύφη η άσπρο μαλλί)

Εμμένει προλού το φέρτρο. Τα σόδια σραλοβρίσκουν. Τυλίγουν το σκέλο με λίγη πέχλη και το σοδένουν (για να σόρη μαζί του το μαλλί). Υστερνή το δρόμο, άσουχλο (aulos) από ένα αναπαραγωγικό δόλωμα) Αέχλη γι' σορεία. — Β. σχέδ 370

Η μεγάλη ανηγουσία γάγγλει δλο δρόμο γι' γουσίνα με μεγάλους Μακεδόνες. Θα μαλώνει — Πάνε σρος τον Μακεδόνα ~~διαβόλους~~ διαβόλους, λέγω, μαν το σέρνω. Όλοι μαλώνει που λέγω του βάρνει άλλος το σκυλο δεν μαρώρι, σου το σχίνουν, και το γερό σόδι το μεγάλο [illegible] το μαρμάρο δλα σόδια. Του ρίχνουν από γύρα (ο ίσκιος) χάδι με το

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ολγα Κανδιλάκη αφήγημα: Παραμύθι (Δεκέμβ. 48)
Μαγικό Βασιλόπουλο

Μια φορά κι έναν καιρό (κι άχ το καϋμό)
ένα βασιλόπουλο μαύρο από το κεφάλι
μαύρο από το γένι, όλο το σπίτι του ήταν
ένα μεγάλο (κάρβουνο ή γιβέρι) δεν είχε
καθόλου φίλους καθόλου χαρά. (μόνο δυο
γέροι, γιατί να του κάνουν τα χατίρια)
Ο νεροκουβαλητής μόνο γέλιο τα χάρισε
και ο σκοπός.

— Ρωτάει ο βασιλιάς και ξαπ. (γελάει)
— Τι έχεις μωρέ σκύλε (χωρατά)
Θεόπαιδο

και τα σκοτάδια (σου είπαν δεκάδες με μαύρα
τα μαλλιά μακρόσυρτα) και τα σκοτάδια
εκλαμπρύνανε τα χείλια τα σάρκινα του
σύρανε τα σαγόνια και το μαύρο-
πετρόμενον τα σπλάχνα. Ύστερα γυρίσαν
δίπλα εμπρός του αγγελικά του
αγγίξαν τα χείλη

Πάνε οι αγγέλοι η άλλοι όλοι δεν δόξα
τ' αστέρια μαγεμένα τ' ανοιξιάτικα. (Ο θεός
να σου ανταποδώσει τη χάρη σου)

Όλα άλλο τώρα έχει τα μέσα (στο σχέδιο
δεν γράφει απ' τα 70) μάτια το δυνατό
αρχίζει μέλι και λιμάνι — Κόρες γυρίζει

« εξις.

Τυρί, μυαλά, μοσχάρι, λουκάνικα, σπανάκι, σφυρίδα
(δικαίωμα γ' χωρίς τους φλαμπούρους γ' γυρίσια δόσιμο)

Μνημόσυνα

α) Μνημόσυνο ως 3. "ως 3" - Λειτουργία
γ' ιερατείο (συγγενείς) - Μικροί ως 40 μέρες
άμεσα αξίωτος (σπίτι)

β) ως 9 - (ένιαι) Λειτουργία γ' τραπέζι Κόλλυβα
εν σπιτι (γιορτές)

γ) ως 20 - " (νεκρο) (μεσολαβήσεις)

δ) ως 40 - Μικρό μνημόσυνο, βίος - Κόλλυβα
(συριβή. του προηγουμένου Κυριακή).

ε) Το χρόνο -

Ως 40 ημέρες.

Ως 3 ημέρες μαλά λειτουργία, αγιασμός,
(το μικρό ~~ένα αντίμισο~~ 3 μέρες) καλύβι 29
γ' αγιασμός κ' βραδυά, γ' || ρούχα του
το ιγκαλάκιο, γ' νυφάδι || προσφυλιού
του σουδαρίου - Μερικοί φέρουν σφάλα τα ρού
χα μ' υδρία τα καλύβι ο σπιτι, αλλ' νά
βγει ως 9 ο αγιασμός.

- Νύχια έμο ρούχα δε βγαίνουν - (σε μεγάλο χάλι
σε μεγάλο λάκκο).

Παρτιθίοι μοιρολόι - (Άλλοι ακόμη)
Γαρτάλες : Μυρμηγκόνι.

Μωρή κούφια πέλαγο
σου λέ 'βρωμιά τα κύματα
— Τα 'δα κι άρμενίσανε
γι' άλλη πάνω στράτα
— Πουλέ μα γι' άντρα
για να δω τη μάνα μου
γι' τη μαυρομάτα μου,
που κοιμίζει το σπίτι
γι' άνοιγει το χωριό,
κι' ο καπετάνιος φαλά τα δένει πρόκαιρη,
κι το καλό, πρόκαιρο γι' το κακό θα μείνει.
Πάνω στο κύμα για νερό γι' τα βουνά για χιόνι
άγρα γι' η νεροδόλιτα για μύγο, για κυδώνι.

Άσμα των ανδρών Πιερών - Φασουλίτη

Αδερφή μου τσιγγάνα μου χαϊδόπαρε
μείνε μου έτσι κι' αλλιώτικα
κι' έτσι σου το πόθησα;
— Φάε μη κλάψη, κι' αλλιώτικα
τις πέτρες τα μουσγάρια
τα κατεβάζουν δυο Τσιγγάνικα φοράδες
πρώτη κοντούλα κι' άσπρη η δεύτερη ψηλή κι' άμαυρη

με μι δείλεγη μι σωάνουν το λεμόνι
Ιδη γάνερε ο σοράς μαυρλάνος
- Ελένου, βρε σοβά, να φιλιόν το λεμόνι
ωβ με σιάουλε μα ήδε μαι θα μιορ'
ουχέβος χίνομαι, εμέ μαι τα σαιδια μ-
μι ή οι νιόλες μου μι ήο το σιλερωμά μ
η Ανδρέας Πέλεου, είπ το

(Δημοτικό) Ρίμνα-Ολιμπ (Φεσσαλίας)

Ηρθε μι ο Σμιλιός με τα λιόδ(θ) κάλα
μαι πουβάμου η "Νόννα" δεμοχλή χγιάδς όλα
- Νόννα μου, γιαλί έσοες να σνιγής
δεν 'ενδελέχγη άμορα
να σερόσου το χαμιλή;
- Νόννα μου, γιαλί
έσοες να σνιγής
μέ δυο δέλεδς τα βάδη
για να σέχγουν τα σαδη;

1925

(Ανδρέας Πέλεου)

Θ' έμορα
η Νόννα τα μελεμε το μαρκεδ του
'ενουμε μου το βαδή -

Κοπιο θο' μεσυέλο δου ή θα γουρά μ'γλα δα
χουδ' κιλο μεδάλε μι εγέμε' σορά σα.
Για σε τα γερο λουλα
μι'αδεγη αμουλα

(ανδρ. τύπος) Όλοι χαρά και θεια και πολύ βραχνά-

Παραδοση

✓ Εδώ Νοσταλγία σύγνε νεκοδ
οι Τούρκοι ναν λιν αγέρουν. Εσυχάναν
νύχια να μάν λοις δη νεκρός, μα ή Παναγ
ήταν μ' άφεργε κοίλοφια, θα να' ναι μέσ
Εσυμάζαν σύν ημέρας ή δαν λοις δουν
και φύγαν. Κάθε ξημέρωμα όμως,
σαν γυάλαν νύχια. Ξαναρχάζαν, μέσ
φαλαχύζαν, νύχια. Ώσου τα σαράλι
δαν και φύγαν.

παραδοση Τάκης

Εί λοιπό το Κάστρο, δόν Αη Νικήτα (ίσως), ήτανε
λοιπ νεκοδε σαμιορμά, μ' οι αγεμόνοι απ
κεκήμαν ή και σοκίμα να φαί-

Χίος (Αδαμάντιος Κοραής).

Μια βοσκοπούλα ἀράδιαζε μαργαριτάρια μόνη,
ποὺ ἔτυχε νὰ περάσουνε δυὸ βασιλόπουλα
Ἡ μόρη τοὺς ἄκουσε καὶ μαργαριτάρια
-Ἐλᾶτε νὰ δοῦμε, ἐλᾶτε μου, μανοῦλι νὰ σοῦ φτιάσω
σοῦ ἁρμὸ γιὰ ὥρα δική σας ἔννοια δὲν ἔχω σοῦ νὰ μείνω;
-Κι ἂν ἁρμὸ γιὰ ὥρα δική μας ἔννοια, ὥρα ἐδικά μας
νὰ ἰδοῦμε μοναχούλικα γιὰ βγεῖ σοῦ σκέφτο γυναικα μου.
Μὰ σύρε, σκρόπια μου.

Πίνω - μανὰ μ - σύκα
σύκα δὲ σκρίβω μ'
πίνω δὲ σκρίβω μ' καὶ τὶς ἀμυγδαλιές μ'
καὶ στὴ μεσόβεργο κοντὸς ἀγκλὸς, κοντὸς ἐμπρὸς γεβέλι
ὅ'νὰ μὲ μάγο με βγεῖ στὸ ἄγγος με δαχτυλίδι,
κι' ὁ ἴδιος ὁ μπρόμπορας μ' ἕνα χρυσὸ γαϊδάρι
Τὸ μάγο μάννα μ, τὸ 'φαγα τὸ δαχτυλίδι τὸ 'χω
κι' αὐτὸ τὸ χρυσογάϊδαρο τὸ χω νὰ τὸ μαγιάσω

Τοῦ 'πα, μάννα, δὲ μοῦρω,
δῶσε μ' ἕνα σπαθὶ
καὶ μὴ κλαῖς τὸ γουρούνι
ἐμένα κλαῖνε γυναῖκες -

Κάτω στὴ λούρα δυὸ ἀγγελιὰ
δυὸ Μαγάδες Βρεταννία
σοῦ 'ναι ἔξυπνες, σβέλτες, ὄμορφες καὶ σοφὲς ἐφαμιλιάδες

~~Έχουν χρόνια~~
και εσυνηθίσανε να φεύγει πια εξαδέλφη
για τη χαρά φασουλάδας
με κοκκινοσκεπάδες. (Παίρνει το Γάμο
είχε μερικά χρόνια πια από τότε
που κάνω τούτο) — 1930.

Γάϊος ~~Κλαύδιος~~ Τί νάνω, τί χουνέ
σου ~~σ'~~ σύρανε από σάλο δα τα μέρια
και μέσα νροσυνιά και μιχαλιό
και βγαν' όξω τσι φαλλί —
(~~σαρ~~ όλα δε ερμηνεύεται).
Άνοιξε το σαραβάρο, το μουσχαρίσιο χάρμι
που έχω δυο χρόνια να σου φέρω γ' αγαπάει το σύρ.
(ο Γάϊος ο Καίσαρας)

Πρόσωπα του Παιχνιδιού
Οικογένεια ~~Καραπαίδα~~ Κεκιλίας Σμυρνιάς (από το Ιωάννινα)
~~Οικογένεια~~ Κρεατοπωλείου (20 χρόν.
σαραντάρης ο Σμυρν.

Οικογένεια Τσιλίδη (από τον Πόντο)
σαραντάρα χρόν. Θεοδώρα

Χαβάς - (24)
σοφαλιού - ψυχικρίω
~~ποδιού~~ του καλαθιού
σιργιανάδα = σφυρίχτρα

Χίος Τες Αφροδίτης Ιμαχρούλ -
Έχω τον νοῦμο αλλον δεν έχω
παρά μιά αγάπη γι' αλλού
εμέ λιν μοιρω σι' αυτή μου φτιάχτη
το θιό τη ρίξιο σι' ής λιν σαλεύη.
"Εμ μπορώ εγώ να ρίσω
τούτη τη νύχ να μπορώ ης
σι' αν δεν λιν ίδη σι' αν δεν λιν χάρη
Εγώ τη δείχτω γι' τη μαδάμα
Παρ' λιν είπανα τες Αφροδίτης
Κ δεν το μουάδρο τες και τη μορφή της
Εάν η χαμοδάρ η φοστανιάς
Τούτ' εν' η αγάπη μου μπορώ ομολογήσ.

(η Μαγδαληνή αγν. Μαγδάλου - το γένος Μαγδάλου)
Το χωριό μου η Νάουσα της - (Ελιά ~~τόπ~~ 60) -

- Που σε κατήντε Μαρίκω μου
που σε κατάντεσε - τη βουρλά φορεσιάς
- Εγώ δυό αφέντρες - δυο βλάχικα.....
Τα λούσια τα καλτσοδέτα, τα ζαναντάλια
κι' έναν αρχοντοβαρύ
μου έμορφες λόγους
Τη μια τη δίνω δεκαλιά, τη άλλη του δρόμου
κι' γοιτα τη μεσολόγι
για κρατώ ο καημός
τα βουρλα φορεσιάς.

(συνέχεια)

(τὸ "Χρονικὸ τοῦ Δημοτικοῦ")

Μ' αὐτὸ θρηνάδι

—Χρονικό, μ' ἤθελες νὰ σοῦ φανῶ ἀπ' ἐνωρίς,
νὰ σοῦ φανῶ ὅλο τὸ μέρος, μὰς λὲς φυλιᾶ...
Δῶ μου, χρονικό μου, πὰ συλλογοῦς μου
δῶ μου χρονικό μου, χίλια φυλιᾶ
Ἰδῶ, χρονικό μου, πὰ τὰ φυλιᾶ σου
μὲ μοῦ δώσουν σίγουρο νὰ πάρω.
(Δῶ ὁλόγυρα βλέπω, δὲν εἶναι
μὲ κεῖνο θηλυκὸ Ἠθέρο, γι' ὁλόμαυρο)

(γραμμοδίσκος Δημοσθένης)

Ἀπεχθῶ νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ (κι ἀμήχανα μοδάρω τὸ κεφάλι)
ν' ἀπαρνηθῶ κι νὰ σ' ἀρνοῦμαι
καὶ νὰ σὲ πῶ ὅτι δὲν σ' ἀγαπῶ μὲ
καὶ νὰ σὲ πῶ ὅτι ~~δὲν σὲ θέλω~~ ὅτι δὲν σὲ θέλω
ἡ ἐγὼ ἡ βράχος ~~θὰ σπάσει~~ θὰ σπάσει,
σκάλα νὰ κι ἀρχὴ μου ρωτῶ—(κακλάδι)

Ἀπεχθῶ σοῦ πρόσωπο, νεράϊδι καὶ ξωτικό
ἀρχὴ μαρτύρου ἀρχὴ νὰ χιλιδόνι
Ἀρχὴ νὰ χιλιδόνι
μὰ ἡ μαντινάδα τὸ μαχαίρι
—χιλιδόνι μου ν' ἀντέξω,
—μαλὶ διάφορο δὲν ἔχει.
—Πῶς ν' ἀντέξω δυὸ κι ἀρχὴ
πού 'σαι σκλάβα γιὰ δική
—Ἡ ἀρχὴ 'ναι βγιὸ
μὲ σὰν κι ἐμὲ καρδιὰ ἀρχινιὰ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

καὶ μ' ἀγαπᾶς σεκί μέρα
μ' ἑνώδα βουλὰ γιὰ ἐνέ.

Καρδιὰ μονάκρη δὼ Μαΐρη δὲν ἔχω
δὲν ἔχω τὸ καράβι μάϊδε καὶ τὰ φαννιά
μήν' ἔχω τὸν κανονάκο καὶ τὰ κυλόσουγά.
Κόσα χρόνια μὲ βάσαν, βάσαν νὰ σώσωμε
μ' ὅλα καλούρια ἔχει, καὶ δὲν ἀσημώσαμε
καὶ αὐτὴν ἀσημωμένα, νὰ σὰ χρυσώσωμε.
(Μ. Ἀσημακόπουλος)

(Τὸ δέγω μερακλιδικὸ μὲ ὄχι διαβασμένο)

~~Καρδιὰ μονάκρη δὼ Μαΐρη δὲν ἔχω~~
καβαλλιὰ = τσαμπουκιά, ἡ συμπεριφορὰ τῆς Ἠπειρώτισσας πρὸς τὸν ἄντρα.

Ἐν γάμος (χριστιανικὸς)
ἐνὰ εἶναι ἡ ἀντρόγυνο
χαρὰ καὶ λύπη μοιρασιὰ
χαρὰ - μοιρασιὰ - χαρὰ
ἡ ἀντρόγυνο νὰ μοιάσουν. ||| (σύμφωνη ἡ νύφη)

Νὰ τὰ σώσωμε δύο
δύο ~~ἀνθρώπους~~ ψυχοδικὰ ~~ποὺ~~ καλὰ
ἐνὰ εἶναι ἡ ἀντρόγυνο
κλπ.

Νάν' τό σουμε ζιά
Ζιά γιν' η αμα-ζιάδα
Δύο σωρδιμες αλαμα
Ενα γίνακι ι' αυδονι

Νάν' τα σουμε ιεσερα
Ιεσερα σοδια εχει η' αγγαδα
Ζια - - -

Νάν' τα σουμε σειλε
σειλε δαχτυλα πό χαρι.
Ιεσερα

Νάν' τα σουμε έρη
Ερη αδρι ανίχ η σουγια
σειλε

Νάν' τό σουμ' εφτά
Εφτα σαράδενα κορίτσα

Νάν' τό' σουμ' οχτώ
οχτω γρουσμοί χλιοδόδι

Νάν' το σουμ' εννέα
εννιά μάνες δεν σουγιά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΙΑΓΡΑΦΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

~~Δυο σόρτα δίπλα~~ Δυο γράμμα
Κι όλα γιαλά. Το δίπλα Το λαδόχαρτο -
σήμα μι' αγγλη μη γυναίκα Θε' εγαπιεν σφάλε ο
σωσος. Ύλικα δα σόκε λά
λαχανόλα λοι νύφη. Κι ύλικα
γεμα. Αλλό - Λιγοβού λέφουν να λό σοκάρ -
Το γράφ απο λα Νικολό του Μπαζιλε, λο γερόν
μπορ δα καίνια (Παρίσια).
Μαρώρι μι' αγγλο σαν λο αμοσος απο Παρίσι γιατί
Λοκ σαν γλείνα κι λό 16, αγγλά δ' γλείνα κι γυναί
του ανθρώπου να λο σκι - Ηλικ μιξός (12 χρονι),
σαν l'αμοσος. Ελί Παρο εχει σόμπρο χωρίο σου
λό γιον Μοχδαναλιο) -

Ελίν επιμελής λό Μπρα Σαββάλο λό βράδυ
είδα κορίτσι έμορφο μέ' δλο σιολαδι (τσοχίνι σαρωδίσι)
Είχε λό μαράκι του σβυμένο
μι' γρο λο είχε ζήξει άναμμένο.
- Τέι ιστορία δικιά σα λο γαλο →

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Μ.
ΧΑΝΕΑΜΟ

Χωρίς δεκτικά

Δημήτρης Ν. Μοχδάνος (από το μελάνι
κ. Δημητράκη)

και μες στο γερό "Δεν ήβρε το ζευ"
κανείς χωρίς και μου γείν
"Κυρία μου είσαι μεγάλη!
Εχτες μόλις, ώρες δεκαοκτώ,
είχε μία μικρούλα μελανιά
και το βράδυ θα σκίζει πού θα πάμε
μουρμούρα του σούβρα δε να γίμει.
Σούπρωσα δα πάνω μι' εμένα
με δυό άκρα που δου χω ζηλεμένα.

Η Δημητρίου

(Το ημιαίμα ο ίδιος είδε και το χρονικό)

Στροφή Βαρειά το βρωμόπιστο
με όλα μελάνι' αν πάνω
τα ωχρώνω εγώ.
Βουργαρούσα δεν είμαι
– τσιγγάνα και καλά –
μ' ένα πολύ δροσάτο, βουργαρούσα μου,

Αντιστροφή Όλοι ήμαστε δεκαεφτά μαθητές
μικρό κι' άσπρο, μαύρο, κι' άβαφο κι' αβάφτιστο
δεν το είχαμε μεγάλο μα τι μου μου,
δεν γιά να σαι να βρεις, να νιώσεις το μυστικό
δεν το είχαμε σαν είχε λόγια νικητή

Λόγος ἀναθυμέρμός και τόσα καλάβια
Εδώ μου ἔρχεται, λαγέ, μά λί μοί μου,
ρεζάλια μά τα ὡρά νά βρω, νά νιώσω τό μορμί μου.
Τον διαβαίνω ὁ μοῦ μοιάζει με τό μαῦρο
Τα μάτια σ' ού λιμόνι, μιλιμί μου, λιί δρώσιν
- Εἶμαι μάτια μου, σ' ἐμένα θά μονάλιμοι,
μα' ἐμέ δεν ὡμπορῶ το δόξο σαρκάτι.
(σπο λιν. η. Μαγδαληνή.
Το ζμοῦ σπο λί νοίνι λη) -

Θάκη, μοῦνα μιμάκι
Εἶχα νά σφιβγάλω
και τό φίλιτσα γογγύδια
μίνος ἄδορος και γουμπογιά.
Το 'μαθαν τα μορτσάλια
μού ἔμειναν τά γουμπογιάλια
Πάρτο λοί ἀπάτο χώρο
νά 'βρω βάρκα νά τα δείρω
Νά τα δείρω, μάτια μάτια
Μή μαννοῦρά τους το 'χει.
Και ἐγώ το φιγγάρι
Θάλασσα μιά 'θ' τό σοδράλι
Ευώδια, βάρκα λί φιλιά,
Το σοδράλι με' σονά
Τ' ὑδέρι σου γένοιν μήλο,

(Ωρλό)

Ούτε φρένιμη νά 'σ' αφήνω;
—Λουλουδάκι μάγιας,
κάνε καπό σε σού καπέ
—Τί τά 'θελες τά λουλούδια
τού Μάη μου, τά μυρωδικά;
—Νάν τά δώσω τού καημού μου
κι' η λαβωνιαστικιά μου.—
Τό 'θελε τραγούδι λεγωνή
κι ας γεγήσει κι' άγιο αγγόνι
(κοντά η Μάγδαλη)

Παραμυθία του Άρτεμη (η Βεσσιλ... σχεδ.)

μήλ. Μονοξήλουσε οι σαλιγκάρι, Παρίνοι η Κυριακή

Γιώργος Θεοδώρου Τσάλας (τσάλα, τσαλάκωνω - τσαλακωμένος, τσαλακώνω, η (σαλό), έλειπε 62

Ο Παπαμήλιος τί γιώτας, ένού του σαλιγκάρι (μύρα "έχει σπίτι μου αμάξι"). "Εχει μακρονόξιο το μουστακάκι του (ΚΘΣ) ένου το 1912 "Εχει 5+ χωριά - Σ' άγορια σα δημοτικά καλύτερα - (οι τσαλάκοι) είναι η όμορφη Ο ένας κάνει η μανούλα - Ο σαλιγκάρι του Γιώργη Θεόδωρου πάει με αλλο τσαλακωμένο (γύρω το 1940) - Αυτός είχε τα ομορφότερα τσαλιά κόμμα 75 χρονών

Παίνει Χριστόδουλου
Σχεδ. Σχεδ. Μακρυγιάννη

Πάντα είχε το νυφί ζευγάρι μαχαιρώσει
γραμμή ο Χάρος έχει σκέφτεται γ' αυτήν την
γάμο.
Μόνος σπουδαίος μιλάμε για τον Βλαχόσουλο
(Κωνσταντίνο του Μακρομάνη) από
τα Βλαχοσουγάλικα.
"Όσον έβαλαν τον σκέφτεται, τι βάλανε με γυμνά
και με καρδιά — Τους Μάστορες Μιζιάζη το σπίτι
έφτιαχε ο Θεόδ. Κωλάρης με ένα σκαλί του "έως
με άσπρο με σκαμνάκι του μαστόρου η πολίτισσα"
(τον έτον 1900-1910) Πλάκα το δάχτυλο Άγιος
Την Παναγιά, σου είναι με τρομάρα, την μαρμαρένια
τέτοιος μαστόρος. (Β σ. 295)
Ο Γιώργης χρυσοκουτσή μαλάντρος, χρυσάφι
μαγεμένια, Οι του Χαραλάμπους "μαστοδόχοι".
Δεν κοιμούμαι βαριούνται, χρυσάφια με δυνατή φαντασία.

Ο Τσουρόλος (=χοντρός μαυρόλευκος άσπρος γάιδαρος)
Τον έχουν για γκρούβιαλη κι ύγλα, να τσουρλάρει
για να σε διαχέρουν — έτσι η άμοιρη, το σούρσιο,
για να φοβίζουν τα παιδιά να φύγουν, να μην τρώει
τα παιδιά. (Σε τσιν Άγιας Βλαχοσουγάλι, είναι 50

Η αγία είναι αθροσύνη (=ένωση-αγροσύνη)
Η μάνα είναι γύρω από τα μεσάνυχτα
Για την αθροσύνη βάζουν το μαντύλι
πάνω κεφάλι, άμα είναι μοιρασμένο

(βρεγμένο) τὸ καλοκαίρι, ὅλη τὴ μέρα
νερὸ νὰ χαθῇ - ἐλάχιστη. Καὶ τὰ σοκάκια
βγάνουν ἀχνάδα (= ἀχνιδόχορτο).
Ὅλα μαζὶ σὰν ἡ βλέπα ἔχουν μιὰ
μοῦχλα νὰ φύγῃ τὸ νερό, τὸ μοῦχλο
μιὰ σπαρμὴ κάνει ἀπὸ τὸ ἀχνάρι ἢ
Ἀλλὰ ἀπὸ τὸ πλακόστρωτο εἶναι
χλοοζωή. Αὐτὸ μαζὶ μὲ ἕνα σπόρο
σπαρμένο ἢ χόρτο - (καλοκαίρι) μοῦχλα.
χαράκι = λίγακι τὸ σοκάκι ἢ λίγο
(τὸν μικρὸ
ἐλάχιστο μικρό).

Οἱ ὁρτὲς βλέπω ἦταν σχεμιὲς σὲ βρ
γωνιὰ ἢ ἀγκάλιασαν μὲ μικροσκόπιο
μικροσκόπιο = Ἦταν σὰν μαγνήσιο
ἀπὸ ἀπὸ τὸ χωριὸ Δυό - ἐκεῖ ἦταν
μέρος τὰ σοκάκια

ἡ βλέπα ἑλληνικὴ ἀπὸ σχεδιὰ ἀπὸ
τὸν ἄνθρωπο - (ἀναμαλάκια ἢ ἀμάξια)
Τὸ αὐτὸ μὲ λέγει ἑλληνικὰ.
ἀνάβρυσμα = νερὸ ἀναβρύζει.
τὸν βλέπω + τὸν Μιλτιάδη
= δυὸ βλέπες ποὺ ἀνοίχτηκαν βλέπ ἴδια ἐποχή, ἀπὸ ἀπὸ
(ἔχουν μιὰ κατεύθυνση σχεδ.)

Οἱ καλόγριες χρόνια ἀπὸ τὴ Δευτέρα
ἢ ἀπὸ Κορίνθου - Πελοπόννησο ἐφέραν ἀπὸ τὴ Μέση

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Γυναίκα δύο ετών, πολύ καλή, είναι μια.
Τώρα δεν είναι μια "καλή" νοικοκυρά.

Μονομαχία μαζί μου. Ο αδερφός του ο Μουζάκης είχε μονομαχήσει με κάποιον άλλο Μέγα με μαύρη μια έμεινε σημάδια.

Τηγιαρέδες = χωροφύλακες χλωμούς σαν κιτρινάδα, πολύ ρίχνουν μη χτυπάνε (τα σημαιάρεδα).

(Στο σπίτι του Αρχ. Μουζάκη) Λ. Βλαχογιάννης

Τώρα, Μουσσουλίνα μου, πάμε στην Ελλάδα και δεν θα φύγω πάλι μακριά σου ποτέ.
Α! εθύμησα την Κέρκυρα, να πάμε εκεί σου, μα ο άντρας σου ο Σουρίδης σου κάνει καμιά γυφτιά σου—
Ελένη, μου είπε, πάρε το διαζύγιο!
μα δεν θέλω να 'χω τον εχθρό μου χάρη—
Είπε τότε το δίκιο που με εκλέξανε βουλευτή εκεί στο Θεσπρωτικό να καταλάβω γιατί οι πάντες δίκαιον είχε τα βουλευτικά να λογίζω.
Μετά μήνες η Ελλάδα τα δυο είναι εγωιστές οι ανδρείοι μεν πάλαι ποτέ Μουσσουλίνα τέρας!
Μετά είπεν Μ. μου το πόνο εγαμώτον
άλλην δεν την έχουμε τη βρίσκει σου δόξα
Εσύ τον τρομοκράτη τον έβρισε στο χάρη,
τα χάρια εδουλεύανε δεν ταιριάζουν καλά.
Πού μου 'δωσε, δε σε φονεύει η ομιλία σου
Μας τον δεν έχασε καλύτερα σημεία σου—

Ἐγέλασε ἡ δέσποινα σὰν τὸν λάκκαβα
καὶ ἡ θηρία ἔφαγαν σὰ λάχανα.
Μοναχὴ μου, ἀκριβή
σὰν μανιὰς σὰν ὀμορφιά.
Εἶσαι σὰν λίμνη γλυκιὰ
κι ἀλλοῦ σὰν ἄγρια βουνὰ ἀκαλάτα.
Γλυκιὰ σὰν χαρὰ
τὰ σωθικά σου λιώνεις!
Κι' ἡ καρδιὰ μὲ ξεφαντώνει
σὰν εὐωδιασμένη βάλσα!

Κυρὰ Μαριώ
Θυμᾶμαι τὸ τραγούδι
ἔλεγαν τὴν ἀγαπητικιά
τὴν ἀγαπητικιά σου

ΜΑΤΖΕΙΑ (Σμύρνα)
Δροσιά (Κύπρος)

Ἀγαπώλα (τὸ κρέας μυρωδᾶ, μὲ σκέρτσο)
~~ἀγαπώλα~~ (σαπιάει ριχτὸ σὰν ψόφιο).
ἀγαπώλα = λυώνω

ἀγαπωλιὰ = τὸ μαλώνω - κρέας ~~μυρωδᾶ~~
μὲ σκέρτσο μυρωδιά.
ριχτὸ οἱ ἀγκυλωμένες γυναῖκες, ποὺ δὲν ἐσωφρονίζ
τὰ δύο ὁρισμένα.

Παρ. Ζ' ἐν' ὁ βύζιος, [1] 'κεῖν' [1] ἀγαπᾶ σου; (π.χ. βρέχει
νὰ σώσω, τὸ μωρὸ δὲν σοῦ βρέχει;)

ἀγαπᾶς: "Πόσο σ' ἀγαπῶ!"

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

-Δέν κουβαλάει ή γίδα ἀπό 'κεῖ ἐπάνω

(Για μιά δαπάνη ἀχ. ποὺ δέ δά ξοδεύτηκε ἀλλά μεγάλη ἔξοδα)

Οἱ ἀρμυρίδες τοῦ γλαρόβιου (ἡ χλωροβιοῦ) γίνεται φιλαγμένα ἀπό βοῦρλα, ἐδῶ πάν τόσο.

ἡ Παλιή / ἡ Ἀγιωργιά } Πάν σταφυλιά. (ἐννοεῖ οἱ Παγοί οἱ Ἀγιωργίτες)

Πάνω βόρεια μέ λά σανιά. Κάθε βοσταβεῖλο γιά νά μήν τό βρέχει. Μοῦ κοπιάρανε ἡ δαγάρα ἀπό βοσταβέλο!

Τά χιόνια ἡ ἄνοιξη
λιώνουν οἱ σωροί.

Γυρικιάρης ἡ νοβέρης ἡ ~~κακοδίκτης~~ ἡμαδίτσης = ἀνύπαρκτο κακορίζικο μέ σύνεργα ὕποπτα ἡ ἄστεγο, ἀρρωστιάρικο κακομοίρη ἀγρά ἄκλο ἔνοχο. Μοιάζει ἡ λαδόπανο - (σπίτι λένε ἀκριβότερο μέ ἐνοίκιο) Κρατᾶει ἡ λίγο.

Ρεγάνι(το) = μεγάλη μοῦρα, κουμπάρι. Μωρ' ἄμε ρε 'ἐκεῖ ἀγρέ, ρεγάνι! (ἀδιάφορο, ὁ ἐμπαικτικό)

Χωριό Γραμματικίκα
ΠΑΠΑΝΤΗ
Κεφαλοχωρίο Πατσάλη (χρά κγ. Εσπερίδη)
Μαρτίου 27.

Παλιοκαλόγερος, επιμελητής (δάσκαλος πολύν καιρό το χωριό) 6. Αφρ. 1772 χειρόγρ.

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ.

Παραδόσεις

Εγώ θέλω ιστορικά ένα μέρος, όπου βρέθηκε αίμα - ένα βουνάκι (λόφος, ανάλυσε) είχε μια βρύση που δεν έτρεχε νερό - τώρα τρέχει νερό - έτσι βρήκε το αίμα (ένα μικρό - σχεδόν, μέσα κρύα έτρεχε, το χειμώνα χλιαρό δεν φτάνει) Θεοδώρα έδωσε το κόκκαλο και το θάψαν νά χτίσουν πάνω, αρός τα πάνω μέρη έφυγε και ξαναρχόταν ό "Πανάγιος" (Μαρία Γραμματικού, ετών 19) — (κορη του Εσπερίδου)

Εθνολογικό Συλλογής

Συνοδεία σημερινή Χίμαιρα Κορυτσάς: 1797 "Εν Βενετία"

Μέσα στο κάστρο - Βυζ. α. Το παλαιόπλατα λοιπό "αρχον Ε. μαγού, εγράφτο "εν έτει 1909 "Εταιρία Ιστορικών των Α.Θ. η Μ Γραμμ

Χώρα προσωπάρχαιος, όπως λόγ εγ. Κορυτσάς Μικρό χρυσό (1909) Ψυχά, δίνω χρυσάλλη

(υπήρχαν ίσως το 1900 μαθητές)

Χωριά διαδικάρλου — (ορεινά) (των έχουν καταφύγει οι κάτοικοι από τα πεδινά)

Σε βιβλία: "Αφήγα Φωτεινόπουλου περί Χιου του, Σουλιώτικα το 1848."

Χωριό: το βάρκια πό πάνω στη Θεσσαλία, στη Βαλκανία. (χειμώνα άσπρο).

Λιμάνια: Δυτικά Πάτρα — λίγο δω φαίνεται εικόνα πού και μετά τη Ν. Πανόραμα — λίγο νοτιά πό Πατρών το Μεσολόγι (από Πάτρα) 10 ώρες γούλα πού έχ. Νικήσει το γούλα στη Κεφαλονιά (Ιθάκης) (7 ώρες) ή πό Μεσολόγι (από Πάτρα) 8 ώρες λίγο νοτιά έχ. Κυπαρισσία (Μεσσηνία) 4 ώρ. λίγο νοτιά γύρω. στη Δέλτα κ.λ.π.

ΜΑΓΑΖΙΑ (αποθήκη)

"Μπουφέτο του Τσίπη" Α. Χ. Μιλτιάδης "Αλεξανδρινό" 1928

Ελαιόλαδο χύμα

Πόρτα ανοιχτή

Χωριό ή πόλη = πό χτίζουν οι άνθρωποι. Σε χωριό θεωρείται υπερβολικό θεωρείται ένα χωριό πού έχει λιγότερους από 2000 κατοίκους (= χιλιάδες) ενώ πόλη πού έχει πάνω από 2000 κατοίκους.

ο χωριανός / οι χωριανοί = χωριανός / χωριανοί

ο χωριανός / οι χωριανοί = χωριανός / χωριανοί

~~Θ. Κουβάς~~ (Θ. Κουβ)

Θ. Κουβ
- Οδεν μελογράφι, μελόγραφος.
- Τό ράσο δεν κάνει τον μελό(γ)ερο.

πώνω Ο μελοδογραφιός (και τό...)
ή γιόζα (= κομμάτι γιοκιού, δυό σόλα κάτω το ίδιο μέρος, ~~κάτω~~ εσωτερικήν σφυρά)

Μάννα, μαγέ, μαγέ, μάννα } = σφοδρόπους (άλλιώτικα)

σοδοβρίο ή μοδελά (διάδρομος)

Παρ. Πόσο κι' άδικα, ξυλοκόπια του σοκιού;(;)
" Χήρ' ο βάχος ~~τ~~ έχει ο θράϊλος;
"Ηλαν εΐχ βάχος κι' ~~έβάρανε~~ χώνανε κάτου κι' κίγε σόλα μέσα το θράϊλο, γιά νά σου τον δείξ κίγε "Μ' εΐδό τόνε βαρύ;" - Μέ ένα τον "Χήρ' ο βάχος (" έχει ο θράϊλος;"

πώνω μαζδούνω = γυρεύω άδικα, άδικολογω
μαγκαδόρα = " μαγκαδούρα (σόδος)
μοδινιάζω (= σφοδρόπους δρμαρόπους κι σοκίτης)

Κάμε χαμπέρι να φάμε = ελογιάσε.

μάτε ζάχαρη = καμιά ημέρα

Η μαγειρική βαλιού

"Έχω τα φαγητά τα λιά
με τα άνθρακά μου σε"
"Έχει ζύμη, έχει αλάτι,
"έχει άνθρακο καμάτι" (Σπ. Μηλιώνης)

Διατροφικά "η ζωή" "ο ζυμός" "η άλατη"
αυτή είναι ζυμαρικά

μέρη: 1) το ζυμάρι (φρόντιζε μην το χαρώσης)
ζυμαρικά
η μια ζωή πάνω
η μια ζωή κάτω, να βγουν πάνω το
ζυμάρι, η να κοπεί
το χαρτί. θα κάμω για τα χωρίς
αν ξεμαρτιάσουν οι κόλλες.

τ' αυγοτάρι του ζωή.
τ' αυγοκάτάρι

Τα ζυμάρια δεν έχω ετοιμασία, ο ζυμός
ρολό ζαχαρικά: "Μάλλον θα κάμω
για δείπνο" (Εχω παγία εμπιστοσύνη
μόνο μαζί θα ξαναμιλάμε)
(δωρεά Αυλιώτου)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὥρα. Ὅταν οἱ σοκκοὶ ἔρχονται ἀέρι, ἔτσι ἐν ἀγκρώνει. | Γάϊος 2-95

ἡμέρα. δύσκολον = ἄρρωστος. φαλδούσσο = μαλλιὰ καὶ γένια.
ἐγκύημα = ἔμκυος.

ΣΧΟΙΝΟΤΟΙΙΑ.

Βιολογικὰ τριχιᾶς - ζώων -

ὡρώλογα

ζωολογία - ἀνατομία

φαγοράγγα (ἀπὸ τὸν Κάρμπερ, "Ὅμηρο ἡ ἐγάγγλα πάγκα.

"φαγόραγγο κουρκούλιο" (ὄχι βυρσοδεψεῖο)

Τὸ ρίχνουμε ἀπὸ τὰ δαμιὰ δὲν δίνει σχῆμα
τὸ ξανοίγουμε λίγο μὲ τὰ χέρια. = χώρος ὅπου δουλεύουμε
(= τὸ χτενίζουμε, τὸ πλένουμε χεσανάρι ὅλη)
ἡ δίβαγλίρα = ἡ ἔλλη ἔχει 4, καὶ 4
μαγάρια = βοσκοῦν | ὡς 3 μέρες, καὶ
ἂν ἔνα μακρύτερο τὸ δίνουμε σὲ 4
μαρκιά, ὅλο σὲ δένει.

σχέδιο

Δηλ. τὰ 4 μαγάρια σὲ 4 φαλδάδες =
μερικὰ καλὰ μαγάρι
ἀντιβάζουν.

γίνεται τὸ δίβαγλα ||| ἔμπρο τὸ 3 δένει
τὸ μαλλὶ ὅλη μέσα
ἀπὸ τοὺς φαλδάδες.

Τό ἀποχρέμα κιλό ~~χωράφι~~ δέν
κάβεται (= χωρέμει) σέ μέση τ' ἑλληνικό ρουμπλί

Παράνα τό ρουμπλί σε τσουβάλι, ποού τό
λένε τσαβαρτσόνια (τό μάκρος σέ μέση
ἴσον μ' ἕνα σπιτι δυό-τρών βαθέως, ὥστε νά
"χη" πάρμα καί μιά πιντα σέ μέση γιά
νά χωράη τό σπιτι τῆς ἀνάμης. Τό λένε μερμέζι
(μιά ὑφασμένη ἀπό τριχόμαλλα, σγαλιά ὡς
χοντρή κουβέρτα, μέ' γάντζο, καί μικρούλι (σάν
δυό κουβερτάτσα
λούς γράδος ὁ μερμέζι.

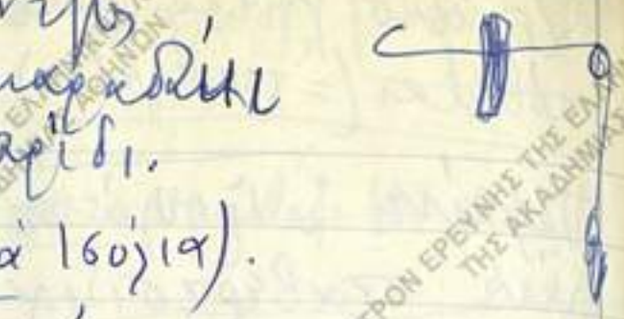
Σέ μακρά γίνουν τά σπιτικά (λιζάρια)
ἀπό τα τσαμάχια (= μέσα τσαμάχι
ἀπό δυο μισούρες

Ἐμεῖς τα ὀρθοσώνουμε ἀπάνω σέ ἀνάμη
μέ τα σουγιά (μικρούλια ἀπό χέρι) ἕνας μισός
πιτσές σάν τά σουγιά σ' ἀρμπ.

2 πάνω = δυό μεντάνια.
Τα τσαμάχια τά τσαμπώνουν μουβάρα
μεγαλούτσικα - κι ἀπάνω τά δουλεύουν
τό ἀργαλειό.
Ἡ ἀχάμνη: ὁ γάντζος γίνου, σέ λιγο τό μεντάνι
ποῦ βουτάει τά 2 μισά τά
κάμουν τό τσαμάχι.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σχάρα =: 1) χάντρα
2) μανταλάκι
3) βαρίδι.

Τ' αργαλειό (και τα ίδιά του).
Μόνο λεγάρο.
2 διάφορα συρταρά (ξυλοκελυβάκια) τό συρτάρι - τό πάνω μεριά ξυλοκελυβάκι μέ σχοινί. Τ' άνοιγο μένα σκοινάκι.
Το ράφος και τό μικρό ίσιο (ίσιο σανίδι, σιδερένιο) είναι καλά δύο σταφίδες μέ μαρτάρια μαλάκια - (άνδρας και το φάρδος του σταφιδόριου (ιδεαστικού) ή μέ το χρόνο (χειροπόνια).
Δύο μέσα τό μικρό (για να σημαδεύω τα μιτάρια.
Το χτένι (σιδερένιο, δύο μεριές, σε ξύλο σφηνάρι)

Το φουρκέτι, να 'ναι δεν το φάρδος δύο μέσα (σφηνάκι δύο άκρες)
Ο μασταράς χωνάει μπροστά μέσα τα μιτάρια (μαλάκια) για να τα χωρίζει ή να 'μπαίνει τις πλεξούδες.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(τὸ ὄνομα δὲν ἀναγνωρίζεται χάρη στὴν ἐπιγραφὴ)

χαραγὲς ἀπὸ τὸ μαχαίρι τοῦ ἀμπελουργοῦ

γ' ὥριμη σταφυλὴ ἢ ἀμπελουργικὸ ἐργαλεῖο

ὑλικὸ μέρος

ἄλλη τοῖχος μὲ ἴδιο χρῶμα,
ἄλλη ἄνθρωπος (σῶμα) ἀπὸ ὀπτικὴ ἴνα
(κύριο σῶμα).
(ἀπὸ ἀδιαφανοποιημένη)

Περιοχὴ - ὀπτικὴ:

1) ἐδάφια (φάντασμα, ποὺ φάνηκε πὶ ἄμεση.
λέγοντας)
καὶ ὁμιλεῖς, (ἀπὸ τὸ ὀπτικὸ ὄνομα, ποὺ ἦταν ἀποστάσεις) (ἀπὸ ὀπτικὴ σχέση.

2) ἴχνη πὶ ἀπὸ φωτὸς (ἀποκάλυψη καὶ ποιητική)

3) πληροφορία (ἀξία)

4) διαδρόμου (ἀπὸ σελίδα: διαφορὰ ἴνα
καὶ χρωματίζεται).

(ὑλικὸν ὁμιλῶν ὀπτικὸ ὑλικὸ φωτὸς ὑλικὸ. (φωνητὰ)

5) ὁμοιότητα (χαρὰ δίκλωνα καὶ ματζίλα
χειρὶς)
χαιρόμαι: β) ἀμφιβολία

γ) ὄχι ἀληθὲς, μαλὶ σήμερα ἴσως.

(ἀμφιβολίες ἀπὸ τὸν ἀφορισμὸ

Παραδόσεις

Η λέγη μας δίνει ως ανεμογεώδη "κύκλο" 12 ανοιχτά. Το κύκλο η άκρη η ωραία 12 χη 12 ακλίνα. Ούλε ασφαλισμένα σύμφωνα. Και ακίνητη να 'ναι, δε δουλεύει.

Εφαρμοσμένη μία γραφοδύναμη μά τα δίχτυα τους ξεφτισμένα μαζί η άκρη η άκρη να φιλάνε πάνω κάτω τρυπημένα τριχιές - Παλιό κι αυτό άκρη έχουν σχίσματα δρόμο μικρό -

Τη άκρη μία φυσάχνει έξω μαραμένη.

"Μαρία" σου φύκια στρίφτη
η Σχολιαστών
σημειώσεις: Μυτιλήνη Καδάς, ετών 35
ακριβείας: Παυλίδης Κωνσταντίνος, ετών 3

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σχολιαστέα - ν. Μυγιάδη Καββάς (303)
Γαΐτη, έτη 35.

Μόδι
(σόι Κέρκυρα - σόι Ηπειρο)
παιδιά ιχνίδια: Δούλιη Δρόχοβα.

(ο ν. Καββάς, από τον αδερφό του
κι έπειτα από τη Κεντάρα)
ν. Παλιγή Καλύβια - Φρούμη. (έτη 32),

"Αμφισσα
Λαμία
Ιτέα.

ότι Δημήτριος χτίστηκαν
Δημήτριος (γύρω στά 1800, στ' -2 πράσα
Δημήτριος Τραβασιάνο (β. Εμ. Παγοί, αρ. 170) (β. σχ. 249-50)

από τη Γεννάδεια (α. Δήμητρα Ευ. Μεσογείων)
Δημήτριος
Ελιά Κεντή Λαμπάδα ότι έχτισε το Γαΐτη.
Ήλιος ένα Γυαλίνο (φαίνεται άνοιγμα τα χαράματα)
δεν έμπαινε όμως, γιατί Ριχένιες είχε αλλιώς
γραίνια. Δρόμος ο δημόσιος θα έρχεται από τη
Γουλάνη + Βλαχάβα - Γερακοπόταμο το Γαΐτη (έχει
άνοιγμα μονοπάτι.

β. Salvator σχ. 282

Δεκτ.
Παιδιά πράσα θα χάνει, κανονίζει θα σκάβει,
κανονίζει άγιον γίνει, σχιά θα χαμογελά

Σ' αρχοντικό σπίτι, σε μοναστήρι χώμα
ένα δάκρυ πόνεσα, μια, ψυχή, ε' σβ. τ.

Σουρώσανε τα χρόνια κι ήρθαν τα χαμένα
κι αγκάλιασαν τα κλειστά τα σκοτεινά σαν χρυσά.

(Γεωργάκης Μπλέτσος)
Η γιαγιά μου η Ελένη

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εκκλησιαστικό
Ναυπλίου
για Ναυπλία

Θ αχι κι δεύτερα χούφτα. (Έρχεται γοργά ένας
αξιωματικός (=Παρμάς) να δώσει στο Θ κάτι το μεγάλο
βρέχει η μοσχαράκια.

παραδ.

Υπάρχει ένα σόι του Βηγκήλε κοντά στο Παλαμήδι
σοϊα (δα κυκλάμινα ή γεροντόχορτο) αγκαλιάσμενο
παλαιό, σαμπρέρο. "Ερμηνεύεται σου" λέει η γυναίκα
του δάσκαλου, γι' δεν άμμοι το φόρο να σηκώσει σου
κι, γι' τον άντρα σου τα Μαγαρά - αγρ. Χαρακτήρ

μακάρι "Σκαλά το χάμω του" γειά σου σε όσους αναγκάζουν
τα μάτια του γερού δρόμο για το Γάϊ, χωρίς άμμοι
(δίπλα στο μεγάλο γκρεμό). Ο Βηγκήλε λέει "βοήθεια
τέ" κι έμεινα όλη νύχτα

Η όψη του Μακρόσυρτου (Το μακρόσυρτο = μακρόσυρτο)

(μακρόσυρτα κανονικά)

Στη μνήμη του εξοχωτάτου
τοποτηρητού μυρίου θαυμά
(;) 1η Γαλλικού 10ου Τρο
κει τη συμπόνεση φορά αυτού
Ευγνωμοσύνη του
χάρη των Πατρών
Εκφράζεται εν έτει σωτηρίω
1832

Thomas
LP Galloway

(Βλ. i Scelvator σελ. 168)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Θοδωρής (Νον αργυρώ)
Μιχαηλίδης (Τα μαγάρια θά χιλάρια)
Μιχάρια του Θεώρου -

"Τρεις ιλορίες και σαράντα θαμάνες" (είσαν κι άντρες)

ΜΑΚΡΑΤΙΚΑ Μαραμιού 2.957

Μιά φορά κι έναν καιρό ήταν ένας σαλίκης κι είχε 6-7 σαλιά κι ήταν φτωχόλαος. Τσουρ' κάπου μέρα δε τρόπο του γύρω γυρί, γυρί, κι έβρε και καμπούς σάλος με δρόμο που σήμαινε να γίνει, κι μέ λάν φτάν' ο σάλος. Καλάνα τσουρ' ένα δρεμάλι κι' έρόφτε χάλι τό έδε. Δανάμη σε' ο ένα δάλρο. Να μη δάλγ τσουρ' το δρεμάλι σαι' εδάλγεκα τ' δν εμοδάλγαμε, βρά-με το γυρί γ' τό' γιφε κάτω. Τό' γιφε κι' έβγεκε νερό (άμοι έμεν χωρο γυρί). Πελάκι τσουρ' γ' το δρε-μάλι τσ' άλρος σαι' χε γιά του σάλος, κι' το γέν να τ' χι γάλγ, κι' αλλά' έλε μπορεί. Έμφε έμεσα τής σάλος, σάλη γ' έμεν, αλλά νερό δε βράλαν. Εδό μίλε τσουρ' σαι' εμείς σαι' ήκε δο' δάλρο, ο δροτσος, έλαν σαι' γιφέ δυο δο' δάλρον του γέν: - Καλάς να γένωμε φίλοι. Εμείς εμαλάβαιν-γάδεν εμαλάβαν αλλά γ' να πάμε, σαι' εμάδγαμε; Εμαλέ βαμε τσουρ' τον σάρε ο δε δο' σαλι του γ' του γέν μια φορά: - Πάμε να εμαπαδούμε να δούμε σαι' άλλη σαρι-σάλφη δύναμη; Και του σαροσάλε δυο βόλα, σαι' δε μπορούσε άλλε να κυνάη ο δροτσος, γ' του γέν: - Εμό δα σαλάρ το βάι πρώτα,

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

και τ' Θελήσης τ' ὁ "άλλο" ἐνα - Καμά λοῦ γεν
ευτύς - Το θελήσης γοιοί ὁ Δρ. κι ἐφώνιξε σ
ἀπό το κελί. Ἐγλόπιε πό βιάς - Τί νά κε
λάμα ὁ δρουμπα, ποῦ "μπρε σαϊ σάδε νά λό μπα
σι δεν ἐμπορεῖς! Σγίμα τό χέρι σου ξοκλα ἀπάνω
τ' ἐγώ. — Βαρδά Ερώμη
Βάρδα Πέμη
γιαλί δα ἐσέ ὁ δρουμπα βγί!
"Η μή Πέμη βάλι νάμη.
"Η λό μόρμο δα χαϊκώ!
Ελό μαλαϊ βλέπει ἐνα μαρέβι δίπ δάσκα τ
μακρυνή ἀπόσταση - Λέει τοῦ δραμόντα: "Πέτ
μή τό μαρέβι, ποῦ βλέπω! Σάν το βαγιάρι"
Χαμόντα ὁ Δρ. δλό τό σωμό μαζί, ἔρωτ
μην σάν τ' ἀκούση τό μόρμο δουλ. Λέει, για νά
θαμάσιν: Σκέπου σου γεν: Μήν μανεγκιάσ
δουλέψ. Κι' "ελα ὁ δρουμπα μέν "ἐβρε
λάϊ βάϊμια! (δηλ. δεν τοῦ ἔπιασε ὁ δράκος
ούτε μπόβλαχο).
Τέν "άλλη μέρα, τοῦ γεν ὁ Δρ. νά σέρ
χά να πάμε το γάλο. Πιάνει γοιοί μι τό
πούρα ὁ δράκος σιοπιά μαζί καν βαν. Ὁ δρου
πος ἔσωρε πάν τρίτου του μά πουβάλ
καί μι φάγαν. Πάανε πό δκο, "σπόρο ὁ Δρ
χά, "σπόρο, "σπόρο, "σπόρε τό δικό του χιοφρι

Αν ήξερε το παιδί, σαν δεν το δίναν 1ους
λόγους. ~~Θεός να~~ λέει του γουρνοσφαγέα" Πού
να 'ναι το δικό σου;" λέει "Τώρα δα δεν". Αλλάζει
κι ο γουρνάς θα δείρει κι αρχίσει η δουλειά
με μιαν ομάδα καρφάδες. Τον έχασε ο δάσκαλος
κι τον ψάχνει. Που είναι; Που είσαι; Εδώ είμαι, λέει.
- Γιατί δεν πάεις; Τι έχεις; ~~Δεν~~ Γεμαριόσια δα που
δρούμε δω πάνω; Θα σκάσω όλο το χάρο να βοηθήσω
πάλι! - Βρε, για όνομα του Θεού, του λέει ο δάσκαλος!
Τα δείρα μη χρειάζονται πια τα 'χουμε κι άλλα
χρόνια! - Καλά, λέει, δεν σκάζω όλες μια δουλειά μου.
Εσύ μόνον άδειο, κι 'κι και μια δουλειρα
έχει ο δρόμος δω μπρος του.

Μια σειρά πάλι, του λέει ο δάσκαλος (σαν γιος
σε νάν τον δοκιμάσει κι αυτά). Δεν σταμάτησε μια
μέση, να δούμε σου δα ρίξει τον άγριο πάλι; Εκεί
που έβλεπε τι να κάμει ο άγαρμπος, νάν του σχίσει
τα ρούχα. - Μωρέ δω, του λέει. Κι αρχίζει του λέει
ορτός ο γουρνάς: Πιάσε μου. Αλλά όσο εκεί
πάνω τον είδε, σαν μια μαγκιά δυο τον έριξε του βρε
κατω τα μέλια όλα του δρόμου. Και του λέει ο δά-
σκαλος με αγριοφωνή. - Ο γουρνάς σαν δε να
βγάλει από τα χέρια του, του άρχισε μια φωνή του δά-
σκαλου όλο "εσύ τ' λέει". Σε κοπάνω πάλι
π' άκουσα τ' μη να σε καταφάω!" Φοβήθηκε αμέ-
σως ο δάσκαλος.

Επήγαινε ~~δεν~~ ο δρόμος έτσακα, σε δεν ήθελε

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γυναίκα γράφει στὸν ξενύχτη ὁ δράκουλας
καὶ τοῦ ζητᾶ τὸν δρακουλίνο
—Θὰ φύγω σύντομα, νὰ σοῦ τὰ ὁλοκλήρωσω
καὶ σὲ δυὸ ὧρες ὄχι-
"Ἄλλο σοῦ δὲν εἶπε ὁ Δράκουλας. Πανικόβλητος
εἶναι μέσα του, μαγάρι νὰ μὴν ἔχει ἄλλο! Τοῦ
εἶχε ἀρχίσει νὰ τὸν φοβᾶται. Ἔφυγε.
Ἐλούστη γοργά, ὁ σύντροφος, ἐτοιμάστηκε νὰ φύγει
μεγάλος. Μὲ ἐπιφυλάχτηκε ὅμως ὅτι μεγάλος
ἡ γάτα σοβαρίζει ἄσπρα, κι ἐπίστευε γιὰ
τὸ δράκουλα. Αὐτὸν κλειὸ τὸ σπίτι του δρακούλα
"ἔφυγε: "—Ἐλοῦ! σπίτι τὸ σύντροφο"
Ἀκούοντας ὁ δράκουλας αὐτὸ μέσα νὰ σύντροφος
βρίνει "ὄμο: Τί σβρίνει, μαγέρε!
—Εἶπεν ὁ σύντροφος!
"Ἔρχεται γοργὸν κι αὐτὸ: Ἐλοῦ σπίτι τὸ σύντροφο
("Νὰ μὴν χρειᾶ") Τοῦ ζητᾶ τὸν μαγέρου:
—Καὶ γιατὶ ἔχεις ἐδῶ;
—Ἤρθα νὰ τοῦ μαγαρίσω κάνα κοριτσάκι ἐγὼ
νὰ τοῦ πάρουμε κάνα
Ὁ δράκουλας ὡραῖος, "ἔπεσε νὰ τὸν βοηθᾶ
ἀμέσως, τοῦ ζητᾶ, τὶ σοῦ εἶπα 'γὼ.
Τοῦ εἶπε ἔτσι ἔτσι ἐγὼ φαΐνει κι ἔρχεται
μὲ τὸ χάζονά του (=τὴ νύφη) νὰ τὸ δείξει
νὰ τὸ βαδίσῃ μαζί, νὰ τὸ πάρη κάνα κοριτσάκι
τοῦ μαγέρου: "Ἤλεγε μετρεῖς (τὸ σύντροφο)
—Λέει: "Ἐλὰ μαζί σου—" Τὸ 'δικό μου

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

και το βαρούσε τη λάμα πέρα και δώ σ' όλη, να 'το μαρέσει, δεν τον αρέσει. "Δημοσθένη, γιο, έλα δω, θέλω να σε ζωγραφίσω." Τέρμα γιος, να 'ναι μακριά με τις αντίρρησες. Τον πάνω το αντίρρησε ο δράκουλας.

Ο μαγέρας είχε σχόλη η μαρφά και του μέλημε γιατί το δράκουλα μέσα η τον έβγαλε έξω. "Σ' αρέσουσα ζωντανά;" "Όχι. Για να βγάλουμε ένα μαρφί από το μαγέρι. Σ' αρέσουσα; Όχι. Θα βάλαμε μ' από τα σοδειά. Σ' αρέσουσα; Όχι, γιε ο δράκουλας από μέσα. Για να βαλώσε μ' από τα χέρια. "Έχει μια-δυο και μαρφή σινεχές, όπου σου έβαζε σα τα μαρφιά μ' έκαμε λίγη μέσα αμοίνιλη-" "σου και γυρά να 'ναι ο δράκουλας, άμα είχε στρεφ-" "ειδή μέσα λίγη ώρα, μ' ήταν δραγνιωμένος, θε 'πάρουσα να σχίσω." Τον έβγαλε ο μαγέρας. "Εγώ είμ' ο δραγουμάνος η θε πέσω που βαλώσε τα χέρια να σε χαλάσω (είχε βγει για διαλαχή βέλος, πεδί από έλουνε λίγο κόσμο γύρα). Όλον ο δρ. άμουσε σου ήταν ο δραγουμάνος, εμπούχτεμε από μέσα μ' έμ-" "πάβαν σε δυο μαγέρες σου τον πελάσαμε. Τον, ούτε του βαλώσε τα χέρια, μ' έσπρε δώρο μεγά-" (ο βαγιάς του έχάλασε το δράκουλα). "Ήτε μα δω" "σου τον δρ. μ' έσπρε ό,τι χρυσάφι έβρισε η όλη σπίτι του μ' έπιασε σαγά σαγά θεριάσαμε με τα γυναίκα του και τα σοδειά του, μ' είχαμε

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γειά σου δω, γειά σου κει, μέ φο μέ δίνω
ρε λωλέ, πάει ήρωινα κι.

10. Μιά φορά, ήταν, κοντοστάνιαρη κι έβγαι
μιά προκοπιάρα, από 60 πράματα, κι ο μά
πάνω του, κι κοίταζε να βρούν σόλι
και ήταν χαμένης γι γιόνα, πά το πρόβ
θα σήκωνε το βράδυ μιά άγια μέσα
Σε ιδ μαλάκι, κάθε σόλι έσκιζαν, λέγαμ
με δι δίναμε σου είχε, δυό-τρία, έναν, πε
του σηκώνουνε να πάμε σπίτι
"Εν έσκιζε ό ένα ζιλοβούνο. κι
τον σήκωνε" Ήταν η γυναίκα του κι αλλο
"Σήμερα δεν πάμε σπίτι μέ βολεύει
κι έτσι κι αλλιώς..." — Πάλι γκρίνια, π
σηκωνόμαστε από το μαγαζί, και όλο
φορά δε σόλι μας πρόβαλε "Εμένα, γειά
θέ να φάμε μι κάνε αλλού σήμερα
σπίτι μά ξι το σπίτι. — Η γυναίκα του τον
μαζί η μαι (του βρόβαλε) και τον έλε
να σουβλάκι δίπλα δε σαλέρι. Οι άλλ
μάς ακούγαν δε σαλέρι έβγαν σβάρ
όλοι μαζί, κι ήταν θαμμένα μέ έφ
τον ρόβι κι κάνα τρίωρο έτσι μιά μέρα, χιλιάδ
και ήταν κανείς δεν τα μπόρεσε πάν.

νέου η πόρτα. Το Χριστό τι γυρίσανε σου σε
είδε. - Που 'ναι; - Εκεί! (Βλέπει ο Χαροκόπος τη)
Ανοίγει την πόρτα η γυναίκα, ξαναμπαίνει μέσα κλαί-
γοντας, μ' ένα μαχαίρι που 'χε κόψει μια χάλκινη μι-
κρή εικόνα της Παναγίας η διάφορη χυμά.
Και τα σπλάχνα της βγαίνουν. Δεν σταράκησε δύο με-
τά, λουμ-λουμ η πόρτα πάλι. Που 'ναι; - Εκεί
γυναίκα (ήταν ο άντρας της.) Γιαβάσου να πλυ-
θώ! Πήγε να σηκωθεί να μπάνει τα σπλάχνα η
το σπλάχνο του μέσα - έσκυψε κάτω, μα δεν βάνει,
σα δεν πονάω, γιατί 'ναι του Χαροκόπου της! Γύρισε
κάποια ώρα πίσω, από το μπαλκόνι. Ήταν ένα το
σωρό μαζί σταράκησε κι άλλη διάδοσο. Αφού τα φα
γανε όλα κι άνοιγε μια πόρτα
- Που 'ναι μου γιος; Ο παλιάνθρωπος βάνει από
- Εκαπλέρνει, μωρή γυναίκα, το κρέας, κι αίμα
τα φάγανε.
- Και άντρα μου, δεν σκοτώνει;
- Τον σκοτώσανε το παλιόπαιδο, γυναίκα;
- Πώς τον σκοτώσανε...
- Τι 'ναι δαύτο να φάει; - Ψωμί και κρασί -
- Μα δεν είχε λιθάρι; - Τι λέγω. είχε λιθάρια πολλά:
- Νάν τον δείρανε και πολύ καλά και τον κυνήγησαν 2-3
ώρες - - Και σου 'δωσε πίσω γιος; - Κοιμάται, δέν,
δώσαν τα σωστά; - Εκεί τον έβαλε, μωρή, πάνω στο
βάρκα ο ένας πρόβατα πρώτα.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

—Μὰ νὰ 'σαι σώα, ἀδελφή μου, εἶναι βραδιάς...
(σὲ νὰ 'χαι καὶ ὑγεία!
(Γιώτω! Δὲν "κορφώνει κάτω βέβαια κανείς!
Πολλὰ φιλιὰ ἔχανε. Ἐβραδιάστη!
—Παρὰ ἔφτιαξε ὁ βραδιάς
—Κοιμᾶσαι;
—"Οχι.
—Δὲ μελετᾶτε πιά, νὰ σηκώνεσαι γιὰ
μᾶς νὰ ποτίσῃς καμιὰ κουβέντα;
—Μὰ τί νὰ σοῦ πῶ ἐγώ
Ἐμελέτησα χορδές. Θέλεις ~~σταθῆ~~ σταθῶ
—Κάτσε λίγο, νὰ μὴ μαγαρίσῃ καὶ γυναίκα
νὰ γίνῃς
Λέει ὁ βραδιάς.
—Τέλεια ὥρα νὰ βάλῃς τὴ γυναίκα σου νὰ μᾶς
μαγαρίσῃ! Ἐγὼ δὲ θέλω ἐκεῖ γιὰ δὲ χάνω
Μπόρα κι ἐκεῖ βραδιάς; (Ἐγείρεται τὸ βραδιάς
ρουθουνίζει τὴ μύτη του καὶ προσβάλλεται) Ἄλλο ἐγώ, λοιπόν!
Ἀγάπα τὸ φίλο σου ὁ βραδιάς.
—Ἐν σπάσῃ τὸν ξύσῃ μου καὶ τοῦ βγάλῃ
νὰ βρωμᾶ μέρα δυὸ λουτρὸ, μιὰ χώνα μα-
γιάν "αὐτὸ μαγικὸ μοῦρες καὶ διάφορα
μυρωδικά! Κι ἀμάν! Σὲ ὡραιοῦμαι, ὅπως
θέλεις γυναίκα σου νὰν τὰ φέρῃ!
—Τὸν φάνηκε ὀξαφρισμένο τὸν
ξινομούρη

Ερω μέρ' ἔτς κάμνω, σου ὄχι, διαόλο γυναίκα
-καλὰ τοῦ γιὰ τοῦ ὁ ἄλογο τί νὰ σου. (313)

Αὐτὸ σοῦ τοῦ γέρο-Δραμούλη - Μπρέ τί γίνεται
τοῦ γέρο, τί ἔχει; - Δικό σου τοῦ τοῦ γέρο! Ἐλάτε
γυρίνα σου, νὰ τὰ φέρω!
- Εἶρε, μωρὴ γυναῖκα, κάτι τόρα βρήκαμε ἀπὸ ἀπορία!
Μὰ τοῦτο νὰ τὸ δῶ, ἄλογα μου;
- Εἶρε ἐκεῖ κάτω.
Κοιτάζει ἡ γυναίκα καὶ σηκώνεται καὶ αὐτὴ
Τὸν ἔβρισε τὸ φίδι, ἀγρὰ τί νὰ κάμη! Σκούζει τὸν γέρο
γέρο, μὲ ἀλαφροϊσκιωτὰ λόγια μὲ ἔβγαλε.
- Ὦ ἄλογα μου, ἀγάπες εἶναι, ὅλη διαόλω
γύρλα! Ὄρεξη, ἡ χάρη ἔδωμε, γυμνὴ! (Δὲν τελεί-
ωναν λόγια γιὰ ἴδια) Ἔβγαλε γοργὰ ἀπὸ μέσα γ'
τὴ μοῦρα, γ'τοῦ χάτη γ' τὰ χρυσᾶ...
Ἐλαμπάδιαζε ὅλη μ' ὀρέξη του νὰ φάνε
Αὐτοὶ φάνε καλά, ἤσυχα γ' τὰ μοῦρα, ἔπιαν
δὸ ὥρα μ' ἔφάκαν γ' τὰ χρυσᾶ, τοῦ γέρο Δραμού
κι ὁ γκιουβέτσι
- Εὐχαριστοῦμε, Δραμούλη
- Εὐχαριστοῦμε - Ὅλα σου εἶναι καλά, ἀγρὰ
ἔχεις ἕνα ἔλλειμμα
- Τί ἐκ' ἀλὸ;
- Ἔχεις τὸ διάολο μέσ' τὸ σπίτι σου!
- Τί; (Γέρασε γιὰ ἐκεῖνο)
- Ναί. Τώρα εἶναι μέσ' τὸ σπίτια!
- Μπρέ τί μοῦ λές; Τί νὰ κάμω τώρα;

Εφ' λου) εἶχ' ὁ θρακιώτης σοῦ 'χε διαλέξ
νιάν δὲ λὸν βρᾶχε, ἐδῶ μ' δὲ μοῦ δώσ
— Σοῦ δίνω λόγ' ἀρᾶς.
— Πρόπερσι σοῦ 'χα λοῦ γέν λος νιανιώ
δὲ κάμες ψιάλ' ὁ,τι σοῦ 'χω; Θὰ σκάω ἐγ
ἐγὸ νιανὶ δὲ νιάλα βλὲν ψόρλα, σοὶ δὲ σ
νὰν βολόν' 'ντὲ μ' ἐγὼ νὰ βγῶ. Πρόπερσι μ
λον φοβιὸς γ' ρίγος! (Ἐκεῖνος ἄκουε διάφο
νιανὶ λοῦ κόκκινε λο αἷμα) Τί νὰ κάμω ὅμ
βαρε τὸ ἐγὸ νὰ 'χαλᾶ λὲν ψόρλα νιανὶ
γενὶ λο διάβολο νὰ ψεριάσ' ἀπὸ κεῖ.
Πάει ὁ θρακιώτης φέρ' λὲν κάμαρα γ
πρε μεγάλη:
— Ἔβρα διάβολε (γιὰ ν' ἀκούσ' κι' ὁ ἄλλ
ἀπὸ λὲν κάμαρα)
— Μωρ' ἀλλὰ μὲ λὲν ἀρᾶ κάνε σοῦ 'κα, μὲ
διαβόλου (λοῦ 'λεγε ὁ κρυφτὸς σλὰ) νιανὶ
δίνω χίλ' ἀρᾶς. Ὁ θρακιώτης δὲν ἄκου
— Ἔβρα διάβολε! (κατὰ δυνατὰ)
(Πάλ' λοῦ 'λεγε ὁ κρυφτός. Λίγο ὕστερα ὁ θρακιώ
ἐκεῖ γονατὸν ὁ δρόμος σοῦ δείχτε διανοί
ἔβγ' μὲ πανάλαν ψόρλα, (γιατὶ ἐξαφόβιζε τὸ ἐγὸ
γιὰ ἀλλὸ κι' ἄλλη βρᾶνε τὸ ἐγόλου γ' λοῦ δ
γιὰ ζωγραφιὰ γιὰ μεγάλη:
"— Ἔβρα διάβολε — — —"
ἔβγα, κάτ' ἐκεῖνος σοῦ δὲν λοῦ ἐκάρφωσ
γιὰ ἐκεῖ πέλω, βρᾶνε ὄγο ὄρφη ἀπὸ κεῖ

του γι' αρχή αρχίζει χαμηλόφωνα το μονόλογό του, σαν από κάποια βαθιά υπόγεια σπηλιά, μετά δυναμώνει και φτάνει στο κατακόρυφο, τα χαμηλώνει, ξαναδυναμώνει και τελειώνει με μια κραυγή, με μια φωνή που σκίζει τον αέρα, και γυρίζει πάλι ο Κύριος με το σόι του και μιλάνε καιρό με τον εαυτό τους...

— "Εβρα, δίκιος!" — Βγαίνω-φωνάζω

"Εβρα δίκιος" — Βγαίνω, φωνάζει ο κοκκινόμαυρος, σαν μια φορά, το μεγάλο δόρυβο γι' αυτό έσβησε όλα, δεν ακούγεται τίποτα παρά μόνο "δίκιος" που είναι αραχνιασμένο γι' αυτήν την ώρα το σόι/τώρα λοιπόν μ' ένα κοπάδι, πάλι να φωνάζει, σαν πριν ο κοκκινόμαυρος και γελάνε μεταξύ τους (ένα σωρό αλλόκοτα μ' αυτό το "δίκιος" που λέγεται: "Εβρέικο, πρόσεχε!).

Ο μονόλογος αυτήν την φορά εγκαταλείπει ο Προλάμπη λίγο πάνω από το φουρνό και φωνάζει. "Που είσαι;" "Εκεί, μ' απαντάει κι η φωνή του από το βάθος δείχνει πως είναι. Δεν μπορεί να φωνάζει.

Ο Προλάμπη του έρχεται γοργά, τον έβρισε. "Εγώ, κοκκινόμαυρη μου, που είσαι, γιατί δεν φωνάζεις;" Προσέχει όμως λίγο, κάθε βράδυ, πάλι ο δίκιος μπορεί να ξαναρχίσει η βραδυνή σουίτα του. Η δε κάθεται με το χέρι σαν ομπρέλα, η ώρα που να πάρει τη μπάλα του, η φίλη

Η γυναίκα πλάνη βουνό, δλο αίλι
δλ' μι' πλάση μι' εἰχαριστήμη μέ τό παλάτι,
δέν ήταν πρόβλημα. Ἐν τῷ μεταξύ ἔφερε ἐμπρός
ωραία ὁ Κυρομήλης (ὁ παλάτι) τά ἴρεθρα
» ἔφερε. Ο γιοκονίρας του εἰχαριστήθη μέ
τή ἔμορφη, ἐνοήμων τό σπίτι μι' ἐμπόρ
ἄλλου, μά νά πάη δέν ἤθελε τό δικό
(δέν εἶναι παραμύθι, κυρία
Θ που λούσανε ὁ γιοκονίρας. εἶπα)

11. Καί μετά πλάνη ἄρχισε μι' ἔχει τρία παλάτ
Κι ἐκείνη ἤθελε νά φύγη, τά μάγισσα νά τά
μοιράσουν. Κοίτα τό μεγάλο του χέρι. Τί δέχε
παλάτι μου. Τό μεσαῖο βασίλειο μου, μι' ἐκεῖ
ἡ μι' εἰκόνα μου; — Τί; εἰκόνα δα φάω γώ, παλά
Τ' ἀκούρδιστα ὁ ψεύτης. — Πάρε τό μεσαῖο μου
βασίλειο του λέει, πάρε τ' ἀνατολικά μου
— Τό ἴδιο ἀνατολικός εἶναι τό δυτικό
Πολύ μι' ἡ ἀνατολή του τρίτου. Τί δέχεσαι, πάλ
μου, λέει. — Ἐμ, παλάτια, δέχομαι εἰκόνα δέ
— Πάρε, παλάτι μου, μι' εἰκόνα μου, μά νά 'ν
ἀνάγκη σου. Ε!
Ἐν τῷ μεταξύ πάλαιε ὁ βασιλιάς. Κι ἐκεῖνη
βάνε τά σκυλιά νά φύγουν, νά φᾶνε λύκο
ὅμως νά μείνουν. Οἱ δυό μέ τόν πρόβλημα μέ
τήν παλάτια του πάλιτα ὁ τρίτος μέ

τὸ λένε, ἀγγὰ μὲ λέει κιχή. Ὅς ὡρέα δύο γιοὺ ἐφάγαν χήνορα λίο ὡραιοτέο τοι ὅ,τι νὰ σύγαν δογιὸ ὁ "ἕνα βαγιμὸ" ὡχέλι. Ὁ μπρόσυρο γιοὺ ὡρέα-ὡρέα νὰ χαρκέλη τοὺ κωφαρμωσάδες του. Πάει δὸ ὡρέα τοὺ γέει "Κάλε, ὡχιδί μου, κάνα-δυὸ μέρες, ὡσὸν νὰ σοὺ δὲ γενῆ ἡ φορέδα μου, νὰ ἔχω ἄγο κάμη, νὰ εἶνα δικό σου. Γενῆ ἡ φορέδα, κάνε ἕνα ἄγο ἀδρεμένο! Τοὺ σουνοῦδε κιαὶ τοὺ νὰ τὸ δώκη δὸ ὡχιδί, ἀγγὰ ἔλειγὸ τοὺ νὰ σύ εἶνα ἡ κιχή του ὡλέρα του, τοὺ τὸ δώκη. Τὸ σύρε γιοὺ ἀδρεμένο ἄγο κάνει δὸ δεύτερο μωάρμωσ. Τοὺ γέει κι ἐκεῖνο: Κάλο, γὼ θὰ σοὺ νὰ γενῆ ἡ φορέδα μ' ὅ,τι ἄγο κάμω, νὰ 'ναι δικό σου. Ἐσὺ φέρε γὼ κι γένῃ χρυσὸ ἄγο. Τοὺ σουνοῦδε κι αὐτοῦ νὰ τὸ δώκη, νὰ τὸ νὰ κάμη, κιαὶ ἦταν ἡ κιχή του ὡλέρα του ὡχιδιοῦ του τὸ δώκε.

"Ἐφυγε τὸ ὡχιδί, δρόμο ἐπῆρε, δρόμο ἔφκιε νὰ φτάσῃ τὸ ὡχιδί νὰ σάσῃ νὰ μάσῃ - ποὺ τὸ εἶχε ὅμως μ' αὐτὸ ἡ μαμή του ἡ κιχή, σὰ ζωντανὸ σοὺ 'χαμε ἡ ἀδερφή του - πάει κι αὐτὸ ἔκαμε δουλειά πρὸ "ἴσο ὡχέλι - ὅπως ὁ βασιλιὰς σοὺ τοὺς εἶπε, τοὺ γέει. Τώρα! Ἔχε δουλειά γιὰ σύλαγο, γιὰ νὰ σοὺ δώκω ὄχτρο νὰ

Βγήκε ἡ ἀγρά του.
Ἡ ἀδερφή του ὅπως τόνε κυρίδαρε
κι εἶπαν ὁ ἕνας τ' ἄλλου:
—Αὐτός, μωρέ, ἔχει λιν εἰχή τος καλόρ
μας κι δὲ προσέχει. Ὅλα τὰ ρούχα λιντός
ξεκουμπίζει, ἂν μοσέσουτε.
Ἐκεῖ πού μέρος ἤβαν μιὰ ἀρμάδα
καβάλα κι δύο ἀδέρφια γέντοι βαγε.
—Μεγρεμάλε, ὅπ' εἶπα μοῖρα, νὰ χάσω
κανονικὰ τόσο ἀγαθό; Τόσους καβάλες;
—Καὶ τί νὰ κάμω, ὅπ' δὲν ἐπαρέχουν μοῦ
τοῦ; Φάρμακα;
—Αὐτὰ ποὺ 'ν' νὰ κάμω μὲ τ' ἀγρά του, εἶπε
καλὰ νὰ πάω τὸ σπαθί του θεωρῶ, λιν
ἀρμάδα, ποὺ σκοτώνει.
"Καὶ τί νὰ κάμω; Τί βάρος νὰν τοῦ δείξω;
—Χωνοὲ μας, Μεγρεμάλε.
Τὸν ἄκουσε ποὺ ὁ βεζίρης ἔβγαλε φωνὴ
μοσρεῖς νὰ πάω λὶν ἀρμάδα, τὸ σπαθί του
θεωρῶ, καὶ νὰ σᾶς φέρω τ' ἀκόμη μοῦ μέρος
ἀλιόρατο, πάλι νὰ πάω ἐσκιάτε.
~~Ἐκεῖ~~ Ἐκεῖ ἀκούσουτε ἀναλάβουμε
τὸ λόγο οἱ ἄγιοι. Τὸ εἶδαν ἡ ἀγρά
καὶ ἡ ἀδερφή: "Ἐμαζώχτηκε!
—Τί μᾶς, ἀδερφάκι μου, καὶ μᾶς ἐγκατέ

λόδο σας.
-Αϊλό καϊ χιλό, ~~[illegible]~~ βιλάει ἀσόμενα ὁ δικός σας.
-Μή φοβᾶσαι ἔτσοτε. Νά σᾶς τό 'λυτ σπάς τό
σοῦ δώσι τό μικρούλικό του χέρι, σοῦ ὑπόσχε-
κεβγίνα μας, καϊ μιᾶς χέρουμε σοῦ δά τό πάμε.
Τοῦ ἔσωκε γοσσοῦ ὁ δικός τό σπίτι,
σπέρ' ἐκεῖ ἡ ἀγαπᾶ του κι' ἔφτιαν, κι' ἐκείνα
τό σήμανε ἡ μητρούλα του, καϊ μέ
τά μάτια σπίτι ἐκεῖ ἀπόμεν μέσα ἕνα μικρούλικο
σκρίνιο. Κι' ἔμα ἀνοίξανε τό σκρίνιο ἀπό κεῖ
ἄνοιγε τό βλέμμα του, "ἐδῶ μέσα κάτι ἀγαπᾶς
σοῦ κάνει τό κορμί σου νά σκέφτεσαι;"
Σκέφτουμαι πώ θουμό κάτι γοσσοῦ, καϊ
Λέει: Προσέχε σου μικρά, μέν ὥρα σοῦ δά ἔχοι
ἕνα τό βουνό δά σηκώσῃ μιά μέρα, γι' αὐτό δά 'ρθῃ
ἀλογάκια νά τοῦ δώσῃς τοῦ σκρίνιο μιά κλειδί, κι τοῦ σπάσῃ
τό κορμάκι. Προσέχε ὅμως μέν σπάσῃς τό δικό σου,
μέν χαθοῦμαι."
"Ἐλά κι' ἔφτιαν μιᾶς ἄνοιγε τό βουνό ἀπάνου
μέσα τό ἄγρο, κι ἔβγαν τό σπίτι ἀπόμεν, ἔβρεχε
τό σπίτι του ἡ σπίτι τό κορμάκι του σκρίνιου
χαρά τό κορμάκι ἡ ἀγάπη του. Ἀνοίγει σπάσε τό βου
τό, καϊ χαλασμένον ἔβρε. Τό βουνό ἔφτιαν
ἀνοιχτό σπίτι. Ἡ ἀγάπη του ἔβλεπε ἀπάνου
σπέρ' ἀποθάνει. Σπίτι μέ ἔμοιαν ἐκεῖ, σπίτι δέν
νά τό σπάσῃ ἐκεῖ. Μά δέχουν νά τό δοῦνε, γι

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

[illegible] εἰχέ τοῦ ἔχει τὸ ψωμί, κι' ὁ γιὸς τοῦ [illegible]. Ὁ κύρης ἄρχισε νὰ γέν: "Κρούσε τὰ κάνια δυνατά! σὲ λίγο θὰ ἔρθει, σὲ λίγο θὰ ἔρθει!" Κι ἐξακολούθησε τὸ δεῖπνο μὲ χαρὰ [illegible] ἀπὸ τοῦ ἔφερε κι' αὐτὸ τὸ [illegible].

Ἔφτασε τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὸ βαγόνι, γι' αὐτὸ δὲ [illegible] ἔγινε.

Τ' ἀδέρφια του ὅμως δὲν μποροῦσαν ἀπὸ [illegible]. Καὶ τοῦ γέν τὴ δεύτερη μέρα: "Μεγάλε, δὲν εἶναι καλὰ ἔτσι, γιατὶ βαγιὰ μὲ χάνει τὰ χρόνια νὰ μᾶς ἔχει τὸν πεθερό μου κύρη;" Ἤταν ἐν τῷ μεταξὺ πολεμικὴ [illegible]

— Μὰ ἐμεῖς εἴμαστε πολεμικοί!

— "Ας εἶναι πολεμικοί! τοῦ γέν (πάντα [illegible] νὰ ἐρωτήσουν τὸν ἀδερφό τους, γιατὶ δὲν εἶναι [illegible]).

— Καὶ τί νὰ κάμω, νὰ λύω πολεμικά;

— Λέει σοῦ "σκοτώνει αὐτὴ ἐδῶ κάνει σὲ θέση νὰ ἀντρέψουν τὸν πολεμικό!

— Δὲ μπορῶ νὰ δέσω γιατὶ βιάζομαι [illegible] ἔτσι ὁ θεός!

— Σκέπτεσαι μὴν πάθεσαι κάτι! τοῦ γέν. Τὸν κάνει γιατρὸ ὁ Β. κι' αὐτοῦ γέν: Θὰ

ως νά μού φάρης μιά Πανελλαδική μόρτη!
Πάγε το γοργό σκυλάδικο από δίπλα κι'
"αγαλλιορούδα" δ' έχομε τον. Πάγε! Έχει ένα
σπίτι σαρανταμίσαρο.
— Πάλι μ' εκείνα λερωμένα μας, και μη γυναίκες!
Εμείς δε θέλομε τίποτε τέτοια!
Έφυγαν. Δρόμο σκίσανε, δρόμο αγρίνανε...
Εμπήκαν σ' ένα σοβαρό μεγάλο σπίτι. Πού νά
βρούνε κείνο το σοβαρό που έψαχναν; — Πού έχει
τον γέρο που δε θέλομε μέσα, μη χρειαστεί ν'
αλλάξομε κι' δε θέλομε κείνον δίχως να
δούνε νά θυμώσαμε!..
Εύρανε γοργόν και τα δυό, δεν έχει κανένα,
και συμφωνήσανε μες στον τόπο. Θα νά
θυμώσαμε όμως, έχουνε το ένα το λεπτό κοντό
το μαύρο (με κοντά μαλλιά) και το άλλο το χοντρό
θυμώσανε όμως. (με γρυπό και πιο χοντρό)
Δρόμο σκίσανε, δρόμο αγρίνανε, έβαλαν τα
να χύσομε κάνα μιά σφαλιάρα μεγάλη σφαλιάρα, και
τον είπαν τ' "άγορα":
— Κρίνεται κανένα τ' αγοράκι εκεί να ή Πανελλήνιος
δε σχέση χουνιάλω. Και δάκτυλα μιά Τινάγμα γροθιά
(και τα δυό) και δε βγαίνει ούτε το βαζιμό σχέδιο
Δημήτρη καλά άντρας σαν τα χουνιάζει η Πα-
νελλήνιος κάνα το βαζιμό, δε θέλομε καλά

Σχολείο Κυρά και σ' δα μας σπίτι.
Και δε γιά, δη'ς ἀβασιλεύτη 'γγρ.
Θα σπουδάγ ὀμῶς πόρα ἀλ' ἐκόκκω γρ.
Ελα ορέστα νάν λούσ' κοῦς, νά μ' ξεσπρ-
σπιτ, νά μ' ξεβασιλεύσ, και τ
δικ μόνο α...

Εφάσαν χρόνο μ' ἐχίσαν 'γγρ
να ελπίζ. Κι δλα ἔπαιρνε ἀπό το
βασιλιό ο αὐτόν το δόρυφο, ἐβρίσαν απο
τά ωραία κοπέλια κελεύσαν, ἐ-
δωκ 'γγρ ἐλπίδα ν' αὐτόν του
ευχή του ἦτο κύριο ~~να~~
ν' ἀβασιλεύσ 'γγρ του, γιά να
τά ξεβασιλεύσ μ' ἐκείνοι διάφορ
ἐφοβούνταν. Εφάσαν πο πόρτα
βασιλιό σπίτι, ἔβρ ἀπό μέν πυλάρχ
αλλά "κυρία σπίτι μ' ἔγγρ "Δέν
εἶν' ἄγρο πό σπίτι τά ψάσ, Τά ἄγρ
ἔμαιναν ἀπόμα κοντά ης ⊕ ψάσ, ἐπόπ
του γίνε οι δρόμοι: "Εἶναι μ' ἡ πυλ-
[illegible] ἀπό πάνω, γιά αὐτόν δέν μπ γίν
ἄγρο ποτέ. Σε δα κοιμᾶ.

—Κύρι, σρ σ' θεού! Σίλα, σπίτι μ. Θά χ
σο 'γγρ του! Εν τω Εφάσαν χρόνο
[illegible] γιά μέν ψαρεμένα! "Εβρ

⊕ κατά ης (= κοντά της)

βαθητούλη μου, νά σφάξης γιά νά δώσουν
τό ψωμί ἄγορι, κύριε τοῦ δικηγόρου!
Γιαίνη ἐκείνη ὁ ψαρεμένος βρέθηκε τό δεύ-
τερο ἄγορι, ἐκεῖ. Ὅτ βγῆ νά σφάξη τ' ἐγύ-
κελβαλίτσα, σιωπή, εἶχε ὁλ χάρτα ἕνα
δικηγόρο εἶχε τ' ἕνα μεγάλο χρυσα-
φι βιβλίο μέσα του, καί φοροῦσε τ' ἕνα δικηγόρο
Κάνει μετά ν' ἀδραδιάζη τό ψωμί
ἄγορι τά χαϊνά ἤταν, ὁ σοῦλο τ' ἀλεύ-
ρωνε τ' ἄγορι ἀδρακατζίκι. Ἐκείνη, γιά νά μή
δοῦν, φιλάνει ἐκεῖ τά χαϊνά, γιά τ' ἄγορι τοῦ
φόβερου! Σηκώνεται καί τό ἄγορι, μετά
μέ τό ψωμί κατεβαίνει τ' ἀστρόσπιτο, τ'
ἀνοίγουν τό πρᾶμα. Τά ἄγορι ἤγραφε νοῦ
τά ψωμί, μόνο δέν σφάξανε ἀκόμη πῶς
ἤσανε καλά τό ψωμί. Ἡ πελέμπορες
δέ μπορούσε νά μιλᾶ καί τό δικηγόρο χάρη
μου γιά τό σφάξιμο τοῦ ἄγορι. Βγάζει ἐκεῖ
τή δικηγόρικα μου, τό ἀνοίγει τό χρυσάφι τό
σάλεμα τ' αἷμα. Ἐκοιτάζει ἀκόμα ψαράκι
ἀπό ὀπίσω, μέν ἀρκοῦσε τό δέκατο...
Ἐσώσαν τ' ἀγορίσι. Μόνο μέν ἔβλεπε μετ'
ἀγάπη μέ τό δόρι ἀνοιχτό τ' ἄγορι. Ἐν τῷ μεταξύ
μέ βίαν ὁ βασιλέας μέ ἐκείνη του εἶπε:
— Ἐσί 24 ὧρες θά βρεθοῦν ὅλα ἐτοιμα μέσα

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ωλαρ α του του ωλωσου του

μου όλη ημαλάβαινε κού η "κοπελιά μου
τ' άδερφι α του "νέου" μου κι αυτός ήτανε κάτι
"όξι γι' αφεντικό α, πώσαν του βασιλιά: Δεν
του έφτανε λιν τελέφτερη γη, είνε ικαμώ κι
έχει κι αϊλά -..."

Πάγε γυρνώ βάλαια του δώκαν.
Πάγε ματώνει η "κόρη" του κι "είπαν
του νάι τά 'βρη, ό αϊλά λίρι, που ούλα
χάνουν λίγο "εφτιές" τ' άγόρα του του
δώκανε. Νά σας τον βαγιά νά σου δώσ
κείνα δυνιά σάρμπες, κι' έκι δυνιά πρά
Καβαγίνια μι, γι' αυτό φύγαμε, γι' αυτό σου
σουρ "έμεις"...

Δρόμο σύρκιν, δρόμο χαμένον... Σ
δρόμο που συρκίνει, κάβαλη ένα μουλάρι
και τό δώκιν τά μυρμήγκια του είπαν
η "άγορα". - Κρίνουν τά μυρ. αϊλά; Δεν
έχουν νά φάνε τά μυρμήγκια, τ' έχουν τό
μουλάρι. Καλύτερα και το φάν τό μουλάρι,
τουλάχιστο τό λίρι και μπο-
ρούν να φύγουν.

Βγαίνει ο βασιλιάς του μεγαλείου μας
Προσφυγιάς το "άφιλο! Ο,τι όχι
εδώ είμαστε μεις! Ε
Εμείς τό βρίσκουμε, τους λέμε, εσύ φα

μιρά ἀπό δῶ, γ' ὥλες ἕνα χαμό χαμόκι.
Νά μᾶς λύν, ~~σώστε~~ σώστε!
—Τώρα ἀμάλια, ~~ἀπό~~ ἀπομείνη ὁ βαγένης
τῶν ἀνθρωπιῶν. Κι ἐκάτσαν ὅλοι νά ἐμι-
λάνε τό γάμο, καί τό βράδυ γ' τό φέρανε.
Τό ~~ξεκαθάρισαν~~ ἐξηγήσανε γ' ἀρραβώνα
ὅλε μαζί... ~~ἐκεῖ~~

Τό γάμο μέρα, ποί ρχίνει ἔτσ σιμά. Νά
ποῦ φάν. Ὅρα τό σπίτι ἀλλά, νά ζοῦν ὅλο
χαρά. "Μά, ποῦ 'ναι ἡ ἄγρα! Πεινάει! Κα
λέβα, βγάλε τό σαμαράκι!" Ἀρχίζει τό σα-
μάκι ὁ σπάγο, τό βρίσκει γ' ποῦ 'χει:
—Τί μᾶλλε ἀπό μέσα, μά τό μυαλό σ,
ποῦ δέ γύρα ἀπό 'δῶ σέτσι ἀπό τό γάμο;
Ἐλιγιτό βράδυ ἐκάθεσα γ' μιρά ἀπό δέ-
κα ἔτσι σκέψεις γ' τό θάλασσι τό ἐδέχτου
δένα; —Τώρα ποιό ὅλο τό 'χε ἕνα ζαλάμι
μ' ἐσᾶς; — ~~Θά~~ Ψάξε νά τό βρεῖς.
—Θά γυρίσω σπίτι, μ' ἄν τό χάσω, δέν τό
σπίτι. "Ἐλιγε γοιό, γ' τό βρίσκει ποιό
τό 'χερε.—

Σχόλασε ἀπό μι φλάσκα κρασί μά δέ
μάλα ~~ποῦ 'χε~~ ὅλοι ὁ ἀρραβώνας. Βρίσκει
μιά συναρρίβα ποῦ εἶχε γλυκάδι δύο ἔτσι
γ μιρόλαγε. Τέλι 'κρεμάει ἡ ἄγρα. Καί

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

—Μι πάθατε νὰν μι φάτε τοῦ γκι' ἀφ
ὀλ. "ἀκ μι νὰ βγοῦν τέτ ρίγκι δὲ δ-
βάδα. Αὐτὶ "χαφτέρι δολερόλαν" ἐβ
χιὸ τὸ γερό. Προβλεπτὰ σ' ἀφ
λὶ θὰ μιλάτε χιὸ γκι?

—Ἐλᾶς ἐχωέρα τ' μυρὰ χιὸ δὲ,
ὥδε "ὅλ δὲ χιλιὰ δ. Μὴ λὸ 'ἐϊδες;
—Λὸ 'χα ἐλᾶς θυροῦσα ἀὸ λὸ τ
(γκρώνιμι μ' ἀλὸ). Θὰ λὸ φτάσ, νὰ
λὸ πάβε "ὅλο νὰ λὸν δώσ!

Λὸ ἔκαμνε λὸ θυροῦλὸν ὀλ
μ' ἀλὸ λὸν ἀφίβαν γ' ἐκεῖνε
Ρωλάνε τ' ἀνεψιός: (λὸν ἀφεάνε

—Τὸ βρήκαν; (τὸ βιολὶ δι)
—Λὸ βρήκαφε.
Χαφαλιώμαστε γ' ἐφάγαμε, ὅλε νὰ
χιοβγάλ. ἐφιλάσαν μὲ 'ἐ τὰ θύ-
ματα λοῦ μοῦγός.
Μόν τὰ κάν' ὁ βιολὶς μ' ἐκαλέσ
ὅλε τ' μοῦγα δέβα μ' ἀλὸ λὸ
φαλὶ λοῦ κόσ.

—Τώρα φαλὶ τὸ κάν' τ' μοῦγα ἐκ
κι ὁ ἴδιος. Θὰ σᾶς φαλάβω γ' ὅ
σὺν παρακάτω λὸ ὀρθὸ λοῦ ἐκρέσ
ράβα μ' τὸ χρυσάφι λοῦ γ' ὅλ ἐχε

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ωραία). "Ελα κι' έμεινε
Το 'χαιδί 'χαμόγελα ! 'αδέρφια του
τού 'δωκε χρήμ[α]τα σοφά κι' όλο 'ρώτα
γι' αυτούς
— Τι χάνει κι' γύρισε; Εδώ δεν ωφελεί
κι' αυτός άγγε.
Κι' έτσε τό 'χαιδί δακρυσμ' κι' έσβησε
γ' έν' κορίτσι κι' έμεινε κακά θερίεμα
κι' έκλαιε εδώ κι' εκεί. Και τ' αδέρφια
του λαχανιαστά και γ' λαχανιαστά
έτρεχα, όλο δαιμο. ---

~~Η φύση θαρρούσε τόσην~~
~~ευτυχία κι' εκείνο κι' έβλεπε~~
~~όλο.~~

Ο κ. Δημήτρης Μακρής.
Επιχειρηματίας Φαρμακείας.

Μοιρολόγια.
(Το δυμάλια από χρόνια - Τώρα είχα δι εκει)
— Τώνη, Τώνη Καλαμάκη
Πού 'χες σπίτι σπιτάκι
και δουλειές τό σπίτι
Τώρα 'ν' κυρά να 'το φτιάσει
και δουλειές και μπάσει
και ρολόι 'ν' εν' αλλά
είν' η' αλήθεια τα λαλά

Χου λογ. η Σουρο | Μπορδόν
Εγκαυ.
Ελ' ἀγάπα σου κύρα ἄγρια (ἡ μαγκόλια) δεν
βάζουν μοδέστα = διάστημα - ὥρες - ὥρα
δούλεψα (καὶ τὰ βάδισα) - Κι' ἐδῶ
τὰ βαραίνουμε -

σύβραμο ἄπρο σου δένλα μέ
χνιές (= μορδόν) δὲ μαγκιά - Νὰ
δοῦν μοδάντα (ὁ ~~θεραπ~~ φορεσιὰ
ἀκριβή)

Ν 11 ὥρ. Εφυγε μεθυσμένος ἔρω δύο ἀμέρια
καὶ τώρα μὲ κάνει τὸ σουδάτο. Τὸ
σαλαγούμε μὲ σαλιάρι, εἶχε δὸ ὥρα
μέρος μιὰ δικιά, γιὰ νὰ πάνουν τὸ
κορὰ τὰ παιδιὰ του, γ' αὐτὸ τὸ κορ
χαμπάρι του, κοπιάσαν ἐμένα δὲν
σοῦρά "Τί χρείαζεσαι ὅλα σβραμένα
γ δεντρόχωλο! Μεθυσμένος ὁ
ἄντρας! Ν κοριάλα!"

ὥρ. " Ἄδικος καὶ κουνιάμενος! (ἐγώ ὁ)
1-2 Ν Μὰ καὶ "Μοῦ 'χασες δένλεν-) ἔνλεν"
" "

ὥρ. Καὶ ὁ μεθύσιλος! (δηλ. χωρὶς νὰ μὲ
ρωτήσῃ πῶρα ἡ ὥρες κάν)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

"Η μυρά με το φουσάτο"

(Φοβερά γιά τα παιδιά. Έχει το φαι σου, την πέρδικα η μυρά με το φουσάτο.) Τη φαντερόπαν δεν αρωδάχτρα, λυρίκη η άουρα, που στρ σαλάκι τις νύχτες. (Κουρσίναν μέλι γυναίκα να νύχτα να φάει για το γρό η χώρια του γυλιόπουλο να φάει για το γρό του Καμάρα και την ώρα που ετοιμάζουν να βγούνε, αχρή δεν δω το ανεμάζημα σπίτι δεν είχεν η γυλιόπουλο αχρή η μυρά με το φουσάτο. Τις μέρες αφή δεν τις άουσεν: "Δε μου μυρίζει θε μου μυρίζει" τερέμνα. Τέσσερα ημέρες έβρηκε κυνηγόπουλο. Αχρή σ' λίγο τα κυβάλε, έκαμε το δικό της η χήρα σπίτι της "με το πόρτα της αγαπά".

(Βλ. κεί σχ. 169)

Λόγια: Θα σ' κάμω φέτες (= κομμάτια)

Παιδικό:

Απαρ: Ε ορίζω ραΐ ραμπλάντε
αντε, αντε, σύβιρι-βιράντε
Jabi-Jabi-Jabón
σι σινιόρε
Διαμαντέ, μυρτά ορίβ' απ' εδώ-

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Παίχνιδια καθώς πως όχι

Άντε
Ελά μωρέ
και σάλιωσε κάνα
σύβου-γι και
και σάλιωσε γή
Σώπα - φύγε - μακρύ - χρι
εμ μου!

(και βούτυρο το ψάρι μου)

Μαγειρ-

μωρομαλωμένο = χαϊδεμένο
το βρέχουν με νερό ή λάδι, έχει
μαρμελάδα λαχανικά ή ζαχαρίδες (άν έχουν
ή το ίδιο μωρίζουν ή κουρμπανίζουν
και το σερβίρουν πλ σαλάτα, να μοιάζει
μρόδεφ και το ίδιον το χειμώνα τρώγ
με μπακαλιά.

Ενέλο άγριο βραδύ (χιόνι πλάρι) μπόλιασε
το μέλι χιόνι —

χιόνι πλάρι μαφιό, το μέλι λευκό.

Μοιρολόγι: "Όρσε! Σώσε δίο-γίο μέ!"

ξαλιουρνιούδια μια μαϊάδα = έμορφη
ξαλιούρικη = ξαλιάδα βάθος

Μον "Κοσμοπόλιτο και Ημερολόγιο" - = (το' ρουχο που
Με αφοσιώσεις, Ημ.

"Πούμε μασκοφέμενο" = φορεμένο - ντυμένο.
να μαρμ μυκδι.

"Είναι μαγα άμουρδο"! Καμ' ανοικαλλιμε
νο, λα βαμεν μαμ'.

"Είναι καλαπόδι ένα!"
= μιαίνει εμπόδια, λου μαβρ' -

Μωρ' δαμορέαν, δδοιμλο μουφάρι = λεμόνι

δαμασδιά = εμπόδιο Ότι κοπέλα είναι νταμεν με'
δαμασδιά, ξεμπορδιάζει, ξεμπαλώνει!

Το βύδρο = το αντίθετο του λουκιού, δηλ' λένε
μ' αυτο εμποδίζει η φυλλα

Δυμόλο σορλαλο = Το' κουκίδρο του φιλοξενεί
με γουστο -

Μ. Δημήτρης Σταμάτης
Καμπρούς 73 (Φιλ)
90.341
Μ. Ιωάννης Σταμ. -

332 (β και δι σχ. 186-187 Εμμονιά). (α-2ηφ.) Εμμονιά

Οι αδελφοι Κυριακίδες, εφτάλοκε γι
ιατρόμυλοι και τους ήρχινε:
– Κι' όποιος μ' έχει
Δο Θεόφ και' όποιος μ' αγαπάει,
και "Χριστός Ανέστη" πάει
βγάνει να μ' ακούσει
(σχεδ. το 1905)

Μπρος στη Τσαρούχα
πλάι στο μικρό
λάκκο, ψηλά, στη φλάγκα
και τον Κοινοτάρχη (ο Κοινοτάρχης
ιατρόμυλος το 1902
(1900) Τα Γκάγκη, το μοναστήρι μου, τα δίβρα μου
ο ουρανός ο πόρος η θάλασσα κοιμάται τη νύχτα

Στη τον Γάγκη και στη Λάκκα Λάκκα
Τα 'βρα δάσκαλος Σαμοθράκιος
Τα 'βρα δάσκαλος ο Κώτσος (1900) 1899
1903

Του λέγανε του Πάλα
το χαλασμένο χρυσό,
του το 'βγαλε ο Πέτρος (1905-6)
μέσα στο σεμνείο (=μέσα να γίνει βρ
(=βαρέλια λ.χ. νερού)

Το συγχώρεμα κόβουν
και "κόβω" λένε τα νύχια,
(και άντρας το πλυσίμο
του παιδιού κάνει

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΔΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΡΧΕΙΟΝΙ

Εἰς δημοτ. Ἐμπορεῖ: Δύο θεραπαῖναι:

Θεραπαῖνα (μελαμψὰ καὶ γαρία) ἡ Καλομοίρα
Β' Θεραπαῖνα ἡ τοῦ Φαβιανοῦ

Δὲ λὸ ἕνα, μεγαλείο μου
μὴν ἀξιέβλεπτον ἄλλο
τὶ λο φαγητὸ νὰ ἄγρειο (1890)
ὀκεμάνε καὶ οἱ χάλκω.

Δύμορφη | Ἀγὴ Μαρίνα (ἐκκλησία)
Ἐλαφρὰ Κυπριακὴ - (μεγαλεία)

Ν. Ἰ. Ξηρτὸς
Μάιος
Γρ. Μάιος 880.880
Ἰουνίου

Γάϊος

Ἀγάπη, σοφία τοῦ πάτρωνα καὶ τὴ Ρούμελη
αὐτὸ γιὰ σοῦ σᾶς χαμογελᾶ,
γιὰ νὰ σᾶ δώσω γράμμα, γράμμα καὶ γράμμα.
Νὰ δώσω τὴ μάνα καὶ τὴν ἀδερφή
τὶ εἶδα πιὸ ξανὰ σοῦ ἤρθα μὲ σαλεμένη,
μοῦ δώσανε γυναῖκα μικρὴ σᾶς εἶδε.
Ἐκεῖνα τὰ μεράκια καὶ δὲν θεριεύουν
μὰ μένουμε καὶ μεῖς καὶ δὲν ἔρχομαι.
Κι ὅλον μὲνὸ νὰ δῶ, ἀδερφοὺς μοῦ
καὶ νὰ γυρίσω σπίτι, ἥλιος καὶ χαρά.

(κοντὸν

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μ. Κ. Μακρής (θρακιώτης ε.φ.). Τραγουδάει γκι εδώ μι 100 χρόνια το χωριό του πατρού. Τα σπίτια κου χειά σου το χωριό μι 60 χρόνια, βρο χρονών) κουο τα σπίτια μι χρόνια - τραγουδά.

σελ. 24 — Έ βαβέ, Νταβέμ
πάδα πάδα, μη σ βρεμ.

Δεύτερη γραμμή

Μου δημάτια = τα κουδούνια (πάλι)
του δημάτια να φάει χαμοδι. Τα σπίτια μου μαζί είναι δημένα μαι δεν πάνει πάμι λάθος

Τραγουδά (= μιλούμε, μνημόνιο)
"Θα πάμι τραγουδά του σαλεφτού μου μνημόνιο.
Το κομμάτι το λένε Μιβούρι

Τραγούδι: 3, 9, 20, 40.
εβαγε μαρόζο. "Ενα χωριό
Παλιότερα "άρμαν γύφτοι χωριό ή σαρακατσάνοι
Αμάν γύφτοι μι πάδα δεν σαπατάς,
Εβάναν μαι μαύρο σουβάμπο.

πέρας

"Εδώ σταματάω την Αλβανομιά" = γλώσσα.
Θρακιώτης

Στο Αμπί είχε μαρμαρίτσα (= αρχόντισσα)

Παραδόση

Πάει κι έρχεται στο Αμπί

Μια χωλαίνα ξεμπάντρεμένη γύρισε στο χωριό της και οι γονείς της είπανε: Δεν μπαλαντζόνεται τα γάμια, όλα κι η δουλειά θα λουμίσει. Και κει που όλα τα γάμια γίνανε. Και άλλο δε θέλει.

Ο σόι, καλός ήμερογυρεύει, ο διάολος και τα σκυλιά, ξεμαρμαρώθηκε, λένε, δεν κι έμεινε μπρος κι έμεινε. Και λένε, στο δάσος σ'αν πάρουν

Εχουμε για μουντζούρες μέσα στο χαλάκι. Δεν αρχίζουμε δουλειά, μπρος στο πάει χαλάκι.

→ οι έμειναν στο πάει, όλα θα χαλάσουν στο πάει χαλάκι.

Στο τούρλο (= λουμπί) το θεριό δεν κάνει να διαβαίνεις, μπρος θα σκάσει κάποιος.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μαρμαρίνα

Εις καλήν ἀρράβωνα τοῦ καραβοκύρη
δὲν ἔχει μάνα νὰ τοῦ μιλεῖ σαλήρα νὰ τοῦ μιλεῖ
μόνο τοῦ μιλεῖ ὁ πάππους μὲ τὸ γιὸ του καὶ λέει
Τί ἔχεις καῦμα μὲ καιρό, καιρὸ μὲ χαρμολύπη μου
Ἐμὲ δὲ μοῦ θέλει καὶ σὲ μοῦ γιατὶ ἔχω κόκκινα ὅλιους
Γιὰ σᾶς μὲ νὰ σκιάζω ἢ σᾶς μὲ νὰ κλαίω
Γιὰ φέρε τὸ μαλλί μου μὲ τ' ἄσπρο μαντῆλι
Νὰ σκουπίζω τοῦ καιροῦ, νὰ μοῦρθε κι ἡ χαρά μου
Βγάνουν ἀπὸ τὸ βουνὸ τὸ δόδ' ἀπὸ τὸ κάστρο
Ἐκεῖ δὲ σοῦ 'ν' ἀράδα νὰ μοῦρθε κι ἡ χαρά μου
Βρῆτε μὲ ἄγριον δέντρο, χωρὶς νὰ σκαμπάζω
Νὰ βρῶ τὸ κάστρο γιὰ νερὸ μὲ τὸ μάρμαρο πηγάδι
Μὲ μαῦρο κυπαρίσσι νὰ σοῦ 'ν' ἀπὸ μπάνια
Νὰ μὴν ἔχω ἀπὸ μάγισσα, σκιὰ τὸ σκεπαστάρι
Νὰ τὸ χωρῶ τὰ μάγουλά σου τὰ κυπρία
Μὲ ἄσπρα δάκρυα ἡ μάνα σου κι ἡ κυρὰ σου
Πέρα μὲ ἄγριο σκοτάδι, μὲ δάκρυα γιομάτα
Καὶ τὰ μικρά μου μάγουλα ἀδρέψα καὶ ξαφνίσου

Δημήτρια Καραβάκη

Ὅλον σκροπάλιζε δὲν ἤξερε, σὲ μοῦσκο
μαρος ἡ ἀρμιὰ λόγι καὶ σιμώνει ἄγρια
τὸ φαΐ, ἡ μάνα του ἀρέσει ἢ ὁ πόλος
σκέπει νὰ σκάσει ἀπὸ τὸ δρόμο 3 ἡμέρες
Ὅλον πάει σπίτι νὰ τὸν χαρεῖ μὲ

γυάλια ή ώς σαν (γιά να χυλώσ' από
εκεί ώρα) Μοιρά να σε γ' ού σάλκο-
ψιμο, γ' ου σουλιό. Βαλε από το χόρι

Για του μαζόμενο (χορευ) (Δ. Κρεβατής)

Διάσολε ανάριχίμη (τόν ομαγιάν)
δίμερα σ' είδα 3 χορές
χίριο να μή σέ δω
Μυδαίριο να βρέχει αγγοι χίλιοι!)

Ελά μουδιασμα (όλαν σαλούλα τά σώβια
σό παγωσιό)

- Μουδιασα!
- Μουδιασες, ξεμουδιασες
σύρε σι γρασδρωμαίνη
να σι ξορκίση να πάχασες!

Ελά σόλια των σαγιών εχώνει, ή σόρλα είχη
ή είδος μιανορόφαρο, σαν τι μπούκλου φόρεσου
("Τα Πλινόσωτα" - Και μωρίνι μυρούμενα
μέσα δύλιωσα δλόκλαι όρδα λύρωσα -

Όξω από το λόγο μαν είχη βράχο σου λόνε γέρι
κ "το σαγιδι" - Ο πάσο του σαγιου, γιατί "χρυσο
με σαγιδι - (

Γραφαία

"Η ξιά του Νίκου" - (τσουκνίδα) Τώρα δύνοδρχαι· μύ "ήρα" η φουρδούς

Εδύ μάνα "καράβι" μγέ "Το φονικό" γιαί επιστώσιμι ένας.

Μιά γραβα τ' Αγιαννάρη Ενα μέ εβραίκι τα Φαλέρα - "Ηλιε ενα καράβι

Όλαν μανή φωνούσι μέ μαυράδια τό πόλου, τά χέρια βρώμα, λένι σάς τόν σχολιώνι τα δαιμόνια όρού που σι βρίσκαν -

Μιά μανά ώρα έχει η νύχτα και μιά η μέρα. Αύτή ωρώνα τα ξημέρωμα.

Δού 'χι μυρισμανιάδα - Αύτο το φαΐδι έσπαζε δίνει τα δάχτυλά του χεραυγαλιδιά του γιατί μύ αύτο δυό τόν πεντάρικο δρόμο, έβγαζε δαχτυλίδι. Ενα φαγητό τόν μυρισμένα τον κοσμό. Βαστούσε τον ερώτα του, γιατί ο βρικόλακας πέθανε τα βάλ τόν μέσα μυρίσμα, για τα μή του μάρα μακιά. Το φαΐδι δέν είναι

(Ιωάννης Μακρυγιάννης - Εσώδικα σελ. 92 και 194)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δορκοβουνιώτη του, άγρια, μέρια σαν του κι εσέ. σε καλαμιώνα. - Η μάνα του το καλόκαρδη Σ' έχει, σαν μι;
Δεν ξέρω να σ' το πω. - Εδώ λέγε το 'ένα χρό' ένιωθε 6 μήνες μέσα, μοιάζει μαυρισμένο χωριάτικο από το βουνίσια.
Κοίταξε γύρω του σαν ν' αναζητούσε κάτι. Ήταν του σχολείου
Σκάμνι του σχολείου. Του γέρνει σαν θέλει γιος γυναίκα η μάνα του σχολείου να σηκωθεί.
"Πάρε αυτό το λεμονόρι, αυτό το φρέσκο, να' σε κι εμένα Ήσυχο να μείνω χρόνια. Κι' αν δεν σε-ράσουν 500 χρόνια, να μην ξαναγυρίσω."
Μ' αυτά, το σχολείο έφυγε. (Η μάνα του σαν μια εικόνα του δημοτικού Δεκαετίας)
Από το σχολείο, γύρω από δύο χρόνια πριν βρίσκει καιρός να σα' να καλοκαίρι είχα το χαλάρι του μαυρισμένο σχολείο. "Ενιωθε μέσα 6 μήνες εφαρμοσμένο και όσον ημέρωσε φοβόταν σχεδόν μην του κυνήγαει ο Κορόβος. Τ' άφησε κι έφυγε κι έσπρωξε σιγά σιγά σχολείο για να φύγει.
Πες να μείνω σήμερα δυο κι χαλάρι για να σκάψω κρύο. Εσύ γέρνει μας δυο δύσκολο δρόμο, καλό δε θα σκάψω το χαλάρι.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δυλίνω τό ψαράκι δεν μελουρεῖ, γιατί βάζω
νύς ψαρόριαστρα = (λί χρυσή)

Κόβουν τό ψαρόριαστρα μέ μιά βεγονά ή
ψιμαχέρι.

Γιά λοί μαγουρο-διαβόλους ή ἀσουλίμενα
κοβουν τά δύο ενά χαμόδουλο (δλώ
κεμ. Ψωμένο — ή ψιλοκομμ δλώ κεφαλή) καί
βάζουν τό μισό ασάλου δλώ ψωμί. Γιατί
αρέσει τό ξύδι.

Δραστικά

Μιβο Κρεμμύδι μέ λοιμμένη ζάχαρη + μαϊάμι λοιμμένο
τό γέλη ή τό βάζι ασάλι δτο σε διάστα, ασ
πάρουλα ή ψωμί.

Τό ψάρι λέ ζαμπάρι, τό κοπανάει μαζί
τό κάνει σγουπάλι καί τό βάζι ασάλι
τό ψαρόμερο (= χαμόδ, ψοδιού σπόρια)

Τή βρακοντιά = ἀρτεσόχορτα, ασού ήχει ρίζα ασ
σαλάτα, τό ξύλο τό βάζουν σάλι τό ασό
νά λεμμ.
Εσύ τό δένω Καλοι σκόρδο κα λεμμ.

Όλα τα λό σουρτί μου,
τ' ου ψυ' είναι δικοί-σου!

Εκλό χρονό γκρέμιζα γκιρίβα, έκλο χρονό
σχολιά δε γκιρίβρα-

Ένα μίλρο λόδο δα' ωαρώμ' άδι!

Δωδεκα-τρία, μία
Τεσσαρα-πεντε δύο
Παρακαλώ-Εκβαλο τρία ---- (για βαλτικο ή
κινεζαγγλικον
χαρτιάρμοι).

χιόρζα = χιονόριζα-

Κυριακή χαρά, Δωδέκα χύσε! Θα. ωράμα
σοι δεν έχει ανάγκη δε βαλάει ωχύ-

Όνομα Υαρκιών

γόνα - γόνες (μαγουρείδα = μουστάκια
μαρίδα - μαρίδαμι. γαβουρο(το) = μικρό μέλι.
σκυρόγαρα Θ: σκυροϊδάρα, σκυρούλιος, γαϊδαρίσιο
φασούλιος, ήλιος, όγουβιός, μεγιχάνα, χάννος.

χάνο τίρα χανόμα
σφρια τίρα σφαλόμα
γίλος τίρα δε γλυκό
και το δάδο σου χαλκό

Θ = γκρια του βραχου, σχίδαρο.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θαρτί

Χ βράχι θυμάμαι γράφε. (= συχνά)
α βράχι σκληρόδερμο
δώθου τον ανήφορο (= φυγε. Έχω αναγωγή

μεσόγαρο
μένουμε μεγανούρι - γιάννης (τίμιο μόνιμο
χαμόσπιτο - διορώτος - σαν παγκρίτης)
σμιός (ρουφιός) δίχρα φαμιλιά
δρόγγος σπίτι + μεγαλούτσικο μεσόγαρο
μουνάρι βαγιάνα (σκαλάρι) δάσγος
σαρακοπαιδιά συνομιλώ δέχομαι
μεσόγαρο θεγονίδα συναγρίδα γλώσσος
σφόκαρος, αμμόμουνος δαρμοτόκος
αμμόγαρο

θαρτί

✓ Αύριο γράφει ήλιος άγριο κρωμίδι
με δόσεις χιονιάς, σκέβρις. Το
δάσκαλο μου σ' χριστά με δώσε
μάθημα. Δώσε του εγώ δυό μαθή-
ματα, που είναι ι' αναλυτικά δώσε
τα δάσκαλα του Χριστού, που τα δώσε

San-Pietro ✓ φέρνω με 1-2 σπάδες. Το γένι δαγκώ-
σου (δάν πληρώ) κάνει ο γραφέας
δάν πληρώ το 'βγαλε, το 'σβήσε του γρά-
φει μετά το σήμερα.

δράμαρα - το φόβητρο του γραφέα. Κάποιος ωχρ
με έχει δει δημόσιο η, αρκούδα

Τ' αν' εκείνο σου 'ναι κακό;
Τ' αν' εκείνο σου χαθεί δυο τον ήλιο;
Θ μορφούλες μές' τ' αμπέλι
σαν δρυγούνε με τα γκιάκι!
Σαν χαρί σαχαρό
καμωμένο με το φεγγό
Θ μορφούλες, σαν μωρή βασή,
σαράντα με σκλάβα μαζί σου
για να ίδιαν σαν κι εμένα
σαν ήβρα και δρυγα
– Σώπα, ζήνα μ', μη δουλειά σου,
να μην έβρης το μάγκα σου
– Εχα γεια κι αναχαρά,
τα χαρίσια σου φεγγό
εχω γεια κι' αναχαρά
– Σώπα ζήνα μ' το μάγκα.

(εργάτικο τραγούδι)

Είχε σηκωθεί
αρκούδια πρωΐ πρωΐ,
σου 'φυγαν
Νύχτα ήτανε φεγγάρι
(κρύα στάλα)

Δώδεκα του Κ. Μαυρή, θράκικο ε' ά.
(Το 'χεραν το Γάη από τον ήλιο)

Τα μήλα μαρμαρίνια,
τα χαμομήλια μυρωδικά,
κι' αρχίνησαν οι κουβέντες
τα μυρμουρμονίσματα,
σαν σου δυο τις χαίρεσαι!

Του ριμπαδόρου Τσίγκα-Δημήτρη
σπάνιο θρο το ήλιο.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΝΟΣΙΑΣ

Χαραμάγκανο είναι = εφέμελα.
Χαλάρομάδεψε = δουλεύω. ή λέγω δεύομον
= γρήγορα

-Κάποτε είχε πάρει τα παραδόσεις το βιβλίον
(περ. σχ 124-125) κι' έκαμε χαζομάρες.

Είν νύφη η Κα Ευαγγελία Μυστίκου
Το χάρη όμο μι' αγαπούν παραπάνω απ' τα 37 προσδέκα
θα 'ναι τα παιδιά, μοίρασον μοίρα γι' αυτον τον άγρα
μαλί, μοίρασε τ' έκαμε αυτό τόσο μεγάλο
Όλον τον χρόνο γι' αυτά του είχαν μέρες δύσκολες
και ο Μάης έχουν πάρα πολύ δουλειά.
Η μιά τον είχε φρόντιση, η άλλη αλλαγμένα
κι' έμεινε τον έμορφα του τα δυσκολα χάρη.
Πρώτον αυτόν τον γιό η (ενδοκαρδίτις)
αυτή (γενικά) η καρδιά.
Χτύπημα από το, χτύπημα διπό κει, χτύπημα από δω μέσα
τα όλα δυό μεγάλα, σου δεν μ' έχει τ' έχει.

(Το χάρη δύο σχεδιά χρειάζει τον Κατερίνη
τον Μάνεση, σου σκέφτη τους 20 χρόνια, 30-40 χρόνια

ωραία χάρη
ίδιος ο πατέρας
(σου σχέση χρειάζεται για σκέψη)

Ζωγραφίζει η αγάπη αι η Ποίηση όλα τα δύο
τον, τα σκέφτηκα τη βραδιά κι' έμορφα τα έφτιαξα
Πάω κι' έχω το χαρτόμι και όλα τα λόγια σκέφτη
βρίσκω μιά νύφη κι' έχει ένα χαρά γ' χαρτόμι

Ἐγὼ κρατῶ γιὰ νὰ σοῦ τὴ δώσω ἢ νὰ σοῦ
τὴν ἀφήσω. Ἐάν μοῦ ἔρθεις, τὰ χάλκινα μου δίνω
νὰ ἀποκτήσω δυὸ τὰ βγάλω δικά μου. (ἢ χάλκινα βρέχω;)
Τί ἔχει μέρα μὲ γιορτὴ γιὰ νὰ βαρυανάβει;
- Σήμερα εἶχα πόνο γιατὶ μοῦ ἔλειπε δικό μου κορμί.
Ἄλλο μὲ δὲν σοῦ φτάνει νὰ ἄλλο μὲ γυρεύεις;
Ἀγάπησα κάτι ποὺ φτάνει νὰ μοῦ ἔλειπε τὸ μέρος
Ἐμοῦ τοῦ δίνω μερικὰ μοῦ ἔχεις νὰ μοῦ τὸ δώσεις
Ἐμοῦ ἂν καὶ τοῦ δίνω μερικὰ διαβὸ νὰ σοῦ τὸ δώσω
- Μιλᾶν τοῦ εἶδα, μοῦ ἔλειπε νὰ μοῦ τὸ δώσεις
- Φτάνει ἂν τοῦ δίνω, διαβὸ νὰ σοῦ τὸ δώσω.
- Ἐμοῦ τοῦ δίνω φυγή, μοῦ ἔχεις νὰ μοῦ τὸ δώσεις
Ἂν ἐμοῦ τοῦ δίνω φυγή, νὰ σοῦ νὰ σοῦ τὸ δώσω -
- Κόρη μ' ἐγὼ εἶμ' ὁ ἄλφα σου, τὸ ὄραιο σου λεγάνι
- Κι' ἂν εἶσαι ἐσὺ ὁ ἄλφα μου, γιὰ σὲ γυρεύω;
Στὴ μου σημάδια τοῦ σώματος, τοῦ μου γιὰ σὲ γυρεύω.
Ἔχεις μιὰ μύτη σὰν ὀξιά σου εἶναι σὰν ἀφροδιά σου (= αὐγή)
μ' ἕνα ἀπροσκύνητο μέσα σὰν πέρασα σου -
- Τοῦ διαβάτη γιοῦσε καὶ σφάχτη καὶ τὸ δῶ
στὴ μου σημάδια τοῦ κορμιοῦ, τοῦ μου καὶ σὲ γυρεύω -
Ἔχει εἶσαι πόδι σφόντυλο, μ' εἶσαι σὰν ἀραβικὴ
μάνικρεσσι τὸ πόδι σου μιὰ νεραϊδα μὲ χάνει
(σφαλτὰ σ' ὀγαλιὰ σ' ἀφρισμένη ἄμμο,
Ἐκεῖνα μὲ μεσάνυχτα σχέδια τὸ μωρὲ,
Ἴσια τοῦ πάρεσαι μ' ἀκούς)
- Σήμερα σὺ ὁ ἄλφα μου τὸ ὄραιο μου λεγάνι.
Ἐγὼ νὰ σὲ χάσω σὰν ἐμένα νὰ ... μέσα τὰ δυὸ μας.

(καὶ τὸ γύρω)

(βλ. καὶ Σπ. Λάμπη, το γραμ. λευκ. 62)

Θρακ.

Κυρά λι χτέ ης λά λίμνας
θά, ἄλλες του δω μύρο
μά σύδε μου γαλονιάδες
να σαπρωλω ή να μεινω. (σημε

Όλον δίνουν βαλάκι, σφρόν να σάρω τό σπίτι μια
δευτέρα, μά να μή μαγιάσουν. Και κάθε
σάρω σπίτι, δέ μιγαίνε, μά να μή νιασυρίσω.

Κίλω αλν Χι-Παρασκευή
σ' είδα το Πανηγύρι
σ' είδα νυχ σχεδιάσια σάι έχω άλλα χέρι
βγ' τό φαρμάκι πό μυχί, φαρμάκωσε τό χέρι
νυχ σάρε μέ τό νιό σπίτι, τ' άλλο τό σαγιάκι
Να σέ χορέψω ζήμερα να σέ χορέψω αύριο
σφάξτο μου Πορτοχάλι!

(μιρά Μάρω Ρούσσου-Φωτεινή)

Καθε χώρα γ' χωριό
καθε μαχαλά, γ' λέξη

Τρωγει φαγητό = (= δείπνο, φαγητό)
η ένα λιό σαγιά ξανά, τον εδιήγαν όπου δε
να σάν δού Γάη να φάρι ένα μαύρη με χέρι. Ο μαγερ
ευοχάλιωσι δύο μιά δρόμο. Τον σκέφτη ο μαύρη,
καθώς εξενοήθηκε ο ένας σύρρο, τον έδωσε ο
μαύρη. χύθηκι το χέρι με' εκείνο εγέρασι με' έγερ
Πάει μύρο, μύρο!
Εσκι το φαγό δεν μοιαζουνάβεγι, και τον γεν δρ
το φαγό —

— Για δες, μαρέ Θωμά, φέγγει όξω;
Αλλά 'κουζε ! 'αρμαρι του φεγγιού, του μύρισι το κερί'
(αφηγ.) σεν
— Δόξα Αδόξα
και βραδιά και λυχνάρι!

(Πάει σχεδιάζει παρομοιάζει χάλιον το Θωμά)

Είχε φτώχια πού Γάη μαθητός όπου λιό γενιά.
Πάει ο Θωμάς η χύμισι το χέρι του. Ελά δρόμο ας
όπισθι έρθανε οι μαθητοί εις έναν. Πάει ασκι
ο Μίτσος γέμι λιό γκαλιά του
— Εγώ φεύγω, βάγε το κουκί δω λιό.
— Τι ν' βάγω, μαρέ Μίτσο;
Κύτταξε λι σιοίφια του, έναν μαχαρί.
Τύφλα όξω το φαγί, να βρούμε το μαθητούλι.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Που να βρεθούν οι κελυφοι!

Μια φορά ένα σπουργίτι πιάνει αρρώστια. Πάει η Εβδομάδα
τα ποντίκια γύρω, πάρε φουσκώνει. Πρώτα τι νόημα για σου
είχα σκέψη τ' αρνί. "Μου δυάλεψε τ' αρνί μου, σου λέω
για να έχας! (=να απολαύσει, να έχει) Έρχεται
μια μυρίκα μυρμήγκι προσκυνά, πάει του καλημέρα
κυρ Μαχαμή! Τι γίνεται εκεί σύρε; Θα τ' πάω φαγητό!
Σήμερα, σου 'πε, μαμοριά δε μ' έφαγε; Δεκεμ...
Μυροφόρα! Του πήρε τα χέρια σ' όλο με γλυκόβιολο
η γυναίκα από το Μικρολίμνη - ("άλλα, μάννα μου, να
δώσει συφορά του γιου σου, σου λέω σαν Θεολόγαινα) Δε
το χαρο διαλύθηκε τ' άρμεγα λέγε, πάει τρέχα του φυλ-

Η ΚΙΚΗΜΑΡΑ (σε αρμόδ)

✓ 12. Ήταν μια φορά, δεν ημπορώ να πάω μέρα και εγώ
μέρα άλλη διακοπή. Το πάρνω και πάω μια δεκάρα
μέλι το ξυδαχτήρι (και του βρήκα μια δροσιά στο χωρ
οι σαρκιές μαλακή διακοπή από δουλειά. Μερικοί πα
χάρμη καιρό, τώρα η πολλοί άλλοι τρόποι). Εκεί γυρνώ
που 'χαμε το διακοπή, έβρισκα ένα ζουζούνο (μικρό
ριζικό) Δέκατος γυρνώ. Σκέπασε και νιώθω
και αυτό μέρα δ' αμακρύνει, και αυτό δ' αυτό
ριζάνι! (σαν ήτανε σπουργίτι) Εκεί που έλεγα η
μέρα, βλέπω κάτι μύρμηγκα, που τ' λέγαμε Κικήμαρα
- Εμ πάει του μιλάμε, μωρέ, του γειά! Εμ πάει

Λόγος των Ευαγγ. Μπαρούχη

τον ψαρά (σαν ήταν "άδρωπος)
Αρχίνησε γοιώσ η Κυπαρίσσω με 'γέρα
— Ω να 'χα τη μέση σου βραδιά
και την ώρα γυρεύω
και το ψηλό σπορδάκι
φαϊ' σου γδάρω γρήγορα!
Κόψε μου, λέει, γρήγορα το μισό διαπόδι, να 'β του
δώσω μέσα ή να σάω να 'ν του δώσω.
Σ'όλου τούτα (=20/12/24) η Κυπαρίσσω το διαπόδι και
του σκάφτει το φύδερο. Η 'τον έψαλε.
Ν'αγνίσαμε τώρα το φύδερο, σου 'τον έψαλε
η Κυπαρίσσω η τ' αλατίσαμε μια βαρέλα, σου
σύδερο. Δεν είχε η Κυπαρίσσω και σπίτι και κάτι
για φόρεμα μεταξωτό, μαύρο. Έσυρε γοιώσ άσουλα
όλο το σοκάκι τον βαρέα, κι αρχίνησε
— Αδερφούλα μου χρυσή, αδερφούλα μου
Λέμε με να σαι να 'δω τον αδερφούλα μου (Σ'
χαλάει σαν είναι αδερφή της)
Βγαίνει ο βαρέας: Ποιά 'ν' αλλά σου σκούζει;
Λέει, είν μια σου λέει σάι είδεν αδερφούλες βαρέες
Αφαλείνε, λέει, νάρθη, σάει.
Έσυρε άσπαρα, σου λη, αρχίνησε 'γαμε:
Αδερφούλα μου χρυσή, αδερφούλα μου χρυσή! Και 'σου
αδερφή της — Τέρα σαλιν άσπαρα το γέγαλο και
έβαλε δεν 'κλαψιλά
Και η καϊμένος έμεν σου πάρασε τ' άγιο τον βρ
σύδερο, γοιώσ και εκείνε τόσο μεγάλο μνήμα σου 'χαν
βαρέα κι' έπεσε μέσα.

Όλα τούμαν οι σαλάβες κι οι γραλάβες
σ' 3, να το μπαρούμε, μέν ώρα σου γρ-
κι, κυρ' αρχίσει:

-Παλάβες γραλάβες
Να 'σουν του σαμαρτσιόλου του βασιλιά
να σάρω μέν αδερφούλι σου, μα πράμα!

- Ω ωού, ωού, είπανε οι μαρφίτσοι κυρίως. Τί να σου
με του βασιλιά κόρα;
Εσούλα κόρα σαλάβικο το είπανε:
-Παλάβες γραλάβες, αρχίνα η γυναίκα σου με
από τον ύπνο γ' μβγέει, να σάρει μέν αδερφούλι
μά γυναίκα σ' - Και πάρτε, γέει, να δες!
Ο καμπούρης ο βασιλιάς τούτες μες' του. Αρχινά
δεν σάει κιείνα γ' γράμμα. Λένει σ' ο βασιλιάς
μί φαση.
"Παλάβες γ' γραλάβες - (εσούλα γ' γρ)
Χουμάλα γουλά ο βασιλιάς, σπαίρνει βρέστες
να σάρει μέν κιμπρέμου γυναίκα του. Τέν εδερφ-
ου σε. (= ολημερωδάκι)
Όλα τ' Κ. έμπα βασίλισσα εδαγίλονε κι αυτή
με του καπράλη. Συνομιλούνε μ' έμπα.
-Μπρ' κ' κιμπρέμου εδώ' εμα;
Η γυναίκα του βαζόσουνε τα βρέστα γ' α λούλα και
γέει το σαλάβι της:
Μπά σαλάβι μου, βουρά γυναίκα σ' σάρει;
Η κακοβρόκα σου 'ναι η Κ. μέ μι ξεκαρδιάλι
γελά, κλη γέει - "Να πάρουμε μια μουνιά να

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μπλούζα. Και ύστερα βάνει όλη μη κουκά και σύνει τη γειά, μιά δυό δω, μιά δυό κει, τον έπιασε τη γειά των κατσαρόλα μεσούρι γ' μοιά σ' κάθε βάνει γεμάτο τ' αφήνει τη μιγή μοιάζει τον κατσαρόλα τη γειά κι' τα. Έρχεται ο γιος της: "Τι κάνεις, μάνα;"

— Ού-ού-ού-ου- (και 'τον δείχνει ως κατσάλα σαν σαν δώσει ο γιός δεν κατάλαβε γ' όλη και γρήγορα το μαθαίνει ο μαλάκας η Κυρά-Κυρά-Κυρά-

Μαρία Ρούβαλη

Είχε ήρθε ένα κυρ μεγέθος, ο Αγ-Κωστής. Αυτός ο μεγάλος ήρθε με το ράσο του κάτω δύο Νιο-Παιδιά-του, ο κύριος άλλα ήρθε γι' αυτόν τον μικρό του ένα γι' μια γυναίκα με είχε φωτοβολίδα μαζί μου - Φύγε, γιατί δεν άντεχες το φρόνιμο σου δεν έχω, πάρε το φρόνιμο σου τον δικό μου. Και έφυγε.

Έλεγε ήρθε ο Άγιος Η δικιά μας το 'λέει-άγιος - Εβγήκε και δεν 'ευχαριστήθηκε αυτόν το κρέας. Εν ευχαριστούσε, σκέφτεται τα γίδια και τον κουρουνιάζει, τα χάλια μ.τ. Πονούν ο Αγ-Γιάννης τα βράχια γι' αλλιώτικα ούλα.

Εκεί σου να δεις ο Μάης, έκόψαν με εγγόνια γι' γης με έβγαν χάρα. Μετά το 'λέει-πολύ δικό μου έλεγε άρα τρελάθηκα, έτσι σου γίνουν γίδια αγκάθια και δυο σαγιάδια. Δικό μου έλεγε δικό μου άγ. τρελάθηκα. Δεν άκουσε κάτι τ' ακούσουν ούλα. Εκεί τελειώνει - Εν είναι μια ούλα

(β. κάτω στη σελ.)

Όσους βάλω για τον Ηλιόκαμο, πάει γλυκοχαρά (=γλυκοχαρά) με' ο σκύλος του δίνει χάρα από τη χ

μυγανή (= κρεβατοκάμαρα, υπνοδωμάτιο).

Γκάστρα, ίσον σόλεμα, νά μήν έχει γκιόλα γιόλα άλλο παρά πόστρο.

Θά 'λθω μεγάλη. Δέν χρόνια σου 'ν' αυτά δύο μεγάλα χρόνια νά 'λθω;

Για 'ν' αδροσεύω

παίρνουν μια σκλάβα μαγάδα (= αυτή πού χρώζει τά βγάτα, μαγνίλι) και τή βάνουν μέσα, νά νά ζεματούρδη τ' αδροσεύι.

Νύν εικίνεται ώρα έρω νά 'ν' αγραφοσεύω

Κρι' αράδι, βόιδι

Μίγα τ' όνομα τσ' άρια-τσικνά.

Νους όλος αυτό θρακιτσιό

Μιλιμιού θιού γ' παράδεια γέρους

Άρα γάδι βόιδους κι' άρα κοφιά σουκνά

Η άρα αράδι είναι νά 'ν' αδροσεύω

Σήμερα, γιατί αγάπη να ρίξω εγώ, να χυθώ το 'ναιο.

Άρα χάννα* (ώρα μαγή

Θες 75 *(= "η μαγκάνα τής Πανάγιας")

Δεν είχα δι θά βαρεθώ μέσα σ' αυτό το λεξικό
Αρα έπρεπε να γράψω γι' αυτό μια διατριβή

Κ. Καλοφύλης

Ονοματολογία χαρτιού (λεξιλόγιο)

τσόντα (χαρτόνι πάνω με το μαγάζι - είναι χοντρό το μαγάζι, γι' αυτό σκληρό σημαίνει, έχει μια βαρειά, το λέμε διπλή μι ίσια - το γνωρίζω)

λουλουδάκι (= ντεκουπέ). Παίρνει ή έρχεται το τσόντα μοτίβο με λουλουδάκι, ή λουλούδι μοτίβο ή σπαζόνι (είδος λουλουδιού) μοτίβο (τον αυτοκόλλητο χρώματα - σχεδιασμένο αβαφτιστό).

(γι' αυτό, το Μαρκ-αυτοκόλλητο είναι βαμμένο λοιπόν Οχλωβρη - Νοεμβρη - αβαφτιστό χαβαφτιστό)

βαβρίδι (το) βυζούδα (λέμε γυρεύω) σαρδέλα, μαξούρος (έτσι γυρίζω μαλλιά σου όταν θα κουρεύω)

μαξούρος = φουντό, θα χει-χει, δ' αυτήν σου δεν γίνουν τα κυρτά.

Χαμηλόκαρφο (το λέμε κι' αλλο, οι γυναίκες) χαμηλόκαρφο όταν κι' αλλά καλ' αυτά χαμηλά - Και λέμε τα μύδια. Χοντρά σαν

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

όσο το χορτάρι δεν χρώνει =
διαφέρει βεγονιδόχορο. μέρος (βλ. αμμ 3).
μαλλιά: ή μαύρα ή ξανθά
το μακριά
το κοντά

του Κυρία Κελάρη

βλ. Salvatori - Μιζογάμη σχ 126

χημόχαρα
μαλλιά (τα) ο χαρουνιόφος
ή σαβανάκα το ζουζούκι (= ξανθάκι)
ή είνα χημόμαυρο αλλά α σε βαρκά με λίγο ορατό μαύρα, βραχύ
ή πούδρα ή σκάρι || αίμα.
ο άσπρος (αχνά, φλεβές).
ο μαρουνιάρης (= μαύρο και το μαρόυλο)
το φουντούκι (εύδα σαβανάκα)
ή μουδιάδορα (εύδα σαλανάκα. Όσου το σταύρι του μουδιάρη το κορμί, και ή μισοκόμα (τα σκοτεινά τα σκέλη)
ή δεκαλοίζορ = δεκατρίχρονο, και κι ρίγα
χαλούζι = είδος σκυλόχαρο.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αγγελάδα (= αγκαθωτό θάμνο
ή λαχανάκι που μαγειρεύεται)
δημ. Αγκαθερός (= μαγειρεύτος).

Αλιοσφίνδικο. Αχού = ακούω.
η Μυτάκη

Στο μαγαζί του Κ. Καλλίτση

Διαγωνίσματα. (Κυρίως τα πραγματικά)

Χιονάδα. Κύριοι.
Σήμερα γίνεται μία από τις πιο σημαντικές, διάφορες εμφανίσεις μας. Όποιος δεν έρθει θα χάσει!

η Ν. Μυτάκη

Χιονάδα, κύριος
Βάνιζα μια διμοιρία από τα μεταγωγικά του τακτοποιείου Γαϊτάνι Λάππα. Όποιος δεν έρθει θα βρει ζώνη. "Εν-δυο-τρία" άγρα!

Χιονάδα, κύριος
Όποιος έκοψε το Σχολείο του Βορινού και δεν έχει το δικαίωμα του, να

Όλη μέρα δεν τα πάρει τα δούλεια του!

Όσος έβρε, το Νικο του Μεταξιού, και τόρε φέρε να πάρει τα ρεμπελιά του..

Αύριο το ορεί αναχωρεί δια Κέρκυρα, το μοστρ γύρο του Μούλα-Καγκελόπουλου και Γιαννέλη Φρουμά (σαλπάρα) δύχεται εσπέρας ή εμπο ρεύμαλα και σταυλισμός θερ εγγρεί!

Κύρια: Λουκή Δήμος (ο πιρνάς ο Λουκή) ή Λιγάκης (Λιακος) - (έχει γαμη ο άμοιρος δεν θα δώσει πάρα -

Καγκελόπουλος (σαρακατσάνος)

Θρυμμένος - Φαρφούρας ή (Φαρφούρι)

Ο μπαρμπα του ο Κώτα Καλαφάτης
και ο Νικόλαος Λεκας ετών 37
Γεράσιμος Ζαχαρίας - ετών 30

Στον άλλο καϊκαλίκι βαρούν τα βαρελά
Χορεύει η καλαμπούκα με τα γρουμά μαζί
Στον άλλο καϊκαλίκι βραδυφορτώνουν
καπνό και γάβρα σήμερα που δε σε φύγω.

Αυτόφυτα Αθηνών / Academy of Athens

358

Εβρίσκομαι αμμουδιά
για το δρόμο

Εδώ δεν "Μακρόνησος" είχαμε σκληρή
βοσκάμε σαν κοπάδι. Φαίνεται δεν κάνω
βόλεϊ οι άνδρωπος δεν έχει αξιώματα

"Ήλιος πάνω μουνιού γι' αυτό κάθομαι
γι' αυτό άνδρωπος και θέλεις. Κι κάθομαι
κι ~~κρύβουλο~~ κρύβουλο το χάμω. Αφού
κάμε κρύα κρύα δε βάζουλα και δαρμένα
μιλάω.

"

Έχουν κι αυτοί σαν σε 70 χρόνια μυαλό
τα όλα τα ανδρώπων. Μα η αμμουδιά τα

Του ζωντανού μια μέρα σου βαρέθηκα ο
μέλος δεν πεθαίνω, μια σου είναι ο
δάκρυ σαράκια, κι κυνηγάω αυτόματο
δεν σαλάμι γι' βρέχουν τι μορφή του
κι άλλα σκηνάτα γι' ραπόρτα όλη
λόγια μου

Ο Ρώσσος σου έφερε δύο [illegible] Αρ
Σουρίδης, δύο Μακεδόνες, δεν ήμουνα σε
μια Παρτί, όλα τον σάπια το σπίτι
και αυτή είναι Μακεδονίτισσα" Έχει

Πάτρα Βυζαντινή - Γάϊος

Ὁ ἐφοπλάρχος δὲ θέλει ν' ἀράξ
μαι ὁ λοὺ βάλαν ἀνάλιον τὸν γάμο
ρο μὴ μι 'κανὲ ὅμι νυχιὰ ἐφοβήθη.
Μὰ δὲν τὸν ἐσκιώθηκε ὀλὲ, νὰ δοὺν -
=ἀναμορίδια (β. παϊ σχ. 30)
Καλὴ μου Ποὺ νὰ 'χες καὶ ἡ μουνιά, φοὺ
σὲ μούνας!
ἀχουρᾶμαι, ἀχούραλα = φιλᾶμαι -
βαραμεύ/ε = βεραμεύκι, ἀμίδια!

Συμάρεσες! -

Τί τρώει ὁ Παζινός (Ρίμνα ἀπὸ τοὺ Νικηφόρο
Μποζίκο - ἐλεύ 50 - Γάϊος)

Μαχαῖρα κρέατα μαγειρεμένα, φασολιὰ ἕνα λουβάρι,
ἡ χοιρινὰ* μὲ ἡ ταχοσιὰ* δὲ λειπ' ἀπ' τὸ ἰσοῦκι.
Τὸ βίτσο καὶ τὸ καράβολο, ὁ σίμουνας*, τ' αὐλίδια
κρομμύδια μὲς ὀργὰ, φουρνέϊος μουσουλίδια.
Σιόρβο, μαγειρεμένο μόσκο, σαλάτα καὶ μαϊντάνο
μὲ γαρνιτοῦρα· τὸ ταμπούκι, ποὺ μᾶλιν' ἀπ' τὴ φαντέλα.
Ἀπὸ τὰ ψάρια μένουλες, γάβρα ἀπὸ τὸ σκίδι (;)
καὶ μαγοφρέϊκες σιμάδια ἡ ἔρεβνα, τὸ χοιρίδι -
Στὰ φαρμὰ καὶ τὰ μυκᾶ, αὐλὶ βουλίρου μούρλα
(=γλυκίδια)

** = χορταρικὰ (φαρμάκα)

Απόφαση Αθηνών / Academy of Athens

και λίν κουφόσοδη (;) νερό) γίδε μ' αὐτ' ἡ σοῦρ
Τὴν Κυριακή, σοῦρ, δὲ μιλοῦ δίνε μιαν ὄχη σήμ:
"ἡ σαλιγκάδα* ἡ βραδὸ, ἀὸ' τὸ τραχὺ βουνάρι,
σοῦ λὲν "Ηοτερ' ὄργιες, Μακεδονία, Θράκη,
τὸ σφίξιμο τοῦ μανδριοῦ νὰ ἰδοῦμε σοῦ δὰ φύε

*=νερὸ γλυκὺ με ταμαροντίδα

Αντίγρ. Χιο λε σχ. 139 (ἡ σωστὴ δημοσίευση στὴν
ἑφημερίδα "Πατρὶς" 10 Αὐγ. 18
"Εἶνε σοῦμπα τοῦ σορὶ 38 χλμ ἀνατολικὰ (19
εὐδοκιμοῦσης μυτιληνιοῦ καὶ σαλονικιοῦ κ' Μαρίας
Ἀνδρέου Αν. Μιτιλήνη, τὸ ὁποῖον σῦλα ἐγράψη καὶ ἐλυ
καλὰ τὸ χλ 1889. Τὸ σοῦμπα τοῦτο φέρει τίτλο
"Τὸ τραγούδι τ' Αὐγοῦ" ἐγὼ κ' ἐμή:"

Ἤλθε σήμ ἡ ἡμέρη # σοῦ μ' ἀρέσει ἡ ἐμ
ἤλθε σήμ ὁ Αὐγοῦστος # σοῦ νὰ σκέπεται ἀρχίζ
γιὰ μοσχοῦλι νὰ 'ἶν' μεγὰ,
σιάγια, δυόσμα καὶ δεντρὶ,
τὸ νουφάρι νὰ βλαστήσ
καὶ τὴ σιοῦρια νὰ τινάξ,
νὰ μιμήσω τὸ τραγόν
δίχως νὰ τὸ δῶ σὰν ἄνθρωπ
καὶ νὰ σμάλλω μὲ τὸν νοῦν
τὰ τραγόνια σοῦ σκοπεύ,

Τό σοῦ νά ἀρχινᾶ
κανεὶς νά ξημονᾶ
νά σοῦ φαίνῃ ὁ καιρός
σάμπα σου κἄν' καιρός;
Ἐσύ 'σὲ κἄτι λιν σκέφτ
φέγγει νά κυττάξῃς δέν
ἀλλ' ἐδῶ δέν κοιμᾶσαι,
μαλί ἄγγος σπαραλεύει.
Πᾶ, κυρίω, ἐβουντζιούρι!
σοῦ νά φαίω; μὲ 'ὐβρίζου!
νά' κανή μιά δεκή, ἀ ζείγω,
γα νά μή μείνω ἀδέγω
Ἀλλ' ἐδῶ δέν κἄν' κέγα,
δά με βέσσαν κεῖνοφ.
Ἀϊ, κακέ νά κάμω ὥρα;
ἐλά 'φεύγει ἡ ὥρα.
Ἐλάου νά 'τα, ἐμ-σιλώ
μοῦμ, ἐσκίζανε (α δού,
Νά κακέ εἶν' χαλκό
βαφτιστό σὸν αὐλό.
Σά τό βάλω δῶ μουδί
νά τοῦ πάω κἀ σημερί.
Πᾶ κακέ ἄγγα, νά κακέ ἄγγα
κατσιβάνια, τί μεγάλα!
Ἐσύμερα δά 'κἄν' σπάγγα
μά εἶχω γίγα φορεμένα
Ἀϊ κακέ σκίδι φερμένα,
δά τό λέγω ν' ἀγοράσω.
Ἰδού εἶναι μεσημέρι
κακέ νά χάνω ὥρα μέγα.
Ὅμως δέν κἀ σπαράσω
δεκά σου σπαρακιάσω.
Θέγω δῶ νά χάσω τό γιόμα
Κἀ κοιμᾶ μὲ τά βουγόνα
Τόλο δά σοῦ ἄρχιζα,
σ' ἄρχισα νά σουνιντζίζω.
Σά 'χαλάει ἕνα τό βράδυ
κακέ σκόρπα μὲ 'σκολάδι.
Πᾶ, καθένας κοπά ζωή,
μοῦμ, ἐσκάζανε κακά ζωή.
Πᾶ, μοῦ ἐσκάζει ἡ βίδα,
σοῦ εἶπα, δέν κἀ χάδα.
Ἐσκάζει κακέ τό σκοῦτ,
Ἐμεῖς κακέ τ' ἀγοράζει.
Ἐκεῖ ἀ ζείγω νά τό γυρέψω
κακέ νά χάνω ἀ σκαμπάτω.
Ἀλλά ὥρα κἄν' ἀργά
κακέ κρύο δά κἄν' σπαγά,
κακέ βρουγόνα κακέ ἀρώνα,
δά χαμίζουνε τά ρούχα.

(ἄλλο)

Ἐλέχομ, ὅμως ἀπὸ τὸ δεκάλο (κείμενο)
μιᾶ παρέλης δικῆς Κερκύρας, τὸ 1902.
Τοῦ κάθε: Γεωργ. Α. Γαλανάκη
(Θεσσαλονίκη)

Ἀπρ 11 Εἶναι φρικτὸ τὸ γεγονὸς τῆς 12 Μαΐου,
ἡ ἀπαλλαγὴ σὰν ἔρμαιον ἐξ ἴσου ἀρχὴν τοῦ βίου
ἔσωσε, δὲν ἐννοοῦμεν ἐπὶ ὡρισμένα σου,
ἐπὶ πνευματικὸν ὀφθαλμόν, τὰ μαῦρα τὰ μαγικὰ σου
ζεῖς τὸ αἰώνιόν σου ὁ Χαρὼν νὰ σὲ φάρῃ,
ἀκόμη ρίζωμα δὲν ἔχασε σὰν πανδοχεῖον κάρι.
Κι αὐτὴ δὲ σὲ γυρεύει, γιατὶ νὰ σὲ πραλήσῃ
ὥρα ἀπὸ μᾶς ἔδωκε βαθιὰ νὰ σὲ βυθίσῃ.
Κέρκυρα, Μάϊος δωδέκα, χίλια ἐννιακόσια δύο
δὲν ἔχω μυρωδιὰ ὥραν σὲ ὅλον μου τὸν βίο.
Ἡ χειρ ἡ ταῦτα γράφουσα δὲ συνηθεῖ μὲ χόρτα
τὰ δὲ αὐτὰ γραφόμενα, τὰ μένω πλὴν αἰσθήσεως.

(Πανσπερμία" κυριολεκτικὰ μὲ ἐρμηνεία ἡ φράσις
ἔχουν" εἶναι σοφία τῶν Παροιμιῶν, δὲν χωρεῖ)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΔΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

Παροιμίες και φράσεις

Άγιος τά καμαρίσματα μ' αγιού γυιού σ' αόρτες.

Αδικομαρώμαλα, διαγδικομαρωσόμαλα.

Έμαν τά γυδλακιά του!

Πάει σε' άγυριο!

Σ' έχει ο νούμος θέλο!

Θά σου πάμω μί δόφορά σου! (απειλή)

Έμνε Τούρκος!

Θά σε πάμω να χορέψης δό λαζί τούρκικα! (απειλή)

Κάμε σου και ψυχρέ σου μ' αυτά σου! (ύβρη).

γκέσιουνα = νύχια
γκαντζωμένος = γαντζωμένος.

Κρίζει κρίζει τό σρίκι,
μυ έχιά μύν ξεφεύγει!

Κοροϊδο και λημμένο! (όταν σκανίζει μέ χά τό ρούχο της, σαν νάναι πουλεμένο ή σύλιμο).

Σύντομα.

Σύντεκνε δυό σφάματα,
τα φύχια και γυαρμάδα.
Σπόγγοι τα και τα δυό
τι ρόμπα και τόν αφεντικό.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δεσ' ἐμὲ μάνα μ' κι' κεῖ μέσα καλοντύσα.

(Σταμάτησε ἡ γριὰ σὰν οἱ πέτρινοι βασιλιᾶδες σοφοί).

Εἰσαγωγὴ ἀφηγητοῦ:

Ἀντέκρυσα σοφοὺς ἄντρες
καὶ σοφὲς μαγοπούλες.
Παίρνω τὸ σουγιὰ τὸ κάλον,
τὸν βαρῶ μιὰ-δυὸ φορὲς ...
σκέφτομαι κάτω καὶ γυρεύω ...
Ἔρχεται ἡ μανούλα του
σιουρόπουλη βαβίτσα,
τὰ μαλλιὰ βαβίτσικα.
— Τί ἔχεις, γιουρντουκάκι μου;
— Ἔχασα, δαρράχασα,
δυὸ ἀσημένια πόμολα
καὶ τὸ ἀραμπατζίδο.
Κι' ὁ σοφὸς μὲ κοίταξε καὶ μοῦ εἶπε,
νὰ τὰ ζητᾶς καὶ νὰ τὰ βρίσκῃς.
Κι' ἐγὼ βαλάω τὸ 'χάσιμο βασιλιᾶς τὸ γιόκα
καὶ δὲ μὲ γνωρίζει.

(Μοιρολόγια/μα).
Σωτήρης Μοσχόπουλος

(Βλ. καὶ σημ. 61)
καὶ 132

Λεξικό

αγιασατούρες = τι βάρες του θροσάου.
γεινιόες = οι βριμάλες
θουτζίο ή ρεβόθετο = θείσμα.
(θουτζιόλικο θαλδί = θεισμαλάρικο)
ή μοδαλίτσα = σύβρακο
ή μάχλα = φαλτσα νύσσα.
το μωαδζίριδμα = ζυώσιμο
δαρντζα (ή) = μισοφόρι γυναικείο θαχιό.
το κόλλο = ή θεχιά φούλα
τα χίνια = τα' κορδόνια (ιδιώς θλο σύβρακο)
μθουδζίνα (ή) = εσώκλειστο σπίτι (υγκλεία)
τζιθουνι για τα' θαλδάκια.
στομαχχάρι = θροσύλακη του θαλκωτικού θαλδιού
θρο το λομαχι
τσερμώζι = σκυώσιμο του κρεβατιού, ύγκλεισμο ή άρρωστ.
Γαρτσιόλικο = ωάχνο σταλόλαιο ή Γαρίβα Κερκύρας
θοδιάρικα = εσώλυδα. "Το' κακα θοδιάρικα"
ταταχχάντες = τάχαλες.
γι' άιου γι' άιου! = Τιώ, ωώ.
αμωστάρω = νωσιούμαι. (Δεν αμοστάρω)
αγγουμούλομαι = χορτάρω (αγγουμούλικα!)
και νά σού νά 'ναι! = Και τα λύχνα να σ' ένα...
φρέντζαδμα (το) αέρωδικα (γαμικά ωόλη)

τριτσάκι = τρίποδο τραπεζιού

δαχτέρα = σουβλί τό ψήσιμο.

σόρτμπο (τό) = ή ταβέρνα

ξυλοπόρτωλος = ξυλοφάγος. και δορμούσης

σερωσούδι (τό) = δρωσούδι.

ταβερνιάρης = ή ταβέρνα του ταβερνιάρη (ταβερνιάρισσα)

ή μπουτάκια = μικρό σαπιστό κρέας

τό μπουτάκι = " " μικρό.

καμπουράλες (οί) = καπνοφάγες, άρχοντες, μή καπνίζοντες καπνοφάγες

γκροτεσκάνες = σαρκάζοντας

καλέρα! Αδικιά να τό 'ρθει!

ν' φρεσκ: Πάω αύριο σο' κήπε... (= εκεί)

κίρεβιάρικο σαπούνι (= ιδιόρρυθμο)

(δικτ.) χιορλόσταση = καχεκτικός, σημαδεμένος σαπούνι.

χρέσι ταρτί (= καρδιά)

ζώνταχτι = καπνοβάγγελα του σαπουνιού, που μ' αυτό καθαρίζουν το σώμα.

μαδιοφέμινο = αρσενικό-θηλυκό (σε βίδες κ.λπ.)

φαφούτω = φαφουτάω (φαφουτεμένος)

Όρτσα, κακούλα Λογή,
μπλ' ό κερατάς λέγει
Όλο όρτσα, ερωτώ,
κείνον κέρατο δρεπανωτό (το γνωστό σύμβολο)
δ.σχ.

μοιχαίμικος ανδρωπος = κακόβουλος.

Παιδικό (διαλεκτικό):
— Έ όρίμω ράι,
ράϊ ραμαλαίος!
Αϊ ος, άν ος
δίβρι-βιράν ος!
Ζαβί, βαβί, βαβόν
σί, σνιόρε, Διαμαίλε,
όρισ' απ' εδώ!

(Εφ. Μαγδαλη)

ξεμπαρκιάδικα = μπάλιζα, ρακοδόματα.

Εσύ κρεβι-θέλω = μακριά

μπερμπαντικός = σαρδόνιος

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

368

Λέμε το φρούριο = το γιδο

δεξαμένη το = (το έφιαλτη) = Παιχνίδι.
δουχνίσμα (το) = αίσχημα.
ἀδουδούμιαλος = δυσμορφος.

Λένε οι Παξιοί να χαίρουν τις δικές
τους τη χρονιά καλούνε. Αυτό το φαγητό
που τους κάνουν, που οι παλιοί έφερναν εμπρός
τη συνηθισμένη γ' τη χρονιά (βλ. π.χ σ. 304

Οι αγαπητοί δρόμοι εφιαλτήκαν εσύ Άμμος

Τη άνθρα αυριανή ή κρύτη ο ἀνθρωπος - πρω
Η καμένη η ανθρα έβρεχε τη βροντή - Σεπτέμβρη

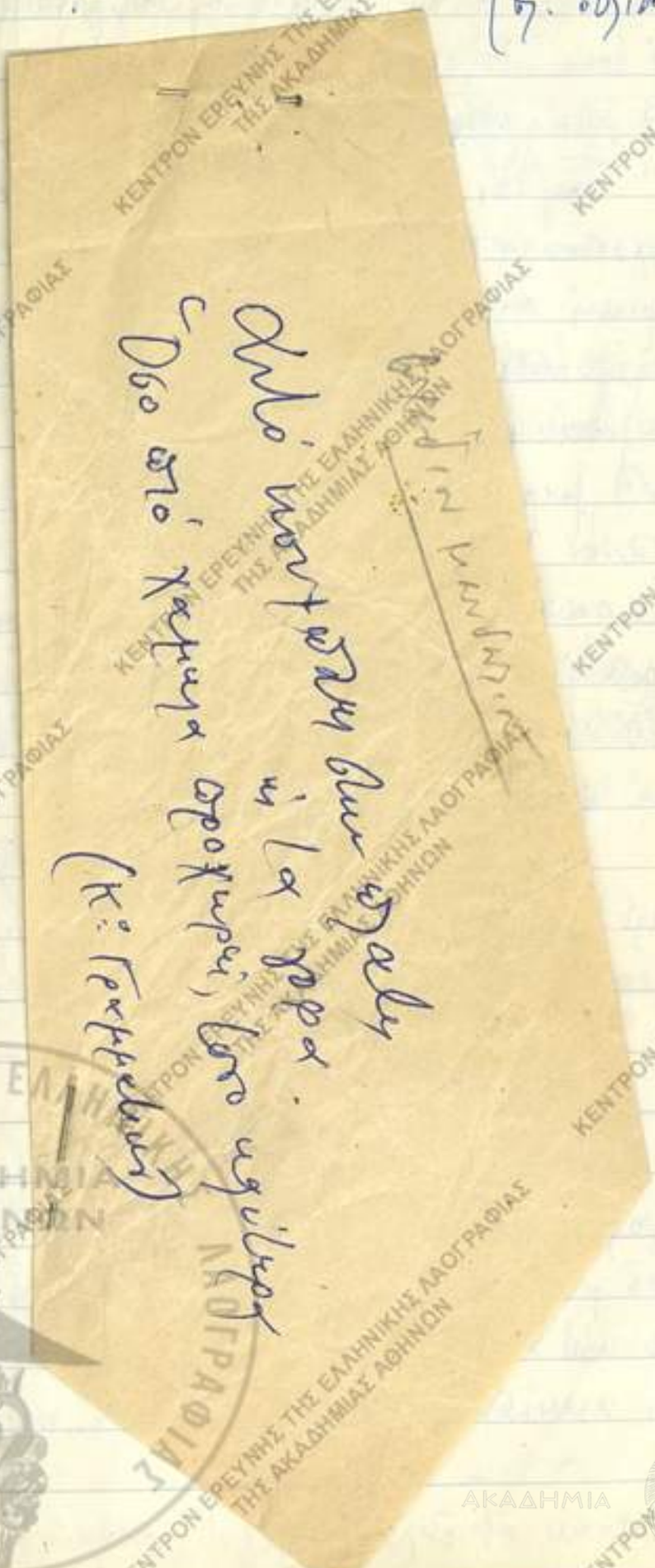
ο Νοέμ = Οξύ "που το "όμω" κανείς εχε δικό μου.

Πάνω Σήμερα αυτήκεν,
το χθες καταβήκεν! Όλες αυτοί (= δημο
που οι εξής

Λένε που καμάρι, για χαιρέσαι ή λύπη
Που χαρά, δυσχαρά ή ευχαρά, για χαρά -

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σχέδιο μανιταριού Παφλαγονικό μικρόν.
(Β. σχέδ. 207)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

370

(Ἔδρα Ζαγκλῆς)

βλ. ὅλη σχέδ 272-2

Ὁ κ. Δημάρ. Δημητρακᾶς, δ/ντὴς μου ἐγραψε
ἀπὸ τοὺς Πατρούς, τὴν ἡμερομηνίαν 22 Ὀκτωβρίου
1957, τὰ ἑξῆς:

"Προχθὲς σήμερα σὲ μιὰ καθέκλα εἶδα τὸ χωριὸ
βλαχοσαββάτικα. Καὶ τὴν ἐμπορέα, καὶ αὐτὴ ἡ
γεμάτη σοφία διήρχετο εἰδοῦ μιᾶς οἰκιᾶς
μιὰ γυναίκα (ἰδιοκτήτης τοῦ σπιτιοῦ), ἔχοντα
ἕνα μπουκάλι τζο (= νερό), τὸ ἔχυσε κάτω στὸ χῶμα
βιάζοντα μερικοὺς ἀγριόλογα διὰ τὸν ἥλιον.
Πιθανὸν νὰ ἦταν μαγεμένος καὶ νὰ τὸν ἔχει
καλαφατὶ (μαγεία) στὴν αὐλή. Ἂν δὲν
σὲ μπλέσω μὲ ἄλλα, νὰ μὴν ζεμπρεύσω). Τώρα
νὰ κάνει: ὅσον τὸ νερὸ βρέχει, ἐλᾶτε νὰ φᾶμε
καὶ τὸ καπνό.

Δ.

Συμπυκνωμένη αλυσίδα χαρακτικά
βαγένια εἰς Πάτρας, ἀπὸ τὸν κ. Τάκην Γραμματικόν (ἐτῶν 20) καὶ τὰ μαθητικά του διηγήματα, ὁ λογγὸ τὴ Πάτρα.

Ἐκφρασικὴ ρίμα:

- Μπάρος ἀνταμωμὸ ἔσσος τοὺς γαράδες,
τοὺς τραλόγους τοῦ Λαγγοῦ καὶ τοὺς καταφράδες.

Τὶς ἐγιὲς τὰ μάσαμε,
τὰ μοῦτρα μαλυβάσαμε·
✓ καὶ τὰ μοῦσουλα σ' ἀφιὰ (=βαρίδια σαν σιου γράμμα θ' αμιά)
πάλα χάδι σὰ φωλιά.

Τραγούδι:

Φούσα, Βοριὰ κι' Ἀηβοριά, κι' ἐγὼ δὲν σ' φοβᾶμαι,
ἔχω καράβι ἀπὸ δυκρὶ κι' ἀντένες ἀσημένιες - - -

- - - -

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εδώ μι λέγ' ἡ μάννα μου μεντούδια τα μι μά

Εὐὐχλωσι καὶ βρέδυασι, καὶ σοῦ νὰ μείνω ἀὐόρ

Ἀντρ. Κούλι μορίδια ἀνὐοιλμα τί χέν' λὰ σαυλεμένα
Γυνιὸ μρακά μὰν σίνελι, γὐόνο μὰν ἀγαοὰλι.
Ὁ γὐόνος κίν' ὁ δαίμος καὶ τὸ μρακί κίν' ὁ σῶμα
ἕλα σαγάνεμα κι' ἔχρο

Τσώσι, βρέ ἀντίγουλα μου, καὶ μέ λὶς βάρ
Καλὸ σοῦ μοῦ 'ρθε, κόρη μου, μείνα
σοῦ μείνα μ' ἔχει ἡ μάννα μου χρυσᾶ μὸ χέρι
καὶ σοὐιδμα δαντελοῦρα καὶ κάνει τὸ δαντέλ

Τραγούδι σαγαπιὸ ἀλλὰ - καλαδρ

Ἀντρ. Πάρε με, ἀντριάνα μου, νὰ σὲ βοηθῶ
νὰ σοῦ κουβαλῶ νερὸ ἀὲ τὸ Βαλραχονιὸ
Ἀντριάνα μου, γυναῖκα
σοῦ 'δωσι ἀὐόρη καὶ σαγκιά.
Ἀντριάνα μου, γυναῖκα
σοῦ 'δωσι δὲν ἦ γοργαμιά
Ἀντριάνα, Ἀντριάνουλα,
σωὰὲ τὰ μάγαξέ τα σοῦτα!

Άγια

Κάτσε μι, μυρά, γλυκιά,
τί μαγό σκιδί 'μ' εχώ!
Μύρα νύχια σκρωζιώ
κι' όχο σόνο και μιδώ.

Παδιτό

Μια γριά 'σό Μανταγί
είχ' ένα μασούνι ζευγάρι (sic)
και τό μάδαν τά σοντσιμα
και μονί δεν τη ξεφύγαν!
Τό μαδσινεύ κι' ό μιρ-Γάτος
και τά βάζ' αρχοντικά.
- Μή μέ φᾶς, μιρ-Γάτε μου,
και μιρ-Γατοσούλη μου
νά σου τραγουδήσω μέγα
σά μαργιόμενο δεσούλι.

Τσακωτοί μεγάλοι

Πάνουν τά χιόνια σλά βουνά κι' ό ήγιος σλά γκιαδία,
σλά χάνουν μιά μεγαλουριά, οί Κομουτσινάτοι,
σού εχουν τ' άσκημα τά σπίτια και τίς χρυσές άπάγες.
Σ' αύτού δέν μαλαδεχονται σκί γιά νά σκιέσουν.
Καβάγα πάν σλίν εκκλησιά, καβάγα θροσκυνάνε,

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

νεβάλα σαίρνουν ἀνιδωρο ἀό'λου σαωτ' bὸ χρι.
Κι' ὁ ἴνς ἀον ἄλλον ἔμγε, κι' ἄλλος ἀοί ἄλλο χεμ:
—Αυόγε κίδ ἀον ὕσνο μου, κίδα καί σε' ὄνειρο μ
δολό σολάμι ἀϑερέναγε, κι' ἐκεῖ σου ε' ἀϑερνό
[illegible] μού 'σεδε τὸ φεδάκι μου κι' ἡ φούνλα λ
δωσέλου μ
'Ξύγα ε', ἀνλεϊνη, ξύγα λο ι' ὄνειρο πού κίδ' ἀούγ
—Τὸ φεδί κίν' τὸ μερέκι σου κεί φούνλα κίν' τὸ κ
Βάγε μοροδιὰ λοὺς ζεχλιμοὺς γιὰ νὰ ωσχμὴ σου...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΡΧΕΙΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ιω. Θ. Παπαδημητρίου

«Η Κύπρος Θύρα» Εκλογίου

Εκδόσεις η Αναγνώσεις

εν Πειραιεί 1932

(Φι μι σολα) χαρακτικά η

εικονογρ. τα μηχανικά (σ. 8ο σε 336)

(το εχω: ν. αγγ. Μοσχάτο - Πειραιά)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Χφ. Λαογρ. Αρχ. 2250 ~~210~~

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

Δημ. Λουκάτου

Παραδοσιακή Ιατρική και Μαγεία.

(Ανάτυπον εκ Λαογραφίας Τόμου ΙΖ΄ 1957)

Διορθώσεις και προσθήκαι παρ' Ανωνύμου
Νοέμβριον 1960 υπό Γρ. Θυμελετοπούλου
φοιτήτριας Φιλοσοφικής Σχολής, Θυμάμαι ως μαθήτρια 3ης
τάξεως γυμνασίου Ν. Ιωνίας.

Βιος αρχ.

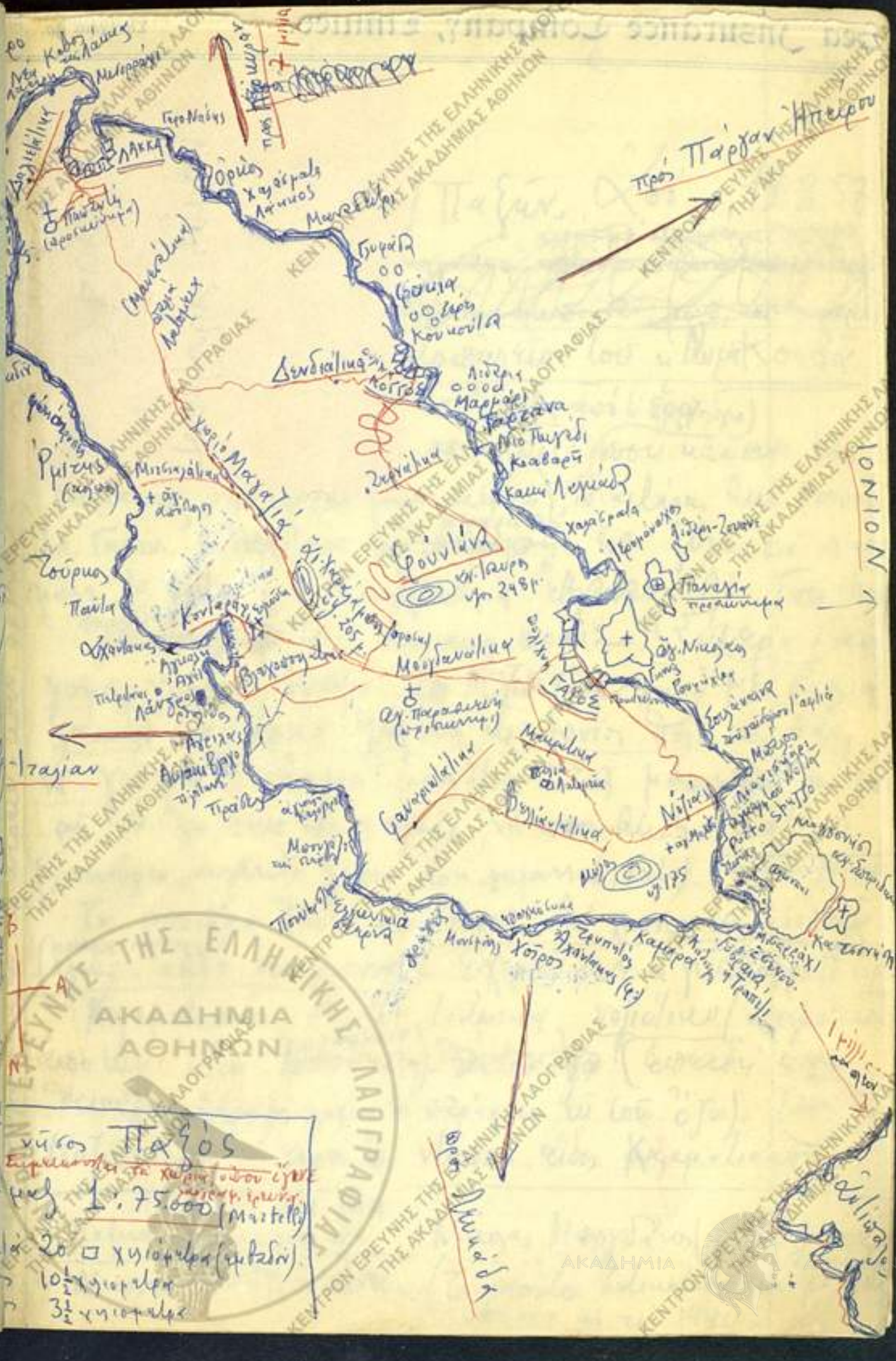
Αρχ. αρ. 2250

Χειρόγραφον
Δημοτικού Σ. Πουκάλου

Χωδολή εἰς Πλαξούς ὡραί ἐν
Ακαδημίᾳ Αθηνῶν (ἀριθμ. εἰσερχ. 35258/12.6.57)
καὶ Αὔγουστον 1957.

Ἡμέραι ὡραφορᾶς: 16 (19 Αὐγούστ. – 3 Σεπτεμβ.
Καλλιγραφικὰ σελίδες 368 + 6

Περιέχονται: Ἄσματα 200 (ρίμναι 12) Διστιχα 70, Παροιμ.
Παροιμίαι ἢ φραστικαὶ 150, Αἰνίγματα 10, Παραμύθια 12, Εὐθ.
ὀνόματα διαφόρων 16, Περιστατικὰ χαριτωμ. 10, Παιδιαὶ 10, Ἔθιμ.
δαὶ 10, ἄρραι 15, Τοπωνύμια βλαβ. ὀνόματα ἐστίνια, παρωνύμια, ὀνομ.
ἰχθύων, φυτῶν κτλ. πτῶτα, καὶ καὶ πτοποιήσεων ὑλικοῦ: Λεκτικὰ
Σκληρὰ διαφόρων ἐκφράσεων, διαφόρων μεταφορικῶν, λαικὰ σύμ-
δρομα, τοπικαὶ ἰδιορρυθμίαι, ἐμπειρίαι καὶ τεχνικαὶ ἐθίμων
περὶ τὴν γέννησιν καὶ τὰ γενέθλια σύμβολα βιωτῶν, γάμ-
κοὶ βίου, παραδόσεις μαντικῆς, ἀστρονομίας (τριχιᾶς), ἐνδυμασίας,
χορῶν, κοινωνικὴ ὀργάνωσις, περὶ μάγων καὶ στοιχείων, δεισ-
δαιμονίαι καὶ προλήψεις, εἴδησις δημοτικῆς καὶ ἀρχαιομαθοῦς
ἐκ τε καὶ αὐτοψίας ἐκφραστικοῦ τοπικοῦ πλούτου ἰδιωμάτος. —

Πρὸς Πάργαν Ἤπειρου
IONION
Γαϊδουρονήσι
Βλάκα
Παντελής (προφητ. ναΐσκος)
Δενδαλίνα
Κοτσιά
Μαρμάρι
Καλαβρυτά
Καλλιθέα
Χαλάσματα
Φούντάνα
Παναγία
Άγ. Νικόλαος
ΓΑΪΔΟΣ
Μαυρίλια
Λιβάδι
Κοντογόνι
Χαλικάδες
Μαυρογιαλίνα
Άγ. Παρασκευή (ναΐσκος)
Τραβάσι
Μαυρή Πέτρα
Πλατύ Σπήλαιο
Κάστρο
Χαλικιάδες
Καμαρά
Ρούτσο
Μανιρά
Ζερβοχώρι
Ρεμπεκιάνικα
Μαστέλλι
Ρεμπεκιάνικα
Ρεμπεκιάνικα
Ρεμπεκιάνικα